

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

از تصدیق طریقت که نشان از خوفی و حلی حضرت ابراهیم علی کس است آفراده و درین

شرح شرط العبدین

فی

جلوس المعتکفين

الحکم جابین الدوله و الملک و الامام علی خانبه در سرین مکان اقامت امام محمد بن حسن

لمع فی الطبع المسمی الکافی بله الکرامه

وجودنا ووجودنا عین ظهور و عین
یعنی ظهور و تعالی که الظاهر و الباطن صفت اوست مبین
وجود است چه مخلوق مظهر کمال صفات آن ذات لایزال است کثرتاً
خفیناً فاجبت ان اعرف خلقت الخلق بهمین معنی شیرست فحقن الان لا هو ولا غیره
فانیم چه جمله اولی است ای ادا کان کذلک فمن الان یعنی چون حق تعالی ظاهر و مظهر او
پس درین وقت نیز بهمین اوستیم زیرا که او خالق و الگوست و المخلوق و ملوک و غیره را

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE6125

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸۰-۸۱
جلد

الحمد لله الحق الذي وسجدنا منه وقامنا به وظهورنا عین وجودنا و وجودنا
عین ظهورنا فحقن الان لا هو ولا غیره لا اله الا هو فهل انتم مسلمون الذي تقفون
من الحوادث واما ارتقا و تعالی صفاته من النقایص وعلامات فحقیرت العقول
و عجزت الفحول فی معرفته كنه ذاته وصفاته فحقن الان تعترف بما عرفنا في حق
الاله الا هو فهل انتم مسلمون الذي جعل اصول الدين سلبا للنيل المعرفة لاهل اليقين
موضوعا لاسرار و ارجح منبع الانوار و خصل اجسامهم للعبادات و نفوسهم للاقتفاء و الطاعة
العابدون العارفون لا اله الا هو فهل انتم مسلمون الذي جعل العلماء اصحابا للدرجات
السماوات و الا العلماء انظموا لاسفل و الاعلا و ذلك العلماء با لله تعالى لا اله الا هو
الله فحقن الان العالمون العالمون المنقطعون الى الله لا اله الا هو فاتخذوا
بالاحدية و الوحدانية و الواحدية و ارجعوا الى الله و اليه ترجعون و الصلوة
على الذي و كلامه الفصيح تلو كلام الرحمن و شريعته ناسخة لجميع الاديان و على الواصلين الذين

بهود العود عن الاوقات الموجبات لغنا بالدين بهود الاوقات الفعالة لطريق الاهتداء ولا يقان
 بعدى محمد الواجب الوجود الذى عين كل موجود ونعت صاحب المقام المحمود الذى هو حقيقة صانع
 بحر الوجود خفي كونه بشدة ضيق كنهه كرامته وارحمته پروردگار برتر همين على غفر الله له ولوالديه
 وحسن اليها واليه كبر چون شوق بسیار و رغبت بیشتر در كلام حضرت غوث الابرا و عارف كبار و شيخ اشعار
 قدوة السالين من انسان عين الحقيقة من ارث الانبياء والمرسلين حضرت شيخ بهاء الدين كرامتس سرور شتم
 و چون بر چيل شرط را بشنيدن بعض اطفال يا قتم نبأيت انتم صار ديدم مني انتم كه شرط ذكر را شمرى كنتم
 بتدبير انوار انعامت و نجات و برى اين مقبوله نجات باشد و اين ساله را نام نادم شرح شرط را بر بعض
 في جايون المتكفين من علم مطابق سمي شده بتوفيق الملك العزيز العلامة فالأحوال من المستغنين من هذا الكتاب ان
 لا ينوفى في دعائهم المسجبات الله بالاجابة جدير على كل كيشاء فله هم شرط اول من انيت غسل كند بيت و ن
 الا زينة مرقم شمس كمال الشان هم الله ان من لوازمها المريد الجاهل في الخطوة وان يغتسل وينوي في غسله انه غسل الميت
 ليكون بين يدي الله تعالى كالميت بين يدي الغسال في عدم حظوظ النفس هواها اما الفصل فلقوله تعالى يجب
 التطهرين و لقوله صلى الله عليه وسلم الطهور نصف الايمان ايضا لقوله صلى الله عليه وسلم ان الله طيب لا يقبل الا طيبا و لقوله
 تعالى وان كنتم جنبا فاطهروا لان جنابة الدنيا اشمن سائر الجنابة بذكر غسل بر سرى و نعت غسل و نعت عبارات
 غسل كردن بر سر و نعت از احداث و ادناس با جنات غسل در طريقت پاك داشتن جميع جوارح و اعضاست از ادناس
 جزايم و ماصى غسل در حقيقت و در دوشستن از اسوسى و اسود پاك داشتن نفس از نجسفات و ميسر و في غير العلم
 قال النبي صلى الله عليه وسلم الطهور نصف الايمان و الاصل طهارة الباطن فهو كاتوايب الغون فيها و
 ليسا ملون في الظاهر حتى كانوا يمشون حفاة في العليل و يصهلون معه صلى الله عليه وسلم صلى رسول الله
 عليه السلام و من بعد الا فاحفظوا في طهارة نفوسهم من كل سالك اما چارست از طهارت باطن في مثال الا
 طهارت و نعت حفظ جسد و بدن از آلودگى نجاست ظاهريه و در طريقت حفاظت دل از كدورات بشرية و ذلالت آرز
 حقيقت شستن دل از هر چه كردن حق است و اما نيت الموت فلقوله صلى الله عليه وسلم موتوا قبل ان تموتوا
 ولا يخفى ان المراد بالموت قبل الموت ان يرى نفسه متبا في عدم حظوظ النفس هواها وهذا هو نيت الموت
 ليس و لقد صدق من قال لا نيت بر چيزي كه گمانى باز به از فردى عمل بر نيت برسى به و لقوله
 صلى الله عليه وسلم من احب لقاء الله احب لقاء الله و من كره لقاء الله كره لقاء الله و اللقاء كما يكون

نعت
 بر سرى
 و نعت
 غسل
 و نعت
 عبارات

هم
 به
 به
 به

امى
 الوارثون
 كل
 الاصل
 طهارت
 باطن
 في
 مثال
 الا
 طهارت
 و نعت
 حفظ
 جسد
 و بدن
 از
 آلودگى
 نجاست
 ظاهريه
 و در
 طريقت
 حفاظت
 دل
 از
 كدورات
 بشرية
 و ذلالت
 آرز
 حقيقت
 شستن
 دل
 از
 هر
 چه
 كردن
 حق
 است
 و اما
 نيت
 الموت
 فلقوله
 صلى
 الله
 عليه
 وسلم
 موتوا
 قبل
 ان
 تموتوا
 و لا
 يخفى
 ان
 المراد
 بالموت
 قبل
 الموت
 ان
 يرى
 نفسه
 متبا
 في
 عدم
 حظوظ
 النفس
 هواها
 و هذا
 هو
 نيت
 الموت
 ليس
 و لقد
 صدق
 من
 قال
 لا
 نيت
 بر
 چيزي
 كه
 گمانى
 باز
 به
 از
 فردى
 عمل
 بر
 نيت
 برسى
 به
 و لقوله
 صلى
 الله
 عليه
 وسلم
 من
 احب
 لقاء
 الله
 احب
 لقاء
 الله
 و من
 كره
 لقاء
 الله
 كره
 لقاء
 الله
 و اللقاء
 كما
 يكون

لا بعد الموت لان الموت جبري يصل الحبيب الى الحبيب نعم من قال **هـ** وارم موسى نوح وهر ثاقب
 بمرورهم فمرد كرجي ابرهني ميت **ج** فالتموهون لا يفلحون ساعته عن تذكر الموت لقوله صلى الله عليه وسلم
 الموت تحفة المؤمن ولذا قيل لكل شيء اصل وفرع فاصل الطاعة ذكر الموت والطاعة فرعها واگر عقل نسبت موت
 يا قته شود گویا ز دنیا مرده است لقوله صلى الله عليه وسلم انما الاعمال بالنيات وانما لكل امرئ ما كسب الحاديث
 زير كذا نسبت موت كرون مجاز است لان الجواز قطرة الحقيقة فصاحب البيت والبيت روية الله والد جنة لاهلي
 والله درهم قال **هـ** امروز چون حال تویی پرده ظاهر است **ج** وحریرم که وصه فردا برای چیست **ج**
 وقال علي رضي الله تعالى عنه حيث سألته وعمل اليما في فقال يا امير المؤمنين هل رايت ربك فقال لا اعبده
 سربالم اراه فقال وعمل كيف رايت فقال على ويحك يا وعمل اهره العيون بصحة الهدية اليان ولكن تراة
 القلوب بمحاذاتي الايمان وقال شيخنا اوحا الدين **هـ** فواكه سبب زنگ شود عاشق وحشوق **ج** امروز كي را
 که باز است بنيديد **ج** اين ديت ورجح کسی است که موت ارادوی را اختيار کند و او مني را معدوم کند و اول بعض
 الصوفية في هذا الحديث ان تعبد الله كأنك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك فان لم تكن موجودا ترى الله نعم من
 قال **هـ** تومان مسلک مال اين است و بس **ج** تو درمگم شود و مال اين است و بس **ج** خواهی که يا اين ديت
 خود را گم کن **ج** که گم شدن از برای آن يا قهرم است **ج** قال الشيخ الفخر الدين في کتاب حل الرموز فصاحم الکتوب
 في هذا الحديث معنى خفي يظهر لمن رقبه ذكي في قوله فان لم تكن تراه فانه يراك فقوله فان لم تكن هذا
 حديث تامر وشروط تامر في قوله تراه جواز هذا الشرط فمضا فان لم تكن في البين ولا لك اثر في العين فانك تراه
 و در حديث آمده است که روزی راير المؤمنين ابو بكر صديق رضي الله تعالى عنه را می سگیدشت حضرت رسالت پناه علی
 علیه السلام فرمود که اگر کسی خواهد که مرد را بنید نظر کند یا این شخص پس معلوم شد که هر گاهی که موی بر روی او بود
 و در حق او این عید صادق آید که و بول لمن انتبه بعد الموت **ج** قال علي بن ابي طالب رضي الله عنه الناس ينهار
 فانما اتوا انتبهوا وقال ابن عبد الله اخبرني بعض الصالحين وكان غشا لا فقال غسلت يوما ميتا وادرجته
 في كفنه فسمعت ما تقام من اوايا البيت يقول غسلني باطنه في حياته وغسلت ايت ظاهره بعد فاته
 فاجتمع الغسلان فصارت نور على نور وتحملون البدن الى القبور ونحس بنحس الروح الى الملك الغفور انتم
 من يذهب البدن بالثياب ونحس بربنا الى جرح الثواب فطوبى لمن اب الى ربه وانا ب اما انما كلوا هلون فيعملون
 عن تذكر الموت لقوله تعالى ولن يتوبوا ابدا بما قد مت ابد يهرو ولذا قيل اصل المعاصي نسيان الموت و

الحامی غفره و فی خلاصه السکوت حکمی ان ایاکم الشبلی رحمه الله تعالی صلی علی الجنان فذکر علیها
خمساً و فی کل سنة قال اما فی السنة و لکن اربع تکلیفات علی الیوت و التکیده الخامسة علی
الایام لا یعمل جمل من الاضواء و اغفل عما یراد بهما و لکنه شعراً لایوت من اختار الموت فی حیاته
بل مات من کان عن الموت فاما لا نعم من قال انظم نیری که بر دین خود گیر یی به بیز از غولش تا هرگز نیری
ز جان کند که می جان بر دین خود به که پیش از دین خود مرد نخواهد که گریانی بگذرد بر دین به شرط یاری است و طلب دان
آوردنیکه غسل کرده باید بر سر سجده یا سجده و تضرع و زاری فاتحه از برای مشایخ خود بخواند بعد از فاتحه توفیر و بعد از
طلب نماید و بعد از آن درون حجره اول پای است ندوبم استگوید و بعد از آن پای چپ و دو رکعت صلوة تحت نقاش
کر از دو رکعت دو رکعت صلوة و کفایت خواند در هر رکعتی بعد از فاتحه خلاصتی یا رب معوضین یکبار و سلام گوید و بعد از
یا الهم خود را شسته این موضع شریف که محل قرب و فیض است نیندازم فاما چون سبیل این اتوبه رسانیدی این غیبه
را تو در اول آغزندی و با وجود این بهتباه کاری و تیره روز گاری من و دوری این راه و این سعادت تو که شادی
ایست آن دارم که نما ایست ازین درگاه و گردانی و بعد از قبولیت رو کنی و اثنال این نیاز مندا عرض کند بعد از آن
بار یا محتاج گوید و سه بار فاتحه حکلی و آباء قلی و روی خود بر زمین نهاده و حاجتی که دارد از حق سبحانه و تعالی طلب کند
و بغیر و یا خدای تعالی چیزی طلبید و بخت بلند دارد و بدین گوید ۵ ایتم و خاک کویت تا جان ز تن بر آید
یا تن رسد بجان یا جان ز تن بر آید ۵ ایضا این چند ایات بخواند را باری الله و یا ربست و بس
ما حق من کار است و بس ۵ یاری میخوانم کس به ای حق مرا فرما درس ۵ را باری در را و تو جان من فدا کنم
آن عهد دیم را و فدا کنم که در آن عهد که از خاک برآم چو گیاه ۵ من وی بصدقه فدا کنم که در باری عمریست که بر دین تو
دارم زاری که کرده بسگان از سر کویت یاری که کرد دولت و صل تو میسر شود ۵ اندر طلبت زار میرم باری
بعد از آن مرغ نشیند و دو بار صلوة فرستد و فاتحه از برای روحانیت پیغمبر علیه الصلوة و السلام و جمیع
مشایخ بخواند و همین طریقی نشیند تا آنکه سی روز بگذرد یعنی ده روز آخر شعبان و دست روز از رمضان بعد
ده روز دیگر که تمام این بانه نیت تجدید و تکفایت کند از برای آنکه تکفایت بر دو قسم است یکی سنت است
یکی استحباب است ده روز آخر رمضان است و غیر آن استحباب پس باید که نیت تجدید کند و نیت نیست که
نوبت ان اعتکف بهذا المسجد تا عا لفت رسول الله صلی الله علیه و السلام و فی شریعه الاسلام
بنوی بالاعتکاف التنبه بالاملا لکة علیهم السلام فی الذکر و الکف عن العادات البشریة و چون چهل

روز تمام شود و از برای سیر و آمدن خلوت چهار کعبه نماز و دعا گذارد و در هر کعبه ای بعد از فاتحه اخلاص پنج بار
 بخواند و حاجی خجسته و قیام بود و چشم بر آب کشید تا اگر گمان آن پاک شود و روی این مسعود رضی الله عنه عن النبي
 علیه السلام را نه قال ما من مؤمن یخیر من عینه دمه وان کان مثل ما من لدن باب من خشية الله تعالى الا عفو
 الله تعالى له کذا نقل من آداب الاراد با کلمه در شستن خشکاف متکلف کرد و اندک بعد از وقت نشیند بعضی بزرگان بعد از
 نماز شام می نشستند و بعضی بعد از فجر و فی مشکوة المصابیح عن عایشة رضی الله عنها قالت کان رسول الله صلی
 الله علیه و آله و سلم اذا اراد ان یتکفصل الفجر یتدخل فی معتكفه و رآه ابوداؤد فحیتنا احتجب به من یقول
 یبدأ بالاعتکاف من اول النهار و به قال الاوزاعی و الثوری و المیهی فی احد قوایه و قال مالک و ابو حنیفة و
 الشافعی و احمد رحمهم الله یدخل قبل المغرب اذا اراد اعتکاف شهرا و عشروا و لو الحدیث علی انه دخل المعتکف
 و انقطع فیہ و تغلب بنفسه بعد صلوة الصبح لا انه وقت ابتداء الاعتکاف بل کان من قبل المغرب معتکفا لا یشتا
 فی المسجد فلما صلی الصبح انفرج کذا فی شرح مشکوة للتوریشی و اکثر بزرگان قبل از مغرب شستن و الله اعلم بالصواب
 هم شرط و هم این است که در دل خود نیست که خلق خدا را می ران بر بناییم و درین باربعین خلق از شر من
 باشد شستن تا که در خاطرش ظهور کند که در خلوت بر آن و آید که خود را از شر خلق نگذارد و فی الاثر اذ قال الشیخ
 الشیخ ابو الشیخ شهاب الدین السهروردی قدس سره و من حق المريد اذا اثر الخلو ان یعتقد باعتناء الخلق
 سلامة الناس من شره ولا یفهم سلامة من شر الخلق فان الاول من القیین بختیاء استغفار نفسه و الثاني بقی
 عزیه علی الخلق و من استغفر نفسه فهو متواضع و من رای لنفسه عزیه علی احد فهو متکبر و روی انه قبل
 از اهاب ان اهاب قال لا یل انا کما من کلک ان نفسی کلک یعقل الخلق ان یخجها من یدیه و یسلوا منها و فی
 خلاصة الحق ان المتکبر الذی یری نفسه خیرا من غیره و فی فصل الخطاب من ترجمه نفسه علی فرعون فهو من
 المتکبرین و قال بعضهم کیف یتکبر ابن آدم و قد خرج من رحم البول مرتین فینقی انه ینوی ان اجلس لیعلم الناس
 من شر نفسی و فیہ مخالفة النفس و مخالفة العقل عظم العبادات و اخفها و لذا قال صاحب تصبیه الورد
 سه و خالف النفس الشیطان و اعصمها و و انهما محضات التصفیة و الله اعلم بالصواب هم شرط سوم
 آنکه حاجی خلوت شستن بریت از بعضی خواه و می و خواه و حیر و می که شستن خص اعتکاف بالمجدد لقوله تعالی و انتم
 عاکفون فی المساجد و عن عایشة رضی الله عنها قالت ولا اعتکاف الا فی مسجد جامع و رآه ابوداؤد و عن ابی حنیفة
 الاعتکاف لا یصح الا فی المسجد و فی الشافعی قال الباقی و روی الاعتکاف مستحب الحق انه یتقسم الی واجب و هو التذکر

والى سنة موكلته وهو العشرة والاخر من رمضان والى مستحب هو ما عد ذلك عن عائشة رضى الله عنها قالت كان رسول الله صلى الله عليه واله يطلع بكى العشرة والاخر من رمضان ثم اعتكف ثمانية ايام من بعده ببيتك اكرمك في رمضان باشه بايدكم مسجد شيد واكر وغيره رمضان باشه روست شستن وغيره مسجد زيرك اكرمك في مستحب است جنانچه بزرگان باضى اكثر در غار شيد بعضهم اختار ثلثة اشهر وبعضهم اختار اربعين يوما وبعضهم ثلثين يوما وبعضهم يجلس فى الغار وبعضهم فى المسجد قال جابر بن جابر النبى صلى الله عليه واله ولم يجرأ شورا وقال الجعيد رحمه الله تعالى من اراد ان يسلم له دينه وليستريح بدنه وقلبه فليعتزل الناس فان هذا زمان وحشة والاعمال من اختار فيه الوحدة نقلت كما ما مضى صادق رضى الله عنه مدنى خلوت كرتى بود وديون نهي آمد رضى ثورنى رحمه الله برد خانه دوى آمد وكفت يا امام مردمان باز فوالا نفاس طليعه توحوم اندر خالعت كرتى ايدان قدس سره الغرير جواب داد الكون روى چنين دارد و فرمود كه فسد الزمان وتغير الاخوان انما كاه اين بيت خود مشهور ذهب لوقاد هابل من الذهب والناس ابن هكا تل وموارب يفتشون بيته المودة والصفاء وقولهم محشوة بعقارب يمينى رفت وفاش رقتن دوى روزه و مردم پير میده و دستار آرد و فاش سيند در بيان خود دوستى و صفاء و لباسى پيشان كنده است بعقر با بليت شد و فوا صدق از عالم كوشه بگيرن مكر و حيله مردم دارند و فوا مهربانى بزيان بگيرن اين خلق پست انكر نرم و دهن انبى برك الله رضى الله عنه عن النبى صلى الله عليه واله وسلم انه قال السلامة فى الوحدة والاوقات بين الاشياء الحديث وفى خلاصة السالك قيل لطاؤس ما احببك فى بيتك قال ضعف الولاية وفساد العيئة وذهاب السنة وحكى ان عروبن العزيز رحمه الله كان لا يخرج من منزله الا الصلوة الجمعة والجماعة واماكدة المؤمنين ومحضوهم الجائزة وكان يقول الناس سراق العقول وقطاع الطريق وعن ابى عثمان بن ابى العياض رحمه الله اول الجمعة والجماعة لدخلت بلى ولم اخرجه حتى اصوت وقال بعض اهل المعرفة اغتمم الوحدة فانها امن لديناك وراحة لبندك وكن اينسا جليسا نفسك فانه اول امن وقال العباس الدامغانى وصافى الشبل رحمه الله وقال الزم الوحدة واحم اسمك عن القوم واستقبل الجدل حتى تهو وكان جماعة من الصالحين يختارون الاربعين ثلثين من ذبيقة وعشرين ذى الحجة وهو اربعون متو كذا فى العوايف يدانكه شستن خلوت در رمضان اولى است ناست ادا شو و بزرگان اكثر در رمضان خلوت احتياكر كرد و بركت رمضان هم بسيار است لقوله صلى الله عليه واله وسلم اذ دخل رمضان فتحت ابواب السماء

وفي روايته فتحت ابواب الجنة وعلقت ابواب جهنم وسلبت الشياطين وفي رواية فتحت ابواب الرحمة
وخرجون في رمضان تشيئدا بآية كبريى في شهر ربيع الاول في سنة ست ودر غير شهر شستن جاؤن
وخرج شستن ثوابهم بيارت لقوله صلى الله عليه وآله وسلم المساجد احياء الله وقال سعد بن المسيب
رحمة الله من جلس في المسجد للصلاة فانه يجالس الله وفي شريعة الاسلام عليه البقاء الى الله تعالى
المساجد وفي خلافة الخاقان قال النبي صلى الله عليه وسلم من اكثر جلوسه في المسجد اكرمه الله
تعالى بنفيسة وتسع في عيشه وافرغ عنه عذاب القبر واعطاه كفايا يمينه وسجاءه على الصراط ما اريد
الجنة اطلق في دخل الجنة بغير حساب وفاءه في غيرهم داره نازحاً يعتادوا شوقاً وحباً يستأيدون في
دانت كد شستن في كفاف در مسجد تلافيت وديان شاش قدس سرهم الغزيرة بعضي در غير از حجره
داره كروه وياصف زده في شستن چا كطريق خواجاي نقشند بيست قدس سرهم در بعضي در حجره
في شستن و اگر در مسجد حجره باني بود ناز بود يا حجره كروه في شستن و اين طريق اكثر شاش قدس سرهم
العلية ويؤيد ما روي في مشكوة المصابيح عن عايشة رضي الله عنها قالت كان رسول الله صلى الله عليه
وسلم اذا اراد ان يعتكف على الفجر ودخل في معتكفه رواه ابو داود وابن ماجه قال الطبري المراد
من دخول المعتكف الخفي من عين الناس حتى لا يظهر جلوسه يعني الجلوس في الحجره في المسجد
سوى الحجره وفي معناه وورد الحديث الصحيح انه عليه السلام اتخذ حجره من حجرين وايضا في
حق المبتدي الجلوس في الحجره انهم من جلوس سوى حجره لانه لا ينقطع عن الحول الظاهرة
الا بالظلمة ويكره انكم وظانف مختلفت بعضي وظيفه غير از حجره نيتوان ادا نمود مثل فكر جابر بن
وليد اختيار اكثر المشايخ الحجره وبتراست كد دين زمان بيرون شهر شستن با شيطان و اگر اكنه كد شستن
بهم بآية كبريى بجاغت شستن في الحجة رحمة وقوله صلى الله تعالى عليه وآله وسلم ان الشيطان اريب
الانسان كذبا لغناه ياخذ الشادة والقاصية والناحية واياكم والشعاب عليكم بالجماعة والامة
رواه احمد وعن مالك بن انس مرسل قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من فارق الجماعة شبرا
فقد خلع ريقه الاسلام من عقه رواه احمد وابو داود كذا في مشكوة المصابيح يسر بآية كبريى تمايز بين
شهر شستن بآية كبريى و اختيار كد دين حجره نذكر چند خبر لازم ست تا فائدة ميش دهر وان چنانست كد دين
خالي ونگار كبريى و دهر و در غلوت فرو بند تا بياي چون عروشان و ان خانه نيقت و ان خانه نيايد

الحزن يموت الولد ولو مات له الولد فليس له الهم لموت الوالد فإذا بلغ العبد بهذه المنزلة فهو عند
 بلا ولد ولا والد ولا يمكن له كفواً أحداً فقول اسمهم بأسماء الخير ولهذا أكثرهم اختاروا العيال في آخر العمر
 لأن في حق البستى يضر هذه العلاقات لأن نفسه لا يضر من الشغل عن هذه العلاقات كما حكى
 عن بعض الفقهاء وقد قيل له لا تزوج فقال المرأة لا تقبل إلا الرجل وأنا ما بلغت مبلغ الرجال كيف تزوج و
 في هذا المعنى قال السعدي بالفارسي مصرع رويت بآري والمزني كن ذواي انظر أو لا نظراً حسناً
 كيف تجد نفسك تسلم عن هذه العلاقات أم لا وقال عليه السلام استقت قلبك وإن أفتاك المفتون
 لأن في زمانها كيف تشغل نفسك في العيال والعلاقات وتغفل عن الحق والحسنات فينبغي أن يكون من أراد
 التزويج فينظر أولاً كيف يكون نفسه من سلبت عن العلاقات فيجعل الزوجة ولا فلا لأن النكاح سنة
 لما دعا النبي عليه السلام ولو كان على حال يصير كافراً بسبب بعض الأفعال فكيف يفعل لأن الأمان
 قد يبتلى في بعض الأوقات بالحوادث قال الله تعالى ولنبأكم نبي من الخوف والجور ونقص من الأموال
 وكذا نفس والشرمات وبشر الصابرين قال البستى كيف يصبر بل يجبر على أن لا كلمة الكفر تخرج من فم
 فيصبر كما قال الترمذي أو لا في حقها لأن النكاح إنما هو سنة وسبب أن رجلاً كثيراً عياله فيصبر عنه فإراد
 الفراق من البلد فجعل الله تعالى إليه ملكاً على صورة آفة هي فقال لا تعمل في اليومين يبارق فقال للملوك
 تأمرني فقال على أن تفر من الماء من البير مقدارها تروى عصافير تفر من الرجل رجلاً على رأس البير
 اخذ الدلو والرشاد وجعل يفر من الماء ويليه من البير مقدارها يروى في العقيرة والعصافير تشرب
 وكلما كان يفر من كانت العصافير تشرب ذلك حتى يخرج عن الذئبة فلما أمسى قال للذي استأجره إلى
 تركت الأجر عليك فحل عنى فإن العصافير تفر من تروى فقال له الملك أيها الضعيف أنا لا أقدر أن تروى
 عصافير فكيف تعد أن تطعم عيالاً حتى تهريب عنهم فأعلم أن الله هو الرزاق ذو القوة المتين كذا في
 الشعبي قال عليه السلام كثرة العيال فضيحة الرجال صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم كذا في فائق
 الخفاف فعلم أن البستى لا يصبر فإلا في حقها أن يتجود عن العيال والعلاقات وفي العوارف عن أبي سعيد
 رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ليا نبي على الناس ما كان لا يسلم الذي دين
 دينه لأن فردينه من قرية إلى قرية ومن شواهي إلى شواهي ومن جمالي إلى جمالي كالتقلب الذي يروى
 قالوا متى ذلك يا رسول الله قال إذا لم تشك في المعيشة إلا بما أحصى الله فإذا كان ذلك الزمان حلت العدا

قالوا وكيف يا رسول الله وقد امرنا بالتزويج قال انه اذا كان ذلك الزمان فهلاك الرجل على يداي اربعين
 لم يكن له الا اربعون ضلي يدي زوجه ولده فان لم يكن له زوجه ولا ولد فعلى يدي اربعون قالوا وكيف ذلك يا
 رسول الله قال يديونه بضيق العيشة فينتكف ملأ يطاق حتى يؤذيه موارء الهلكة ايضا يروى عن
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم خبركم بعد ما أتيت رجل خفيف الحذاء ذليل يا رسول الله وما خفيف الحذاء
 قال الذي لا اهل له ولا ولد وقال الجعيد من اراد ان يسلم دينه ويستريح بدنه فليعتزل الناس في هذا
 زمان وحشة والعاقل من اختار فيه الوحدة ولهذا قلنا الاولى في زماننا العذوبة في حق المبتدى لان
 شأهت ورأيت بعين شرب اوقات ان اكثر صاحب العيال كيف يفتون لاجل الرزق بل يشكون بكلمات
 الكفر بخود بالله منها حتى يروى في الراجية لو قال يا رب روزي بر من فرج كروان قيل توقع ابو النصر
 الدوسي في الكفر لو قال الرجل الرزق من الله وسكين زنده حسن يا ربك لان الله تعالى ضمن الرزق
 بلا تعليق لقوله تعالى وما من دابة في الارض الا على الله رزقها الاية ولا نرايت ان اكثر الجهال الصوفيين يكثر
 السؤال الاخياء ونسود وجوههم لكثرة السؤال حتى يستجيبون الدنايد والراهم الشهات ولهذا يترجون حتى
 لا يأكلوا الغيرة فلما يكثر العيال يضطرون ويغتمون لاجل الرزق بل يتكلمون بكلمات الكفر كالمال يعني
 عنقريب خصوص ما ان الشبهة لا ركة لها اصلا وهم لا يتكلمون لمابعة النبي صلى الله عليه وآله وسلم حتى يفرجوا
 لكثرة العيال لانه قال عليه السلام ناكحوا اكثر وافاني يا هي بكلمة لا امر ولو بالقسر وانما هم يتكلمون لاجل الحزن
 والحارص وهو ولا سيما كيف يضطرون في وقت تولد البنات فلها بعضهم يشرب بعضهم يطلق الزوج لان
 في زماننا بكثرة الاسراف بخلاف السلف لانهم يفتون على القليل ولهذا لا يغتمون لاجل العيال والبنات اللهم اقطع
 عنا المتعلقات وارزقنا وفق الطافات والمرفقات ما فيه الخير انك عبيد الدعوات وقاض الحاجات
 هم شرط نعيم انكم وذكرون انديشماش اي نديشماش اسد لقوله تعالى واذكركم ربك اذا نسيت
 اي نسيت الغيد لان القلب ما لا يحفل من ذكر الغيد لا يؤثر فذكر الله تعالى فيه اصلا كذا في رساله المكي وهرقا
 غير افراموش كذا ذكره كشور وحياء الحق وحق الباطل والله دهرقا بالله هرچر دوست بود بر كنم از
 خلوت وكن بود وهر مشاه جمال وكرن وفي الغوثية قال الله تعالى يا غوث الاعظم من شغل سواني كان
 صاحب الزاير القيمة وقال يا غوث الاعظم لا تنظر الى البخته وما فيها ولا تنظر الى النار وما فيها حتى تروا
 بلا واسطة ليس نديشماش اسد كذا نديشماش نديشماش وخرت وغيرن سه آنا كذا خبر رسيه جاي نكر نديشماش

کوی نظر اندازد چو کوی نظر اندازد دید که اگر بغیر تو جایی دیگر نظر کند چه میلش هم همان باشد نظر تو دید را
 و لذا قیل الدنیا و الآخرة مثل الاختین که بیکدیگر پیوسته و با هم در دنیا و الآخرة و من امر اذا الآخرة
 فلیطلق الدنیا و من اراد لقاء الله تعالی فلیطلقها و لقد صدق من قال شعور اندرون قلب مؤمن
 و من دیگر شجر حرام چه کسی فی را با و شوهر عقد یکجایی بود و به یاد آمد و بیان اسم فرست طالب
 دنیا و طالب عقبی و طالب مولی کما قیل الدنیا حرام علی اهل الآخرة و الآخرة حرام علی اهل الدنیا و هما
 حرامان علی اهل الله تعالی و قال الغنی صلی الله علیه و آله وسلم القلوب علی ثلاثة انواع قلب مشغول بالدنیا
 و قلب مشغول بالعقبی و قلب مشغول بالمولی القلب مشغول بالدنیا فله الجنة و البلیوی و اما القلب مشغول
 بالعقبی فله الدرجات العلی و اما القلب مشغول بالمولی فله الدنیا و العقبی المولی و حکمی ان اباحا نهم
 الزاهد دخل علی سلیمان بن عبدالعزیز الملک فقال سلیمان من الزاهد فقال انت فقال کیف فقال ان الزاهد
 هو الذی یرضی بالقلیل عن الکثیر و الدنیا قلیل لان الله تعالی قال قل متاع الدنیا قلیل و الآخرة کثیر و قد نزلت
 بالدنیا عن الآخرة فقد مرهبت بالقلیل عن الکثیر فانت الزاهد و یروی ان الدنیا من اولها الی آخرها کوصفات
 ذهبها و جواهرها ما بلغت موضع اصبع واحد من الجنة و لو یرقی الکسور العین بزاق فی الدنیا الصکات یحسب
 الدنیا کلها عند بها و اما کسرها و لو نظرت الی الدنیا نظرت لعات اهلها من طیبه و لو وجدت الدنیا با کسرها
 و وضعت فی بیت من بیوت الجنة لکانت کجسم واحد فی السماء و لذا قال بعض اهل الطريقة طالب دنیا
 مخدث و طالب العقبی مؤث و طالب المولی مذکر و طالبان مولی اولیا و اند و اولیا از هیچ چیز ترسند
 لقوله تعالی الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون و یرای شست و وزخ کفنه خیار کفنه
 یو کانت الجنة نصیباً للعاشقین بدون جماله فواوایا و لو کانت النار نصیباً للمشتاقین مع وصال فواوایا
 سه ای که شست برین بقیه عذاب و آتش و وزخ همه با تو کلام گلاب و قال یا بنید رحمة الله رایت
 سر ی بجل جلاله فی المنام فقلت یارب ما الحلال و ما الحرام و ما الفرض و ما السنة قال عز من قائل
 الحلال طلب العقبی و الحرام طلب الدنیا و الفرض طلب المولی و السنة الصبر علی البلیوی سی عمر
 طالب دنیا رنجورست و طالب عقبی فردوست و طالب مولی مسرور و با عی دنیا طلبا چه گویت رنجوری
 عقبی طلبا چه گویت فردوری و مولی طلبا که داغ مولی داری و در هر دو جانب مظفر و منصور و
 فی شتائک لا یتقیاء شرعت ترک دنیا و اوست و طریقت ترک عقبی کردن و حقیقت ترک دون حق کردن

بعدی رسیده و قال السبل رحمة الله الذی احرأه على طالب الجنة والجنة حرام على طالب المولى
 وطالب المولى لا یتجاوز الى الدنيا والعقبی وقال شیخ ابواسمعیل کان زید بنی طالب الذی نبأ سید وطالب
 العقبی اجبر وطالب المولى امیر و الله اعلم بالصواب ثم شرط شیخ ثم انکه پیوسته گفتن ذکر
 لا اله الا الله و قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا اتقوا الله و قولوا قولا سدید ای قولوا لا اله الا
 الله و قال الله تعالی و الذی هم كلمة التقوى و هی كلمة لا اله الا الله و قال صلی الله علیه وسلم قولوا
 لا اله الا الله حتى تنقون و رسول علیه السلام فرمود کل حسنة یعملها الرجل یوزن فی يوم القيمة الا
 شواذ فان لا اله الا الله فانها لا توضع فی المیزان فانها لو وضعت فی المیزان و وضعت السموات السبع
 و ما فیهن کان لا اله الا الله از هر چه من ذلک عبد اسد بن عمرو روایت کرد که از رسول علیه السلام شنیدم
 که روز قیامت بنده بیارند که او را نود و نه سال از عجمیان باشد چنانچه مقدار نظر آن بنده پس نام
 را بخوانند ای تقالی او را گویند که ازین گناه شمرنده شدی بنده گوید یارب حالا چه فایده کند ناگاه
 از میان آن صحیفه پاره کاغذی برآید و روی کلمه لا اله الا الله نوشته باشد چون آن صحائف در
 پله نمند و آن پاره کاغذ در پله دیگر آن پله گران شود و توفیق الله تعالی را باین رقم بطبعی که زحق
 آگاه است و بر تخت ولایت حقیقت شاه است بچشمی که دوا می خورم چسبیت و خوش گفت که
 لا اله الا الله است و فرمود آنکس که همیشه طالب الله است و ذکرش همه لا اله الا الله است و قال علیه السلام
 ادعوا نكوة ابدانكم فان نكوة ابدانكم قول لا اله الا الله و رسول الله و قال رسول الله صلی الله علیه
 وسلم لكل شیء مصفلة و مصفلة القلب ذکر الله تعالی و قال الله تعالی لا یذكر الله تطمئن القلوب و قال
 آدمی را مسلمان میگویند تا کلمه لا اله الا الله بخواند و فی السراجیه من قال لا اله الا الله و محمد رسول الله
 حکیم باسلامه حکایت علماء سلف گفته اند که در سال دوازده ماه است و حرف دیگر لا اله الا الله
 دوازده است اشارت بر آنست که هر بنده مؤمن که دوازده حرف کلمه لا اله الا الله بر زبان راند
 هر گاه ای که درین دوازده ماه موجود از و آید برکت این کلمه از وی در گذراند که کفر عنهم سیئاتهم و احل
 بالهم در شفا الجنان مذکور است که شیخ عبد الله در کتاب شرف الغنی آورده که بر پیشانی صد و بیست و چهار
 هزار بنیامین نوشته بود لا اله الا الله و محمد رسول الله ای طالب صما و ق باید که ذکر گفتن بخود
 بد وقت لازم گیری لقوله تعالی فیسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس و قبل الغروب قال الله تعالی

واذکر اسم هر بابی که تا واصل این پنج حضرت مولوی عارف رومی میفرمایند است از ذکر نمی فرمایند
 سه را به دور واقعیت آورده که هر صبح و نماز شام در خود ساز پنج خوش گفتن لا اله الا الله را
 و فی عین العلم یا ابن آدم از ذکر بی بعد الفجر ساعته و بعد العصر ساعته اذکرت بعد موتی که باید نهجا
 و عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لان اقدم قوم یدیکون من صلوٰۃ العشاء حتی تطلم الشمس
 احب الی من ان اعتق اربعة من ولد اسمعیل لان اقدم قوم یدیکون الله من بعد صلوٰۃ العصر الی ان تغرب الشمس
 احب الی من ان اعتق اربعة رواه ابو داود و کذا فی مشکوٰۃ اسی در پیش ذکر کردن هر وقت لازم است اگر این
 میسر شود باید کرد و وقت بخود لازم گیری و تقاضای کسی که در تقاضای نفع بسیار است و فی الارشاد قال ابو علی
 الجرجانی رحمه الله کن صاحب الاستقامت و لا کن صاحب الکرامه فان نفسك متحرکه فی طلب الکرامه و لا
 یطلب بالاستقامه پس باید کرد و ام کند چنانچه قطرات آب که از جای علی الدوام سنگی بچکیدن آتش بر وایام در
 سنگ ظاهر شود و آن مقدار آب اگر کسیا بر آن سنگ ریختی در وی اثر نکردی و از خجست رسول خدا صلی الله علیه
 و آله و سلم فرمود که احب الی اعمال او ما و ان اقل یاربیم پاک استقامت استقامت زنده است ثبوت و اتق المشاکره فان
 سر هم علی ان المرید ما لیدیم بذكر لا اله الا الله صلاۃ قربة بار حین سینه ایصل الی الحق حقیقه لا اله الا الله بار لا اله الا الله
 ست یکی هر دو مخفی اما الجهر فله صلی الله علیه و آله و سلم اذکر و اذکر الله حتی یقول المنافقون انکر ما اذن
 لقوله صلی الله علیه و آله و سلم یقول الله انا عند ظن عبدي بی و انا معه اذ ذکر فی فان ذکر فی فی نفسه ذکره
 فی نفسی و ان ذکر فی فی ملاء ذکرته فی ملاء خیر منه اما بتدی را باید کرد و هر چه بخود لازم کرد تا قلب و روشن
 شود و ذکر مخفی از جهر پیدا گردد و میکوش بدگر جهر که مخفی بود که جهر شود و نام تو در جهری و خود ذکر مخفی
 ز جهر پیدا گردد و زنگونی که از شوق صلی خیر مخفی و فی عین العلم الجهر بنسب القلب و یجمع الهمة و یضرب
 السهم الیه یدنی النور و الکسل و یدب فی النشاط و یوقظ الراق و یرغب فی العبادۃ فخرج فی الحدیث ان
 الملائکة و عمار الدار یمسحون قرآنه و یصلون به ملوته و المتعدی افضل و تقصا عفا النبیة یصا عفا
 و قول لا یتک الذکر باللسان خشية الراء بل یدبغ الذکر فی الجماعه باللسان و ان حصل الاعتلال بالکرباء
 لما تحصل بركة الجماعه باجتماع القلوب و الانفاس و فی مشکوٰۃ المصابیح عن بریدة قال دخلت مع النبی
 صلی الله علیه و آله و سلم المسجد عشاء فاذا رجل یقرء القرآن و یرفع صوته فقلت یا رسول الله انقول
 هذا امر بل مؤمن صلیب قال و ابو موسی الاشعری یقرء و یرفع صوته فجعل رسول الله صلی الله علیه و آله

بهر آنکه
 از آنکه

وسلم يتبع لقرآنه الحديث فعلم انه عليه السلام حسن الجهر وفي الخلاصة روى ان بالدرء عن النبي
تعالى انه كان يكثّر الذكر فقل له عجّون انت فقال ما هو عجّون ولكن شفاء من الجحون والى هذا المعنى اشار
العلامه بن القيم عند قوله صلى الله تعالى عليه واله وسلم خيرا الذكر الخفي قال ومعنى الخفي ان يكون القلب سالما
ما يعرض لمن الواحات الدغوية والنفسانية والشيطانية فاذا سلم منها كان ذكره الخفي افضل من الجهر
المبتدى لا ينقطع عنه هذا الواحات الا بالجهر وبالدكر في حق المبتدى افضل من غيره ولو كان مقصودا لله
اعلم فلا اشكال في الحديث فان قلت ما تقول في قوله تعالى والذكر ربك في نفسك تضرعا وخيفة ودون الجهر
هذه الاية تنفي الجهر قلت المراد ينفي الجهر في الاية كما ذكره المفسرون اثبات الدكر بالتوسط لان خير الامور
اوسطها فلا تنفي الاية الدكر الجهرى فان قلت ان في الجهر رياء قلت وقال عليه السلام الرياء قسطرة
الاخلاص فلا اشكال والله اعلم بالصواب از حضرت شيخ نجم الدين كبرى قدس سره الغرزيه منقول است
فرموده اند كه زبان اگر چاره زوى غفلت باشد آن را نورست كه اگر ظاهر شود بر نور عرش غالب آيد كه انى الجهر
مير عبد الاول و حضرت خواجهاو الدين قسبندي قدس سره الغرزيه فرموده اند كه با اتفاق علماء انفس اخير
بنگفتن و يقين كردن جائزست و در ويش را بر نفس نفس اخيرست طرقي ذكر جهر نيست كه كماله الا
باو از ايند بخواند اطرقي ذكر جهر سرور و بيان اينست كه اول سينه بار و در و بخواند يا زياده اگر وسعت
باشد و در و اينست كه اللهم صل على محمد عبدك و نبيك و رسولاك النبي الاخيرى على اصحابه و سلم
بعده سينه بار يا غفار يا غفر فبني گويد بعد سينه بار يا ستار است و عبي گويد بنده سينه بار يا هاب
هاب ايمانى گويد بيه سينه بار يا ثواب تب من فضلك گويد بعد سينه بار لا اله الا الله گويد يا مودعا
بعده سينه بار لا اله الا الله گويد بعد سينه بار لا اله الا الله گويد بكون يا سينه بار است يا متحرك او يا دغام چون
الا گويد بر زمين نظر كند چون هو گويد طرف آسمان نظر كند بعد لفظ يا حى گويد انا كنه هم عرض او
بيروش شود بلكه بعضى اوقات از ذهن او فون ظاهر شود و اما الذكر الخفي فلقوله تعالى واذكرك ربك
في نفسك تضرعا وخفية الاية و لقوله صلى الله تعالى عليه واله وسلم خيرا الذكر الخفي بكن ذكر
خفي چنانكه كروى كه كنى حاصل از غير دست فردى بكن ذكر خفى و ذكر خفى بكنه كه در ذات تود ذكر
خفى به پدا كنه ذكر خفى را انواع است اما افضل ترين ذكر ذكر چاهى است كه ميتوان زنگنه است و سهل
علت اندر ونى اسباب است و ديگر چاهى يا رى من چه كه بجا آرى شوى خاص من و در شى

تاریک ذکر چار ضرب است زین چارت به الخناس حرب به بایان هر چار تا چارت دهم تا احاطات
یابی از ذکر دهم به ذکر خاصان است دیگر چار ضرب به بر سر شیطان زین چار ضرب به کی توانی
کرد تو انفس حرب به انگیزی نیزه این چار ضرب به آمدن ذکر از ششم موسی رضا به آنکه بد از
نسل پاک مرقعی به باشد این یقین از سید علی به آنکه بوده مستفیض از هر ولی به یک هزار و
چار صد از اولیا به دید در شهر جهان آن رسنا به چون کشمیر آمد آن روشن ضمیر به گشت کشمیر
لطیفش کش میر به چون نموده روی آن به منیر به شد منور باطن بر ناپسیر به یا آلی روز
محشر با میر به شکر ن مارا دوست با گیسیر به ای که هستی از میان میر به باش کم شتمل سرور پیر
بیان یقین ذکر چار ضرب به بیت ابتدای ذکر که توده درود پس سگانه باز خوان
اخلاص زدود به هم مرغ می شینی آن زمان به استنانت جوی از پیرای جوان به چشم دل بجشا
مبوی حق نگر به تانه بینی غیر حق چیزی دیگر به سرفرو آری گوئی لفظ لا به می کنی نفی از
جمع ماسوی به لفظ لا گوین کنی تو پشت رست به هم که گوی تا زانوی رست به نیز گوا لا به
سر بر آر به تا ناند بر دلت گرد و غبار به باز گوا آمد و بر دل سرنه به دم را گردان نه بینی هست به
گر بر آری دم بیکدم این چنین به هست سنت از رسول المرسلین به در براری بعد سید یانچ دم به
هم روا باشد ترا ای محترم به ورز یاده سگینی تابست و پنج به بعد پنج آری بدست خویش کن
بزرگان فرموده اند که در ذکر خفی باین طریق منفعت بسیارست در اندک روز قیام باب شود و طریق بیان
ست چس دم کرد و لفظ الله بسکون دارد دل خود ضرب دهد و انگشت ابهام دست راست بر گوش راست
نهد و ابهام دست چپ بر گوش چپ نهد و انگشت سبابه دست راست بر چشم راست نهد و سبابه دست چپ
بر چشم چپ نهد و انگشت وسطی از هر دو دست بر بینی نهد و باقی انگشت خضر و بنصر بر دمان نهد و لفظ
الله گوین در دل خود ضرب دهد و صورت پیر خود تصور کند تا قره آن عیش دهد امید هست که در وقت
شاهده یابد آن شاه الله تعالی فرولب به بند و گوش بند و چشم بند به ورنه یابی وصل حق بر من بجنده
و فی تحفه المریدین ذکر به در نوع است ذکر تقلیدی و ذکر تحقیقی ذکر تقلیدی آن است که
بی یقین از کامل مکی از افواه عوام باز روی رساله یاد گیر و آن مشغول شود و آن اچندان اثر نهد
و ذکر تحقیقی آنست که از صاحب کیلی که مجاز و مخلص در ارشاد شده باشد از صاحب دیگر نه و نه حتی

این چنین

بیان هر یک از این

انضمت السلسلة الى النبي عليه السلام تقيين يافيتة باشد و بر دست او توبه کرده و از جميع باسوي اسدرو
 نافته باشد و مقرر شخص موجب است که ذکر تعلیمی بخند ان تقيید نمیدهد بخلاف ذکر تحقیقی که ارباب تحقیق
 بمقصود در سیرت اعظم ان من شرائط الذکر ان يكون الذکر علی طهارة کامله من الوضوء والغسل
 وطهارة البدن وطهارة الثياب وطهارة الموضوع وقيل وان اغتسل بدل الوضوء كان افضل وقد
 ثبت باجماع الامة ان الغسل افضل من الوضوء قال بايزيد البسطامي لعلزل ثلثين سنة
 كلما اردت ان اذكر الله تعالى اتمضمض واغسل لسانی احلا لله وقيل كان يغسله بماء الورد
 وقال ابو ميسرة لا يذكر الله تعالى الا في مكان طيب وان يقعد مربعا متوجها الى القبلة واضعا يديه
 علی فخذه يده او ياخذ برأسته كهذه اليسرى ظهر كفه اليمين وباطن ابهامه اليسرى ظاهر ابهامه اليمين
 كما فعل رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ويتدبر في وقت الذكر بيت مظلمة لا يدخله شعاع الشمس
 وضوء النهار ذكره زکریا کورست که مرغ نشستن در همه اوقات منهي است الا در وقت ذکر کردن که خواجگان
 چون نماز کند اروی در مقام خویش مرغ بزرگتر نشسته تا آفتاب برآمدی وفي الاثر شاد و يكون الذکر
 في حال ذكره اما مغمض العينين او في مظلمة لا يجتاز ان يغض عينيه وان كان في موضع مضى
 يغض عينيه فهو اجمع لهما می طالب صماوق اگر ذکر باخلاص نباشد و غفلت باشد چه
 فائده نه بلکه خوف عظیم باشد چنانچه حدیث قدسی است من قال الله وقلبه غافل عن الله فخصه في الدارين
 الله وفي رواية فعليه لعنة الله قال بعضهم صحبت اباحفص الميثاقی اثنین وعشرين سنة
 ما رايته ذكر الله عز وجل على حدا الغفلة ما كان يذكر الا على سبيل الحضور والتعظيم وكان اذا ذكر الله
 تغير عليه حاله ولقد صدق من قال دلی آگاه می باید و گرنه نه که هر خطری یا دوزخ نیست و وفي کثیر
 العباد في الاخبار ان ثلثة اشياء لا ين عند الله تعالى قد رجح بوضوء الصلوة بالعادة والذكر بالغفلة
 والصلوة علی النبي صلى الله تعالى علیه وآله وسلم بخير المحرمات سمعته و درست تو می گوید و در کبریا
 مرا چیرگروانی و وقال الله تعالى واذکر ربك اذا نسيت ان الذکر الغیر فطم ان الذکر بالغفلة لا فائده
 فيه ولا یخفی ان للذكر فوائد كثيرة لا یستعمل هذا المذهب ضابطها والله اعلم بالصواب قم شهر صفر
 آنکه دایم و فکر بودن و وقال الله تعالى الذين یذکرون الله قیاما وفعودا و علی جنوبهم ویتفکرون
 فی خلق السموات والارض وقال علیه السلام تفکر ساعة خیر من عبادة ستین سنة وقال علیه السلام

لست
من غیره

تفکر ساعه خیر من قنوت لیلته و الله در قائله با هر که ذکر و فکر نمودن را بتداو ذکرش چو
 امر و فکرش چو انگبین **و قال حکیم التفکر سر سر القلب براه خیره و شره و منافعه و مضاره**
 و کل قلب لا تفکر فیه فهو فی ظلمات یخطفی و قال بعض من التفکر نقد العمل و حفظه من الخلل و قبل
 التفکر مرآة فناء الدنیا و نور الہا و میزان بقاء الآخرة و دوا ما ہو فی البخلصة عن الجبید انه
 قال التفکر اعلى من العبادة لان العبادة ینقطع عن المؤمن فی الجحنة و التفکر لا ینقطع عنه و فی اصل
 الخالصہ فقال اهل الحقیقة التفکر هو احضار ما فی القلب من معرفۃ الاشیاء و حکمی انه قبل
 لا یہید من ادم قدس سرہ انک تطیل الفکر فقال الفکر محل العقل فی التنبیہ و فی بعض الصحابة صری
 الله عنه انه قال من یحجز عن فضل العلماء فعليه بال فکر و یغیر فرموده صلی الله علیه و آله و سلم تفکر کیامت بهتر از
 طاعت آدمیان و پر یاست فی شمائل الانبیاء حضرت عائشہ فرموده کان رسول الله صلی الله تعالی علیه
 آله و سلم دائم الفکر و طویل الحزن در سالہ فیروز شاہی مذکور است بدانکہ تفکر بر شہ نوع است یکی تفکر در
 صیبا می نفس خود تا آنرا با صلاح آر دین بمنزل عبادت یک شبانہ روز است و دوم تفکر در نعمت های باری تعالی در حق
 بندہ تا شکر آنرا بطلعت بگزارد و این بمنزل عبادت یک سال است و سوم تفکر در آفرینش باری تعالی آسمانها
 را و زمین را و استمدال بر وحدانیت باری تعالی جل جلالہ و این بمنزل عبادت شصت سال است بدانکہ بنابر
 برین است کہ من خروج من مخروج البول مرتین فکیف یتکبر چون مبتدی باین فکر مشغول باشد شصتی شود و ان
 من عرف نفسه فقد عرف ربه یعنی هر که شناخت نفس خود را بعجز و نقصان تحقیق شناخت پروردگار خود
 را کہ تواناست و کامل و قوی احتمال ار که معنی این باشد کہ هر که شناخت نفس خود را کہ دشمن اوست و دزد
 در دست شناسد خدای خود را چون کہ رفیقیکه زد و اند کہ صاحب خانه واقف شد البته دور شود و صاحب خانه
 اسرار شود کہ عرفان حق است یا گوئیم کہ رفیقیکه شناخت نفس خود را کہ فانیست و وجود موهومی دارد کل شیئی
 هالک الا وجهه له الحکمہ والیہ ترجعون پس شناسکہ خدای تعالی جل شانہ باقیست و وجود وجود اوست
 دیگر ماسوی الله وجود و مہوم است چنانچہ پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم قول البیدر حسین کرده اند الا کل
 شیء ما خذل الله باطل و کل نعیم کما لا نزال امی طال صاوق شیطان بیچ وقت دخل نمیکند بکوت
 هستی و رفیقیکه معنی من خروج من مخروج البول فکیف یتکبر پیش گیر پس شیطان دخل نمیکند در سالہ
 خواجہ جنید مذکور است کہ اوقات تفکر و تأثیر آن نیست کہ اگر تفکر بعد از نماز کند حضور و رضا و تسلیم

حاصل شود و در ششم و ششامی دل یقین باید و عیوب نفس و هوا بماند نشود و در سحرگاه کشف باطن و
 معرفت رونمای و از عبقی چیزی نمودار شود و مستجاب الدعوات گردد و فی سائله الغربی مسطور است
 که فکر در ازل ابد کند که در ازل با من چه کرده اند و در ابد چه خواهند کرد پس باید که مردم در همه وقت ذکر و فکر
 که کان رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم متواصل الاخران و دائم الفکر قال الفقیه اذا اراد الانسان
 ان ینال فضل الفکر فلیتفکر فی خمسة الاشياء اولها فی الایات و العلامات و الثانی فی النعماء و الثانی
 فی ثوابه و الرابع فی عقابه و الخامس فی احسان الله و جفائه و ما یتفکر فی ما سوى ذلك فذلك و سوسه
 سهو فکر که ان کان فی غیر الحسبید به ما لکم فی نشاکة الاخری نصیب به و فی مختصر الکفاة الشیخی
 سر و می ان الحسن البصری رضی الله تعالی عنه کان یقول لعلیاله لا تکلمونی ثلثة اوقات احدھا عند
 الاکل فانی اتفکر عند کل لقمه ان هذا اللقمه یموت و یزاد الی الجنة ام یموت الی النار و الثانی عند النوم
 فانی اتفکر انه کیف یموت ففی فی القبر و الثانی عند الفراغ من الصلوة فانی اتفکر اقبل منی او سر
 علی بیکلمه فکر کردن در ذات باری تعالی ممنوع است لقوله علیه السلام تفکر و فی آیاته و لا تتفکر و
 فی ذاته فی رسالته الموصد قال علیه السلام انه مر علی قوم یتفکرون فقال لهم تفکروا
 فی الآلاء الله و لا تفکروا فی ذات الله تفکر در ذات ممنوع است بخر خاص لخاص که حق تعالی بفرمایان
 رموز و سری از اسرار بر ایشان کشف کرده است و فی عین العلم قال علیه السلام لا تفکر و فی ذات
 الله تعالی و العقل یعجز عنه عجز الخفاش عن ضوء النهار و حقائق الصفات كذلك فلا یطیقه الا
 الخواص اجماعا اگر در ذات تفکر کند و فکر اقتدکما فی مشکوٰۃ عن ابی هریره قال قال رسول الله صلی
 الله تعالی علیه و آله و سلم یا بنی الشیطان احدکم فیکول من خلق کذا من خلق کذا حتی یقول من
 خلق ربک فاذا بلغه فلیستعذ بالله متفق علیه و عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
 لا یزال الناس یتساءلون حتی یقال هذا ما خلق الله الخلق فمن خلق الله فمن وجد من ذلك شیهة
 فلیقل امنت بالله و مرسله متفق علیه پس معلوم شد که فکر در ذات باری تعالی کردن بکفر می کشد و خود
 بالله من ذلك و فصل الخطاب و رده که مقام بزرگترین تفکر در ذات و صفات وی است سبحان و ب
 چون خلق طاقت آن ندارند و عقول بدان نرسند شریعت نهی فرموده است و گفته در وی تفکر کنید
 و این دشواری از پوشیدگی جلال حق سبحانه لایکله از روشنی است که پس روشن است و بصیرت آدمی

ضعیف است طاقت ندارد بلکه در آن مدهوش و تخیر شود چنانکه خفاش بر روز نمی بیند که چشم او ضعیف
 است طاقت نور آفتاب ندارد و شب چون اندک مایه نور آفتاب مانده باشد از آنکه خیر باشد شب ظاهر تر است
 و لیکن بر وزین نظر هست و ششم عوام خلق درین درجه اند اما صدیقان و بزرگان اطاعت این نظر است
 و لیکن بر دوام بر آن بهم بطاقت شوند چنانکه در حقیقه آفتاب تواند نگه داشت لیکن اگر ملاومت کند برین
 باشد که تابنا شود چنان درین نظر هم بی عقل بود و لا یخفی فان الله ذکر فوائد غیر متناهیه لا یحتمل
 هذا المختصر ضبطها و الله اعلم بالصواب هم ششم آنکه در خوردن رعایت کندش یعنی نه
 زیاده خورد و نه کم چنانچه از عبودیت باز ماند و بدون کند لقوله تعالی کلوا و اشربوا و لا تسرفوا و ان تسرفوا
 الامر واسطها و فی خزائن المفیدین و الذی علیه السلام ما اهل فی جمیع عمره الا لا یسبغ لیس و لا یجوز فی کل
 الاکل حتی یتضعف عن اداء الفرائض و السنن اسی در ویش باید که پایی از اعتدال بدرستی که اگر قصد
 هستی رستی نظم ستدل گشت هر که اهل دل است در جمیع امور معتدل است هر که بیرون اعتدال است
 زود در عرصه زوال افتد و قال الغزالی فی الاحیاء اعلم ان المطالب بالاقصی و المقصود بالاعلی
 جمیع الاحوال و الاخلاق الوسطه ان خیر الامور و وسطها و العالم یدرک ان المقصود الوسطه لا یأت
 الطبع الا طلب غایه الشبه و فالشرع ینفی ان یمدح غایه الجوع حتی یکون الطبع باعنا و الشرع
 ما ندعایه و ما ن ویحصل به الاعتدال و قال الشیوخ شیخ شهاب الدین السهروردی قدس
 سره اذ بالجوع ان لا ینقص من عادته الا بمثل اذن السور و کذا لا ینقص کل یوم و یومین مثل فک
 حتی یثقل قوته فان نقص عن القوت المعتاد قدر اکثیر اذ فیه واحد فایضه الجوع و لا ینفذه و سر
 مختصر مذکور است که طعام بر چند وجه است یکی فرض است که از ترس هلاکی خورد و در نیو جبه ثواب اجر بسیار
 است و اگر بنیت ادا شرع خورد نیز ثواب واجب میارست قال علیه السلام المؤمن القوی احب الی
 الله تعالی من الضعیف و اگر برای زیادتی قوت خورد مباح است نه ثواب و نه گناه و اگر برای سیری
 خورد حرام است اگر چه طعام حلال باشد مگر بنیت صوم یا برای خاطر همان یا اگر کسی همان شود
 بداند که می از آداب طعام آنست که هر دو دست را پیش از طعام بشوید قال رسول الله صلی
 الله تعالی علیه و آله و سلم الوضوء قبل الطعام ینفی الفقر و دیگر هر دو دست شستن بعد از طعام
 لقوله علیه السلام الوضوء بعد الطعام ینفی السهر و بعضی از علما گویند که دست شستن قبل الطعام

سنت موسی علیه السلام و دست شستن بعد از طعام سنت حضرت خاتم النبیین است صلی الله علیه و آله و سلم و دیگر تسمیه گفتن قبل از طعام سنت لقول علیه السلام من احب ان یکثر خیر بدیهه فلیأخذ اذا حضر غذا کلامه لیسلم الله و بعضی از غلامی گویند مستحب آنست که در لقمه اول بسم الله گوید و در لقمه دوم بسم الله الرحمن و در لقمه سوم بسم الله الرحمن الرحیم گوید و دیگر از آداب این طایفه آنست که در این طعام خوردن غافل از نعم حقیقی نباشد و بعضی از اهل سلوک فی حین الاکل بنده که یا بر آینه مشغول میباشند و بعضی عند الشروع فی الاکل شروع بتلاوت سوره از قرآن میکنند تلاوتی که مقرر آنست و تفکر باشد چنانچه شرح طعام و آداب آن شنیدید و دریافتی اکنون حدیثی را بپوشش بنویس و در باب رقی خلاصه السالک قال اهل المعرفة الجوع مقام الاولیاء و طعام الانبیاء و قال علیه السلام سید الاعمال الجوع و قال النفس فی لباس الصوف منی العوارف حد الجوع ان یلذق فاذا لم یذق الذباب علی برافه حل علی خلو المعدة من الدسومة و صفاء البزاق کالماء الذی لا یقصد من الذباب مروی ان سفیان الثوری و ابراهیم بن ادهم کانایه یان ثلثا و کان ابو بکر رضی الله عنه یطوی سنا و کان عبدالله بن الزبیر یطوی سبعة ايام و فی مصالک المؤمنین و الاکل کل شیء منه لانه من العرف یتل کل ما کان لله تعالی فلیس من السرف و ان کثر ما کان غیره فهو سرف و ان قل و قیل الجوع کسباب فاذا جاء لقلبه قطر الحکمة قال ابو یزید الجوع نور الشیخ ناسر و المشهورة مثل الخطب یتولد منه الاحراق و لا تظفی تاخر حتی تحرق بها حبه و فی اخلاص الخالصه قال اهل المعرفة الجوع مقام الاولیاء و طعام الانبیاء قال اهل الشر الجوع تهذیب الاولیاء و تعدیب الاحداء قال اهل الطب الجوع ینفی الداء و یقوی الدواء و فی خلاصه الحقائق قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم ضحاک الجکایم خیر من بکاء شیعسان و عن احمد بن ابی الحوانی انه قال ما اطعمت نفسی طعاما منذ اربعین سنة الا الوقت الی ابح الله لی المیتة و قال حکیم من یشبع یوما خیر منه عقل لا یرجع الیه ایدا و حکیم ازجیل قال ابی مقاتل السمرقندی ان النومیوف بنی غلنی شیئا فقال اقل الاکل یا بنی هر که خواهر که خیل کمالات کند و بدرجه کمالات رسد و مقامات عالیه برست آرد این چهار چیز بر خود لازم گیر و قلله الكلام و قلته صحبة بالانام و قلته المنام و قلته الطعام و مروی عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم انما

قال ان الشيطان ليهرى من بني آدم مجرى الدم لا فضيقوا هجره بالجوع والعطش وحكى
عن بشير بن الحارث انه قال الجوع يهين الفؤاد ويميت الهواء ويورث العلم الدقيق وفي
خلاصة السلوك روى عن عمر بن الخطاب انه كان يأكل في كل يوم وليلاً مرة واحدة
وكان آكله احدى عشر لقمه وكان اذا امرى رجل يكثر الاختلاف الى الفصاء مرة بالذرة
روى عن ابي بكر الصديق انه كان يدخل الخلاء في كل اسبوع مرة وحكى ان
ابراهيم بن ادهم اذا جاء نادى باعلى صوته وقال ابن ملوك الارض من هذا الطريق قيل
واى طريق مع الجماعة قال ان الله تعالى اطعم المجوع وهم يعبدون النار لا يعلم الذي
يطلب رضاه الليل والنهار وقال بعض الحكماء خمسة اشياء ابتلى بها الناس وكان
هلاك دينهم فيها الاول حب الشبه وفيه قساوة القلب الثاني حب النوم وفيه نقصان العمر
والثالث حب الراحة وفيه الافلاس من العمل الصالح والرابع حب المال وفيه حساب طويل
وعذاب شديد والخامس حب النساء وفيه ذهاب السنة وابطال الاعمال وقال حكيم ان
البطون اذا شبعت صارت الارواح اجساماً واذا اجاعت صارت الاجسام ارواحاً وف
القشيري وقال ابو محمد عبد الله بن محمد الخزاز الجوع طعام الزاهدين والذم طعام العارفين
بدانكم كرسكي را چند فائده است اول وجود ظاهري هميشه صحيح باشد كه شمع همه امراض بيار خوردن است
دوم زير خوردن بروزي صديقمير وچونم خوردن كسي را تب نگیرد وچونمى پرا در پنج خيزش كشته
قيمت ندارد مگر دل كه هر چند كه شكسته تر متينش بيشتر اين سخن را ياد كير كه چون موسى عليه السلام گفت
الهي تركبا جيم زمان رسيد كه نزدك شكسته دلان گفت الهي شكسته تر از من كسي نيست زمان آيد كه پس بجايم
همه رين معني گفتند كه اگر دروشي راشي بقاوه ميگذرد آن شب شب معراج او بود ان شاء الله كرو
گفتند كه اگر فرعون كه ستم بودي اصلا دعوي خدايي نكردي چنانچه گفتند كه هر كه شكم در نماز رود
شيطان او را در كناره كيرد و اگر ستم كه خفته باشد بگزيرد و گفتند كه كرسكي ابريست كه بزر باران رحمت
و هدايت تبار و وسيري آفتي و بلائي است كه جز كفر و معصيت نه نايده قدسي من جاع بطنه و حفظ
لسانه عكته الحكمة ولو كان كافرا و حكي ان ابا حنيفة كان آكله يشبه اكل
الطير وفي الخلاصة عن يحيى بن معاذ انه قال من كثر شبعه كثر لحمه ومن كثر لحمه

کثر شهوته ومن کثر شهوته کثر ذنوبه ومن کثر ذنوبه قسى قلبه ومن قسى قلبه غرق فی الآفات
 انظر حور خوری پیش پیل باشی تو بهیم خوری جبریل باشی تو بهیم خوری ذین فطنت و تمیز
 نیز خوری تخم خواب و آلت نیز پیدا کن که تخم طعام تخم آبست و آب تخم خواب و خواب تخم غفلت و غفلت
 تخم دوزخ حکمی عن فی النون انه قال ما شبع قط الا عصیت او همت بمعصیه حدیث
 شمس الدین رحمه الله علیه روایت کرده که روزی حضرت مولانا قدس سره الغریز فرموده اند که
 وجود آدمی سه هزار بار است و هر هزار بار یک لقمه اکل زنده میشود و اگر از سه لقمه یک لقمه کم کنی هزار
 بار در نفس تو مرده میشود و اگر دو لقمه کم کنی دو هزار بار مرده میشود و قال علیه السلام لیس شیء ابغض
 علی الله عز وجل من بطن مלא قال یحیی بن معاذ الرازی رحمه الله علیه لو کان الجوع
 یباع فی السوق لکما کان سائر الاشیاء ینبغی لطلاب الآخرة اذا اضلوا السوق ان لا یشتروا غیره
 وقال اسهل ابن عبد الله ما خلق الله تعالی الدنیا جعل فی الشبع المعصیه و الجهل و جعل فی الجوع
 الحکمة و العلم و قال یحیی بن معاذ الجوع للمریض و البیاض و التائبین تجریته و للزهاد سبیل العافیه
 مکرمه قال ابو علی رودباری اذا قال الصوفی بعد خمسة ايام انی جائع فانه مویه بالسوق و مروه
 و فی الجوع اصبر الکمل قبل امه مشاهد الدنیوی رحمه الله اذا جاء الفقیر اشیء یفعل فقال یصلی قبل
 فان لم یفعل قال ینام قبل فان لم یفعل قال ان الله لا یجلی الفقیر عن احدی ثلث اما قوه او عذاه
 او اخذته و قال لقمان لابنه اذا اضللت المعدة نامت الفکره و خربت الحکمة و قعدت الاعضاء عن
 العباده و قال علیه السلام ان اهل الجوع فی الدنیا هم اهل الشبع فی الآخرة و قال امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی
 الله تعالی عنه ایاک و البطن فانها تهل فی الحیوة و ینتن فی الممات به انک من کرسکی کر او سندر که شنبه که ذاک
 فضل الله یوثیه من یشاء و کفند که طعام چنان خوری که تو او را خورده باشی نه همچون که او ترا بخورد و چنان
 اگر تو او را خوری همه نور شود و اگر او ترا خورد همه دو گرد و در کاسیت میکنند که درویشی شب به طعام
 بخوردی و تا سحر تخم قرآن بگردی صاحب دل بشنید و گفت اگر نیم نان بخوردی و بختی بسیار ازین فایده
 بودی اندرون از طعام خالی داری تا در نور معرفت بینی به تنی از حکمتی بعلت آن که به کسبی
 طعام تا بینی به نعم من قال شرو و گر چه گفت کلو و اشربوا لیکن کفقت بخور تا کلو به
 بدانکه اصل همه ریاضتها که خوردنست و ظلم بر نفس نمودنست چنانچه حق سبحانه و تعالی وحی کرد

مهتر او و علیه السلام را عاده نفس است فان محبتی عداوتها سحر میوه و خالف النفس الشیطان
 واعصمها . وانهما محضات النضر فانهم . ولهذا قال قاضی شریح العجب ان کل حیوان یهرب
 من عدوه و یخاف الله الا آدمی فانہ یبصر عدوه و یؤلفه کذا فی کفایة الشیخی و لابد للبحا که ان یحفظ
 مع النفس الشیطان فی کل است از امیر کبیر علی هدانی قدس سره گفت که من صد و هفتاد و دو روز
 هیچ چیز نخوردم و اگر نیست نمی بودی هیچ چیز نمی خوردم تا پنداری که بزرگان دین مطلب آب آسانی
 یافته اند که کار آسان نیست با درگاه او و خاک می باید شدن در راه او و در خم خوردم روز و شب
 سیر و از به تا بعد زاری درین کرد باز به حکما قال الله تعالی ام حسبکم ان تدخل الجنة الایة و یضی
 از عظماء و قلیل طعام نوعی سبالغه که در که بابر خایت کم خوردنی ناز استاده و تنه سنگزار و در تر است
 طعام چنان خورد که ثمان جوع او برو و یک شلث جوع باز چنانکه از سره غریف سیر شود و در غریف بخورد و بر
 و آنچه شیخ محمد الدین گفته که شبع الزنجی و که نسبت بمبتدیان نخواهد بود و فی امر شاهد المریدین
 باید که از نیمین طعام شرعی در شب و روز زیاده نخورد و کمتر از نصف سیرامی طالب صادق
 هر آنکس که گرسنگی اختیار کند باید که چهار موت بر خود لازم گیرد یکی موت ابيض و آن گرسنگی است و دوم
 موت اسود و آن صبر کردن است بر عداوت مردم و سوم موت احمر و آن عبارت است از مخالفت
 و چهارم موت خضر و آن عبارت است از پاره های کینه بر خرقه و ختن و سر و می آن را بعه
 المعدوۃ کانت مریضة فنزل علیه الحسن عابدا و قال لها ما تشتهین قال اشقی تمرۃ منذ
 اربعین سنة قال فما لیمنک من ذلک وانت فی معدن التمر قال اخاف من نفسی ان اعطیتها
 مرادها قد طمعت فیها هم اکبر منها فیاخذ فی الله تعالی بذلک قال الحسن البصری رحمه الله تعالی
 لما خرجت من عند هاروت غویا یا بطیر و قد اخذ تمرا فی برجلیه فلما انشأ خذاء منزلها لفقها
 فاخذ تمرها و ادخلت علیها و نادتها یاها فجعلت ترد و تقول لا ادری من نخل الظالم هل من نخل
 منظور ثم قالت الا فان التمر حرام علی حتی تلقی الله تعالی و حکمی ان ابابکر بن طرخان رحمه الله
 کان جالساً فی اصحابه فقال انی اشقی منذ ثلثین سنة ان امری ماء جار یا و عنبا معلقا لکرم
 فقال له واحد من اصدقائه انک تعلم ان لی کرم ما ورثة من اجدادی حلالا و فیه ما تشقی و
 لو تفضلت بالخروج مع تلاميذک و عظماءک لعلی بذلک فتعطل و قال انظر حتی کنت اذ خل

علیه بعد اربعه ایام واقول ان انتظر العدة فلا تحبب فقال فی اليوم الرابع بافلان
 عنقت نفسی عن البلوغ الی ههنا منذ ثلاثین سنة فیقیم من ان اعطی شهواتها فی اخر
 العمر کذا فی کهایة المشعبی وورحکامیت آمده است که ابو القاسم صفاری سی سال نفس
 خود را نمان گندم نداد و نفس او الحاح کرد و گفتن گرفت که یکبار نان گندم به بخشان شیخ قبول
 کنی کردشی خواجگانهات صلی الله تعالی علیه وآله وسلم را در خواب دید و فرمود که نفس
 خود را بخر و برسان یکبار او را نان گندم بخور ان گفت یا رسول الله نفس من گستاخ خواهد شد و
 درجه من ناقص خواهد شد فرمود که درجه تو ناقص نخواهد شد یکبار او را نان بده گفت یا رسول الله
 سکه باشم که امر شما بجا نیارده باشم چون از خواب بیدار شد روز صایم شد و چون شب نزدیک
 رسید نفس او را گفتن گرفت که وقت افطار نزد یک رسید هان گندم می باید شیخ گفت نان
 جو موجود است و نان گندم من ندارم هم برین قناعت کن نفس گفت تو یکم بحضور خواجگانهات
 کرده با یقارسان همچنان بود که مردی آمد و قرص گندم پیش شیخ نهاد شیخ گفت ای نفس من
 بخور نفس گفت پیش ازین تسی سال گاه گاهی نان گندم میخورده ام فاما شد وقتی نچشیدم اگر
 لطف فرمائی قدری شدم بسیار تا بر این قرص مرا بدیدی و من بعد ازین آرزوی دیگر نخواهم
 کرد شیخ گفت ای نفس نان گندم قبول کردم و از برای شدم هم گفتن گرفتی و بر مراهای شدم
 نیست نفس الحاح می کرد و شیخ رویکرد ناگهان مردی آمد کاسه پر از شند گرفته پیش شیخ نهاد
 و شیخ تبرید و از حالی بجالی شد و انگشت بر شند زد و گفت آهی من بیچاره چه خطا کرده ام که مرا
 میرانی و نفس ابر او و میرسانی این بگفت و جان بداد از آسمان ندا شنید که وصلت بجاییابی از
 گفتند که هر که امی پیش آید بروی آنحضرت نان گندم دهند بدو مهم او بکفایت رسد شهر ستر چو
 پوشیده شود بام چکانه چو نو نفس چو آرام یافت و انه چه گندم چه جو ۰ و الله در قائله نقض
 و النفس کالطفل ان تهمله شب علی ۰ حب الرضاع وان تفضمه ینفطم ۰
 ولذا قيل یکنی ابن آدم یقیمات یقیمن ضلله وقال عیسی علیه السلام للحواریین
 اجمعوا بطونکم لعلکم ترون ربکم یقلو بکم خوش گفت آنکه گفت بیت نفس
 قانع گر گدائی میکند ۰ و حقیقت پادشاهی میکند ۰ و در اخبار صحیح آمده است از امیرالمؤمنین

علی کرم الله وجهه لما رجعنا من غزوة خیبر قال رسول الله صلى الله علیه وسلم مرجعنا
 بقوم قد قضوا الجهاد الا صغر وبقی الجهاد الا کبر قیل یا رسول الله وما الجهاد الا کبر
 قال جهاد النفس فالجاهد من جاهد نفسه التي بین جنبه وفي عین العلم وكان علیه
 السلام یعقد الحجر علی البطن من الجوع شهرا وشد من سغب احشاء وطوی +
 تحت الحجارة کثیفا متدف الا دم حریث قد سقی یا احمد هل تعلم بائی وقت یتقرب
 العبد الی قال لا یا رب قال اذا کان جائعا وساجدا یا احمد مثل النفس کمثل النیعامه اذا
 طعمت تأکل الكثير واذا جملت علیها لا یتطیر وکمثل الدخلی لونه حسن وطلعه مر یا احمد
 ان اهل الاخره قد صار ت الدنیا والاخره عندهم واحدا یتیمت الناس مره واحده و
 یموت واحد هم کل یوم سبعین مره من مجاهدته انفسهم وهما لفه هواهم وفي
 رساله عجالة الوقت بر مقدار ی که بخورد و نزدیک بعضی علامت جوع صادق انت
 که رغیف باید فرق نکنند از گندم ست یا جو و بعضی گفته اند که جوع صادق انت چون رغیف
 انتظار را دو نم کشد وفي شرعه الاسلام ولا یأکل من غیر جوع فانه یوجب المقت کما لا یحی
 من غیر عجب اما مجال اهل کمال اندک و بسیار خوردن طعام مساوی ست بعضی ازین طایفه
 بعد از اربعین افطار بنیم خرمایکروزند و بعضی روزی سه چهار مرتبه طعام میخورند و مقت دار
 کیم گو سفند بلکه زیاده و از طائفه اولی پرسیدند که آتش جوع شما چگونه تسکین می یابد گفتند ذکر لری
 تسکین آتش جوع آب میگرد و از طائفه دویم پرسیدند که این همه طعام بهضم چگونه میشود گفتند ذکر
 سحره بهضم طعام آتش میگرد و و منهم من کان ینقص کالیله قدر الاسبوع مره الرغیف
 حتی یفنی الرغیف فی کل شهر و منهم من کان یوخر الاکل ولا یحمد فی تقلیل القوت و لکن
 یحمد فی تأخیره بالتدریج حتی یندرج لیله فی لیله و قد فعل ذلک طائفه انتهی طیهم
 الی سبعة ايام و عشرة ايام و خمسة عشر یوما الی الاربین وفي تحفة المریدين هر که میل
 روز پنجمی نخورد از عجاب بروی آشکارا شود و لا یخفی ان فی قلته اقله اکل الطعام و ان
 غیر متناهیة الا یوسع هذا المختصی ضبطها والله اعلم بالصواب م شرط نهم آنکه حلال خوردن
 و حلال پوشیدن ش اما اکل الحلال فلقوله تعالی کلاوا فی الارض حلا لا طیب و

لقوله عليه السلام من اكل الحلال اربعين يوماً نور الله تعالى قلبه واحمى بنى ابي الحكمة
 من قلبه ولما نه وفي خلاصة السلوك الحلال الذي ينقطع حق الغير عنه وقال سهل بن
 عبد الله الحلال ما لا يعص الله فيه وانضاً الحلال هو الذي لا ينسى الله فيه وقال حكيم
 الحلال الذي لا يضيمن اكله في الدنيا ولا يؤخذ في الآخرة وفي اخلص الحلاله حكى ان حلالاً
 من السلف اراد طلب الحلال قد دخل الشمار وتغير بأكمل الحشيش حتى خضر بطنه فرأى
 في المنام ان منفا بطنك من الحرام وفي خلاصة الحقائق وحكى عن ذى النون المصري انه
 كان جاثماً هجوى تافهت اليه امرأة صالحة طعماً ما على يد السبحان فلم يأكل منه
 ثم اعتذرو وقال جاء في علي طبق ظالم وحكى ان بشراً كان لا يشرب الماء من الانهار التي
 حضرها الا ما كان النهر سبب لجرى الماء ووصوله اليه وان كان الماء مباحاً في
 نفسه وفي شرح قصيدة البردة ولا انسان لما اعتاده اكل النعم في خوان الملوكة لا يد
 من ان يهدي من النعم فعليك اولا بان تسمى بطلب الحلال فان الجاهلات والطاعات
 بقوة الغذاء والحرام لا يورث الاضلالة قال الامام حجة الاسلام رحمه الله العبادات
 من اكل الحرام كالبذاء على احوال البحر وحديث آتاه ست كهركم يكلفتم حرام خور وعل
 روزنه فرينه او ونه نافله او قبول ست ونه دعا او استجاب وهر كه القمه حلال باشه نوري
 از نو پيدا شود نقلست كه ابراهيم اوم رحمة الله عليه گفت كه شى در مسجد بيت المقدس
 رفتم و خود را در بور يا چسپيدم كه خادمان شب آنجا كسى را را نميگردند چون پا بر شمسيت
 در مسجد كشاده شد پيرى پلاس پوش در آمد با چيل پاير پلاس پوش بر در محراب شد و دو ركعت
 نماز گزارد و پشت بخراب باز داد يكى از ايشان گفت كه كسى در مسجد است كه از ما نيست پيرم
 كرد و گفت پير او هم است كه چيل شمار و زست كه حلاوت طاعت نمى بايد چون شنبه م گفتم نشانه
 صحيح است از بور يا برون آدم و پيش رفتم و سلام كردم گفتم نشان رست میدهی بخیر است
 كه بگوئی كه آن بچه سب است گفت فلان روز در بصره خرم خرم يدي يك خرما قنده بود پندى
 كه از آن تست آنرا بر داشته در خرمای خود نداي ابراهيم گفت چون اين بشنيديم باز بصره
 شدم و بجای خواستم و خرما فروش بر من حلال كرد و گفتم چون كار بدین بار يكى است من ترك

خرا فروشي كنم و كان را بر نداشت و از اين لان گشت و في ارشاد المريد بن قال النبي صلى
 الله عليه وسلم طلب الحلال فريضة بعد الفريضة وقال بعضهم طلب الحلال فريضة
 على الكل وترك الحلال فريضة على هذه الطائفة الاحد الضميمة وقال عليه السلام
 ان الله تعالى ملكا على بيت المقدس ينادي كل ليلة من اكل حراما لم يقبل منه صرف
 ولا عدل فيقبل الصوف النافلة والعدل الفريضة وقال عليه السلام العبادة على عشرة
 اجزاء فتسعة منها في طلب الحلال وقد روي ان الصديق رضي الله عنه شرب لبنا
 من كسب عبده ثم سأل له فقال تكهنت لقوم فاعطوني فادخل اصبعه في فيه وجعل
 يقيح حتى قال ظننت ان نفسي استخرج و حكى ان حكيم من الحكماء رأى حكيما اخر
 فقال كم وجدت عيوب الناس قال ان الله تعالى خلق اربعة عشر مجوسا سبعة في السماء
 وسبعة في الارض فلو اغتسل لعبد في هذه المجوس كلها لا تطهر ما لم يجفظ نفسه من
 المحرم وفي خلاصة السالك و حكى ان موسى عليه السلام مر رجلا وهو يساجد
 يبكي ويسيل ومعه فقال موسى عياد يا رب اما ترحم عبدك قال جل جلاله لا ارحمه
 ولوما رب من بكائه لان في بطنه طعاما حراما وعلى جسده كسوة حراما وعن السري
 انه قال انتهيت الى خشيش في جبل وماء يخرج منه فتناولت وشربت واكلمت من ذلك
 الخشيش وقلت في نفسي ان كنت قد اكلت يوما حلالا فهو هذا اليوم فترفتني هاتفت
 ان القوة التي ومهلت ومهلتك ندمت يا كيا تشي يقول لي الجهمول بغير علم و دعي
 المبال المحرم وكنت قنوعا فلما لم اجد مالا ولا مالا ولا اكل حراما كنت جوعا و مررت
 في الانبار ان رجلا كان يقول اللهم ارزقني حلالا واسعا فتودى منه فان ذلك كان
 رزق الانبياء ولكن قل اللهم ارزقنا واسعا لا نقاخذ في به كذا في كفاية الشعبي وفي
 روضة العلماء قيل في تفسير قوله تعالى واوصى ربك الى النخل الاية لما اكل النخل
 طيبا حلالا صار رزقا وشها وحدها طعاما للملوك وهو العمل قال الله تعالى في شأن
 للناس فكيف ابن آدم اذا اكل حلالا لا يصلح له الجنة الله تعالى واذا اكل حراما لا يصلح له الجنة الله
 تعالى دخل الجنة قال علي رضي الله عنه ان ادم عليه السلام لما تناول من الشجرة

المصيبة وشبب الى الدنيا فتقاء فقهاء متعمدا فوقهم على الارض فلتبست منه شجرة
 السم فتناول منه الحبة فصار سماً واصل السم من ذلك فلما تاب آدم بقي في
 نفسه قوة تلك الشجرة فتولد منه قابيل فكيف حال من كان طعامه ما حراماً
 اما يصرفه في الدنيا او في الآخرة وفي تنبيه الغافلين عن انس بن مالك قال قلت يا
 رسول الله تترك لقمة حرام احب اليك ام الف ركعة قطوعا قال تترك لقمة حرام
 احب الي من الف ركعة تقطوعاً وقال بعض المفسرين في قوله تعالى واوحى ربك الى الخضر
 ان قوله فيه شفاء للناس ان الخضر يكون لهم رئيس يحفظهم عن تناول ما لا يحل لهم حتى
 يكون العسل التي ياتي منهم شفاء للناس فان تناول واحد منهم ما لم ينحر فان
 الرئيس يصفه من ان يضع العسل في الموضع الذي يصنع سائر الخضر ويقول لك
 قد اكلت ما لا يحل لك فلا تخلط عسلك مع العسل الاخر فانه لا يكون شفاء للناس
 كل ان في كفاية الشعبي اما بئر نبيست كره ان جوهر وكن في شرعة الاسلام ومن سنة
 الانبياء عليهم السلام اكل خبز الشعير فذلك اكثر طعامهم وكان نبينا عليه السلام
 لا يشبع منه ثلاث ليال متواليات فلا يأكل الا منه الا في غلظة بئر الشعير والحديث
 ثلث فيهن البركة البيعة في الاجل والمقارضة وخلط البر بالشعير للبيت لا للبدن لا يأكل
 مرقماً ولا مضموا وفي فتاوى الحمأوى وينبغي ان لا ينتظر الادام اذا حضر الخبز ياخذ
 في الاكل قبل ان يوتي بادام اكراما للخبز قال عليه السلام اكرما الخبز فانها من بركات
 السموات والارض وقال عليه السلام اكرما الخبز فان امة الخبز ان لا ينتظر الادام
 قبل وهذا في بيته واما في الضيافة فينتظر الاذن وفي العوالم قال الحسين لا تجتمعوا
 بين الاداميين فانه من طعام المنافقين وفي خلاصة الحقائق وحكى ان محمد بن واسع
 اخبر عن خبز ايا بسا قبله بالماء واكله بالملح وقال من قعر بهذا من الدنيا فلا يجتاز
 الى الناس في الدنيا ولا يخاف من الحساب في العقبى بيت عزت زقاعت ست
 وخواري نطلب به باعرت خود باش تو خواري مطلب به والله در قائله شعش
 لنقل الصخر من قلل الجبال به احبالى من منن الرجال به يقول الناس الى والكبير

عاصم بن نضلة العاصري في ذل السؤال : وأما اللباس الحلال فلقوله تعالى ولباس التقوى
 ولقوله عليه السلام من اشتري ثوبا بعشرت دراهم في تصنيه درهم من حرام لا يقبل
 الله منه صرنا ولا عدلا أي لا فريضة ولا نافلة نعم بعد ذلك ينظر فيه ان يكون
 طاهرا لان طهارة الثوب شرط لصحة الصلوة لقوله تعالى وثيابك فطهر وفي العوارف
 قيل لبعض الصوفية ثوبك محرق قال ولكنه من وجه حلال قيل له وهو وسخر قال
 ولكنه طاهر فالصديق لا ينبغي له ان يلبس الثوب الا لله وهو يستتر العورة اوله نفسه
 لرفع الحوا والبرد وكان الفقراء يلبسون المرقع وبرهما كانوا ياخرون المحرق من المنزل
 ويقعون وفي قنأوى الصوفية روى انه كان على ملاءة فاطمة رضي الله عنها اثني عشرة
 مرقعة وروى في الاخبار انه لما رفع الله الى السماء فظرت ملائكة السماء الى مرقعة
 فوجدوا فيه اربع مائة مرقعة فختلفت فتعجبوا من ذلك فقال الله تعالى لو كان
 اربعة الاف لكان خيرا له ولهم يكن معه شيء من الدنيا الا هذا المرقع وكانت قصصه
 خرف تشرب منه فراى رجلا يشرب بيديه فالتقى الخرف فقال انا غني عن هذا
 كذا في كفاية الشيعي وعمر رضي الله عنه جازم مرقع وشت كسي مرقع بروي ووجهه يور
 وبعضى بزرگان برگ ورتخان را برترنده وصل می کردند وخرقه با نيزه چهار خرقة بود و
 شکر پاره بزرگ مختلف دوم خرقة هزار شعی سوم خرقة خشت پاره بزرگ مختلف چهارم خرقة تونده
 ارضوف روى عن انس بن مالك رضي الله عنه قال رايت امير المؤمنين عمر رضي
 الله عنه يمشي حافيا في سوق المدينة وهو يوسئ الخليفة وعليه قميص مرقع في
 ما ثمانية عشر مواضعاً وهي يقول لنفسه انت عمر بن الخطاب انت امير المؤمنين
 لتطيعن الله تعالى ولا تتحرقن بالنار كذا في كفاية الشيعي وفي الثماني اسباب الوان
 البياض واللبس الاخضر سنة كما في الشرعية ولبس الاسود مستحب كما في الخلاصة و
 لباس بالثوب الاحمر كما في الزاهدي وفي الامر شاذ ولا يجوز الاحمر والاصفر وما
 اعداها فجاز ولا مرزق للمبتدي والاسود لمن فوقه ولا يجوز لبس الفرجي بغير المشائخ
 لان الفرجي هو الذي يشق قدامه والشوق شارة الى السوء الظاهر والباطن يعني كما ان

ظاهره مزین باتباع السنه فباطنه كذلك وهو كمال لا يليق الا بالمشائخ ولا يخفى ان لكل
 الحلال وليس الحلال فوائد غير متناهية لا يحتمل هذا المختصر ضبطها والله اعلم بالصواب
 مع شرط وهم انكم باذن سرغوشستن مش قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا اتقوا الله
 وابتغوا الله الوسيلة وقال الله تعالى يا ايها الذين امنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقين
 وقال عليه السلام الشيعه في قومه كالنبي في امة وايضا قال عليه السلام من لا شيعه له
 فيجنه شيطان انكس كعبه لاش نباشد پيرى . از قول نبى مريد شيطان باشد
 وقال الله تعالى فاسألوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون وقال النبى صلى الله عليه وآله وسلم
 اصحابى كالنجوم يا ايها القديم اهتديتم واعلم ان البيعة من سنن الانبياء عليهم السلام
 ومن الخلفاء الراشدين الى يوم القيمة بلا تكثير فلا يجوز لاحد من العلماء والصلحاء ادعاء
 الخلافة بلا رخصة والبيعة باختياره الا ان يكون له رخصة من الشيخ الذى هو مآدون
 ومرخص بالتحقيق عن الاكام المتابعة لدين نبينا صلى الله عليه وسلم ومن لم يلبع
 الرخصة عن مثل هذا الشيخ الذى ذكرناه فهو ضال ومضل وكان عاقبة امره بالكفر لانه
 مدعى كذاب مفترى على صاحب الشريعة بالتحقيق والمفترى على صاحب الشريعة
 مفترى على الله والا فتراء على الله كفر در كتاب بدر السعادت آورده ست كه اگر مؤمنى
 و ست بيعت بغير پير پيديد كه فرموده و فى رساله حضرت شيخ ابو اسحاق خداني قدس
 سره ولا يد المرید طلب مرشد كاصل مكمل ذات الشجرة اذا اذنت بنفسها من غير
 غارس تخلف على القرب ولو فرض انها لا تخلف فانها تفرق ولا تثمر ولو فرض انها تثمر
 لا يكون ثمرتها طعم ثمرة البساتين وفي رساله الاكامي بر و آنكه بعض ميگويند كه مارا بانواع
 خضر عليه السلام پيويدست آن سخن چيزى نيست و اين سخن مشايخ پسند نكرند پس و ميت
 شينخى ظاهرى بايد گرفت لانا حكيم بالظاهر و حضرت يحيى سنيرى در مکتوبات آورده كه چون
 مرید احوال سلوك و مقامات از كتاب معلوم كند و پيش شينخى نزود هم چنان باشد كه سى
 بامردگان صحبت كند و هر كه بامرد شينخى لا محاله مرده دل شود و لهذا گفته اند كه مرده
 به از شير مرده ست به پير لا بد راه آمد ترا به در همه كار مى پناه آمد ترا به چون تو

هرگز راه شناسی ز چاه بی عصا کش کی توانی بر دراه که کوه های آتشین در ره است
 این چنین کاری نه کاری هر کسی است پس ارادت و بیعت با شیخ حقیقی واجب و لازم
 است بقوله تعالی ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله و لعلوا لیه و لقوله صلی الله
 علیه و سلم بایعونی علی ان تشرکونی بالله شیئا الحدیث سه تا تو زسی بشیخ با
 حق زسی زیرا که میان شیخ و حق نیست دوری و روگدائی کن که ما این از گردائی یا نفیتم
 کما قبل صحبوا مع الله تعالی فان لم یطیعوا فاصحبوا مع من یحب مع الله تعالی است
 از آنتر صحبت است هر چه درین عالم است ورنه کجا یافتی بید بهائی نبات باید که در
 طلب مرشد کامل باشی که این راه بسی دقیق است و راه زن بسیارست بغیر هدایت و ارشاد
 مرشد کامل سلوک این راه دشوارست پیست رهبری جو که درین بادیه هر سوراخی است
 مرد سرگشته چه داند که کجا باید رفت آنرا که بر در سعادت نهاده اند صاحب روزگاری را
 بر سر آورند یا این را بر در او برند تا این دولت وی را نصیب گردد که عارفی فرماید
 است این سعادت بزور بازو نه تا نه بخشند خدای بخشنده بقوله تعالی
 لا اله الا الله یؤتیہ من یشاء پس باید که شب و روز در طلب پیر کامل باشی تا ترا
 مطلب حاصل شود و پیست اگر ترا در دست پیر آید پدید و قفل در دست را کلید آید پدید
 تا نیفتد بر تو مردی را نظر از وجود خویش کی یابی خبری که تو بنشینستی نهائی بسی
 راه تنوانی بریدن بی کسی سه پیر باید راه را تنها مرو از سر عیا درین دریامرو
 هر که شد وظل صاحب ولتی نبودش در راه هرگز نخلتی چنانچه گرسنه را از نان
 ناگزیرست و تشنه را از آب همچنین تشنگان بادیه طلب را از زلال مضامح و ارشاد
 شیخ کامل چاره نیست ای عزیز چنانچه طبیب حاذق بمقتضای معرفت ترکیب تریاق
 و ساجین از ادویه مختلف کند یکی دو مثقال و یکی سه مثقال تا حصول بعضی بخلط و
 بعضی شکسته شود و امتهراج آن جمله حاصل گردد و همچنین حکما دین که انبیا و اولیا
 اند چون بنور نبوت و ولایت اختلاف مواد امراض روحانی مشاهده کرده بجهت ازاله
 هر مرضی نوعی از طاعت و ریاضت کرده اند پس عاقل امتثال امر طبیب واجب اند تا از

خطر امراض مغلوبه واستقام مملکه نجات یابد و سعادت صحبت صالحه فائز گرد و دهر که بر
 مخالفت امر حکیم اصرار نماید خود را زیان کرده باشد و از حکیم از سود و زیان و نفوت
 و مخالفت نترسد که من عمل صالحا فلنفسه و من اساء فعليه ايهما المرید
 ان تقوض نفسك بالشیخ ظاهرا و باطنا و لا تخالفه سرا و علانية فی کل ما
 یشیر الیه و یا مریدك و ان لا تكون بقلبك اعتراض علیه بوجه من الوجوه و
 تحقدا جمیع اقواله و افعاله و احواله فانها مملوكة من الحكم و المصالح و ان لم
 تعلمها و عليك ان تحفظ سرک حتی عن زمرتك الا عن الشیخ و لو کنت نفسا
 من انفسک عن الشیخ فقد خنت فی حق صحبتہ و لو وقع مخالفه لمرید فیما
 امر به الشیخ فوجب علیه ان تجلس بین یدیه فی الوقت ثم یستسلم لما یحکم به
 عليك عقوبة لك علی الخيانة و المخالفة و علیه ان یواظب علی احضار صورتہ
 فانه لا معین ولا معیلة فی نفی الوسوس و رفع الهواجس من مثل احضارها و عليك
 ان لا یضحک فی مجلس الشیخ و لا یغض العینین فیہ و لا یدخل فی ذلک المجلس
 بغير علم الشیخ و اذنه و اذا سأل الشیخ عن شیء اجابه قائما و لا یقول للشیخ لم فان
 المرید اذا قال للشیخ لمر لا یفطر ابدأ و علیه ان یتجهد و یسعی جهدا تاما و سحبا
 بدینا فی رعایة الادب فان التصوف کلہ ادب و من ترک الادب ردد الی الباب
 و لا یبلغ الرجل مبلغ الرجال الا بالادب اللهم نرین قلوبنا بنور الطلب واعدنا
 من سوء الادب یا اخی ان اھم ما لید للمرید فناء فی الشیخ فان الفناء
 فی الشیخ فناء فی الله تعالی و فی الفناء فی الله تعالی بقاء بالله تعالی کذا فی الرسالة
 الابدیة خواجہ جنید قدس سرہ مرید مبتدی را باید که در حضور شیخ مؤدب نشیند و در
 غیبت مراقب باشد اما مرید متقی را غیبت و حضور یکسان است چنانچه مولانا شمس الدین
 یحیی خلیفہ خدمت خواجہ چون از خانه بخدشت شیخ روان شدی تمام راه دستبسته
 رفتی و گفتی شیخ می بیند از ان جهت با ادب می روم پس کمال مریدان باشد که بر
 قول و فعل شیخ اعتراض نکند و هیچ کاری بغیر از اجازت مرشد نکند حتی قیل کل

مرید امر یکن الحج فرضا علیه فلا یبغی ان یحج حتی یأمره الشیخ فان الحج بعید
 امر الشیخ فطاع و ما هو فعل النفس فذم و مکن فی امر شاک المریدین
 اگر بی پرکاری پیش گیرد و هلاکت راز بر خویش گیرد و قیل زیارت اهل القلب
 خیر من زیارت الکعبه سبعین مره کن فی شهائل الاقیاء باید که در پیش شیخ
 همیشه نشسته باشد که تا عت درونی و برونی دفع شود و لذا قیل تقار الخلیل شفا
 العلیل ۵ امراض طواهر و باطن بر نهد از یک نفس خویش جو عیسی نفس اند
 فلا احتیاج فی کل عصر الی صاحب ولایه فی الاراده ضروری و الیه الاشاره بقول
 صلی الله علیه وسلم من مات ولم یعرف امام زمانه فمات میتة جاهلیة
 فعل المرید ان یعلم انه لیس احد من مشائخ وقته ان یوصله الی الله تعالی عند
 شیعته و ان کان کل واحد من المشائخ من هو فای هذه الخاصیة فانه لو خطر بال
 المرید ان فی العالم احد ان یوصل الی الله تعالی غیر شیخه تعریف فی الشیطان نعم
 من قال ۵ ما را یکی کار باقی همه کسب و خانه کوپر از محبوب می باشد و علیه ان
 یعلم ان الشیخ چند من جنوح الله تعالی ولا یسم له التصرف فی المشائخ بان یفضل
 بعضهم علی بعض فان الفقراء کنفس واحدة فاذا اخطر بآله شئ من هذا یتعبد
 بالله من الشیطان الرجیم کن فی شرح الاکمال و فی عین المعانی حضرت شیخ محی الدین
 عربی و حضرت مخدوم جانیان فرمودند که بر شیخ واجب است که مرید خود را از صحبت شیوخ دیگر
 و اصحاب ایشان منع کند و فی رساله عجل الیه الوقت مذکور است که ای درویش گاه می باش
 که هر چند که عارفی بنصب ارشاد و تجلیل متحقق شده باشد اما طالبی را از وقتی بنصب نباشد
 بلکه از مرشدی دیگر قطع او بنصب باشد و اگر طالبی دست ارادت بدست شیخی داد اما از و
 ارشاد آن طالب نیامد و فیضی با و نرسید اگر دست ارادت بدست شیخی دیگر بد هر که از و
 با و فیضی درین راه برسد و ارشاد آید قصوری ندارد اما باید که منکر شیخ اول نشود بلکه حصول
 دولت صحبت شیخ دوم نیز با و هیچ فائده نخواهد رسید بجز بعد و خدا لان اعادنا الله تعا
 من ذلک و لهذا قال علیه السلام من استخف باستاذة ابتلاه الله تعالی بثلث اشیاء

نسى ما حفظه وقصر عمره وكل لسانه عند الذرع كذا فى خزانه الروايات اى طالب صادق
 امتحان مشايخ بسيار شومست پس بشرخصى كه ميرويد بايد كه باخلاص تمام روى و با امتحان نوبى
 روزى شينجى با امتحان در مجلس محقق صمدانى خواجه عبد القادر جيلانى عجب داني رحمه الله در آمد و
 بخاطر خود گفته كه اگر خواجه دلى ست براى من نان و حلوا بيار و خواجه براى اوانان و حلوا
 آورند و فرمودند كه بشامت امتحان پيمن نان و حلوا ترا خواهر گشت و سلب ايمان تو خواهد
 كرد بعد از ان چون بخانه خود باز آمد از همان نان و حلوا او را در دوشم گرفت و صنم صنم گويان
 مرد و فى القشيري وقال احمد بن عاصم التكاكى اذا جاءك لستم اهل الصدق فجاهلهم
 بالصدق فانهم جو اسيس القلوب يدخلون فى قلوبكم ويخرجون منها من حيث لا تحسبون
 وفى العوارف يتبعون ان يكون المريد مع الشيخ لا ينسبط بوقع الصوب و كثرة الضحك الكلام
 الا اذا بسطه الشيخ وان المريد لا ينسبط بها و تده مع وجود الشيخ الا وقت الصلوة فان المريد
 من شأنه التبتل للخدمت وفى السجادة ايماء الى الاستراحة ولا يتحرك فى السماء مع وجود
 الشيخ الا ان يخرج عن حد التميز كما ان مريدان بود كه بر قول فعل شيخ اعترض نكند تا مفارقت
 حقيقى باشيخ روى نه نايد چنانچه خواجه احمد ناوندى را حادشه چراندين خوكان پيش آمد صدر هزار
 صاحب سجاده بد عقیده شدند مگر خواجه فريد الدين عطار بلكه ايشان را گفت كه چرا موافقت نميكنيد
 آن عهد خواجه فريد الدين را كنفيكر دند كه در كفر موافقت مي نايد و چنانچه شيخ علاء الدولة سمناني
 رحمه الله مى فرمايد كه اى عزيز بر شيخ خود اعراض نكنى و اعترض بر شيخ آن ست كه اگر شيخ خود
 مخالفتى بظاهر شرع به بيني و گويي كه شيخ بر امرنا شروع فرماید گشت جماعتى گويند كه مريد را بر پير
 اعراض نبايد كرد و هر چه پير كند تسليم بايد نمود اين نشايد گفت كه هر چه خلاف شرع بيني شايد
 تا از پير سوال كنى تا اگر جواب موافق كتاب و سنت گويد از ان اندیشه بد كه بر دل تو گذر كرده
 تو به كننى و اگر جواب موافق كتاب نگويد روا بود كه بروى خلاف كنى زنه را اين نگوئى كه پير
 سرى دارد كه مادران محرم نيستم كه اين حرکت ديوست و وسوسه فاسد تا حد كيه خواجه چنين گويي
 رحمه الله كه علم ما سند بكتاب خداى ست غر و جل هر كه بجز اين داند متابعتش كنن كه خلفه است
 و هر كه متابعت كتاب خداى و سنت رسول حق نماند او كافر باشد كذا فى مجموع ملكى و در رساله

سید علی همدانی در اطوار سبعه مسطور است که مشایخ طریقت قدس سرهم فرموده اند که اگر صادق باده ولی
 کبسی بیعت کرده باشد که در آن کس یک بدعت مکرده باشد بروی و حجت است که از بیعت آن بدعت
 برگردد و که بروائی که برین مصطفوی صلی الله علیه و سلم قدم داشته باشد بیعت کند تا نباید که بشود
 آن بیعت که وی قبول کرده است و ضلالت افتد و قال صاحب العوارف یذهب فی الصحرا یأخذ
 کلما اشکال علیه من حال الشیخ یدکر قصه موسی صلی الله علیه و سلم الخضر علیه السلام کیف کان الخضر
 یفعل اشیاء ینکرها موسی فاذا اخبره الخضر بسرها یخبر موسی عن انکسرها و انما یخبرها
 ست که اگر سر خود را فعل نامشروع می بیند باید که سوال کند اگر جوابی را فنی کتاب گوید
 که باو امتحان کرد و اگر موافق کتاب جواب نگوید باید که از او برگردد و لان فحکم بالافکار و لان
 الظاهر عنوان الباطن و لقوله صلی الله علیه و سلم کل باطن یخفی عنه ظاهره و باطن لا یخفی
 سرمانتا یفسد بقله العلم و اندر اسه ان ایلی یی رحمه الله قصه رجلا مشهورا بالزهد و الصلح
 فلما دخل مسجد لاراه بذق فجساة القبلة فرجها ابو یزید و لعرضه علیه و قال هذا خیر ما کن
 علی ادب من آداب رسول الله صلی الله علیه و سلم فکیف یکون ما هو با علی ما یدعیه فلو انیت
 احدا یمشی علی البحر و یطیر فی الهواء و یا کل الذاکر و غیر ذلک مما یشبه بالکرامات و هو
 یترک فیه من فرائض الله تعالی او سنة من السنن عاملا بلا عذر فاعلم انه کذاب فی دعواه ان
 لیس فعله کرامة بل هو سحر کذا فی ارشاد المریدین و لهذا قال الجنید رحمه الله
 الله الطرف کلها مسدودة علی الخلق الا من اقتفی اثر محمد علیه السلام کذا فی التشریح
 و فی رسالة الملکی و من شروط الشیخان یکون کریم کریم صبور احلیما غیر فظ ولا قظ
 ولا فاس ولا طواف فی الاسواق ولا جاعا معالدنیا ولا جعها لزینتها ولا طلب جاعا و صریح
 و اتباعه ولا مقلد لبحال و یکون المریدین فی الشفقة کما کان النبی صلی الله علیه و سلم
 لا صحابه و یکون مرخصا و ما ذونا عن المشائخ قدس سرهم و در رساله عجمه الی الوقت ترک
 ست که مرتبه شیخت و منصب ارشاد و شرائط است و عظیم ترین و واجب ترین آنها آنست
 مجاز باشد از شیخی که مستحق باشد بشرائط شیخت و یا مجاز نامور من عند الله باشد کما فوق
 القلوب لا یقع علی سجادة المشیخة الا ان یفقد شیخا او یفقد الله تعالی اذا

بسیار احوال مرشد قبل از آن یصل هو الی مقام التکمیل ثم تحقیق بشیاطن الاشرار شاد فامره
 الله تعالی بامر شاه القابلین و لوازمه الشیخ المتوفی بعد الوفاة من حیث الباطن فهو ايضا داخل
 فیمن له امر الله تعالی لکن لابد له من ان یکون له شیخ فی الظاهر عناية ما فی الباب ان یسبحه قد توفی
 قبل وصوله الی مقام الامر بشاد بعد وفاته و صل الی ذلک المقام و امر بالامر شاد انتهى کلامه محقق است
 که در مرتبه قابلیت اصلی می باید یعنی محروم از آن نباشد تا سخن شیخ در مؤثر آید و اگر نه کوشش بیج ولی و
 نبی و بابیت او مفید نیاید چنانچه قصه ابوطالب و سنی حضرت رسالت پنا مشهور است اگر
 چراغی نباشد زنده نشود و شفاعت همه پیغمبران ندارد و سود و در فوائد السالکین مذکور است
 که حضرت شایخ ابن سعید می فرمود هر که بر من برای بیعت می آید اینچنین در لوح محفوظ است نظر
 می کنم اگر او از دست من در حال دست می دهم و اگر بر عکس است چندانگاه توقف کنم تا از حد
 تعالی بخوابم که سه مرتبه در دست می دهم پس باید که از ظاهر و باطن خبر داشته باشد
 تا پرورش و عاطفت شیخ نباشد و از کوشش خود علم لدنی نتوان یافت و بزرگان گفته اند
 اگر کسی خواهد که مرید شود اگر مال دارد سه قسم کند یک قسم برین و فرزندانش بدهد و یک قسم
 بخویشان خود بدهد و یک قسم پیش شیخ برد و تجرید شود از مال از جمله آداب مریدان است
 که در پیش نظر شیخ خود وضو کند و اگر در آثار وضو کیف ما اتفق شیخ عبور کند باید که زود بخیزد
 و تعظیمش بجا آورد و اگر عیشی برکتی پیدا خواهد شد چنانچه مشهور است از امام زفر روزی وضو
 می ساخت و حضرت امام ابوحنیفه کوفی بر سرش رسید و بقیه وضو مانده بود در خاطر امام زفر
 گذشت که وضو را با تمام کرده تعلیم ایشان بجا آورم از صد و این فعل در علم ایشان بیج برکت نماند
 و اگر نه در علم و در جهاد از امام محمد و امام ابو یوسف کم نبوده اند سبب این بی ادبی روایت امام
 زفر مستفی نه نشد کذا فی رساله شیخ تاج الدین و از جمله ادب این است که در موضعی که شیخ بر آن
 جانشته بود پا بران جان نهد و بی وضو دست بر جامه و نه ملای شیخ نه اند کذا فی ارشاد
 المریدین که روزی خواجه عبدالنصاری بطریق سهروردی بر مصلاهی شیخ خود ابو الحسن خرقانی
 مانده بود و از آن استغناء نکرده در ایامی که در پی بود پیش پادشاه عصر که در پنج می بود می نموده اند که از پیش
 و بعد است و مستحق عذاب عقوبت حکم شد که ایشان را بایز و سنگسار کنند بموجب آن ایشان را بزند کردند

و بجانب بلخ می آوردند مردمی که از جانب بلخ بجانب هری می رفتند در راه پیش آمدند و
 گفتند که همه اهل بلخ سنگها مییاگرد و منتظر اندومی گویند که زندیق را می آرند او را می خواهیم
 تا سنگها را کنیم حضرت خواجه عبدالعزیز از آن واقعه متحیر شدند و تفکر و تفحص نمودند
 که کدام جریمه سبب این واقعه و موجب این مواخذه شده بعد از تفکر و تأمل بسیار بخاطر ایشان
 رسیده که روزی بسوی پای بر صلاهی حضرت شیخ خود شیخ ابوالحسن مانده بودم و از آن
 صورت اعتذار و استغفار واقع شده فی الحال در مقام انابت و رجوع شدند و استغفارا
 نمودند و بهین شب بادشاه شیخ ابوالحسن او را خواب دید که ایشان فرموده اند عبداللہ از
 جریمہ خود استغفار کرد و من از و عفو کردم او را هیچ تشویش و زحمت نرسانید و او را عزیز
 و محترم دارید چون از خواب بیدار شد ازین واقعه متاثر شده اشارت و فرمان حضرت شیخ
 را امتثال نموده با همه اعیان و اشرف حضرت خواجه عبداللہ استقبال نمودند و در خدمت
 و ملازمت ایشان قواعد تعظیم و تجلیل معرفی داشتند و بعد از چند روز ایشان را باغرازا و اگر
 بسیار اجازت مراجعت فرمودند نقل من ملفوظات خواجه اراد و آداب المریدین آورد
 مرید را باید که در وقت نشستن چنان نشیند که سرهای انگشتان پایی با پهلوی او
 بجانب شیخ نشود و در مجلس سخن آهسته و گوش کس نگوید تا اهل مجلس در گمان بند نیستند و از
 پیش چراغ و آفتاب و مهتاب روشتاینها چنان گذرد که سایه او بر شیخ افتد و یا شیخ
 بظاہر نزدیک نباشد تا در مملکت نیفتد و از عظمت شیخ چنان منہزم و محذول نباشد
 که اگر سایه او بر من افتد می سوزم چون آداب مرید بر مرشد و رافت مرشد کامل بر مرید
 شیفندی و دریافتی اکنون طریق بیعت بشنو و دریاب بدانکه بیعت زنان روست قال
 اللہ تعالی یا ایها الذین اذ جاءکم المؤمنات یا یعنکم علی ان لا یشرکن بالله شیئا و
 لا یسرقن ولا ینزلن الا لایة اختلاف کردند که مشایخ بکدام طریق بیعت می داوند و روی
 عمر رضی اللہ تعالی عنہ عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم انه اذا کان با یعر النساء
 دعا بقدر من ماء فینفسن اید یمن فیه و غس رسول اللہ صلی اللہ علیہ و
 سلم یدہ فیه و بعضی مشایخ نیز تا بیعت آن حضرت علیہ السلام عورت را بیعت باین طریق

میکنانیدند و بعضی مشایخ یک گوشه روایا پاره کرپاس در دست خود گرفته و گوشه دیگر آن
 زمان تا بمه داده تا دست بدان کرپاس نهاده بیعت می کنانیدند آن نیز مروی است زیرا که
 در روضه الاحباب آورده که صاحب تخیض المغازی می گوید که حضرت رسالت پناه صلی الله
 علیه وسلم ثوب در دست خود نهاده از بالای آن ثوب دست با بیع راسخ میفرمودند پس معلوم
 شد که بیعت کردن مروان و زمان لازم است بر مرد کامل خصوصاً سالک را فالس بدین
 اذ اجلس الخلوقة بنية الامر بعين باذن الشيخ الكامل المتكلم عيسى ان يفترق بين
 الحق والباطل ودر سرانجام الهادی آورده است که شیخ علاء الدین و اولیاء دیگر هیچ کس را دست
 نمی دادند که از آن جهت که مافوق شدگانیم در بحر ذنوب و دست غیر روان نتوانیم گرفت اما
 اکثر مشایخ دست یکدیگر دادند به نیت آنکه شاید که دست آمرزیده گرفته شود و آمرزیده
 فی زمانه ان للمرشد ینبغی ان یأخذ ید اخیه المؤمن لان الله تعالی هو الغفار یغفر
 ذنوبه بسببه و لا یسهل فی اخذ الید لانه قال الله تعالی و امر بالمعروف و انہ عن المنکر
 طریق بیعت گفتن شنیدی و دریافتی اکنون بگوش بوش بشنو و دریاب که در وقت بیعت گفتن چه
 چیز باید خواند اول باید که این آیت بخواند یا ایها الذین امنوا اتوبوا الی الله توبة نصوحا
 و توبوا الی الله جمیعاً ایها المؤمنون لعلکم تفلحون ربنا ظلمنا انفسنا و ان لم تغفر لنا
 و ترحمنا لنكونن من الخاسرین استغفر الله العظیم لا اله الا هو الحی القیوم و اتوب
 الیه توبة عبد مذنب ظالم لنفسه و لا یملک لنفسه ضراً و لا نفعاً و لا موتاً و لا حیوة
 و لا نشوراً استغفر الله من کل ذنوب کلها صغیرها و کبیرها و سرها و علانیتها و تبیت
 الیه المعاصی من الذنوب الذی لا یعلم و الذی لا اعلم بعده این آیه بخواند ان الذین یابغون
 انما یبغون الله تا ایما عظیماً بعد از آن بگوید این دست خدمت و پیغمبر آن گواه
 گرفته ایم و شیخ زمان من است به جمیع ترتیبهای مشایخ آن بعد از آن این دعا بگوید اللهم طهر
 قلوبنا من النفاق و اعمالنا من الریاء و السنننا من الکذب و الغیبة و البهتان و بطلاننا
 من الحرام و فروجنا من الزنا و ایدینا من السرقة و اعیننا من الخیانة و سحائنا من
 سماع اللغو و الغیبة و امرجنا من غیر الطاعة برحمتک یا ارحم الراحمین مریدان

توبه و تلقین فارغ شود بر سیر واجب است که بر سر او مقرض را ند و گوید بسم الله الرحمن الرحيم صلوات
 بر سر او سک و مقصودین لا تخافونا آن که مقرض را ند و باید که بر موی پیشانی را ند و سه موی بر او
 و بجای آن سه موی سه تخم سعادت به نشاند و گفته اند که چرا از سه موی زیاده بر نمی دارد زیرا که
 سه موی خصلتی دارد که آنرا نشانهای جبل گویند سر آن را بردارد بجای آن شاخ سعادت بدارد
 باب معرفت پرورده و در زمین عبودیت بنظر رحمت می پرورده و آن سه موی که از پیشانی
 بر می بردارد یکی از آن جبل است و دوم از آن کبر است و سوم از آن نخل است و آن شاخهای
 تخم معرفت است یکی از آن شریعت و دوم از آن طریقت و سیوم از آن حقیقت است و چون
 شاخ جبل بردارد و تخم شریعت بجای او به نشاند چنان که علم و ادب و نماز و روزه و زکوة
 و حج بجای آن دارد و شاخ دوم کبر است بجای آن تخم طریقت بنشاند چنان که اعمال باطن
 است مثل شب بیداری و کم خوری و ذکر لا اله الا الله و تلاوة قرآن و صائم الله بهر شب نماز
 و سیوم شاخ نخل است بجای آن تخم حقیقت بنشاند که هر چه بنید حق بنید و شاخ سعادت و سخاوت
 جنبه و بیخ جانی نر بخاند بجای جبل علم بنشاند و بجای نخل سخاوت بنشاند و بجای کبر تواضع بنشاند
 و چون این تخم های شریعت و طریقت و حقیقت بر می آید کمال برسد از علم شریعت معرفت پیدا
 از علم طریقت کشف و کرامات حاصل کند و علم لدنی نیز حاصل کند و از علم حقیقت بینائی و شنوائی
 و گویائی و یو یائی و دذائی ظاهر و باطن حاصل کند این است طریق سلسله عالیله سرور دیده و قادری
 و اکثر شاخ قدس سرهم و نیز اولاد مخدوم بها و الدین زکریا باین طریق مقرض را ند بدار سعادت
 و گفته اند که اصل این مقرض را ندن از شریعت پیغمبر و از اسماعیل پیغمبر علیهما السلام آمده است
 و الله علم بالصواب آنکه پیوسته با طهارت بودن و قال الله تعالی سرجا که میچون از قیظ
 والله یحب المطهرین و لان الله طیب لا یقبل الاطیبا و عن عثمان رضی الله عنه عن النبی
 صلی الله علیه وسلم انه قال اخبرنی جبرئیل علیه السلام من توجها فاسبحن الوضوء
 غفر له کل ذنب ما بین الوضوء الی الوضوء و فی خلاصة المحتاق قبل الطهارة بالماء
 عند وجوده و بالتراب عند عدمه و هما اصل خلقة البشر و بهما اطفاء نيران
 الاخرة و الطهارة الباطنة خضوع الی الدن و خضوع القلب و حضور الرب فی خلاصته

الحقائق قال النبي صلى الله عليه وسلم يؤتى برجل يوم القيامة فيوزن اعماله فترجح سيئاته
 على حسناته فيؤتى بالخزقة التي كان يمسح بها وجهه واعضائه فيوضع في كفة حسناته
 ولهذا لم يكره ابو حنيفة رحمه الله مسح ماء الوضوء والغسل بالخزقة وقال بعض اهل
 المعرفة من دوام على الوضوء اكرمه الله تعالى بسبع خصال اولها ترغيب ملائكة في
 صحبته والثاني لا يزال القلم يطبا من كتابته ثوابه والثالث يسبح اعضائه وجوارحه
 والرابع لا يفوته التكبير الا لاولي والخامس اذا نام بعث الله تعالى ملائكة يحفظونه
 من شر الثقلين والسادس يسهل الله تعالى عليه على سكرات الموت والسابيع يكون في
 ذمة الله تعالى وامانه ما دأب على الوضوء با وضوء باش درهمه او قات وقاتر انور
 دل قرين باشد بر وضوءس موانعت نكند غير مؤمن كه پاك دين باشد و در رساله
 عجمانه الوقت آورده كه وضوء بر دو نوعست صوري ومعنوي وضوء صوري غسل اعضا مخصوصست
 وضوء معنوي پاك كردن صفحه دل است از نقوش خيال ماسوي الله و وضوء بر آب
 چگني دست از خود بشو وضوء چگني و هر يدي را بايد كه يك دم بي وضوء نباشد و يك قدم
 بي وضوء نرود كه دشمن شيطان در كمين است و وضوء سلاح اوست چنانچه مصطفى صلى الله
 عليه وسلم فرمايد كه الوضوء سلاح الحق من ليس وضوء سلاح مؤمنست و هر كس كه با سلاح
 باشد لشكره شياطين و من بر وضوء نيابد و از ايشان محفوظ باشد صادق بايد كه وضوء وضوء
 دل سازي و دو ركعت نماز با خلاص تمام گذاري و دعا و آمرزش گناه از درگاه حق سبحانه
 و تعالي طلبي و حق سبحانه و تعالي سيفرمايد كه هر كس كه بجاي رود وضوء سازد بر من ظلم كرده
 باشد و چون وضوء كند و دو ركعت نماز نكند از دين بر من جفا كرده باشد و چون نماز گذارد
 و آمرزش نخواهد تير بر من جفا كرده باشد و چون آمرزش خواهد اگر بدو رحمت كنم من بر من ظلم
 كرده باشم يعني من بر او رحمت كنم كذا في اداها له يدين وفي مشكوة المصابيح عن ابى هريرة
 قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لبلال عند صلوة الفجر يا بلال حدثني
 يا رحي عمل عملته في الاسلام فاني سمعت دق نعليك بين يدي في الجنة قال اعلمت
 علام رحي عندي اني لما نظعت طهورا في ساعة من ليل ولا نهار الا صليت بذلك الطهور

ما كتب لي ان اصلي متفق عليه وفي العوارف والاولى ان يتوضأ مستقبل القبلة
 يبتدئ به بسم الله الرحمن الرحيم ويقول رب اعوذ بك من هزات الشيطان واعوذ
 بك رب ان يحضر دن ويقول عند غسل اليد اللهم اني اسالك اليمن والبركة واعوذ
 بك من الشوم والهلكة ويقول عند المضمضة اللهم صل على محمد واعني على تلاوت
 كتابك وكثرة الذكر لك ويقول عند السواك اللهم اجعل تسويكي هذا قميصا لذاتي
 ومرضاة لك يا سيدي بيض به وجهي كما تبين به اسناني ويقول عند الاستنشاق
 اللهم صل على محمد واوجدني رايحة الجنة وانت عني راض ويقول عند الاستنشاق
 اللهم صل على محمد واعوذ بك من الروائح النارية وسوء الدار ويقول عند الغسل الوجه
 اللهم صل على محمد وبيض وجهي يوم تبين وجهه اوليائك ولا تسود وجهي يوم تسود وجوه
 اعدائك وعند غسل اليمن اللهم صل على محمد واتني كتابي يميني وحاسبني حسابا يسيرا
 وعند غسل الشمال اللهم اني اعوذ بك ان تقين كتابي بشمال او من وراء ظهري و
 عند مسح الرأس اللهم صل على محمد وغشني برحمتك وانزل علي من بركاتك وانظمني
 تحت ظل عرشك يوم لا ظل الا ظلك ويقول عند مسح الاذنين اللهم صل على محمد
 وعلى آل محمد واجعلني ممن يستقيم القول فيستبج احسنه اللهم اسمعني منادى الجنة
 مع الابرار ويقول في مسح العنق اللهم فك رقبتني من النار واعوذ بك من السلاسل
 واغلال ويقول عند غسل قدمه اليمنى اللهم صل على محمد وثبت قدمي على الصراط
 مع اقدام المومنين ويقول عند اليسرى اللهم صل على محمد واعوذ بك ان نزل
 قدمي على الصراط يوم نزل فيه اقدام المنافقين واذا فرغ من الوضوء يسر فم
 راسه الى السماء ويقول اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا
 عبده ورسوله سبحانك اللهم وبحمدك لا اله الا انت عملت سوء وظلنت نفسي
 استغفرك واتوب اليك فاغفر لي وتب علي انك انت التواب الرحيم اللهم صل على محمد
 واجعلني من التوابين واجعلني من المتطهرين واجعلني صبوراً شكواً واجعلني
 اذكرك ذكراً كثيراً وسبحه بكرة واصيلةً والاولى للمتوضئ ان يشتمل حائل التوضي

بكلمة الشهادة لا بالدعوات لان لقبول الدعاء شرائط كثيرة اما كلمة التوحيد
 فيقبل من كافر اللعين فمن المسلم الموحداً اولى ان يقبل الله تعالى كذا في فتاوى المصنفية
 وفي كذا العبادة آورده بايد كه پاړه آب از فضا كه آب وضو پيدا و بخورد كه در آن شفاعت است
 امير المؤمنين علي كرم الله تعالى وجهه فضاه آب وضو پيدا و بخورد و گفت هر كه فضاه آب
 وضو بخورد خداي تعالى آن را علاج بيماري ماگر دانند كه جمله طببيان از مساجد آن عاجز
 آيند و او را شيخ با و الدين ذكر يا قدس سره آورده است بايد كه بعد از طهارت شانه كند
 چون خواهد محاسن را شانه كند اول ابرو را شانه كند و بگويد اللهم زيني بزينته اهل التقوى
 اللهم اني اسالك تعجيل عافيتك و صبر اعلیٰ بليتك و خروجي من الدنيا الى رحمتك بعد
 از ان موسى لب را شانه كند و بگويد اللهم عافنا من كل بلاء الدنيا و عذاب الآخرة پس
 از ان محاسن را شانه كند و ابتدا از بالاي محاسن كند جانب رست تا جانب چپ پس از ان
 فرو و جانب چپ تا جانب رست و بگويد اللهم سر عنا اللهم و ر الوهم و وسوسة
 الشيطان سبحانه من زين الرجال باللعن و النساء بالزوايب و سورة الم نشرح
 بخواند و شانه از محاسن پيش سينه فرو و مي آرد و بعد از ان سجده وضو بخواند انتهی
 كلامه و في تحفة السالكين و قال ان بن ماله رضي الله عنه قد مر النبي صلى الله
 عليه وسلم المدينة و اناب يومئذ ابن ثمان سنين فقال لي يا بني ان استطعت ان
 لاتزال على الطهارة فافعل فانه من اتاه الموت وهو على الوضوء اعطى الشهادة فمضى
 احد ثنت فعليك بالتوضي في الحال فان لم يكن الماء حاضر افيتهم و اطلب الماء فاذا وجدت
 الماء فوضوء و صل ركعتين الا ان يكون الوقت من الاوقات المكرهه گفته اند كه حكمت چيست
 كه الله تعالى فرمود كه خلقكم من تراب ثم من نطفة حكمت اين است تا آب طهارت و بجاك نيم
 كند تا چون فروار قیامت شود از تو هم دوی بوی آید و دیگر گفته اند كه در بار آتش
 و آبد و چیز توان گشت آب و بجاك و چون طهارت را بر و و چیز كه ده شود آتش و فروخ
 كشته شود و الا ولى ان يجد الوضوء لكل صلوة ولكن للمبتدئ عدم الخروج من
 الخلاء انفع من تجديد الوضوء و قال صاحب الجوارف سمعت بعض الصالحين يقول

اذا حضى القلب في الوضوء يحضر في الصلوة ليس ساكنا رابا يركع يسبح عبادتي ويسبح كاري يمشي
 لركب جنود قلب كما قال علي كرم الله وجهه لا خير في عبادة لا هفوة فيها ولا في قرأة لا تدبر فيها
 ان ابا حامد الغزالي رحمه الله لما وصف له في بعض القرى لرجل صاكر فقصده نرا افاضوا به
 وهو في صحراء له يبدن الخطاة في الارض فلما رأى ابا حامد جاء اليه واقبل عليه فجا حبل
 من اصحابه وطلب منه البذر لينوب الشيخ في ذلك وقت اشتغاله بالغزالي فامتنع ولم
 يعطه البذر فسأله الغزالي عن سبب امتناعه فقال لا في ابذر هذا البذر بقلب حاضر فاكر
 ارجوا البركة فيه ولكل من يتناول منه شيئا فلا يحب ان اسميه الى هذا فيبذر به لسان
 غير ذاك وقلب غير حاضر خصوصا بايدك وطهارت غفلت كمنه وسخن كمنه لان الطهارة شرط
 للصلاة ولما لم يوجد الشرط لا يوجد المشروط وعن الحسن بن علي رضي الله عنه انه اذا
 كان نوضاء صفر وجهه وارتعدت اعضائه واسنانه حتى يسمع صوتها فقل له في ذلك
 فقال وكيف لا ارتعد وانا اتقدم الى العالم الكبير البصير كذا في كفاية الشعبي ورواها
 شيخ الشيوخ مذکور است که برای دفع کاهلی نماز و غلبه خواب بسیار سخت و ضرورت و قال
 عدی بن حاتم ما اقيمت الصلوة منذ اسلمت الا وانا على الوضوء وقيل كان ابراهيم بن
 ادهم به قیام فقام في ليلة واحدة ينفاس سبعين مرة وكل مرة يجدد الوضوء
 ويصل ركعتين وقيل ان بعضهم ادب نفسه حتى لا يخرج منه الريح الا في البراءة يراعي
 الاذ في الخلوات ومن افعال الصوفية الاحتياط في استبقاء الماء للوضوء قيل كان
 ابراهيم الخواص اذا دخل البادية لا يحمل معه الا زكوة من الماء ومربعا كان لا يشرب
 منها الا القليل يحفظه للوضوء وقيل انه كان يخرج من صكة الى الكوفة ولا يحتاج
 الى التيمم يحفظ الماء للوضوء ويقنع بالقليل للشرب ورفعت آو رده که ابو الاسود
 وقتی در بادیه شد اهل خود را گفت پدر و دایش که من رفتم خودم را و مطهره از شیر پر کرد و بوی
 داد و برقت و می را چون بطارت احتیاج شد خواست که طهارت کند از مطهره شیر بیرون
 آمد از راه برگشت و گفت آب ندارم که طهارت کنم مر آب واجب تر از شیر مطهره را از شیرتی
 کرد و از آب پر کرد و برقت هرگاه که طهارت کردی آب فرو آندی و چون تشنه و گرسنه شد

شير وقيل اذا رايت الصبي وليس معه تركوة او كوز فاعلم انه قد حزم على ترك الصلوة
 شاء امر ابي وحكى عن ابن الكرمي انه اصابتة جنابة ليلة من الليالي وكانت عليه مرقعة
 تخيدسية غليظة فجاء الى دجلة وكان برده شديد فغمرت نفسه عن الدخول في الماء
 لشدة البرد فطرح نفسه في الماء مع المرقعة ثم خرج من الماء وقال عاهدت الله ان لا
 انزعها من يدي حتى تجف على قيل فلم تجف عليه شهرا كاملا لشحنتها وغليظتها ادب
 بذلك نفسه لما حزن عند لا يتيسر له ان الله تعالى وحكى عن الحضري انه قال مما انتهت
 من الليل لا يجعلني النوم الا بعد ما اقوم واجدد دليلا يعوده الى النوم وانا على غير طهارة كذا
 في العوارف في رسالة الابدية ولا بد للمريد الجلوس على الطهارة فحتى احدثت تضرعات
 وصل ركعتين الا ان يكون وقت قد نهيت عن ايقاع الصلوة فيه وهي ثلثة اوقات عند طلوع
 الشمس وعند غروبها وعند الاستواء الا يوم الجمعة فان الصلوة فيه يجزئ وقت الاستواء
 وفي مشكوة المصباح عن ابي الخليل عن ابي قنافة قال كان النبي صلى الله عليه وسلم كره
 الصلوة نصف النهار حتى نزل الشمس الا يوم الجمعة وقال ان جهنم تشجر لا يوم الجمعة ولا
 ابو داود وروى سائر المكيه وقال صاحب العوارف وكره جماعة من العلماء تحية الطهارة بعد
 الصلوة العصر واجازة المشائخ والمصالح وفي خلاصة الحقائق وعن علي ابن ابي طالب
 رضي الله عنه انه قال ينبغي للمعبدين يتوضؤون خمسة من الوضوء الاول وضوء القلب
 من السكر والخديعة والكبر والحسد والبغض والعداوة لقوله تعالى وشياك فطهر
 اي قلبك والثاني وضوء اللسان من اللغية والكذب والزور والبهتان لقوله ولا
 يغتب بعضكم بعضا والثالث وضوء البطن من الشهوة والحرام لقوله تعالى كلوا من طيبات
 ما رزقناكم والرابع وضوء الظهر من ليل الحرام لقوله تعالى ولما بين التقوى ذلك
 خير والخامس وضوء الظاهر لقوله تعالى اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا الاية وفي
 اخلص الخلاصة عن بعض اهل المعرفة انه قال اغسلوا اربع اباريع وجوهكم بماء
 اعينكم والسنتكم بذكر خالقكم وقلوبكم بخشية ربكم وذنوبكم بالتوبة الى اوليكم
 وفي الخلاصة الوضوء ثلاثة انواع فرض وهو الوضوء لصلوة الفريضة والصلوة

الجحانة وسجدة التلاوة وواجب وهو الوضوء للطواف ومنه وب وهو الوضوء
 للنوم وعن الغيبة والكذب وانشاء الشعر المذموم ومن القهقهة والوضوء على
 الوضوء والوضوء لغسل الميت وفي شرح السنن والمستحب ان يتوضأ لكل صلوة وان
 كان على الطهارة لا تمار بها يجري على لسانه كذب او غيبة او شيء مما يأتى فيه يعني ان
 يجدد الوضوء لرفع الحدث الظاهر فان كان الوضوء يتولى رفعه لا ثم كان في الكافي
 وفي المشكوة المصابيح عن ابن عمر رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله
 عليه وسلم من توضأ على طهر كتب له عشر حسنات رواه الترمذي وفي شرح الاسلام
 ومن مات على الوضوء مات شهيدا ومن مات طاهرا مات في شعارة ملك يستغفر له
 ومن بات طاهرا بات عابدا وعرج بروجه الى السماء قال النبي صلى الله عليه وسلم من
 بال ثم نام كان كمن مات مع الكلاب والجحاشير في المزابل ومن استنجأ ثم نام كان
 كمن صلى مع انبياء بنى اسرائيل في المسجد الأقصى ومن توضأ ثم نام كان كمن صلى مع
 جبرئيل وميكائيل تحت العرش ومن توضأ وصلى ركعتين ثم نام كان كمن صلى مع
 اصحابي في المسجد الحرام وعن عقبة بن عامر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فامر
 مسلم يتوضأ فيحسن الوضوء ثم يقوم فيصلي ركعتين مقبلا عليه بما يقبله ووجهه
 الا وجبت له الجنة رواه مسلم فلا يأكل ولا يشرب ولا يتكلم ولا ينام الا على طهارة
 كاملة ليحصل بركة طهارة الظاهرة طهارة الباطن وسلامة الصدر اذا لا يدخل
 بالدخول في الحضرة الصمدية الا من اتى الله بقلب سليم ومن لم يطهر ظاهره على قانون
 الشريعة لا يمكنه ان ينظهر باطنه باداب الطريقة لان الظاهر عنان الباطن واذا
 دام على الطهارة او شك ان لا يتلا لاء فيه انوار الربانية من طريق العكس ثم يعكس
 منه الى مراة الخيال فيشاهد ذلك بعين قلبه فيرى في الظلمات ما لم يكن
 يرى قبل ذلك بعين قلبه فيرى في الظلمات ما لم يكن يرى قبل ذلك آداب
 شريعت وضوء وفضيلت ان دريافتي او عييه كه بعد از وضوء وبعد از تحيت وضوء بايد خواند
 بشنو ودر باب بعد از وضوء دعای نکر ورنجواند واین رباعی نیز بخواند که ثواب واجب

بسیارست چنانچه بزرگان فرموده اند سه سر در خم چو گان تو ما نیم چو گوی بیرون نه
 ز فرمان تو دل یک سر سوی ظاهر که بدست ماست بشقیم تمام باطن که بدست تست
 آنرا تو بشوی بعد از آن تحیت الوضوء بخواند بعد از تحیت الوضوء این دعا بخواند اللهم
 نرین ظاهری بنور عبادتک و باطنی بنور معرفتک و قلبی بنور محبتک و روحی
 بنور مشاهدتک و سری بنور مکارم شقتک برحمتک یا ارحم الراحمین و بعد از آن
 برای جمیع مہات این آیت ہفت بار بخواند و اذا سالک عبادی فانی قریب الایۃ و سہ
 بار بخواند بار خدا یا غفور خطا کن بار خدا یا بذل عطا کن بار خدا یا دفع و باکن اغثنی و
 یا غیاث المستغیثین و نیز این رباعی ہم خواند رباعی یا رب من اگر گناہ بچید کردم
 و انم بیقین کہ بر تن خود کردم بچیزیکہ رضائی تو نبودست در آن برگشتم و توبہ کردم و بکردم
 و لا یخفی ان للتقوی فوائد کثیرة لا یمکن ان یتخلل هذا المختصر ضبطها و الله اعلم بالصواب انک خوا
 نکردن و پہلو بر زمین نہ زدن و قال الله تعالی تتجانی جنوبہم عن المضاجع یدعون
 ربہم خوفا و طمعا و قال الله تعالی والذین یمیتون لربہم سجدا و قیاما و قیل فی
 قوله فلا تعلم نفس ما اخفی لہم قرۃ اعین جزاء بها كانوا یعلمون کان عملہم قیام اللیل
 و قیل فی قوله تعالی و استعینوا بالصبر و الصلوۃ فاستعینوا بصلوۃ اللیل علی حاکم
 النفس و مصابرة العدو و فی الخبر علیکم بقیام اللیل فانه مرضاة ربکم و هو ذال الصالح
 قبلکم و منہا عنة الاثر و صلحاة اللوز و مذبذبة کید الشیطان و مطردة للداء عن
 الجسد و قد کان جمع من الصالحین یقومون اللیل کلہ حتی نقل ذلک عن اربعین
 من التابعین كانوا یصلون الغداة بوضوء العشاء منہم السعید بن مسیب و فیہ
 عیاض و ابو حنیفہ و غیرہم کذا فی العوارف و فی الغیاتی لو تکلم فی الخلوۃ او نام یطلب
 خلوتہ بخلاف العزلة هذا مذہب اهل الله تعالی کذا نقل من تحفة الفقہاء و رسالہ
 عجالۃ الوقت آورده است کہ در ویش را باید کہ یک ماہ یا باربعین خلوت نشیند و درین مدت
 اصلا خواب نکند و اگر عیاذا باسہ یک شیم زدن خواب بر و غالب شود آن خلوت او شکند
 و از سہ نیت خلوت کند فہم من قال رباعی در خواب شو کہ خواب بارگست حفت از خواب

کسی را گل شادی نشکفت. بر خیز و نیاز کن بدرگاه خدا که کاندرا لحد تنگ بسی خواجی خفت. و خواب شد مین خرد سندی گفت. بر خیز و نشین که سالها خواهی خفت. وقتی خوابه کنیزکی را خبر دید چون شب شد کنیزک را گفت که جای خفتن من راست کن تا بخیم کنیزک گفت ای خوابه ترا هم خوابه هست گفت هست کنیزک گفت آن خوابه تو خواب میکند گفت نه گفت شمر نداری که خوابه تو خواب نکند و تو خواب کنی انصاف العبد کیف تنام الیایا یا. وان سیدک حاضر کلایام ابدیست بره انصاف کی رود باشد خوابه بیدار و بنده اندر خواب. حکایت آورده اند که وقتی درویشی جوانی را دید که تمام شب در کوچه مستاده بود درویش از وی سوال کرد که تمام شب از چه مستاده بودی جوان گفت اینجا جیبیه دارم مرا اشپ و عده و اول دوده است از آن منظر او بودم درویش را تنبیه شد که محب مجازی برای و عده جیبیه خود و خفت وای بر کسیکه دعوای بخت او کند و تمام شب بخیمد بخت گر تو هستی مرد عاشق شرم دار خواب را با دیده عاشق چکار. و فی الخبر یا احمد عجلت لعبد دخل فی الصلوة وهو یعلم الی من یرفع یدیه و من هو قدامه وهو ینفس و لله در قائل عجا من یحب کیف ینام. و کل قوم علی المحب هم را با عی شمشیر که درویش بود چون خیمید از آن غم یار بود چون خیمید. ای دیده گنه میکنی و میخسبی. آنکس که گنهگار بود چون خیمید بخت است که وقتی سلیمان دارا فی رحمه الله عوری را در خواب دید گفت ای سلیمان تو خوش میخسبی و مرا از برای تو مهیا کرده اند اگر مرد پنداری ترک خواب کن و همه عمر خود را ضایع کن پس چون چنین کاریست اندر رفته ترا. خواب چون می آید ای ابله ترا. و برزگان گفته اند که اگر خفتگان میدانستند که از ایشان چه فوت می شود هرگز خواب نمیکردند و الله و لویعلم الناس ما فات منهم. و قد لله ما نام فی العمر اید. نقل است که چون متر ابراهیم علیه السلام را فرمان شد که اسمعیل را قربان کن ابراهیم با اسمعیل گفت علیه السلام که در خواب دیدم که می گویند که اسمعیل را قربان کن پس اسمعیل گفت که سزا کسیکه خواب کند ازین بدتر باشد اگر تو خواب نمیکردی من بی شرم و نه توبی پس حکایت پیری ضعیف را پرسیدند که ترا هیچ آرزوی مانده است گفت بلی یک آرزوی و آن اینست

که میخواهم که شب بزم و طهارت کنیم و سحر سحره نعم قوت یاری بنید به حکایت بزرگی بود
 که هرگاه که شب در آمدی می گفتی الحسب لله الذی نجانی من الاولاد آدم آری شب خانه است
 و هر که در خلوتخانه انس خواب کند او را مرده باید گفت نه خفته لان النعمه انعم الموت و اگر مرده
 بهوشیاری بقدر امکان خود بیدار باش خواب را اگر چشم خوشتن گذار مگر اولیقه استیقه و البته
 یا طالب حتی الامکان لان النعمه یفوت مطالب الاذن + ثم اعلم یا طالب الموت انک ان
 جئت عن قیام اللیل کله فیمقتب الشایع ثلثیه او ثلثه لیلته فعالی یا ایها المرسل
 قسم اللیل الاقلیل نصفه و انقص منه قلیلا و نزل علیه و فی العشر فبقدر قلیل یعنی
 ان یکونه ثلث اللیل و النهار فوما حتی لا یظهر یا الجسد فیکون ثمانی ساعات للنوم و ثمان
 من ذلک یجعلها ما المرید بالکمال و سنته ساعات باللیل و یزید فی احدیها و ینقص فی الاخری
 علی قدر طول اللیل و قصره فی الشتاء و الصيف و لا یضرب ذلک اذا صار بالکمال مریم عاده و اقل
 الاستیجاب من سبب اللیل فاما ان ینام ثلث اللیل الاول و ینقی نصفه و ینام سدسه الاخر و ینام
 النصف الاول و ینقی ثلث و ینام السدس الاخر سروی ان داود علیه السلام قال یارب انی ارجو
 ان اتعبک لک فای وقت فاوحی الله تعالی الیه یا داود لا تقهر اول اللیل و لا آخره فانه یقام
 اخره نام اوله و من قام اوله نام آخره و لکن قمر وسط اللیل یخافون ان یاطوبک و افره الی
 حیث یطوبک و فی حین العلم و ینام عند الغلبه هو المأثور فی مره کانوا قلیلا من اللیل یا یسجون
 و لا یصلی بعد هافرا **اصحیح البیاض** لیصل احدکم من اللیل ما یتیسر فاذا غلبه
 النوم فلید قد و مره لا تقاب و اللیل و فیه التعب علی ملال و جاء انما اکمل من نفعه و تحل
 ملایطاق و رویش را باید که خود قصد خواب نکند مگر بعلیه خواب زیر که حق تعالی فرمود که
 لا یکلف الله نفسا الا وسعها و هرگز خواب نکرده خاصه ملائکه است لان البشر لا یخافون من البشریه
 نقل است یکی از بزرگان گفت خداوند بزرگوار تو هرگز خواب فرو آید فرمان شد که دو قرابه در دست
 گیر چون گرفت خواب بروی غالب گماشت دست بر هم زد و قرابه را شکست خطاب شد
 ای بنده دو قرابه در دست خود داشته چون خواب بر تو آمد نتوانستی که آن هر دو قرابه را جدا
 داری که هفت شیشه مینائی چرخ میباید گماشت اگر بچشم ما خواب باشد چه حال خواب باشد چنانچه

قول باری ست لاتخاذ سنة ولا قوم لمؤلفه اردت ان احيي اليك كل هذا وكيف
 احيد انما انما بشر پس بایه که حتی الاسکان بیدار باشی و پهلوز زمین زنی اگر چه
 هستی و شریعت برای خواب کردن و پهلوز زمین زدن و لکن عند الصبیحین لامر خصمة
 فيه اصلا و لذ اقل اگر تجلی دوست خواهی بردوام خواب غفلت برتن خود کن حرام خواب
 غفلت برل با پرده است و در نه دائم هست تجلی و سلام و حتی بعض بزرگان پای خود را در
 نکر و نه در خلوت و نه در بیرون تا به پهلوزون چه رسد **حکای** انه قال السري هبليت و رجة
 ليلة من الليالي و مدت رجل في المصراة فوجدت يا سري كذا التجالس المملوك فضممت
 رجلي و قلت و عزتك لا مدات رجلي ابدا و قال الجعيد فبق ستين سنة ما مد رجلي
 ليلا ولا نهارا لمؤلفه يا طالب اسر لا تظن انهم عاشوا في الدنيا كعيش المملوك
 كانوا في الدنيا كما نهم غريب و قلوبهم مغمومة و وجوههم هلولك و كما قال الله تعالى
 ارحسبقران تدخلوا الجنة و لما ياتكم مثل الذين خلوا من قبلكم لاية و نكوي كرايشان
 توفيق يافتند و ما موفق غيبتهم بلكه ايشان جود جود تمام کردند و وجود خود را فنا ساختند
 و لغد صدق من قال في توفيق بانه است اگر عازم راهی و شتاب که سراید توفيق شتاب
 از تو جودی و از خدا توفیق و جهد و توفیق هر دو است رفیق و حضرت عطار میفرماید
 اگر کسی گوید نباید طاعتی و لغتی بار و بر و ساعتی و تو کن در یک نفس طاعت زمان
 پس منه طاعت چو کردی پر بها ثواب بیداری شب را شنیدی و در یافتی اکنون اقسام
 نوم را بشنو و در باب فی الشحنی قبل النوم علی خمسة انواع الغیلوله و هي النوم
 وقت الفجر الى طلوع الشمس يورث الفقر والغيلوله و هي النوم وقت الاشراق الى الضحى
 يورث الغفلة والظلمة والغيلوله و هي النوم بعد الضحى الى وقت الاستواء يورث
 الغنا والراحة والكيولة و هي النوم بعد الظهر والعصر الى المغرب يورث الجحون
 واللمة والفيلوله و هي النوم وقت المغرب الى العشاء يورث الجهل والفتنة وقال
 عليه السلام من نام حتى اصبح بال الشيطان في اذنيه و در حدیث دیگر وارد شده که
 شیطان موسی سر را سه گرمی دهد تا خواب غالب شود و نماز فجر از دست رود و قال

توبه
 و
 توبه

النبي صلى الله عليه وسلم التوم على سبعة اوجه نوم الغفلة ونوم الشقاوة ونوم اللعنة
 ونوم العقوبة ونوم الراحة ونوم الرخصة ونوم الحسرة اما نوم الغفلة في مجلس الذكر
 ونوم الشقاوة في وقت الصلوة ونوم اللعنة في وقت الصبح ونوم العقوبة بعد صلوة
 النجور ونوم الراحة وقت القيلولة ونوم الرخصة بعد صلوة العشاء ونوم الحسرة في ليلة
 الجمعة كذا في مشارق الانوار وقيل يستحب احياء خمس ليل في السنة ليلة الجمعة وليلة
 الفطر وليلة الاضحي وليلة النصف من شعبان واول ليلة سبعة وعشرون من رجب
 چون اقام نوم فنيدي ودر يانتي الكفون ثواب نماز شب شبغو ورياب قال عليه
 السلام ركعتان في جوف الليل خير من الدنيا وما فيها وقال عليه السلام من صلى
 بالليل حسن وجهه بالنهار وفي العوارف قال سهل بن عبد الله المسترشي يحتاج
 العبد الى السنن والرواتب لتكميل الفرائض ويحتاج الى النوافل لتكميل السنن ويحتاج
 الى الادب لتكميل النوافل ينجز ساك را ناچار ست از كثر ت نوافل و شب و روز چنانچه
 پاي مبارك آن سرور عليه السلام را درم شد از كثر ت نوافل كما قال صاحب فصيحة البردة
 هضما لنفسه ساء ظلمت سنة من احى الظلام الى بان اشتكت قد ما الضمير من ورم
 وفي شمائل النبوي عن ابى هريرة رضي الله عنه قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم
 يقوم يصلي حتى تنفخ قد ما فيقال له اتفعل هذا وقد غفر الله لك ما تقدم من ذنبك
 قال افلا اكون عبدا شكورا وكان وظيفة ابى حنيفة رحمة الله في اليوم والليلة اربع
 مائة ركعة كذا في فتاوى الصوفية وفي فتاوى فخر الدين اداء صلوة النطوع افضل
 من صوم النطوع نقل ست از منصور علاج كه بر روز صد ركعت نماز گزاردي و پنج نوبت
 غسل كروي وفي حاصل الحيلآت آورده است كه از عارف رباني واقف اسرارنا في اولين
 قرني منقول ست كه در شب ميگفتي هذه ليلة الركوع بيك ركوع بسري بردي و در شب
 و گير گفتي هذه ليلة السجود بصبح ميرسانيدي گفتند اي اولين چه طاقت طاعت داري
 كه شهادين درازي بيك حال مي گزراي گفت كجاست شب دراز كاشكي از ل و ا ب يك
 شب بودي تا بيك سجده آخر برودي و دران سجده ناله هاي زار و گريه هاي بشمار كروي

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲

من و خیال تو و ناامی در آلود	به نیم شب که همه ست خواب خوش باشند
قوت از تن خویش می تراشم همه سال	ششم که سبوز و گریه باشم همه سال
شب زنده و روز مرده باشم همه سال	تا نیک و بد خلق نباید دیدن

قبل لما حبس الجاهل قید من کعبه الی رکبته ثلثة عشر قید و کان یصل مع
ذلك فی کل یوم و لیلة الف رکعة کذا فی فصل الخطاب و کان لا یحذیفة رحمه الله
جاءه و له ابنة لا یخرج الا اللیل فذری اباحیفة رحمه الله قائما فی سبطه یصل فظنه
شجرة فلما توفی ابوحیفة رحمه الله قالت یا ابت این ذهبت تلك الشجرة التي کانت فی
منزل ابی حنیفة فبکی الرجل قال قطعت تلك الشجرة کذا فی دستور القضاة و فی شرحه
الاسلام و یواظب علی نوافل العبادة و لا یسرع فیها فانها مفتاح محبة الله تعالی و قربة
و قرۃ عین الیهیدیین و انما یجوز برفعها ان الفرائض لا یسما فانها دایما الصالحین و مکمل
السیات و مطردة للداء و برکة فی العز و منة عن الاثم پس باید که نماز تجزیه گزارد و روزی
رکعت و اقله دو رکعت یا چهار رکعت قال الله تعالی و من اللیل فیتسجد به نافلة لک و قال
البحر صلی الله علیه و سلم صل من اللیل و لو قد رجعت شاة و قبل قد یکون ذلک قد سارجر
سکات و قبل قدر رکعتین و قبل فی تفسیر قوله تعالی توفی الملک من نساء و تفرغ الملک
من نساء هی قیام اللیل کذا فی العوارف و نیت تهمید چنین کند قویت ان اصلی الله تعالی
سکعتین صلوة الشجرة تکبیرا لفرادینا و حفظ لایماننا و توسیعا لوزن قنا و تطویلا لایماننا
اللهم افعل حوائجنا و حوائج جمیع المؤمنین متوجها الی جهة الکعبة الشریفة الله اکبر
باید که قرات پس بخواند زیر که سه دل جمع میشوند وقتی که سه دل جمع شوند و ما مستجاب
باشند یکی دل آدمی دوم دل شب که نصف شب باشد و سوم دل قرآن که سوره پس باشد
و یصل الضحی و الاشراف و صلوة الزوال و صلوة التسبیح و ما بین العشاءین و یصل فیه
ست رکعات صلوة الاوابین و یقول بعد ها انه کان للاوابین غفورا و ان یصل فیه
عشرون رکعة فهو افضل و یواظب علی رکعتی تحیة الوضوء و علی رکعتی تحیة السجود
و سایر النوافل و قال صاحب العوارف ذکر جماعة من العلماء تحیة الطهارة بعد

نماز نماز چهار رکعت رکعت است

نماز ضحی و اشراف و اوابین و غیره

صلاة العصر واجارة المشأخ والعالم الحون قيل وكان عبد الله بن غالب يصلي الضحى مائة ركعة
ويقول بعد صلاة الضحى اللهم لك احاول وبك اصبر وبك اقاتل كذا في حصص الحصين
وقيل يقرأ مائة مرة رب اغفر لي وارحمني وارحم مني وارحم مني وتب علي انك انت التواب
الرحيم وبعد التمجيد يشتغل بالذكر ويادع الله لان الدعاء من العباد في المناجاة محكي
ان الامام محمد بن حنبل مرآة ربه في المناجاة الف مرة فقال يا رب كيف النجات من هول
الايمان وانا اخاف فقال الله ان من هذا الدعاء اللهم صغر الدنيا باعيننا وعظم جلالك
في قلوبنا اللهم وفقنا لمَرْضَاتِكَ وثبتنا على دينك بفضلِكَ وكرمنا بِكَ يا اكرم الاكرمين
ويا ارحم الراحمين وفي اخلص النجاة صفة محكي عن الليث انه قال رأيت عقبة بن
نافع ضيق البصر ثم رأيت به بصيرا فقلت له بعهد عليك بهمك فقال اتيت في منامي
فقال لي قل يا قريب يا سميع الدعاء يا لطيف اهل ايشاء رد عليك بهمك فقلت فقلت فقلت
الله على بهمى ويقرا سائر الادعية ثم يشتغل بالمناجاة وفي اخلص النجاة صفة
المناجاة عرض ما في الفوائد على رب العباد اقبل سنتك ارحمنا ارحمنا ارحمنا ارحمنا
از عمر التاجر كهني گفت شنيدم از ابا جعفر با شني كه ميگفت كه ديدم پدر خود را در خواب پير
كه اى پدر با تو حق تعالى چه كرد گفت غفر لي يعنى پيامرزيد مرا كنم بچه نيب گفت از بس كه بعد
از نماز تحريم مناجات پارسى مى خواندم مناجات با دشتا بنظر رضا و رحمت با نگو و خداوند
ظاهر و باطن ما را از طلب رضاى خود و جمع دار تفرقه و پريشاني و سرگرداني از راه و از راه
همه مسلمانان دور دار عفو و عافيت را قرين وقت ما كن عنايت و رعايت را سابق و قائم ما
گردان ما را بدست تفرقه ما باز مگر ما را باز مگر ما را بر ما مگر ما را از شر ما نگهدار كار ما
و كار همه مسلمانان در عافيت و در رضاى خود يا صلح اگر كرده را در گذار و آسوده را نگاهدار
هر چه بر بنده بخشي ديني بخش بار رضاى خویش قوت بخش ما را بقهر خود و مخدول كن ما را بدو
خود مشغول كن ما را از ياد خود مغرول گردان اگر چيزى حجتى نداريم و اگر بسوزنى ملائقتى
نداريم و اگر بسوزنى بضا عتق نداريم از بنده خطا و زلت و از تو همه بخشش و عطا و رحمت
اى قديمى لم نزل داي حكيمى بى بدل اللهم صلحنا و صلح قلوبنا و صلح فسادنا و اعدا

واصل فساد اقولنا واصل فساد احوالنا واصل فساد عهد ورنه واصل ولاقه امورنا و
 اصل ذات بیننا واصلنا بها اصلحت به عبادک الصالحین یا خیر المستغنیان یا هدی
 الصالحین ویا اکرم الاکرامین اختتم لنا بخیر تو فنامسلمین واکتمنا بالصالحین اللهم
 صل علی محمد وعلی ال محمد وعلی جمیع الانبیاء و المومنین وبارک و سلم علیهم و مناجات
 حضرت شاه عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه برای حفظ ایمان باری خدایا یا خیر المستغنیان یا هدی
 اللهم صل علی محمد وعلی ال محمد وبارک و سلم علیهم الهی اگر از من بیچاره کفری یا خطائی
 و یا گناهی صغیره و کبیره و یا زانی و یا غیبتی و یا دروغی و یا لهوی و یا لغوی و یا حرصی
 و یا حسدی و یا عجبی و یا کبریی و یا ناحقی و یا نفاق و یا حرامی و یا بدگمانی و یا بد نظری و یا بد بختی
 و یا کراهتی و یا ترک انانیتی و یا ترک دینیتی و یا ترک حیانتی و یا ظلمی و یا تعدی و یا حق آدمی
 و یا در حق جانوری و یا در رعایت استخوان و پیر و یا در حق مادر و پدر که هر یک از اینها بکلمه خداوند تعالی
 جل جلاله و بجز رسول الله صلی الله علیه و سلم نمی شاید و یا فسق و یا فجور و یا غفلت و یا عجز
 و یا تقصیر که بفرمان خدای تعالی و بفرمان رسول الله صلی الله علیه و سلم بقصد و یا بفرمان
 کرده باشم و یا در خاطر گزشتہ باشد و یا بر زبان رفته باشد قولاً و فعلاً حاضر و ناظر اظهار
 و باطناً لیل و نهار سر او بجز اولاً و آخراً قدیم و جدیداً از پنج گناهان باز آوردم بشمار
 ششم و تو به نضوح کردم که باز از اینها در وجود من در نیاید و از سر تجدید مسلمان شدم
 و ایمان آوردم و اقرار کردم بوحدهانیت خدای تعالی و انچه فرموده است خدای تعالی
 و ایمان آورده ام بدانچه ایمان آورده است محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم و نیز ارم
 از انچه محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم نیز است و دور بوده است و بصدق و یقین
 دل میگویم لا اله الا الله محمد رسول الله الهی هم بدین اقرار و تصدیق جمیع دهنای
 من ثابت داری الهی هم بدین اقرار و تصدیق دم آخر من ثابت داری الهی هم بدین
 اقرار و تصدیق ابد الابد بقاء و دیدار خود مشرف گردانی بحسب محبت خود و بحق
 خواجگان کائنات و خلاصه موجودات و صدر بدر عالم صلی الله علیه و سلم و آله و اصحابه
 اجمعین آمین یا رب العالمین یا ذا الجلال و الاکرام برحمتک یا ارحم الراحمین

و دیگر مناجات امیر کبیر سید علی همدانی قدس سره بخواند مناجات ملک بادشاه
 و خداوند اور حیا زبان مارا که خطیب بنبروان باست بذاکره اذکره و الله ذکر اکبیر
 گویا دار آبی دیده مارا که راه بین یقین باست به بنیائی فانظر الی آثار رحمة الله بنیا
 دار آبی گوش و هوش مارا باستمع فاذا قرأ القرآن فاستمعوا له شنوا دار آبی جند و
 دل مارا از وسوسه الذی یوسوس فی صدور الناس من الجنة والناس ایمن دار
 آبی جلال دل مارا که سلطان ولایت ایمان باست از پادشاه اولئک کتب فی قلوبهم
 الایمان مغرول مگردان آبی دستمای مارا از گرفتار نعمه ناوچه و لا تأکلوا أموالکم
 بديکم بالباطل نگاهدار آبی قدم مارا از قربان لهدو قدم صدق عند ربهم ثابت
 دار آبی فرزندان مسلمانان را در کتب کرامت الرحمن علم القرآن بتعلم علم شرف گردان
 آبی مادران و پدران مارا که محبوبان زندان کج گور خانه مار و مور که اسیر خاک گشته اند
 به بشارت یدش هم بر بهو بر رحمة بر حمت خویش برایشان بشارت رسان آبی در آن
 ساعت که اجل ما درسد و جاززه مارا از دروازه بنای فانی بیرون کنند ما را از تلقین ان
 الله یغفر الذنوب جمیعاً جدا مگردان آبی سلاطین و پادشاهان عدل و انصاف ابن الله
 یا امر بالعدل و الاحسان آریسته دار آبی مسافران که در سفر و حضر اند انما جزاء
 الذین یحاربون الله ورسوله در امان دار آبی پیاران اهل ایمان را از دار وفاته
 و نزل من القرآن ما هو شفاء و رحمة للیومنین معجون لطف کرامت کن آبی پیران
 طریقت را که دایان دنیا و آخرت اند بتشریف بل اجیاء عند ربهم شرف گردان آبی ان
 مبارک بر تارک نبات و نباتات و انزلنا من السماء ماء مبارک گانچا نچه اوست بارنده و سببا
 خلق پائنده دار آبی تو مگردان را بخلعت لا غنیاء من التعفف آریسته دار آبی درویشان
 را بصبر ان الله مع الصابین قرین گردان آبی علماء دین را بدرجات و الذین اوتوا
 العلم آریسته دار آبی چون عمر ما و کاند اهل اسلام بخت در رسد همه را یا سعادت ختم
 گردان و دعا مستجاب و شهادت روزی گردان یا آله العالمین و یا خیر الناصرین
 ایضا بخواند آبی از آن وقت باز که مرا از حقه عدم بوجود آوردن تا به وقت

آنچه از افعال غیر رضای تو در شریعت و حقیقت و معرفت از دست و اعضا بعد از اخطا
 او ستر او علانیته رفته باشد یا خواهد رفت یا خواهد گزشت میدانم یا نمیدانم از جمله معاصی
 ماضی و حال و مستقبل بطور و در محبت خویش تو به کردم و باز آمدم و از سر سلمان بشنوم
 کلمه شهادت می گویم اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله اللهم
 قلبي محبوب و نفسي محبوب و عقلی مغلوب و هوای غالب و طاعتی قلیل و عصمتی کثیر
 و لسانی مقرر با کذب و بکف حیلتی یا ستائر الصوب و یا غفار الذنوب الی خیرک
 کثیر کثیر و عفو کثیر یسیر یسیر فاعف عنا بفضلك و کرمک اللهم من ضعیف در مانده
 را و من خیف از در مانده را و من عاجز در برگشته را و من زنا در خرقه پوش را و من
 استخوان کتف عاصیان را و من گندم نای جو فروش را و من تائب ناتمام را و من نقاد
 فرمان شیطان را بفضل عظیم خود و لطف قدیم خود از هوای نفس اماره خلاصی و از کید
 چشم بکاره پناهی ده الهی توبه بضرع کرامت کن طاقت عدل تو ندارم و امید فضل
 تو دارم ملکات توفیق ده تا ترا پرستم بی توفیق پرستیدن توانم خداوند اعز و تعالی ده تا
 ترا بشناسم بی تعریف شناختن توانم الهی ضائع کردم عمر خود را در آنچه که رضای تو نبود و صلی
 الله علی سیدنا محمد و آله و اصحابه اجمعین و بگویم بخواند الهی اگر بدو خطه تو همه اقیان
 و ابرار و معصومان زنهنری کند پس شقیقا و فجار و عاصیان را که کند و اگر سیلاب عفو تو او شناخ
 آتام تیره روز گاران اشرار نشود و اگر دریای رحمت سرگشتگان تیر فضالت را دست
 بگیرد که گیرد و اگر حساب کرمت انظار هدایت بر جان تاها ن بوازی غفلت نبارد که بارد و اگر
 نسیم عنایت کشتی غرق شدگان دریای معصیت و هو را از غرقاب غمالات بساحل توبه
 رانان یار که آرد و شب جمعه برای هر حاجت این نماز بخواند توبت ان اصلی الله تعالی کعبه
 واحدة متوجه الی جهة الکعبة الشریفة الله اکبر - الحمد یکبار و آیه الکرسی هفت بار
 و انا انزلناه بکرم و سورته اخلاص صد بار التحیات و ست خواند و بعد از سلام
 سر سجده رود و در پنج رست بر زمین نهد و نقاد بار بگوید الهی بجزت آنوقت و آن ساعت که تو
 بودی و قیچکس بود بعد از پنج رست بر زمین نهد و بگوید الهی بجزت آنوقت و آن ساعت که تو

نماز پنج رست

در نماز الطاعون

باشی و هیچکس نباشد بعد پیشانی بر زمین نهد و بگوید اللهم تو کی و رکعتی کی و حاجت من روا کن بعد کلمه تحمید بمقتاد بار بخواند و در وقتاد بار و استغفار بمقتاد بار بخواند حاجت او بر آید **صلوة الحاجة** یصلی رکعتین فی الاولی الفاتحة الف مرة و الاخلاص مرة و فی الثانیة الفاتحة مرة و الاخلاص الف مرة ثم یسأل الحاجة فانه اسرع الاجابة محروب محروب محروب لدفع الطاعون یصل من كان هناك فی ذلك المقام كل ليلة رکعتین یقرء فی كل رکعة الفاتحة مرة و تسبیح مرة و یقول بعد السلام یا حلیم احدى و الف مرة لدفع الامراض و الاستقام من كان فيها رئیساً یصل سبع لیل كل لیل اربع رکعات یقرء فی كل رکعة الفاتحة مرة و الفیل ثلث مرات و الاخلاص خمس عشر مرة و یقول بعد السلام سبع مائة مرة یا سلام **صلوة العاشقین** اربع رکعات یقرء فی كل رکعة الفاتحة و الاخلاص مرة فیه قول فی الاولی مائة مرة یا الله و فی الثانیة یا رحمن و فی الثالثة یا رحیم و فی الرابعة یا ود و من صلیها جعل الله من المقربین **صلوة الواصلین** دو رکعت نماز گزار دو رکعت اول بعد از فاتحه التم ترکیف بخواند و در دوم بعد از فاتحه لا یتلاف بعد از سلام سر برهنه کند و دستار در گلو اندازد و استاده شود و زیر انگشت پای راست بر بالای زانگشت چپ نهاده پای راست بر پهلواند و زور بر پای کند و تسبیح در دست گیرد هزار و یکبار یا بدوح گوید بعد نه نشیند و دستار برگردن نهد هزار و یکبار یا رب گوید **صلوة الموحدين** یک رکعت بگزارد دو رکعت صلوة الموحدين نیت کند بعد از فاتحه قل هو الله چل و یکبار بخواند بعد از آن در هر دو سجده بعد از تسبیح بیت و یکبار انت حاضر ی گوید بعد از آن سر سجده راست نه بدیت و یکبار یا الله حاضر ی گوید بعد از آن سر جانب چپ نه بدیت و یکبار الله ناظر ی گوید بعد از سلام صد بار این دعا بخواند اللهم احدى صدى فردی من عندك مددی الیک منتها طلبی کرمک سببی عجل فرجی بحق محمد و آل محمد یا وهاب یا وهاب و و گانه هزار سجده بگزارد و در هر رکعتی بعد فاتحه سورة اخلاص گان بخواند و در هر رکعتی یا نصد سجده بد بد بعد هر سجده جلسه کند و در هر جلسه این دعا بخواند

وميش از شروع صدار درود و صدار استغفار بگويد و دعايست اللهم ليك لبيك
 لا شريك لك لبيك ان الحسب والنجاة لك والصلوات لا شريك لك لبيك وسعديك
 والخير في يدك لبيك لبيك والرغبات اليك والعمل لك **لعلك** عليك اخذ
 هذا واخذت من الصالحين وبلغت اليك وانما انا من المبطلين فان قبلت عني
 فكنت من الفائزين وان لم تقبل عني فكنت من الخاسرين **شرط** سبعمائة
 صائم بدون لقول عائشة رضي الله تعالى عنها ولا اعتكاف الا بصوم ولا اعتكاف الا في
 في مسجد جامع رواه ابو داود كذا في مصابيح المشكوة وفي الثمن الصوم شرط في
 الاعتكاف عندنا وعند مالك وعند الشافعي واحمد لقوله عليه السلام لا اعتكاف
 الا بصوم واعلم ان الصوم شرط لصحة الاعتكاف الواجب **لصحة** التطوع في رواية
 الحسن عن ابي حنيفة رحمه الله واعتكاف برسه نوع مست واجب ست وست
 ست ونفل ست واجب است كه مسلم بر خود لازم كير و سنت و عشرة آخرة ماه رمضان
 كه رسول عليه السلام بران مواظبت كره ست ونفل است كه در مسجد در آيد نيت اعتكاف
 و اين قسم باصوم وغير صوم جائز است كذا في المصنفات معلوم شد كه اعتكاف بغير از صوم
 درست نيست صوم را تفصيلت بسيار است كه در احاديث وارد شده است وفي شكوة
 المصابيح عن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 لكل شيء زكوة وزكوة الجسد الصوم رواه ابن ماجة المراد بالزكوة الصدقة و
 صدقة الجسد ما يخلص به عن النار وعن ابي امامة رضي الله تعالى عنه قال
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من صام يوم ما في سبيل الله جعل الله بيته و
 بين النار خندقا كما بين السماء والارض رواه الترمذي وعن ابي هريرة قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم كل عمل ابن ادم يضاعف الحسنة بعشرة امثالها
 الى سبع مائة ضعف مرات قال الله تعالى الا الصوم فانه لي وانا اجزي به يدع
 شهوته وطعامه من اجلي للصائم ثمر فرحان فرحة عند فطرة و فرحة عند لقاء
 ربه ويخلف ثم الصائم اطيب عند الله من ريح المسك والصيام جنة الحديث

نيل
 القادر

وقال النبي صلى الله عليه وسلم ان الله تعالى ما يؤدق ما لا عين رأت ولا ذن سمعت
ولا خطر على قلب بشر لا يقعد عليها الا الصائمون بدائكم وصوموا شتن تامم وهر شتلا
كرده اند بعضی بزرگان در تمام عمر خود صوم نگاه داشتند و بعضی گاه صائم و گاه مفطر
می بود و كان ابو عبد الله بن جابر صام نيفاً وخمسين سنة لا يفطر في السفر ولا في الحضر
فيجهد به اصحابه يوماً فافطر فاعل من ذلك اياماً فاداراه المريد صلاح قلبه من
دوام الصوم فليصوم دائماً وليدع الافطار جهالاً فهو عون حسن له على ما يريد كما في
العوارف روى عن ابي موسى الاشعري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من
صام الدهر ضيق عليه جهنم هكذا وعقد تسعين اى لم يكن فيها من صوم عن
محمد بن الياس انه قال اخترت صوم الدهر بما سألت ستة نفر عن ستة اشياء
فاجابوا بالجواب واحد سألت الاطباء عن اشقى الادوية فقالوا الجوع وقلة الاكل
وسألت العباد عن افقر الاشياء في عبادة الرحمن فقالوا الجوع وقلة الاكل وسألت
الحكماء عن اخون الاشياء على طلب الحكمة فقالوا الجوع وقلة الاكل وسألت
الزهاد عن اقوى الاشياء على الزهد فقالوا الجوع وقلة الاكل وسألت العلماء
عن افضل الاشياء على حفظ العلم فقالوا الجوع وقلة الاكل وسألت الملوك عن اطيب
الادام والاغذية فقالوا الجوع وقلة الاكل كذا في الخلاصة وعن بريدة قال دخل
بلال على رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو يتخذي فقال رسول الله صلى الله عليه
وسلم العناء يا بلال قال اني صائم يا رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال رسول الله
صلم نأكل من رزقنا وفضل رزق بلال في الجنة اشربت يا بلال ان الصائم يسبح
عظامه ويستغفر له الملائكة ما اكل عند رواة البيهقي في شعب الايمان كذا في
مشكوة المصابيح وكره قوم صوم الدهر وقد مر في ذلك ما رواه ابو قتادة قال
سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم كيف من يصوم الدهر قال لا يصيام ولا افطار
وسرور عالم هم گاه صوم میداشتند و گاه افطار می کردند كما روى عن عائشة رضي
الله عنها قالت كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصوم حتى نقول لا يفطر ويفطر

حتى نقول لا يصوم وما رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم صام شهر إلا رمضان
 الحديث ومنهم من كان يصوم يوماً ويفطر يوماً وقد رآنا أفضل الصيام صوم
 أخي داود كان يصوم يوماً ويفطر يوماً فاستحسن ذلك قوم من الصالحين
 ليكون بين حال الصبر وحال الشكر ومنهم من كان يصوم يومين ويفطر
 يوماً أو يصوم يوماً ويفطر يومين وقيل كان سهل بن عبد الله يأكل في خمسة
 يوماً مرة وفي رمضان يأكل اكلة واحدة وكان يفطر في كل ليلة بالماء
 القدوح للسنة أادر حق اهل تجريد بهرست صوم وهو شتم لقوله عليه السلام
 يا معشر الشباب من استطاع منكم المرأة فليتزوج فإنه اغض للبصر واغشى
 للفرج ومن لم يستطع فعليه الصوم فإنه له وجاء رواه البخاري ومسلم
 وفي خلاصة الحقائق وقال لبعض اهل المعرفة الصوم ثلاثة صوم العام و
 صوم الخاص وصوم الاخص أما صوم العام ترك الاكل والشرب والوقوع
 وصوم الخاص محافظة الجوع وان يعفو عن يظلمه ويكف لسانه عن اهل
 القبلة وصوم الاخص ترك ما سوى الله وقال اهل الرياسة الصوم للمبني
 جنة وللحسني جنة قيل الصوم دواء الذنوب ويهيئ القلوب چون ثواب صوم
 وقسام آن شنيدى ودر يافتى اكفون ثواب خوردن وادعیه كه در وقت
 افطار كردن باید خواند بشنود ودر یایب وفي الامرشاد ولوقسم المفطر
 شطرين يأكل نصفه اول الليل ونصفه سحوا كان خسن سحر خوردن سحوب
 ست لقوله عليه السلام تسعوا فان في السحور بركة وعن عمرو بن العاص
 رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فصل ما بين صبيهاً
 وصباحاً ما اهل الكتاب اكلة السحر رواه مسلم وتعميل افطار وتأخير سحر
 سبت زير كه رسول عليه السلام فرمود ثلث من اخلاق المرسلين تعجيل الافطار
 وتأخير السحور واليسوال كذا في كذا الا ورا دوفي مشكوة المصابيح عن سهل
 رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يزال الناس بخير

ما يحاجوا الفطر متفق عليه وعن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى
 الله عليه وسلم قال الله تعالى احب عباده الى اعجلهم فطراً رواه الترمذي
 وعن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 لا يزال الدين ظاهراً ما يحجل الناس الفطر لان اليهود والنصارى يؤخرون
 رواه ابوداؤد وابن ماجه وانه افطار كردن اولی بخرماست اگر خرمای نباشد
 آب افطار کند لقوله صلى الله عليه وسلم اذا افطار احدكم فليفطر على تمر فانه
 بركة فان لم يجد فليفطر على ماء فانه طهور رواه احمد وفي شرعة الاسلام
 وكان النبي صلى الله عليه وسلم يفطر في الصيف على الماء وفي الشتاء على
 التمر وكان النبي صلى الله عليه وسلم يفطر بثلاث تمرات او على شئ له بمسكه
 النار وشمعة المريدین آورده است بايد که بعد از نماز خفتن روزه بکشايد تا شرف
 بين العشاءين در يافته باشد بطاعت وعبادت اما پيش از نماز شام نمک يا آب روزه
 بکشايد تا بست عمل نموده شود و سنت است که گاه گاهي خادم کوزه آب بر مجلسيان
 برگرداند و چون در ديشان به خلوت در آيند بايد که خادم کوزه بدر خلوتيان آورد و بآن
 بر کوزه زند تا هر کرا رغبت بود بستاند و اولی آنست که خلوتی آب کم خور و تا خواب
 و ثقل کم بود در کمر الا و را آورده است که در وقت افطار بگوید اللهم لك صمت
 و لك اتممت و عليك توكلت و على رزقك افطرت و اگر او را در روز دوم نیت
 روزه باشد بگوید و يصوم غداً نويت و الا انكوبد و ايضا بگوید سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ و
 بحمدك تقبله مني انك انت السميع العليم ايضا در وقت افطار بخواند الحمد
 لله الذي امانتني فصمت و رزقني فافطرت يا واسع المغفرة عن عبد الله بن
 مسعود رضي الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه وسلم انه قال من صام
 يوماً ما ثم قال في اخره استغفر الله الذي لا اله الا هو الغفور الودود
 في صومه كذا في فتاوى الصوفية و اذا افطر قال ذهب الظمائم و ابتليت الحروق
 و ثبت الاجر انشاء الله تعالى و ايضا اللهم اني اسئلك برحمتك التي وسعت كل

شيئاً ان تغفر لي ذنوبي فان افطر عند قوم قال افطر عندكم الصائمون واكل
طعامكم الا برار وصلت عليكم الملائكة وان اكل مع محمد ومراوذي عامة قال
بسم الله ثقة بالله وتوكل عليه واذا اكل الطعام فليقل اللهم بارك لنا فيه و
اطعمنا خبيراً منه فاذا فرغ من الاكل والشرب قال الحمد لله الذي اطعمنا
وسقانا وجعلنا مسلمين كذا في حصن الحصين من شرط چهاردهم آنكه پنج
وقت نماز باجماعت گزاردن شش لقوله تعالى واركعوا مع الراكعين بيني نماز
باجماعت بگزاريده ولقول عائشة رضي الله تعالى عنها ولا اعتكاف الا بصوم
ولا اعتكاف الا في مسجد جامع رواه ابو داود رضي الله تعالى عنه وكذا
في المشكوة قوله في مسجد جامع اي فيه جمع وجماعة پس معلوم شد كه اعتكاف
بغير از جماعت روا نباشد وقال الله تعالى وبشر الذين امنوا وعملوا الصالحات
عن ابن عباس رضي الله عنه العمل الصالح اداء الصلوة الخمس بالجماعة كذا
في شرح الامالي ولقول عثمان ابن عفان رضي الله عنه ان الصلوة من احسن
ما عمل الناس فاذا احسنوا احسنوا معهم هر چون نماز ست احسن اعمال
باجماعت نماز بگزاريده شش وفي شرح الوقاية الجماعة سنة مؤكدة
وهو قريب من الواجب وقيل فرض كفاية وفي التمني الجماعة من خصوص
هذه الدين فانما لم تكن مشروعة في سائر الاديان قال عامة مشايخنا انها
واجبة وقيل فرض عين وبه قال احمد وداود وفي القنية تأمر بالجماعة مع غير
عذر يجب تعذيره وياتي الجيران بالسكوت عنه وقال عليه السلام من ادرك
الجماعة اربعين يوماً كتب له براءة من النار وبرائة من النفاق وقال عليه
السلام تأرك الجماعة ملعون في القرية والانجيل والزبور والفرقان و
تأرك الجماعة يعيش على الارض والارض تلعه وينظر الى السماء والسماء يلعه
وكفتم عليه السلام كه پنج نماز شش پنج بجوي رويست هر كه پنج وقت نماز برپايي دار پنج
گناه بر و نماند و در حاصل الحيوة آورده است كه شيخ ابو الليث سمرقندي فرموده اند

که هر که نماز بجاعت گزارد و اوراق سجانه تعالی پنج چیز کرامت کند اول تنگی عیش از و
 بر و ارد و دوم وی را عذاب گور نباشد سوم نامه اعمال او بدست رست او دهند
 چهارم از پل صراط بگذرانند پنجم بهشت رود بی حساب و فی مشکوة المصابیة عن ابن
 عمر قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم صلوة الجماعة تفضل صلوة الفدیة
 بسبع وعشرون درجة متفق علیه وعن ابی موسی الاشعری قال قال رسول الله
 صلی الله علیه وسلم اثنان فما فوقها جماعة ورواه ابن ماجة و فی شریعة الاسلام
 و تفضل الصلوة فی جماعة المسلمين فانها تضاعف مضاعفة ورجعة و رضوان و لا
 یرخص لمن سمع النداء ترک الجماعة وروی فی الاخبار ان من حافظ علی صلوة
 الخمس بحمالة او امرته الله تعالی السعادة وان کان عمل قریب الارض خطیئة
 و من لم یحافظ علی صلوة الخمس و عمل قریب الارض طاعة او امرته الله تعالی الشقاوة
 و نحو ذلك یدل علی فضیلة الجماعة و عظم شأنها و برکتها حکم ان فضیل بن
 عیاض مرضی الله عنه کان من قطاع الطریقة غیر انه کان حافظاً للصلوات الخمس
 بالجماعة فادركته برکة ذلك و امرته السعادة و کان یوما فی الايام یرجى لقطع
 الطریق فغرض له سربک فقصده لیتطعم علیهم فقراء رجل منهم قوله تعالی
 الذین ان آمنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله فسمهم فضیل بن عیاض ذلك
 و قال ان یارب فقد ان یارب درجی سلاحه و تاب حتی بلغ حیث بلغ و روی فی الاخبار
 من حافظ علی الصلوات الخمس فی الجماعة لم یخیر من الدنيا حتی یری مکانه فی الجنة
 فاذا قرب وفاته و قفت الملائكة عن یمینه و یساره فیرفع بصرة الی السماء
 فیری موضعه فی الجنة کذا فی کفاية الشعبی و سفیان ثوری رحمته الله کیف صلوا
 که بودند اگر ایشان نماز جماعت فوت شدی یک هفته تغزیت میداشتندی و اگر
 تبسیر اولی فوت شدی سه روز تغزیت می کردندی و اگر صف اول فوت شدی یک و
 تغزیت میکردندی و در نمیه ابواللیث مذکور است که هر که نماز بجاعت نکند و اوراق
 دوازده چیز نکند سه چیز در دنیا و سه چیز بوقت مرگ و سه چیز اندر گور و سه چیز بقیامت

اما آن سه چیز که در دنیا بود یکی برکت از کسب وی برگیرد و دوم سیاهی روی او ببرد
و سوم در دل مردمان دشمن گردد اند اما آن سه چیز که بوقت مرگ باشد اول جان او
گرسنه و تشنه بر دارد دوم جان کندن بروی دشوار گرداند سوم کلمه شهادت بر
زیانش نیاید اما آن سه چیز که اندر گور بود اول پرسیدن منکر و نکیر با هول و فزع
بود و دوم تاریکی گور بود سوم گور بروی تنگ بود و اما آن سه چیز که اندر قیامت
بود اول خشم خدای تعالی دوم عذاب سخت سوم حساب دشوار در خلاصه الحقائق مذکور است
که معاذ گفت که خواجہ شقیق را رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ ناز پیشین بجماعت فوت شد چنانچه دریم
صدقه داد و یک ماه تغزیت میداشت و میگریست و می گفت اللهم اعطنی اجر
ما فاتنی محمد اشهد بن عباس روایت کرد که مردی سوال کرد پیغمبر خدای را علیه السلام
و گفت یا رسول الله اگر مردی تمام شب قیام کند و روز روزه دارد و بجماعت نماز حاضر
نشود چگونه باشد رسول علیه السلام فرمود که او در آتش باشد سفیان بن عیینه گفت
مردی بود در کوفه از اغنیاء بجماعت نماز حاضر نشدی روزی او میزبانی کرد و خلق را
طلبید و میخس حاضر نشد و دعوت او اجابت نکردند گفتند ما اجابت میکنیم دعوت کسی را
که او اجابت نمکند خدا را و ابوهریره رضی الله عنه می آرد که مردی بود نابینا بخدمت رسول
علیه السلام آمد و گفت یا رسول الله من مردی نابینا ام و میان من و میان تو در آشنایی
راه درختان اند انبوه در هم پیچیده و مرا دست کشتی نیست مرا رخصت کن در نماز خفتن
و نماز بباد که در مسجد حاضر نشوم رسول علیه السلام فرمود تو با ننگ نماز میشنوی گفت
آری رسول علیه السلام او را رخصت نداد و نقل است که مردی نابینا بود و سوی مسجد
روان شد تا نماز خفتن بجماعت بگذارد در شبی که باران بود زن وی را گفت که چرا
در خانه نماز نمیکنی گفت و مسجد بروم تا ادا کنم شکرانه دستها و پایی خود پس چون
از مسجد بجا آمد در خواب شد چون بیدار شد هر دو چشم وی را بینائی ظاهر شد پس گفت
نیکوئی پروردگار است که شکر کرده ام او را پس جزا داد مرا بشکر من است و در خلاصه
الحقائق آورده است هر که ترک جماعت کند او در بدعت افتد و بگردن آرد خدا تعالی

برکت از نفس او و مال او چون ثواب نماز جماعت شنیدی و در یافتی کنون
 باید که نماز بحضور دل کنی قال علیه السلام لمن الله جسداً فانما بين يديه
 الله وليس معه قلبه وقال عليه الصلوة والسلام لا صلوة الا بحضور القلب
 كذا في مؤنس الفقهاء وفي العوارف وقد ورا عن رسول الله صلى الله عليه
 وسلم اذا قام العبد الى الصلوة المكشوفة متقبلاً على الله بقلبه وسمعه وبصره
 انصرف من صلوته وقد خرج من ذنوبه كيوم ولدته امه وذكر في السرة
 عند رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال أي السرفة اقبح قالوا الله ورسوله
 اعلم فقال ان اقبح السرفة ان يسرق الرجل من صلوته لا يتم ركوعها ولا سجودها
 ولا خشوعها ولا القراءة فيها وسئل ابو سعيد عن اخيه عن أبيه عن أبيه عن أبيه
 الدخول في الصلوة فقال هو ان تقبل على الله تعالى اقبالاً عليه يوم
 القيمة ووقوفك بين يدي الله تعالى ليس بينك وبينه ترجمان وهو مقبل
 عليك وانت تنابجه وتعلم من هو واقف بين يديك فانه الملك الاعظم
 وقيل لبعض العارفين كيف اكبر التكبير الاولي فقال ينبغي اذا قلت الله
 الاكران يكون مصحوبك في الله التعظيم والقرب مع الالف والهيئة مع
 اللاهم والمراقبة والمحافظات مع الهاء وقيل لعمري بن عبد الله هل تجد
 في الصلوة شيئاً من امور الدنيا فقال لا ان يختلف على الالسة احبال
 من ان اجد في الصلوة ما تجدون وقيل لبعضهم هل تجد نفسك
 في الصلوة بشيء من امور الدنيا فقال لا في الصلوة ولا في غيرها وقال
 شيخ الشيخين حرى في الصلوة عند شخص من الصالحين فلمّا
 انصرف من الصلوة انكر على وقال عندنا ان العبد اذا وقف في الصلوة
 ينبغي ان يبقى جامداً مجمداً لا يتحرك منه شيء وقد جاء في الخبر
 سبعة اشياء في الصلوة من الشيطان الرعاف والنعاس والوسوسة
 والتشادب والحكاك والالتفات والعمث بالشيء وقيل السهو والشك

و قد روى عن عبد الله بن عباس رضي الله عنهما أنه قال ان المفتش
 في الصلوة ان لا يعرف المصل من على يمينه وشماله ونقل عن سفيان
 انه قال من لم يمش في الصلوة فسدت صلواته وقيل لموسى بن جعفر
 ان الناس افسدوا عليك الصلوة يمشون بك بين يديك قال ان الذي اصاب
 له اقرب الى من الذي يمشي بين يدي وقيل كان نزيه العابد بن الحسين
 رضي الله عنهما اذا اراد ان يخرج الى الصلوة لا يعرف احدا ممن تغير لونه
 فيقال له في ذلك فقال اتدرون بين يدي من اريد ان اقف وسئل
 الجعيد ما في يمينه الصلوة قال قطع العلائق وجمع الهمم والخصوم بين
 يديه وقال ابن عباس رضي الله عنهما ركعتان في تفكر خير من قيام ليلة وقال عليه
 السلام من صلى ركعتين لم يحدث نفسه بشيء من الدنيا غفر الله له ما تقدم
 من ذنبه من رسالة من لا كابر آو رده ست كه قراءت تسبیحات ركوع و سجود با
 حضور چنان بخواند كه هر حرفي خداي را مي شنوا ند كه پیش خداوند استاده است
 و دل را حاضر دارد و هر كلمه و تسبیح با حضور دل ادا كند و نمازي كه دل در ان
 حاضر نباشد بعبودت نرسد و يكترست و في شمائل الاتقياء قال الغوث امي صلوة
 اقرب اليك قال الله تعالى الصلوة التي ليس فيها سوائ والمصل غائب عنه
 يا غوث الاعظم المحروم عن الصلوة هو المحروم من العباد عندي كما قال
 النبي صلى الله عليه وسلم الصلوة معراج المؤمنين يدرككم نازنجشوع بايد
 كرو قال الله تعالى قد افلح المؤمنون الذين هم في صلواتهم خاشعون وقال
 الله تعالى فويل للمصلين الذين هم عن صلواتهم ساهون
 تودرون نماز دل بيرون گشتا نيكنه باني چنين حالت پر شيانرا شرم نايد نماز نيخوازي
 توي در عبادت ولي بخير از معبود توي در سجده ولي بخير از سجود الصلوة تو عان
 حى و ميت مرده آنكه بي مضوع و خشوع گزارد و زنده آنكه با فهم مغاني و حضور
 دل ادا كند چندين هزار سجده بگردد و بقافي نشين بصديق سجده خود را

شمار کن یک سجده کن چو سجده ادریس با حضور و آنکه میان خجست ما و اقرار کن
 نقل است وقتی رابعه در نماز بود در چشم او نماری رسید خون روان شد و رابعه
 حسن بصری پرسید که ای رابعه در چه کاری بودی که خون از چشم تو میرو گفت در نماز
 بودم و رابعه فرمود که ترا خبر بود رابعه گفت ای خواجه آن زمان که در نماز باشم بخدا
 اگر بگفت طبق دوزخ تافته در چشم من کشند خبر نباشد این خود پیش نبود و نه من قبل
 شمر تا نباید دوست ایشان در حضور سرفرو تارند وقتی در نماز گفتند که گرازند
 نماز مقبولی را نماز دعای نیک کند و گوید حفظك الله تعالی بکما حفظتني
 و اگر بغفلت گزارد گوید ضيعك الله بکما ضيعتني و فی مونس الفقراء قال
 الله تعالی و ما أُمروا الا لیعبدا الله مخلصین له الدین اخلاص بی نیست
 نتواند بود و نیست بجه حضور دل حاصل نیاید حضور بر سه درجه است حضور
 اهل شریعت و آن آنست که بداند که کدام نمازی گزارد فرض یا نفل عصر یا ظهر و
 حضور اصحاب طریقت آن آنست که پیش از شروع دل از اندیشه رویه و خطر
 نامر ضیه پاک گردانند و در هر رکعتی از ارکان نماز دل خود حاضر دارد و چون استقبال
 قبله کند چنان پندارد که بگویند و هر چه غیر حق تعالی است بدان پشت گردم و کلی رو
 بمجمود و موجود و خالق و رازق خود آنچنان آورده ام که هرگز روی و دل از آن
 حضرت نگردانم و بغیر حق تعالی روی نیارم و دعای انی وجهت وجهی للذی فی
 السموات والارض حنیفا و ما انا من المشرکین یقین دل بخواند و چون الله اکبر
 گوید دل حاضر دارد و پندارد که حضرت عزت بزرگتر است و بی نیاز تر از آنکه در حشر
 و هم مخلوق در آید و بزرگتر است و بی نیاز تر از آنکه از عبادت و طاعت ملک جن
 و انس و ملک بی نیازی وی ذره بفراید یا بنا کردن عبادت و طاعت ایشان
 در سلطنت و استغای وی ذره خللی و نقصانی زانند و چون قرات خواند یقین
 داند که قرآن کلام نامخلوق و کلام خالق است و هر امری و نهی و وظی و تشییلی
 که در قرات خواند چنان پندارد که حق تعالی بمشانه بغیر واسطه بمن خطاب می کند

دوران مستغرق گردد و چون رکوع کند بخوان پندارد که در کتب حکمت بالله حق تعالی
 چون بهائکم ذلیل و بی عقل از سمیت کبر یائی و بی نیازی وی عقول ما در رسید
 رشتنهای ناخیمده و چون سجده کند پندارد که آسمان کبر یائی و عظمت خدائی ما را
 بر زمین چسپانیده و بر زمین پست گردانیده که صفت کبر یا و عظمت خدا جز بذات او
 سلم نه قال النبی صلی الله علیه وسلم کبر جمیع بدنک و اقراء جمیع بدنک و
 اسرکم جمیع بدنک و اسجد جمیع بدنک زیرا که مالک جمیع اعضا دل است چون
 دل حاضر شود از جمیع اعضا تشع و تضرع حاصل آید و حضور را باب حقیقت است
 که آینه دل از گردورت ماسوی الله نفسی و مزی گرداند تا نقش الله در روشن
 محیط شود و بعین یقین بشناهد حق تعالی مستغرق گردد و از خود محو شود حضرت
 امیر المؤمنین علی رضی الله عنه پیکان غلبه بود مقدور کشیدن نبود در حالت
 نماز کشیده اند ایشان را از ان علمی و الهی نبود و ذکر فی جامع الفتاوی فالذی
 یحضر قلبه فی الصلوة افضل والذی لا یتحضر قلبه یحضره ان یقال انه لیس
 فی الصلوة ولا فی السجدة لعدم المتقصد کما سمي الله تعالی صفا و بکما و عصبیا
 مع انه یحیی الصلوة کذا فی فتاوی الصوفیه در تذکره حضرت مولانا عبد الغفور
 آورده است که روزی حضرت مولانا عبد الرحمن جامی قدس سره فرمودند که
 صوفی نماز میخواند هرگاه که رکوع و سجده میکرد میگفت هو یرکعی و هو
 یسجد فی و هو یقیم منی مولانا فرمودند که ازین توحید درست نمی شود بلکه
 باید گفت هو یقیم و هو یرکعی و هو یسجد تا دوی نباشد در لغات آورده است
 که رکعتان بسواک این حدیث را تاویل کردند و این حدیث را هم تاویل کردند
 که فان لم تکن تراها اگر تو نباشی بهر معنی او را حکی انه قال المبتدق لعاشقه
 اذا کرم النظر الیه ما ترید منی قال العاشق ارید ان اساک فتاوی الحبيب
 سواک من شجر لا اراک فقال العاشق لا ارید سواک پس ساک را باید که من از
 پند برگزارد و بغفلت و بعبادت نکند چون گردون نماز بجاعت با حضور

ششمی و دریا فتی اکنون بدانکه اختلاف کردند در نماز پنجگانه که کدام
 نماز که ام پیغمبر خود و برافرض شد و عن عائشة رضی الله عنها قالت ان آدم لم یصل
 یتب علیه عند الفجر صلی رکعتین فصارت الصلوة و امر الخلیل بذبح تمیمیل
 و قد اُسمعیل عند الظهر فصلی اربع رکعات فصارت الظهر و بعث عزیر
 فقیل له کمر لبثت قال یوماً فرأى الشمس فقال او یبصر یوم فصلی اربع
 رکعات فصارت العصر و غفر لداود عند المغرب فقام و صلی اربع رکعات
 فجهد فی الثالثة ای تعب فیها عن الایتان برابعة لشدة ما حصل له من
 التعب علی ما اقترنه ما هو خلاف الاولی فصارت المغرب ثلاثاً و اول
 من صلی العشاء الاخیر نبینا علیه و علیهم السلام کذا قال شیخ ابن الجوزی
 قال علی رضی الله عنه **صلوة الفجر** صلاحها ابونا **صلوة الظهر** اداها خلیل
صلوة العصر یونس ثم عیسی علی رقت الغروب له دلیل **صلوة اللیل** اداها کلیم
 فوجب کلها رب جلیل **صبح** از آدم و یحیی و زکریا و یونس بن مغرب **صبح**
 از کلیم الله عشاء را خوانده ام و ترا پیغمبر و است یلیح و عن ابن عمر رضی الله
 عنهما قال كانت **الصلوة الخمسین** و الغسل من الجنابة سبعة مرات و غسل البول
 من الثوب سبعة مرات فلم یزل رسول الله صلی الله علیه و سلم یسأل حق جعلت
الصلوة خمساً و غسل الجنابة مرة و غسل الثوب من البول مرة و الا ابو داود
 کذا فی مشکوٰۃ المصابیح و قال الطیبری فرض علی هذه الامة خمسين **صلوة**
 لانهم صلوا خمسين و بعدة جعلت **الصلوة خمساً** کذا فی شرح مشکوٰۃ
 و فرضت **الصلوة الخمس** لیلته المواجه و هی لیلة البیت بسبع عشرة خلعت
 من رمضان قبل الهجرة بثمانینة عشر شهراً و عن الزهري فرض **الصلوة**
 قبل الاسراء **صلواتین** **صلوة** قبل طلوع الشمس و **صلوة** قبل غروبها و قال
 الله تعالی و سجد بالعشی و الا بکسر کذا فی الشعمی و قيل و كانت الانبياء یصلون
 ما شاءوا و لم یوقت علیهم و عن علی رضی الله عنه قال سمعت رسول الله صلی

الله عليه وسلم انه قال كتب الله تعالى من آدم الى ادم رس عليهما السلام
كل يوم وليلة مع امتهم صلواتين الفجر والعشاء ومن ادم رس الى ابراهيم
عليهما السلام من كل يوم وليلة مع امتهم عشرين وقتا فقراتهم في
صلواتهم سورة الاخلاص ومن موسى الى عيسى عليهما السلام في كل
يوم وليلة مع امتهم خمسين وقتا فقراتهم في صلواتهم ايضا هي لان في
الاخلاص كلمة فريدة فكثرهم بلسان العربي واقلهم بلسان السرياني
كذا في بحر الانساب وانوار المرشدين واول من صلى الوتر رسول الله صلى
الله عليه واله وسلم في ليلة المعراج في مقام جبرئيل عليه السلام وهي
سورة المنتهى وقام فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم وملائكة في
الوتر فتان اما ملائكة في بيت المقدس واما ملائكة عند سدرة
المنتهى فظهر من ذلك فضله عليه السلام على اهل السماء والارض وشجرة
المنتهى شجرة لها حسن المنظر وطيب الرائحة وحلاوة الثمر وورقها
كاذن القبل وهي في السماء الساكنة عن يمين العرش ولوحجا وزها احد
اليها نبي وغيرهم ولا يعلم احد ما وراء ذلك ولذلك سمي سدرة المنتهى
وقيل انها صخرة ثلثت لانه عليه السلام لما اتم الانبياء عليهم السلام في بيت
المقدس اوحى له موسى عليه السلام ان يصلي له ركعة عند سدرة المنتهى
قال الله تعالى فلا تكن في مرية من لقاءه اى لقاء موسى عليه السلام فلما
صلى ركعة ضم اليه ركعة اخرى بنفسه فلما صليهما اوحى الله تعالى اليه
بلا واسطة ملك ان يصلي ركعة اخرى فلما قام اليها ان يصليها فقرأ ففشاها
الله تعالى فاتخذت يداه بلا اختيار فلذلك صار رفع اليدين سنة في
الوتر واليه اشار عليه السلام بقوله ان الله رددكم صلوة على وهي الوتر
وقيل لما صلى الثالثة راى والديه في الناس ففرع فاتخذت يداه بلا اختيار
ثم ضم قلبه فقال اللهم انا نستعينك ونستغفرك الى اخره كذا في الكشف

بعد از هر نماز نوافل و عاصتجاب است لقوله عليه السلام بعد كل فريضة
 دعوة مستجابة وقال النبي صلى الله عليه وسلم اذا فرغ العبد من الصلوة
 ولم يشتغل بالدعاء فيقول سبحانك تعالي يا ملائكتي انظروا الى عبدى
 ادى فرضى ولو سئل منى حاجة انا برى عن طاعته خذوا صلواته و
 اضربوها على وجهه خسر الدنيا والاخرة صدق رسول الله صلى الله عليه
 وسلم اذا فرغ العبد من الصلوة وجب عليه الثلث الشكر على التوفيق
 والعذر على التقصير والخوف على الرد كذا فى فتاوى الصوفية ويقول
 بعد صلوة الصبح والمغرب قبل ان يتكلم اللهم اجرني من النار سبع مرات
 كذا فى حصن الحصين وفى نصاب الفقه اذا فرغ المصلى من صلوة المغرب
 يستحب له ان يشتغل بالدعاء قليلا ثم يصلى ركعتين كذا قال الفقيه
 ابراهيم فى فتاوى الحجة قال صلى الله عليه وسلم من قرأ بعد كل صلوة
 مكتوبة قل هو الله احد مرة فهو رقيق فى الجنة ومن استغفر بعد كل صلوة
 عشر مرة غفر الله ذنوبه وان كانت اكثر من مرسل عاجل ودر بعضى روايت
 وارو شده است كه آية الكرسي بخواند ودر بعضى روايت آمده اللهم انت السلام
 ومثلك السلام حتى لا كرام وعن عقبة ابن عامر يقراء دبر كل صلوة اللهم
 انى اعوذ بك من الجبن واعوذ بك من ان اردد الى ارضى العروا عوذ
 بك من فتنة الدنيا واعوذ بك من عذاب القبر كذا فى حصن الحصين
 والله اعلم بالصواب شرط پا نر و هم آنكه وانا بوقنا حق از باطل جدا
 تواند كردش لقوله صلى الله عليه وسلم نقيه واحد اشد على الشيطان
 من الف عابد وهذا معقول فان الفقيه وان كان سفيا كسلان فى
 الطاعة فانه يهدى امة عظيمة لفقهه وهذا الجاهل يغوى بعبادته
 ومكاشفته مع جهله خلقا كثيرا فاجاهل اذا رامى فى واقعة تجلى الله
 تعالى فى صورته اعتقد ان الله تعالى ذاته صورية فيصير مجسما مشبها

قال النبي صلى الله عليه وسلم من تزهى بلا علم مات محزوناً ومات كافراً
ثم الشيطان يمنعه من صحبة العلماء وقال الله تعالى ان الشيطان لكم عدو
فاتخذوه عدواً الآية وقال الله تعالى يا بني آدم لا يفتنكم الشيطان كما
اخرج ابويكم من الجنة الآية **س** التي علم نافع روزيكن ريكيت سينام پريچويم كن
حضرت شيخ نجم الدين كبرى فرمودند كه هر كسيكه علم شريعت و طريقت و حقيقت نداند
و جميع مقامات نرسيده باشد مرید گرفتار بر و حرام است و اگر مرید غير و فر دای قیامت
سیاه روى باشد و همه مشايخ دشمن او باشند قال الحسن رضى الله عنه في
قوله تعالى ربنا اتنا في الدنيا حسنة هي العلم وفي الآخرة حسنة هي الجنة
وقيل العلم نعمة عظيمة لا يعطى الا بعبد سعيد وفي خلاصة السلوك قال
عيسى صلوة الله عليه عجلت من القانع بالجهل وهو يعلم ان الله تعالى
لا يقبل الاعمال الا بالعلم والله **س** در قائله **س** وفي الجهل قبل الموت موت كراهه
فاجسامهم قبل القبور رقبهم ان امراء لم ينجي بالعلم ميت فليس له حتى النشور نشور
وقال بعض اهل السلف اوحى الله تعالى الى داود عليه السلام فقال يا داود ان
الزهد لا يصلح الا بالعلم كما ان الجسد لا يصلح الا بالماء وفي اخذ الجهل اقرب
الى الكفر من بياض العين الى سوادها وقال علي بن ابي طالب كرم الله وجهته
العلم ثلاثة احرف اشتق عينه من العليين ولا منه من اللطف وميمه من الملك
فيسلم به صاحبه الى عو الى الدرجات في الزلفى والى اللطف في الدنيا والى
ملك الاولين والآخرين في الجنة **س** حكي ان رجلاً قال للحسن البصري رضى الله
عنه اشكوا اليك قسادة القلب فقال ادن من مجلس العلم وفي حديث ابي ذر
رضي الله عنه حضور مجلس علم افضل من صلوة الف ركعة وعبادة الف مريض و حضور
الف جنازة فقيل يا رسول الله ومن قراءة القرآن فقال وهل ينفع الا
بالعلم حكي ان محمد بن الحسن راى في المنام فقيل له ما فعل الله بك قال
غفر لي بالعلم **س** حكي في القلب علم فادخره وموت القلب جهل فاجتنبه

و خیر زادك التقوى فزده ۴ كفاك بما وعظمتك فاعظمه ۴ و فی شرح
 المشكوة لمولا نا علی القاری قدس سره ان تلمیذ اكان لابی یوسف ساكناً
 فی المجلس فقال له اذا اشكل عليك شیء فسل ولا تسقم فان الحیاء تصنع
 العلم وكان الامام یرثك فی تعریف الصوم انه من الصبر الی الغروب فقال
 اذا لم تغرب فالی متى فقال اسكت فان سكو تلك خیر من كلامك وما
 احسن ما قال بعض ارباب الحال ان الجاهل اذا تكلم فهو كالحمارة و
 اذا سكوت فهو كالجدار و فی كفاية الشعبی الجاهل لا یجملوا اما ان یكون
 عاصياً او مطیعاً فان كان عاصياً فهو نداء لادواء لانه لا یكون له علم یرشد
 وان كان مطیعاً فیکون طاعة مع الجهل والطاعة مع الجهل لا قیمته لها
 حکما و فی الاخبار ان واحداً من الجهال اعتزل الناس وكان یعبد الله
 تعالی علی راس الجبل فراه ایا م الریم و قد لطم شاربه و لمحیه بالقدرة
 فقیل له لم فعلت ذلك فقال انما فعلت حتی لا اجد راحة الریم و طیب
 وقال علیه السلام الجاهل عدو لنفسه فكیف یكون فی حق غیره کذا فی
 دقائق الحقائق در رساله شرح سورة الفاتحه من تصنیف مولانا معین قدس سره
 مسطور است كه كعب الاجار رضی الله عنه روایت كند كه در قبائل بنی اسرائیل
 عابدی بود كه دو سبت سال خدای تعالی را پرستیده و پهلوی زمین ننهاد و هر چند
 شیطان با ضلال او رفته ظفر نیافته روزی ازین حکایت پرسكايت بشكرد خود
 فریاد كرد كه آدم علیه السلام از بشت برآوردم و برین زاهد ظفر نیافتم تا یکی از
 شیاطین لعین بر خاست و لباس عابدانه پوشید و البیس سرش بوسید و بصوت آن
 عابد رسید و نیت نماز كرد چنانكه همه شب در قیام بود و دهمه روز در ركوع و سجد
 سجود تا یک هفته دو گانه ادا كرد و بعد از ان بتسبیح مشغول شد عابد ازین حال متعجب
 شد و او را سلام كرد آن لعین گفت ای غافل از ذكر خدای ما را محروم گردان
 باز هفته دیگر دو گانه دیگر ادا كرد عابد او را سوگند داد كه مرا بصحبت خود رضاده

پس رضا داد و گفت از عبادت من عجب مدار که عبادت من بمحببت عبادت برادر
 من همچو ذره ایست پیش آفتاب بخیز تا بزیارت او رویم اما یک صحنی از تو برسم
 عابد گفت من علم ندارم آن گفت مسئله هم چندان مشکل نیست پیش شیشه مقدر
 دانه انگور از آتین برون کرد و گفت خدای تعالی تو آنکه درین شیشه
 آسمان می داری و عابد ساکت ماند ابلیس گفت گمان من آنست که نتواند عابد
 گفت که این شیشه بنایت خرد و آن پنهانست بزرگ پس چون تواند در آورد
 تا باین تقریب کلمه کفر می از عابد صادر گردید بعد از آن خرم و خندان جانب
 شیطان روان شد و گفت که بیک مسئله کافر کردم ابلیس او را نوازش نمود
 و گفت که در مدینه عالمی ست که صد و هشتاد سال خدای را بنده گی کرده ضلالت
 او دوست دارم از ضلالت هزار عابد پس آن لعین لباس علما پوشیده و به آن
 عالم رسیده و گفت از هند آمدم که چند سوالی دارم عالم گفت پرس آن لعین گفت
 تو عالمی عالم جواب داد که العالم هو الله تعالی و من متعلمم گفت آن فرد کیست
 که دو نباشد جواب داد که هو الله الواحد گفت آن کیست که در شکلی درآمده باشد
 از وی برآمد و میان ایشان هیچ نسبت نبود جواب داد که یونس علیه السلام در شکم
 ماهی گفت آن فرزند کیست که صد و بیست ساله بود و پدر او صد و چهل ساله جواب
 داد که غریب پیامبر که یکصد ساله در خواب موت بود گفت پیغامبر چه مقدر
 بود و جواب داد که صد هزار و بیست و چهار هزار و مرسل از ایشان سی صد و نینوز
 گفت ملائکه مذکرند یا مؤنث جواب داد که ایشان را هیچ آلتی نیست بر صورت مذکرند
 گفت چون دو فرزند یکبار زاینده کدام بزرگ باشد جواب داد که آخرین که بعد از
 کشادگی راه زاید گفت بعضی زنان را فرزند زاید حکمت چیست جواب داد که طنیت
 ایشان از سنگ لایح است گفت چون زیستان آید گرم گمارود جواب داد زیر زمین
 گفت زنان را چه ارزش نباشد گفت که برای فرق و نیز خلقت آدم چنین باشد
 گفت آن زمین کیست که یکبار آفتاب دیده جواب داد که زمین رود نیل در وقت

در مدینه عالمی ست که صد و هشتاد سال خدای را بنده گی کرده ضلالت او دوست دارم از ضلالت هزار عابد پس آن لعین لباس علما پوشیده و به آن عالم رسیده و گفت از هند آمدم که چند سوالی دارم عالم گفت پرس آن لعین گفت تو عالمی عالم جواب داد که العالم هو الله تعالی و من متعلمم گفت آن فرد کیست که دو نباشد جواب داد که هو الله الواحد گفت آن کیست که در شکلی درآمده باشد از وی برآمد و میان ایشان هیچ نسبت نبود جواب داد که یونس علیه السلام در شکم ماهی گفت آن فرزند کیست که صد و بیست ساله بود و پدر او صد و چهل ساله جواب داد که غریب پیامبر که یکصد ساله در خواب موت بود گفت پیغامبر چه مقدر بود و جواب داد که صد هزار و بیست و چهار هزار و مرسل از ایشان سی صد و نینوز گفت ملائکه مذکرند یا مؤنث جواب داد که ایشان را هیچ آلتی نیست بر صورت مذکرند گفت چون دو فرزند یکبار زاینده کدام بزرگ باشد جواب داد که آخرین که بعد از کشادگی راه زاید گفت بعضی زنان را فرزند زاید حکمت چیست جواب داد که طنیت ایشان از سنگ لایح است گفت چون زیستان آید گرم گمارود جواب داد زیر زمین گفت زنان را چه ارزش نباشد گفت که برای فرق و نیز خلقت آدم چنین باشد گفت آن زمین کیست که یکبار آفتاب دیده جواب داد که زمین رود نیل در وقت

صد و سی ساله

موسی علیه السلام گفت آن چیست که از جن و انس نیست و وحی باو آمده جواب داد
 که تحمل توبه تعالی و اوحی ربك الى الفصل ان اتخذی من الجبل بیوتاً و من
 الشجر و مما یفرشون گفت مرد بسیارند یا زن گفت که زن زیرا که بعض مرد
 حکم زن دارند گفت مُرده بسیارند یا زنده جواب داد که مُرده بعد از آن شیشه
 بیرون آورد و گفت که خدای تعالی می تواند که زمین و آسمان درین شیشه می گنجد
 عالم دانست که این شیطان است جواب داد که ای نادان در یک قطره آب چشم تو می گنجد
 و دیگری می برآورد پس ناری از آسمان فرو داد آن لعین را گرفت عالم جمیع مومنان
 سجده گزاری بحضرت باری بجا آورد و گفت اعود بالله ان اکون من الجاهلین
 و نعم من قال **ه** چیزیکه ترا ز غم رساند علم است چیزیکه ز تو کسی ستاند علم است
 جز علم طلب کن که اندر دو جهان چیزیکه بمقصود رساند علم است و قال النبی علیه
 السلام خیر الدنیا و الاخرة مع العلم و شر الدنیا و الاخرة مع الجهل و قال
 علیه السلام العا لم الواحد اکرم عند الله تعالی من الف شهید کذا فی خلاص
 الخالصه و فی رساله الابدیه لطالب الخیر فی تعلم ما لا یهد من العلوم فانه من
 تزهد بغیر علم تزندق و عن جابر عن النبی صلی الله علیه و سلم ساعة عالم
 علی فرشته ينظر فی علمه خیر من عبادة العابد سبعین سنة و قال علیه
 السلام اوحی الله تعالی عزوجل الی ابراهیم علیه السلام و قال انی علیم
 احب کل علیم و فی الخبر عن النبی صلی الله علیه و سلم انه قال ما افساد
 المسلم اخاه فایده افضل من حدیث حسن بلغه فیبلغه قال الموصلی
 رحمه الله الیکس المریض اذا امنع عنه الطعام و الشراب و الداء یموت
 قالوا بلی قال کذا لك القلب اذا امنع عنه الحکمة و العلم ثلثة ايام یموت
 و قال عطاء رحمه الله دخلت علی سعید بن المسیب رحمه الله و هو یبکی
 فقال و ما یبکیک قال لیس احد یسئلی عن شیء **ه** اگر خوانی که چشم جان
 شود باز نه بر و جان در کمال دانش اندازد پس قال رسول الله صلی الله علیه و سلم

رشد
جواب داد

رشد
بر آورد

سألت جبرئيل عليه السلام فقلت اى الجهاد افضل لامتنى قال له طلب العلم قلت ثم بعد ذلك قال النظر الى العلماء قلت ثم بعد ذلك قال زيارة العلماء ثم قال من كتب العلم لله وقد اراد به صلاح نفسه وصلاح المؤمنين ولم يرد به غرضاً من الدنيا فانا كفيلاه بالجنة وفي روضه العلماء قال عليه الصلوة والسلام من مشى في العلم خطوتين وجلس عند العالم ساعتين واستمع منه كلمتين اعطاه الله في الجنان جنتين **ثقل** ست كعبه ابن مبارك را گفتند كه خلاق روزگار را بسماع حديث صحت كنند عمل كي خواهند كرد وگفت ما دام كه در سماع حديث باشند در علمند وگفتند وى را كه تاكي طلب حديث كنيم گفت در حديث آمده است كه همه اشيا تا غايى كه ما بيان درياستغفار را زهر طالب حديث مى كنند پس چگونه ترك كنيم و ما دام كه اهل حديث در بيان خلاق باشند نساود نباشد و قال النبى عليه السلام ان باباً من العلم يتعلم الرجل ولا يحمل به خير من ان لو كان ابو قبيس ذهباً فانفقته في سبيل الله وسهيل بن عبد الله تشرى شخصي گفت كه تاكي حديث نويسيد گفت تا آن زمان كه بميرم و باقى مراد در قبر من بر نيزد و لله در من قال من الناس من جهة التمثال اكتماء ابوهم آدم و الام حواء فان لم يكن لهما في اصلهم شرف و يفاخرون به فالطين و الماء فالفخر لاهل العلم انهم على الهدى لعن استهدى ادلاء عن ابى الاسود الدبلى رحمه الله ليس شئ اعجز من العلم لان الملوك يحكام على الناس والعلماء يحكام على الملوك كذا فى خزائن الروايات و قيل فى قوله تعالى واطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم هم العلماء والفقهاء لان الملوك و الامراء امرؤا ان يعلموا بحكمهم و تتبعوا اجواب امرهم و تعلم ما استطعت تكونوا امراء ولا تكن جاهلاً تبغى اسيراً فان استطعت حرفاً لكل يوم تزدى الجهال كلهم حميراً كذا فى المصنفات و روى ابو موسى الاشعري رضى الله تعالى

عنه ان اعرا بيا جاء الى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال يا رسول الله اى
الاعمال افضل فقال عليه السلام العلم ثم قال ثانيا فقال العلم فقال يا رسول
الله انا اسئلك من العمل لا من العلم فقال عليه السلام طالب العلم افضل
عند الله تعالى من المهاجرين والمرابطين والجهاد والعمارة والمعتكفين المجاورين
واستغفرت له الاستجار والنجاة والرياء والخصاب والخصوم وكل شئ ما طلعت
عليه الشمس وهذا افضل طالب العلم الفاسق وكيف فضل العالم المتقنى كذا
في فتاوى اهوى وهرگاه که بچشمین فضیلت باشد طالب علم را حیف و فوس بر آن کسی است
که طالب علمان را بچشم حقارت می نگرود و قال رسول الله عليه السلام السعيد
من احب العلم والعلماء والشقى من نظرو الى عيوبهم وفتش عنها الله عز وجل قاله
سه آنرا که شراب جمل مدبوش کند بد عیب دیگران بگوید و گوش کند بد آنکس که
بعیب خویش بنیاد کرد بد عیب همه را ز دل فراموش کند و لقد صدق من قال سه
موسی شبکانی بعیب دیگران بد چون بعیب خود رسی کوری در آن بد نقل است
که یکی مدتی صحبت ابراهیم ادهم بود چون مفارقت خواست کرد گفت یا ابراهیم اگر
بعیبی در من دیدی مرا از آن خبر کن ابراهیم گفت من بچشم دوستی ز تو نگریستم هیچ عیب
در تو ندیدم عیب خود را از دیگران پیرس پس باید که بچشم حقارت نگر دلا سیما
العلماء لانه روى في فضول العلماء من قال لطالب العلم اى نامان او قال
اى ابله او قال اى احمق او قال اى ابن ابله او قال اى ابن نهيق بشيى محاسب
به الجهل فقد طلق امراته كلهما فتواد لك ايتهمى كلامه ولو قال مرا با
محاسن علم چکارا و يقول من يقدر على آداء ما يقولون يكفر كذا في دستور
الفتاوى وفي مختار الفتوى من حقها عالما حرمت عليه امراته ولو قالت
امراة لزوجها لعنت بردن شمنه تكفر وترغب الصلوة آورده است كيكه تعض
دارد بر عالم بغیر سب حق نیم كفرست و في مختلفات زفر و يعقوب من نظر عالما
بالاستهانة والحقارة يكفر نعم من قال سه اى جود وجود تو ز يك قطره منى

از دانشمندان طالب علم از طاعت می نغور

حقا کنی بعد امان کبر و منی پیغمبر گفت رسول مدنی من اگر مرا عالمًا فقد اکرمه
 و قال المحسن لو لا العلماء لصار الناس مثل البهائم ای بالتقليد یخرجون
 الناس من حد البهائم الى حد الانسانية کذا فی احیاء العلوم و قال الله تعالی
 قل هل یتقون الذین یعلمون والذین لا یعلمون بدانکه متکبران و وفوقه
 انداخته اند و مالدار که از جهت مال و متاع خود تکبر می ورزند و عابدان جهال که
 بجهالت خود تکبر می کنند لان الشیطان یمنعهم من صحبتة العلماء و لذا قال
 امیر المؤمنین علی رضی الله عنه **رضینا قسمة الجبار فینا لما علم**
و الجهل مال فان المال یعنی عنقریب و ان العلم یبقی لا یرذل و علی این
 حسام الدین در تنبیه الاجیه آورده است بدانکه جمله لذت بر چهار نوع است یکی
 لذت طعام از حلوی و گوشت و غیر ذلک و این ادنی ترین لذت است و بالاترین
 جماع است و فضل جماع از لذت طعام بیشتر بود بدان معلوم میشود فرض کنیم که زنی
 باشد که اول لذت جماع چشیده باشد و شوهرش مرده باشد و خواهد که شوهر دیگر کند
 و کس برای نکاح وی پیدا شوند یکی فقیر باشد و لیکن در شهوت جماع قوی باشد و دیگر
 غنی باشد و لیکن در شهوت جماع قوی نباشد و این زن را اختیار داده شود که ازین
 دو یکی را اختیار کند غالب آنست که فقیر قوی را اختیار کند پس معلوم شد که لذت
 جماع فضل است از لذت طعام دیگر بالاتر از لذت جماع لذت جاه است و این بدان
 معلوم می شود که همین زن مثلاً لذت جماع چشیده است سیده باشد یا دختر عالم باشد
 یا دختر بادشاه باشد و او را حاجت شوهر باشد و هیچ کفوی برای وی پیدا نشود مگر
 یکی از اراذل قوم مثل کناس یا حجام یا دباغ و غیر ذلک و او غنی هم باشد و رجول
 باشد و برین زن عرض کرده شود و غالباً آنست که اختیار نکند زیرا چه جاه می رود
 پس معلوم شد که لذت جاه افضل است از لذت جماع و دیگر بالاتر از لذت جاه لذت
 علم است و این بدان معلوم شد که اگر یکی از انبای ملوک باشد یا شخصی شریف و ار
 لذت علم چشیده باشد یعنی صاحب مطالعه و شاه که کتاب شده باشد و محتاج باشد

برای حل مشکلات خود بعالمی و بیچسب عالم در آن شهر نباشد مگر یکی از اراذل قوم چنانچه
 گفت: دوزی و دباغ و حلوائی و غیر ذلک پس اغلب آن است که او جاه خود را داشته
 پیش این عالم برود و مقصود خویش از وی حاصل کند و هیچ تنگ نکند پس معلوم شد
 که لذت علم بیشتر است از لذت جاه پس اگر کسی سوال کند که چون در علم لذت چنین است
 آدمی بنیم که بیشتر مردم کاره وی اند جواب گوئیم که دل ایشان مریض است از آن کاره
 اند چنانکه کسی حلوا بر مریض که حاشه ذوق او فاسد شده باشد عرض کند آن مریض
 هرگز لذت آن حلوائیا بدین ازین لازم نمی آید که در حلوائی لذت نیست و چنانچه کودکی
 باشد که لذت جلع نیافته باشد کحل را کاره باشد ازین لازم نمی آید که در جلع لذت
 نیست پس کراست بعضی مردم در علم را ازین قبیل است خصوصاً درین زمان که
 جهال صوفیه تکبر میکنند و هرگز بصحبت علمای نمی روند و علم نمی خوانند از برای آنکه دل
 ایشان مریض است و این نمیدانند که مرتبه آدمی بموافق علم باشد چنانچه گفتند
 رفعت آدمی بعلم بود و هر که علم بیش رفعت بیش و قیمت هر کسی بدانش اوست
 ساز افزون بعلم قیمت خویش و لکن اقل فضل العلم فوق فضل النسب لان العائشة
 افضل من فاطمة مرضی الله عنها کذا فی جامع الرموز و فی فتاوی النسفی رزی
 فی الخبر ان الله تعالی عاتب عبد یوم القیامة فی ترجم سیئاته علی حسناته
 فی قوله الی النار ثم یقول الله تعالی لجبرئیل علیه السلام اذ مرک عبدی
 و سئل هل جلست فی مجلس عالم فی الدنیا فأغفر له فسله جبرئیل علیه السلام
 فقال ما جلست فی مجلس عالم فیکول هل احببت عالماً فی الدنیا قال لا فیکول
 هل جلست علی مأثدة مع عالم قال لا فیکول هل مشیت فی سكة فیها مثنی
 عالم قال لا فیکول الله تعالی لجبرئیل علیه السلام عن اسمه فسله
 فیکول اسمی فلان فیکول الله تعالی لجبرئیل علیه السلام و افق اسمه اسم عالم
 فی الدنیا فغفرت له لموافقة اسمه اسم عالم و فی بعض الروایات یقول الله
 تعالی لجبرئیل علیه السلام خذ به بیده و ادخله الجنة لانه کان یحب رجلاً

و ذلك الرجل يحب رجلا عالما فغفرت له بذلك نعم من قال
 شيئا من ذلك في روزا ميه و بيم و بدانرا بزيكان بجنت كريم و وقيل اذا كان
 يوم القيامة نادى مناد اين اشرف هذه الامة يعني العلماء فيمضيهم
 جبرئيل عليه السلام عن يمين العرش ثانيا دي اين كوز هذه الامة
 يعني المتعلمين فيمضيهم جبرئيل عن يمين العرش فاكبر معهم الله تعالى
 بكرامة الانبياء پس معلوم شد كه عاقل كسي است كه صحبت علماء بر خود لازم گيرد
 و در مجلس فتيان نشسته مى باشد زيرا كه اشرف است بايشان تا ميدند بهال صوفيه
 و قد فخرلى جواب حسن و هو ان الجاهل الصوفية يتكبرون العلماء ولا يجهدون
 في مجالسهم لان قلوبهم ميتة بصحبة الاغنياء ولا نفهم يا كلون طعام الشبهة
 من خوا نفهم ولذا قال السري السقطي رحمه الله ما رأيت سقا قاتلا لطالب
 المولى مثل صحبة الاغنياء فان صحبة الاغنياء واهل الدنيا تميمت القلوب
 فاذا مات قلب الموتى من اعوذ بالله منه ما رجرا و مدرا يقول ما يشاء
 و يفعل ما يشاء ولا يبالي و اصل السلوك في الطريقة حيوة القلب كذا في
 شرح المقرض حكى ان ابا يوسف رحمه الله لما ولى القضاء جاءه حسن
 بن زياد زائرا فتذاكره المسائل فراه مساهلا فقال يا ابا يوسف ان طعام
 الخليفة انسده هناك اليه فارجم الى طعامك بالكو فنة ليرجم ذنوك
 اليك و قال عليه السلام ما تأكله صحبة الموتى قيل ومن الموتى يا رسول
 الله قال الاغنياء و في القشيري قال ابو عثمان المغربي رحمه الله من اشرف
 صحبة الاغنياء على صحبة الفقراء ابتلاه الله تعالى بصوت القلب پس
 معلوم شد كه از صحبت جمال صوفيه تكبر ميكند بعلما چه حكام و امرا و اغنياء و پادشاهان
 مى شوند از براى جهالت خود لانه قال عليه السلام كل جنس ميل الى جنسه
 كقوت البقرة باز با باز كند بجنس با جنس پرواز و از براى صحبت اغنيا
 مغرور ميشوند و عالمان را حقارت مى كنند و قال الله تعالى ولا تغرنكم بالله

الغرور وخرابا بر میدانند و این کمال نقص است در حق ایشان و لذا قال
 الشيخ الشهاب الدين السهروردي قدس الله سره والعيوب كثيرة اعظمها
 عجب المرء بما فعل من الطاعات وقال الله تعالى يا عيسى عظم العلماء
 واعرف فضلهم فاني فضلتهم على جميع خلقي سواء كان عادلا او ظالما
 الا النبيين والمرسلين **المؤلف** اختارت صحيفة العلماء لانهم فضلهم
 الله على الدنيا وما فيه وقلت لنفسى عظم العلماء لانهم شافعون ليوم
 لا ريب فيه وفي شرح سورة الفاتحة من تصديق مولانا معين واعظم
 ذكره كورست که در حدیث آمده است که اول من یتشفع يوم القيمة الانبياء ثم العلماء
 ثم الشهداء **نقل** است که عالمی خود برای پیرون آوردن عاصیان در
 دوزخ اندازد و عاصیان چنان از وحام نمایند که بهر رشته ازان مقدار بهنگام
 کس دست زنند و برکت آن عالم خلاص شوند و قال عليه السلام عظموا
 العلماء فانكم تحتاجون في الدنيا والآخرة اليهم قال عليه السلام فضل
 العالم على العابد كفضلي على امتي كذا في خلاصة السلوك وعن جابر بن
 اهل الجنة ليحتاجون الى العلماء في الجنة وذلك انهم يزورون الله
 عز وجل في كل جمعة فيقول تهنوا على تهنوا اما شتموا فيلتهنوتون
 الى العلماء فيقولون ماذا نتمنى على ربنا فيقولون كذا وكذا فيقولون
 يحتاجون اليهم في الجنة كما يحتاجون اليهم في الدنيا كذا في **الفرق**
 وقال ابو الاسود ليس شيء اعظم من العلم لان الملوك يحكمون على الناس
 والعلماء يحكمون على الملوك ثم اختلفوا في النيات التي يحتاج العبد اليها
 في الذهاب الى مجلس العالم فقال الفقيه اسمعيل المستهلي انه سئل
 ابو عبد الله الخوارزمي رحمه الله باي نية يذهب الى مجلس العالم
 فقال برغم الملحدين واعلاء الدين وقال القاضي شريح رحمه الله هو
 مخير بين نيات ثلث اما ان يقوى ان يتعلم ما يشاء ويحصل به اوني

انه يتعلم ويعلم الناس او ينوي انه يسئل العالم مسئلة يكون في ذلك منفعة
 للخلق وان نوى النيات الثلاث فهو افضل چون ثواب خواندن علم و فضيلت
 علمائيندي و دريافتي اکتون بگوش هوش بشنو و درياب که مراد از علم که ام علم است
 امی طالب صادق عمر خود را بر باد ده که در خواندن منطق و حکمت مشغول شوی که
 تعلم المنطق حرام کسب الخمر کذا فی شبرح مجمع الفتاوی نصح من
 قال من از منطق و حکمت نکشاید در مقصود و نه اینها همه آلاش افسانه عشق است
 و باید که بعلم نافع مشغول شوی قال الله تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون
 ای یعرفون و سمرقت خدا حاصل می شود و کلام الله و کلام رسول و کلام مجتهدان
 و کلام بزرگان نه منطق و حکمت و نه در ماثله علم کثیر آمد و عمرت قصیر
 انچه ضروری است بر مشغول گیرید و علم ضروری کلام الله و کلام رسول الله و کلام
 مجتهدان و باقی علوم و سواش شیاطین است کما قال امام الهما ابو حنیفة
 ر حنه الله کل العلوم سوى القرآن مشغلة الا الحديث والا الفقه فی الدین
 و العلم ما قال فيه حد ثمان و سائر العلوم و سواش شیاطین و فی الخزائنة
 الروایات عن ابی اسود الدیلمی مصنف النصولیس شیخی اعز من العلم لان
 الملوك حکام علی الناس و العلماء حکام علی الملوك و قيل فی قوله تعالی
 اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولوا الامر منکم هم العلماء و الفقهاء لا الملوك
 و الامراء امر و ان تطيعوا بحکمهم و بتبعوا جواب مرهم من تعلم ما استطاع
 تكون امیرا و لا تکن جاهلا بقی اسیرا فان استغنت حرقا کل يوم ترى
 الجهال کلهم حمیرا کذا فی المصنرات و فی الخزائنة النظر فی الفقه افضل
 من عبادة النفل و تعلیم الفقه اولی من تعلیم تمام القرآن و فی کثر العباد
 طلب العلم فریضة یقدر ما یحتاج الیه من ما لا بد منه من احکام الوضوء
 و الصلوة و سایر الشرائع و ما وراء ذلك لیس بفرض فان تعلمها فهو افضل
 و ان ترکها فلا اثر علیه و تعلم الفقه اولی من تعلیم تمام القرآن لان تعلم

علم منطق حرام است

جميع القرآن فرض كفاية وتعلم ما لا بد من الفقه فرض عين فلا يشتغل
 بفرض العين اولى پس ساكن را بايد كه اول علم لا بدی من الفقه ومن احديث
 بخواند بعد از آن عزالت اختيار كند اگر بسيار نمی تواند خواند بايد كه چهل حديث
 نبوی بخواند و دیگری را تعليم بکند تا باين ثواب شرف شود كه عن ابی دهر داء
 مرضی الله عنه قال سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم ما حد العلم الذي
 اذا بلغه الرجل كان فقيها فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من حفظ
 على امتي اربعين حديثا في امر دينها بعثته الله تعالى فقيها وكنت له يوم القيمة
 شافعا وشهيدا و اگر توفيقش رفیق شود بايد كه تمام عمر صرف كند در پی علم لقوله
 تعالى لنبيه عليه السلام و قل رب نهدني علما پس بغير از علم علمی بهتر نیست
 و فی التفسیری قال الجليل من لم يحفظ القرآن ولم يكتب الحديث لا يقدر
 به في هذا الامر لان علمنا بالكتاب والسنة و در سراجی مذکور است كه پیغمبر
 خدا صلی الله علیه وسلم گفت یومئذ یوزن يوم القيمة مداد العلماء مع دم الشهداء
 فتزجم مداد العلماء على دم الشهداء و باید دانست كه بعضی جاهل صوفیه قائل اند
 كه عمل با علم منافات دارد و اینچنین نیست كه اگر منافات میبود معتقدان دین چنانچه
 حضرت امام اعظم و امام شافعی و امام مالك و امام احمد فضل و غیر هم رحمهم الله جميعین
 هرگز تمام عمر خود صرف نمی کردند در پی علم و لذا قيل ما اتخذ الله وليا جا هلا
 وقال النبي صلى الله عليه وسلم تعلموا العلم فان تعلمه حسنة و مدارسه
 تسبيحة و البحث عبادة الحديث و فی الحديث قليل العمل مع العلم كثير و كثير
 العمل مع الجهل قليل و فی مشکوة المصابية عن الحسن مرسل قال سئل
 رسول الله صلى الله عليه وسلم عن رجلين كانا في بني اسرائيل احدهما
 كان عالما يصلي المكتوبة ثم يجلس فيعلم الناس الخير والاخر يصوم النهار
 ويقوم الليالي ايهما افضل قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فضل هذا
 العالم الذي يصلي المكتوبة ثم يجلس فيعلم الناس الخير على العابد الذي

یصوم النهار ویقوم اللیل کفعلی علی اذنا کهر واه الذرمذی چون ثواب
خواندن علم و فضیلت علما دانستی و اقسام علم شنیدی و دریافتی اکنون باید دانستی
که عالم را عمل کردن لازم است و اگر عمل نمی کند علم برای او و بانی است لان العلم
بلا عمل و بآل و فی خلاصة السلیک قال اهل المعرفة اذا اجتمع فی الرجل
العلم والعمل والادب یسمى حاکم و اذا علم و لم یعمل او عمل بغیر ادب او
عمل بآداب و لم یعلم لم یکن عاقلاً و فی شمس الایقیناء العلم علماً ان علم القلب
و ذلک علم النافع و علم اللسان و ذلک علم الفکال نعم من قال ۵ علم اگر برتن
زنداری بود ۵ علم اگر بر دل زندیاری بود ۵ و تروی فی الاخبار انه کان
مکتوب فی التوریه یا موسی قل لصاحب العلم الكثير حتى لا یغتر بعلمه
فان اغتر فلیعلم انه متی یموت کذا فی الشعبی و سرور عالم دعا می کرد که
اللهم انا نستلک علماً نافعاً و مراد از علم نافع علم با عمل است و قال النسبی
علیه السلام من عمل ما علم و رثه الله تعالی علم ما لم یعلم و عن بعض الحكماء
من اشتغل بالشهوات فلا بد له من النساء و من اشتغل بجمعة المال فلا بد له
من المحرم و من اشتغل بالعبادات فلا بد له من العلم و من اشتغل بالعلم فلا
بد له من الورع و قد قیل العمل بغیر علم سقیم و العلم بغیر عمل عقیق و العمل
بالعلم صراط مستقیم کما قال الامام الهما مرابو حنیفة رحمه الله تعالی ۵
العلم بلا عمل و بال ۵ و العمل بلا علم ضلال ۵ العلم بلا عمل عقیق و العمل مع العلم مستقیم
عن ابی هریرة رضی الله عنه العالم و العلم و العمل فی الجنة فاذا لم یعمل العالم بما یعلم
کان العلم و العمل فی الجنة و العالم فی النار و قیل من لم یزد بالعلم و رعا
و نه هدا لم یزد من الله الا مقماً و بعداً و عن الاعمش مثل العالم الذی یتعلم
الناس الخیر و ینسی نفسه کمثل السراج فیضی الناس و یحرق نفسه و فی حدیث
القدسی یا ابن مریر عظم نفسك فان تعظت نعت الناس و الا فاستخی ربک
و قال الله تعالی انا مرون الناس بالبر و تنسون انفسکم و لذا قال صاحب قصیدة

البردة هضم لنفسه امتزاج الخبز لكن ما اتفقت به وما استقرت فما قولی
 لك استقم * ولهذا قال لقمان اقتدوا بعلم العلماء ولا تقصدوا بفعلهم اقتدوا
 بفعل الزهاد ولا تقصدوا بجعلهم مالك ونيار گفت که از حسن رضی الله عنه پرسیدم
 که عقوبت عالم چیست گفت مردن دل گفتم مردن دل چه باشد گفت حب دنیا
 کذا فی شواهد النبوة و فی زماننا اکثر العلماء یصیدون الخلق و یزورون
 علی ابواب السلاطین و الحکام لطلب الدنیا و الحیاة و هم لا یعلمون و ینسون ما
 روی عن رسول الله صلی الله علیه وسلم قال الذی یب علی القذرة احسن
 من الفقهاء علی باب السطان کذا فی ذخیرة الفقهاء و قال علیه السلام العلماء
 امناء الدین ما لم یخالطوا الامراء فاذا خالطوهم فاحذرهم فانهم نصوص
 الدین و یتفادون بالقضاء و الاقضاء و لا یدرون ان الامام الهمام ابا حنیفة
 رحمہ الله ما تحمل لتقلید القضاء و ما خالط الظلمة و ما قبل منهم شیئا
 و لا یقبل القضاء و لو یقررون العلماء و لا یزورون علی ابواب السلاطین
 یزور السلاطین ابوابهم البتة لشرفهم ثم فی الجملة ینبغی ان یعلم ان
 للعالم لا بد من العمل آور و ند که حضرت امام محمد غزالی رحمه الله برای شما کردی
 نوشته اند که اسی فرزند از اعمال مفلس و از احوال تنی و از تمنای خالی مباش و
 بیقین دان که علم مجرد دستگیری نمکند و ترا این بمنای معلوم شود که اگر کسی در بابانی
 می رود و ده شمشیر بندی و سلاح های نیکو با خود می برد و در جهنم اهل سلاح جنگ
 باشد ناگاه شیری بوی در آید چه میگوئی آن سلاح های دمی بی آنکه کار کند شیر دفع
 کند یانی و تو دانی که نمکند همچنین بعینه میدان که اگر کسی صد هزار مسکه علمی بخواند و
 یکی بعل نیار و از ان دانش او را فائده نخواهد بود مثالی دیگر اگر کسی رنجور باشد
 و سنج و بیماری دمی مثلا از حرارت و ضعف باشد و دانند که علاج آن بیماری کشکاب
 و کنبین است و نخورد آن دانش دمی دفع بیماری بکند یانی تو دانی که نمکند چنانکه
 بزرگی فرمایید گرمی در هزار رطل پیای بی تمامی نخوری نباشد شیدانی پد کس رنج

پیوده بر دند و سبی بیفاده کردند یکی آنکه مال اندوخت و تنخور و د دیگری علم آموخت
 و عمل نکرد و علم چند آنکه بیشتر خوانی و چون عمل در تو نیست نادانی و
 نه تحقق بودند و دانشمند و چارپائی بر و کتابی چند و آن تنی مغر از خود و خبر
 که بر و بنیرمست یا دفتر و علم از هر دین پروردن است نه از هر دنیا خوردن و
 هر که بر بنیر و زهد و علم فروخت و خرمی گرد کرد و و پاک بسوخت و پس باید دانست
 که شرف و بزرگی آدم بجز بسیار می علم و شاگردان نیست زیرا که علم بعلوم با عوارض علم
 است که گفته اند در مدرسه وی دوازده هزار دوات حاضر می شد که از و عسلم
 می نوشتند آخر گفتند که ایمان بسلامت نبرد و الله و در قائله و لو کان للعالم
 بدون التقی شرفا و لکان اشرف الناس ابلیس و بزرگان فرمودند که علم
 بی عمل دیوانگی است و عمل بی علم بیگانگی و هر دو علم و عمل و روز که مردم در خشت آتش
 دوزخ بدین هر دو خلاصی یا بند علی که ترا امروز از معاصی باز ندارد و در طاعت
 نیارد و در آتش دوزخ باز ندارد و در بهشت نیارد اگر امروز عمل نکنی و تدارک
 روزگار گزشتنه کنی فردای قیامت بوقت در مانگی گوئی فارحنا فعل صالحا
 پس با تو گویند که احمق از کجای می آئی و قال ابن السعالم طلبت العلم سنین
 فتفكرت ابلیس فاستغفیت عن العلم و طلبت المال سنین فتفكرت بقارون
 فاستغفیت عن المال و طلبت الجلالة سنین فتفكرت بعاد و تفود فاستغفیت
 عن الجلالة هیجات هیجات لا رجوع الا فی امر بعم قلب خاشع و لسان ذاکر و
 بدن صابر و عین معتبرة کذا فی خلاصة الحقائق اللهم ارزقنا قلبا
 خاشعا خاضعا هارعا و بدنا صابرا و یقینا صادقا و عینا باکیه و لسانا
 ذاکرا و حاضرا و علما نافعنا برحمتک یا ارحم الراحمین شرط شائسته و هم
 آنکه پیوسته خاموش باشد از سخن دنیا نه از سخن مطلقا بلکه سخن آخرت روا باشد
 قال الله تعالی ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عنید پس روا باشد مثل
 امر معروف و نهی منکر لقوله تعالی و امر بالمعروف و انه عن المنکر و لقوله تعالی

لا خیر فی کثیر من نحو بهم الا من امر بصدقة او معروف او اصلاح بین الناس
 پس سخن روا باشد مثلاً امر معروف و نهی منکر سخنی که برای اوست همه نیکوست اگر
 متکلف تکلم کند باید که تکلم بخیر کند و مکروه است او را صمت زیرا که اعتکاف بصمت
 مکروه است در شریعت مگر آنی که از او را در وی مشکوة المصابیه عن اوجیهیه
 قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم کل کلام این ادهمه علیه لاله
 الا الاصر بصروف او نهی عن منکر المحدث و عن کعب الاحبار رضی الله
 عنه انه قال لیس فی الجحش جنة اعلی من الفردوس فیها الامرون بالمعروف
 والناهون عن المنکر کذا فی خلاصة الحقائق و فی شرح الوقایة فی باب
 الاعتکاف لا یتکلم المعتکف الا بخیر پوشیده ماند که سخنها می ضروری نیز روا باشد
 لقوله تعالى لا یكلف الله نفسا الا وسعها پس اگر شخصی پیش متکلف برای زیارت
 می آید باید که او را التفات کند و جهالت نکند که او را تغافل می کند تا دل او شکسته
 نشود و فی تفسیر بحر المواجه قال علیه السلام من کسر قلبه مؤمن فقد هدم
 الکعبة و قال علیه السلام المؤمن مرآت المؤمن و فی شریعة الاسلام قال
 علیه السلام المؤمن من المؤمن کمثل الروح من الجسد سئل عبد الله بن
 عمر رضی الله عنهما یا رسول الله این الله فی الارض قال علیه السلام فی
 قلوب عباده المؤمنین پس جهالت نباید کرد چنانچه بعضی صوفیان متجمل جهالت
 میکنند که پیش ایشان مردمان عامی می آیند که تا ما را امر معروف کنند و ایشان سخن
 نمی کنند و الله در قائله کنوت که امکان گفتار هست و بگو ای برادر
 و خوشی که فردا چو پیک اجل در رسد و بحکم ضرورت زبان در گشتی پیش گفت
 را باید که با برادر مؤمن التفات تمام کند چنانچه آن سرور علیه السلام می کرد و نه
 و اذا التفت التفت جمیعاً و بسیار سخن هم نباید کرد تا در اوقات خلل نشود
 و الله در قائله من غشش بودن نگو باشد و لیکن چندان فی که گویند که گنگی
 چنان باید که در صف بزرگان و زدانتهایی خود چیزی بچگی و کلان خیر

الامور واسطها وقيل كان نقش خاتم ابي حنيفة رحمه الله قل الخير والافاسكت
 سه بنطق آدمي بهتر است از دواب به دواب از توبه برگزگویی صواب به چون سخن
 کردن ضروری شنیدی و در یافتی اکنون بگوش بگوش بشنو و دریاب که در سکوت
 فواید بسیار است که قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من قلت كل مائة
 كثرت درجاته و قلت سيئاته چنانچه گفتند که لو كان الكلام كالفضة لكان
 السكوت كالذهب و قال علي رضي الله عنه ما ندم من سكت و قال ايضا
 رضي الله عنه سلامة الانسان في حبس اللسان من زبانه بريد كنه في شتم كرم
 به از کسیکه نباشد زبانش اندر حکم نقل است که علی ابن ابی طالب رضی الله عنه گفت
 وقتی امیر المؤمنین ابو بکر صدیق را رضی الله عنه در واقعه دیدم کاغذی در دست وی
 بود و دو سطر بر آن نوشته بود آن دو سطر بر خواندم چون بیدار شدم یک سطر در خطم
 ماند آن بدین مضمون بود که یا لیتنی کنت اخرس الا من قول لا اله الا الله
 مستقمو ازین تقریر آنست که خاموشی شعار خود سازی و در همه امور این حدیث
 جامع که از مصطفی صلی الله علیه وسلم قال علیه السلام من حسن اسلام المرأة تركه
 ما لا یغنیه پیشه خود سازی و قال امیر المؤمنین علی رضی الله عنه من كثرت
 كلامه كثرت خطاؤه و من كثرت خطاؤه قل حیاءه و من قل حیاءه مات قلبه و
 من مات قلبه دخل النار و قيل لعيسى على نبينا وعليه الصلوة والسلام
 دُلنا على عمل يدخلني الجنة قال لا تتكلموا ابدا قالوا لا نستطيع بذلك قال
 فلا تنطقوا الا بخير چنانچه بزبان گفته اند هر که چهل روز سخن نگوید مستجاب دعوت
 گردد و هر چه خواهد میابد و عن انس بن مالك رضي الله عنه قال قال رسول
 الله صلى الله عليه وسلم لا يستقيم ايمان عبد حتى يستقيم قلبه ولا يستقيم
 قلبه حتى يستقيم لسانه و اتفق المشائخ على ان الجبادة على عشرة اجزاء
 تسعة منها في السكوت و واحد منها في الحجب في الجملة باید که در خلوت خاموشی
 اختیار کنی سه دل ز پر گفتن بمیرد در بدن به گر چه گفتارش بود در عسرت

سخن بسیار دانی اندکی گوئی یکی را صد گو صد را یکی گو به الصمت ترین و السکوت
 سلامه فاذا نطق فلا تكن مكشرا و قال علي رضي الله عنه اذا تفرغ عقل المرء
 لفص كلامه ولذا قيل اذا مرايت رجلا يكثر الكلام فتيقن بجهونه وقال
 ايضا اذا تفرغ عقل المرء قل كلامه وايقن بحقق المرء ان كان يكثر
 وفي شرعة الاسلام و كان النبي صلى الله عليه وسلم يطيل الصمت فاذا
 اراد ان يتكلم وقف ساعة فان كان لكلامه ثواب نطق والاصمت
 فهذا ادب صاحب الانقياد والبصراء وقيل من حفظ لسانه فقد دبر على نفسه
 جميع عيوبه وفي اخلص الخالصه قال بعض الحكماء اللسان قيمة الانسان
 فمن قوّمه زاده قيمة وعن سعيد بن جبير رضي الله عنه عن النبي صلى الله
 عليه وسلم انه قال اذا اصبح ابن آدم اصبحت الاعضاء كلها يكفرن اللسان
 اى تقول اتق الله فينا فانك ان استغفرت استغفنا وان استوحشت استوحشنا
 وحكى ان ابراهيم ابن ادم رحمه الله اضاف ناسا فلما قصدوا على الطعام
 اخذوا الغيبة فقال ان اقروا ما قبلنا كانوا يا كلون اللحم قبل اللحم وانتم
 تاكلون اللحم قبل الخبز وروى قبل لو احد من الصالحين انك تحفظ لسانك
 من الغيبة فقال لو كنت اغتبت احد الاغبت اى فاتها ولى ان تكون
 حسنا قى لها وروى ان سليمان عليه السلام كان لا يتكلم ويكتفى في
 حاجته بالايما كراهة ان يشتغل عن الذكر وروى انه كان ابن بكر
 الصديق رضي الله عنه يضع حجرا في فيه ويمنع بفيه عن الكلام و كان
 يشير الى لسانه ويقول هذا اورد في الموارد وفي رواية اخرى وضع ابوبكر
 رضي الله عنه حجرا في فيه سنين وكان لا يخرج به الا عند الاكل والصلوة
 خشية ما لا ينيه كذا في خلاصة الحقائق وفي عين العلم قال عليه السلام
 ان اكثر خطايا ابن آدم في لسانه ففي الصمت الوقار واجتماع الهمة والفرغ
 للعبادة والسلامة من افات الدارين فان البلاء موكل باللسان ومن افات

السلام ما لا يعني وهو ما لا اثر ولا ثواب فقيهه تقسيم الوقت وقساوة القلب ووهن البدن وتأخير الرزق وايداء الحفظه وارسال كتاب من اللغو اليه تعالى وقراءته بين يديه تعالى يوم القيمة على رؤس الاشهاد نقلت كذا حضرت شيخ خاموش چل سال خاموشي اختيار كرده بود درين مدت با پنج كس سخن نگفت بجز لب فرو بند كه خاموشي به بدولت مي كن كه فراموشي به بدهر كه نه گويي تو خاموشي به بدهر چه نياد تو فراموشي به بدلباس خاموشي تا در نوشي به شراب معرفت بهرگز نشنوي به و حكي ان حكيما من الحكماء را ي حكيما آنرو قال كه وجدت عيوب الناس قال وجدت فيهم الف عيب ولكن وجدت في العبد فضيلة لو حفظها استتر جميع العيوب عليه وهو حفظ اللسان وفي فتاوى الصوفية عن بعض السلف رحمه الله قال هذا زمان السكوت ولزوم البيوت والقناعة بالقوة والاستغفار بالحي الذي لا يموت حكايست ابو بكر وراق رحمه الله سي سال آرزو مند صحبت حضرت خضر بود هر روز بدين نيت در گورستان رفتي دو وقت رفتن و آمدن بقرآن خواندن شغول بودي ومقصود خود ملاقات او دانستي روزي حضرت خضر عليه السلام با او مصاحبت شد يك جا حكايست كنان در گورستان رفتند چون باز گشتند حضرت خضر فرمود كه مدتي آرزو مند صحبت خضر بودي امروز بافتي و از قرآن خواندن باز ياندي و از ثواب محروم گشتي آري جانكه كه صحبت خضر چنين باشد صحبت و ديگر چه خواهد شد ولهدا قال امير المؤمنين علي رضي الله عنه **شهر** لقاء الخلق ليس يفيد شيئا بسوى الهدى ان من قيل وقال فلا نصيب من الانسان الا لاجل العلم او اصلاح حال به وفي مشكوة المصابيح عن معاذ بن جبل رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الا جزاك بملاك خالك كله قلت بلى يا نبي الله فاخذ بلسانه وقال كف عليك هذا فقلت يا نبي الله وانك لو اخذتني بما تكلمت به لكانت كالك امك

یا معاذ و هل یکب الناس فی النار علی وجوههم او علی مناخرهم الا حصیئاً
 المستهزء و اة احمد و الترمذی و ابن ماجة و لا یخفی ان للصمت فوائده
 غیر متناهیه لا یحتمل هذا المختصر ضبطه و الله اعلم بالصواب بشرط فهم
 آنکه آنجا که بنشینند از آنجا بیرون آمدن بغیر از حاجت انسانی روانیست یعنی
 از برای بول و غائط بیرون آمدن رواست و اگر بغیر از حاجت بیرون آید مشکاف
 تباه شود و عن عائشة رضی الله عنها قالت کان رسول الله صلی الله علیه و سلم
 اذا اعتکف اد فی الی راسه هو فی المسجد فامر بکله و کان لا یدخل البیت
 الا لحاجة الانسان متفق علیه پس اگر بغیر از احتیاج بیرون آید اعتکافش تباه
 شود و کافی المختص فان خرج ساعة بلا عذر مستکفی اعتکافه عند ابی حنیمه
 و هو القیاس لوجود المنافی و قال لا یفسد استی یکون اکثر من نصف یوم
 لان فی القلیل ضرورة و لا ضرورة فی الکثیر و لو خرج لاجتماع غفوق او هریق
 اولاد اء شهادة او بجماعة فسد اعتکافه و لو خرج لانهام المسجد او تفرق
 اهله بحیث بطلت الجماعة منه او الخوف علی نفسه او ماله من المکاییدن
 لا یفسد و لو اعتکف المرأة فی مسجد الجماعة فطلعت قلها ان ترجع الی
 مسجد بیتها و یقنی علی اعتکافها و فی کذا الا و را د اگر مستکف بیرون آید برای
 نماز جمعه نزدیک علمای ما رحمهم الله اعتکاف تباه نشود و نزدیک شافعی تباه شود
 زیرا که خروج ضد کثرت است نه رأیینه تباه شود و چون او را ممکن نیست که در مسجد جامع
 مستکف شود پس چه ضرورت او را درین خروج و چون بنماز جمعه بیرون آید باید که بعد
 زوال بیرون آید تا خطبه و جماعتش فوت نشود و باید که در مسجد جامع چهار رکعت
 سنت بگذارد قبل الاذان و بروایت حسن رحم شش رکعت نماز بگذارد و دو رکعت
 تحت مسجد و چهار رکعت سنت پیش از جمعه و بعد از خطبه درنگی کند و چهار رکعت نماز
 بگذارد یا شش رکعت بجهت اختلاف علما و سنت جمعه و پیش ازین درنگی نکند و اگر
 بیرون آید از مسجد ساعتی بغیر عذر اعتکاف او تباه شود و نزدیک ابو حنیمه رحمه الله

ونزدك ابو يوسف رحمه الله ومحمد رحمه الله عتقك اوتباه نشو و مگر آنکه زیادت
 از نیم روز بیرون آمده باشد اما خفتن و خوردن و آشامیدن او را در مسجد روا
 بود و باک نبود و حسن للمعتكف ان یشغل بالصلاة وقراءة القرآن فان
 اشغل بامر الدنيا لا يبطل وان كان حرفة و به قال ابو حنيفة واحمد رحمه
 خلا قال للمالك رحمه کذا فی کذا العبادة و دیگر معتكف را باید که بیرون مسجد سخن بیا
 نکند و اگر یک دو سخن کند و دست لقول عاشق رضی الله عنها کان رسول
 الله صلى الله عليه وسلم يهود المريض وهو معتكف فيمريحها هو فلا يعذب
 يسأل عنه مرواه ابو داود کذا فی مشکوٰۃ المصابيح رحمه پس اگر سخن ضروری
 باشد سخن کند اما بهترین است که سخن نکند مگر بایزیرا که احوط است سخن ناکردن
 لان الصبي في الامم ذهب له الا ما هو الا حوط بد آنکه بزرگان گفته اند کسی
 لذت خلوت یافته باشد بیرون چنان خلوت می یابد که در مذبله و لذات آل
 ابو عثمان بن ابی العیاض لولا الجمعة لدخلت بيتي ولما خرج حتى الموت
 وقال بعض اهل المعرفة اغتصم الوحدة فانها امن لدينك وراحة لبدنك
 وكن انيسا جليسا لنفسك فانه اول امن وقال العباس الدامغانى اوصا في
 الشبلي رحمه وقال الترمذی الوحدة واهم اسمك عن القوم واستقبل الجدار
 حتى تموت وحكى ان عمر بن العبد العزيز رحمه الله كان لا يخرج من منزله
 الا لصلاة الجمعة والجماعة وعبادة المريض وكان يقول الناس سُراق
 العقول اوقطاع الطريق وقال رجل لابن بكر الوراق وجدت خير الدنيا والاخرة
 في المقلة والخلوة ووجدت شر الدنيا والاخرة في الكثرة والاختلاط کذا فی خلاصة
 السلوك وقال بعض اهل التحقيق العزلة التعد عن ارباب الدول بترك الطعام و
 عن آمال النفس وشهواتها بلزوم الورع وعن انس بن مالك رضي الله عنه عن النبي
 عليه السلام انه قال السلامة في الوحدة والافقة بين الاثنين الحديث کذا فی اخلص
 الحاصلة وحكى ان مالك بن انس رضي الله عنه لم يشهد الجماعة خمسا وعشرين

سنة وقيل فما يمنعك عن الخروج قال مخافة ان اسرى منكرا فاحتاج الى ان
اغيرة ولم اقدر كذا في خلاصة الحقائق والله اعلم بالصواب بشرط سبب
انك نظرت بعقبى باشد و نظر كنند و نيامی دون را حکما قال الله تعالى من كان يريد حرث
الآخرة نزله في حرثه ومن كان يريد حرث الدنيا نفع منها وما له في الآخرة من
نصيب وفي حديث القدسي لو صلى العبد صلاة اهل السماء والارض وضأ وضوء
اهل السماء والارض وطوى الطحاة مثل الملائكة حتى لا ياكل شيئا وليس لباس
العسرى ثم راى في قلبه مثقال ذرة من محبة الدنيا او سمعها او عاهدتها
او مر بها استهل لا يسكن في جوارى ولا ظلم من قلبه حتى ينساى ولا اذ يقيه حلاوة
محبته اى طالبى كه دعوى عشق خدا كنى به در غير او نظر به محبت خدا كنى به در عشق
خلق تو بگانه نشو اگر خواهى كه دل بجزعت حق آشنا كنى به وعن يحيى بن معاذ
رضى الله عنه انه قال من لم يترك الدنيا فهو اتركتها الدنيا منقسم ما كذا
قال امير المؤمنين على رضى الله عنه اذا جاءك الدنيا عليك فخذ بها على الخلق
طرا قبل ان تتقلب فلا تجوز يفتينها اذا هي اقبلت ولا البخل يبقها اذا هي
يذهب وفي خلاصة الحقائق عن معاذ رضى الله عنه انه قال الدنيا اسم القالة
لجبار الله فخذها منها على مقدار حاجتك السهم في الادرية لعلكم تسلمون
ثم وروان حب دنيا نه هر قاتل آه هست نه هر خورون اى جوان جز كار حقى كنى
وعن محمد بن الفضل البلخي رحمه الله انه قال رايت الشقيق في المنام فقلت
يا معلم الخبير ارشدنى الى الخير قال الخبير كل في ذكر مولاك والشركه في حب
دنيا كذا قال عليه السلام حب الدنيا را اس كل خطيئة ترك دنيا سر عبادت
حب دنيا سر خطاست به آن جمال نازنين بى ترك دنيا كى بود وقيل الدنيا دار
مفر ولاخرة دار مقبر وانما سميت الدنيا دينها لدنوها الى الفناء وقال النسبي
صلى الله عليه وسلم من احب دنياه اضر باخرته ومن احب آخرة اضر بدنياه
فانزوا ما بقى على ما يقنى وقال عليه السلام الدنيا دار من لا دار له وما من لا

مال له ولها فجمع من لا عقل له قال وهب بن منبه رضي الله عنهما ان رجلا جاء الى ابي
 الدرداء رضي الله عنه قال ان فلانا شقي وظلمي فقال له ان كنت صادقا
 فلا يجرئك الايام حتى يباعه الله تعالى فمر الايام فدخل على الامراء عطاء عشرة
 الاف درهم فقال ابو الدرداء للرجل صدقت يا اخي قد عاقبه الله تعالى بحقوبة
 عظيمة قال يا ابا الدرداء وذلك عقوبة قال والله لو جلد على ظهره عشرة
 الاف سوط كنت ارضى له من جائزة عشرة الاف درهم كما قال الله تعالى ولو لا
 ان يكون الناس امة واحدة لفسدنا لكن ي كفر بالرحمن ليدنهم عقابا من فضة
 الآية اي طالب صادق ونيابري استبان كرون مروان آفریده شد چنانچه مروت و
 مروت که میگفتند که آنها سخن فتنه فلا تکفر چنانچه بزرگی ازین خبر میدهند
 ترا دنیا همی گوید شب و روز به که ان از جنتم پیر پیر پیروز شده خود را فریب ازنگ
 و بولیم که هست این فتنه من گریه آمیزه و حکمی از نه سئل ابو ایوب بعد ان قلت
 ما قلت قال بلا شئ یعنی ترک الدنیا فقلت القرية والولاية خواجگ کائنات
 و خلاصه موجودات علیه افضل الصلوة را پرسیدند که در حق دنیا چه فرمایند سرمود
 چه گویم در غیریکه به غنمت بیست آرند و مشقت نگاه دارند و محسرت بگذارند
 دنیا همی تلخ است بنان زهره و غنیمت است که در جگر نشاند و بهره به هر کس که از تو
 گرفت امروز نصیب به فردا از قبول حق نزار و بهره به و فی القشیری قال
 الفضیل لوان الدنیا بعد از دنیاها عرضت علی بشرط ان لا احاسب بها لکن
 اتقدرها کما یتقدر احد کما الجيفة اذا مری بها ان نصیب ثوبه وقال عوف بن
 عبد الله مثل الدنیا والاخرة ککفتی المیزان بقدرهما ترجح احد بهما خفا الاخری
 قال جبرئیل لموم علیه السلام یا اطول الانبیاء عمر کیف وجدت الدنیا
 قال کداسر لها با بان دخلت من احد بهما و خرجت من الاخری و روایت آمده
 است که عیسی پیغمبر علیه السلام عابدی را دید که بسیار سالها عبادت کرده بود و بجا
 تعالی ویرا گفت که در آخر الزمان پیغمبری بود و مرا وراستی ست عمر می ایشانی

اندک باشد از شصت تا هشتاد و فایست عمر کی صد بود و زنان بخوانند و فرزندان بزرند
 و عمارت بنا کنند آن عابد و تعجب باند و گفت در این چنین عمر سلی مشغول شوند برین
 چیز با اگر عمر من برین مقدار باشد در دو رکعت نماز صرف کنم کذا فی مفتاح الجنان
 وقال حکیم الدین یا ما شغلتک عن الله تعالی چیست دنیا از خدا خاfl شدن
 فی قماش و ثمره و فرزند و زن و قال ابراهیم بن ادلمر رحمه الله سالت راهبا
 من الرهبان فقلت له ما الدینیا قال خلق یخلق المرحات راسها الکبد و راسها
 الفرح و عینها العجب و لسانها القدرة و اذانها النسیان و نفسها الشهوات
 و قلبها الطمع و بطنها الحرص و جلدھا الحرام و عنقھا الخوف و ظهرھا الیاس
 من الله تعالی و نرینتھا الشهوات فهذه صورة الدینیا یتفخرون بها فاحذروها
 و حکى عن بعض الامراء قال لبعض الصالحین سالتنی حاجتک قال او مثلی فقتال
 لی عبدان هما سیداک قال ومن هما قال الحرص والهواء قد غلبتھما و غلباک
 و ملککھما و ملکاک من از حرص و هوا دو بنده دارم و بر هر دو همیشه باو شایم
 تو بنده بندگان مائی و از بنده بندگان چه خواهم آورد و اندک باو شایم
 در شکم و دشت و قریب ببلک شد گفت هر که مرا ازین بلاراند تمام ملک خود بوی بدم
 شخصی از اولیاد اند شنید آمد و دست بر شکم وی مایید بادی گنده از شکم وی بیرون
 آمد فی الحال صحت یافت بادشاه گفت ای خداوندگار بر خیز و بر تخت نشین که من
 خود را مغرول ساختم آن بزرگ گفت ما را حاجت نیست بمتاعی که قیمت آن بادی
 گنده باشد ولیکن تو نپند بگیر ازین که تا این زمان غرور و بزرگی تو بچیزی بوده که قیمت
 آن این بود که دیدی و قال علیه السلام ما وحی الله تعالی الی داود علیه السلام
 یا داود مثل الدینیا کمثل جيفة اجتمعت علیها الکلاب لحر و نھا افقتب ان تكون
 کلبا مثلهم ففجر معهم و شیخ سنائی غزنوی قدس سره در همین معنی قطعه فرمودند
 این جهان بر مثال مردار است و اگر گمان اندر و هزار هزار به این مر آن ای
 مخلوب و ان مرا این را زنی زنده ستانده آخر الامر بگذرند همه و و زمین بازماند ازین

من كلام المشائخ عجب اگر کسی که میدانند که آخرت پراز دنیاست و دین را به دنیا
 میفرستند چنانچه صاحب قصیده البردة و من بیع آجل منه بآجل بین
 له الخیر فی بیع و فی مسلم و گفته اند که رحمت دنیا اندک چون روشنائی برق است
 بی ثبات و مختش بسیار چون تاریکی ابروی بقایه بر آتش الفت باید گرفت و نه از شدتش
 اندوه باید خورد نقل است که یکی از ملوک متقدمین وزیر خود را فرموده که برای من چیزی
 بساز که تا هر زمان مرا یاد آید و غرور و غفلت و بهجت نیفزاید و زیر برای او انگشتری
 ساخت و بر آن نقش لایدموم کرد و بر باد شاه عرض کرد و باد شاه آنرا در انگشت دای
 پس هرگاه که بر باد شاه غروری و سروری حاصل شدی نقش لایدموم از آن خستام
 برخواند و گفتم عقل بگوش هوش او فرو نماند که چون دوام نخواهد بود و برای چند
 روز بملکت فانی چراشادمانه و غمناک باید شد و در حال باد شاه گوش تضرع بگفتی
 و آن وزیر را بجای نام بود پس شاعری لایدموم بجای را نظم کرد و اذ اجاء المصرو
 اوالهموم و فذکر قول یحیی لایدموم و قال الله تعالی و تلک الایام نند اولها
 بین الناس و گفته اند که هر چه دیر ناپدید و لیشگی را نشاید که آنکه هر چیزی که آن پابند
 نیست هر که دل بنده در دل زنده نیست و بزرگی فرمود که مثال زندگانی
 اهل دنیا همچنانست که بارانی که بر زمین بار و آن زمین سیر شود و الوان کلام در وی
 شگفته شوند و جمعی از احمقان بی گیاست بدان سبزی فریفته شوند و بدان شادی
 کنند و بدان مہمات و بزرگی نمایند بعد از روزی چند آن زود خشک گردد و باد خریف
 آنرا از بیخ بر کند و خاک کند و از آن گل و ریحان نشانی نماند و این احمقان را بر خاک
 حسرت نشانند اعمالها الحیوة الدنیا لعب و لهو و زینة الایة نغم من قال
 حال دنیا را بپر سپیدم من از فرزانه گفت یا خوا بی ست یا بادی ست یا افسانه
 باز گفتم حال آنکس گو که دل در وی هست گفت یا غولی ست یا دیوی ست یا دیوانه
 آنی عزیز حرص دنیا سباده که ذوق ایمانت در باید و آرزوی این و آن جانت را
 شربت تلخ اجل بچشاند و تلخ کام از دار دنیا بدار عقبی روانت کند و بعد از ابدی

مبتلا گرداند و پشیمانی بهیچ سود نکند **س** و نیاز و ذوق ایمان بر وجه آرزوی این آن جانست
 در اخبار آمده است که اوحی الله تعالی الی داؤد علیه السلام یا داؤد ترجم انک تعین
 فان کنتم صادقا اخرهم محبة الدینا فان حبی و حبها لا یجتمعان فی قلب واحد **س**
 قلب مؤمن حرم خانه و دخل غیرش شد حرام **س** یک زنی را با دو شوهر عقد یکجا کی بود
 یک ولایت چون دو سلطان با و شایسی میکنند **س** در ولایت دامن از شور و غوغا کی بود
 این محال است این خیال است این خون **س** هم خدا خواهی و هم دنیاسی دون **س**
 وقال الله تعالی ما جعل الله تعالی لرجل من قلبین فی جوفه و لهذا
 قیل ضدان لا یجتمعان **س** را خواهی خطی بعالم و کش **س** کا ندیک **س** و دوست
 ناید خوش **س** ای طالب صادق بدان که دنیا بغوض خدای تعالی است و آنچه بغوض
 محبوب باشد محب را باید که او را دشمن دارد چنانچه عارف کبار حضرت خواجہ محمد یار سا
 ازین خبر میدرد **س** است دنیا قهرمان کردگار **س** قهرمین چون قهر کردی اختیار
 قیل لما دعا سلیمان علیه السلام بقوله رب هب لی ملکاً نزل جبریل علیه السلام
 وقال له لم تطلب منصبه و مرتبه النبوة اعلی من ملک الدنیا و ما فیها و لکن
 احباب الله دعوتک وقال جزاء هذا السؤال ان تكون فی الجنة متاخرا عن الانبیاء
 علیهم السلام خمس مائة سنة فندم وقال لا ینبغی لاحد من بعدی ای لا ینبغی
 لاحد هذا السؤال من بعدی و سرودی فی الخبر ان الفقراء لیوم القيمة یدهیون
 ان یدخلوا الجنة قبل الحساب فیقال لهما انتم تدخلون الجنة قبل ان تحاسبوا
 فیقولون بماذا نحاسب ولم یکن لنا شیئی خوش گفتم آنکه گفتم **س** ما هیچ نداریم
 و غم هیچ نداریم **س** دستار نداریم و غم هیچ نداریم **س** و سرودی ان موسی علیه السلام
 سافر من رجل فاستقبلهما طریقان احدهما مخوف و الاخر آمن فقال موسی
 لذلك الرجل یا یهما نسلك فقال یا لطریق الامن و کان مع ذلك الرجل
 مال فقال له موسی ادفع ما لك الی فدفعه فقصده موسی ذلك علی الفقراء
 ثم قال یا یهما نسلك فقال یا یهما شئت لان خو فی انما کان لاجل المال و الآن

ليس لي مال فاستوى عندي الطريقان الامن والعوفي ولهذا قيل الفقير
 راحته لانه امن من بلاء الدنيا وعذاب الآخرة كذا في كفاية الشيعي
 تني كيسيته كانا باشد عني * که پر کيسه را بست آفت بهی * نقل است که آتش در بهر
 افتاد و مالک دنیا ررحمه الله عصا و نعلین برداشت و بر بالاشه و نظاره میکرد و مردمان را
 دید که در رنج افتاده بعضی میو خنند و بعضی می جیتند و بعضی رخت خود را می کشیدند
 و مالک گفت نجی المحفون و هلك المشقون نعم من قال است از او از تعلق چون
 نخل در خران باش * چون پرده نداری کس پرده در نباشد * آزاد تا توانم از
 قید تن بر آید * در پوست گر نباشد در پیرهن بر آید * از کاو کاو گر به شکی
 نماند خونی * ترسم که شیر ادرانه پیرهن بر آید * و فی شرح المشکوة المصلا
 علی القاری ان الکافر الفقیر عذابه اخف من الکافر الغنی فی النار فاذا
 نفخ الفقرا الفقیر الکافر فی تلك الدار فکیف لا ینفخ الغنی من الصواب
 بدانکه دنیا را طبیعت بر سر باویه قیامت نهاده و منزلت در میان ازل و ابد
 گسترده تا مسافران حضرت صمدیت بقرارگاه صحرای قیامت سفر کنند و در منزل
 فرو و آیند و از اینجا زاد سفر آخرت بردارند که ان الله اشتری من المؤمنین
 انفسهم و اموالهم بآن بهر الحجة * بدینا توانی که عقی خری * بحر جان من
 و زنه حسرت بری * و فی الخبر یا ابن آدم من احب شیئا فطلبه و من خاف
 عن شیئی هرب عنه فان احببت الآخرة اطلبها وان کرهت الدنیا فاهرب
 منها فانها عذارة تغرق یا ابن آدم الدنیا بحر عمیق قد غرق فیها ناس کثیر
 فاحذر ما قبل ان تغرق فیها لولا فیه یا نفس احذر الدنیا فیه بحر عمیق *
 اجتنب عن میلها لاما لها الا حقیق * ای عزیز بدانکه دنیا ساری غرور است و
 شربستان شرور و را طبیعت بی اقامت و با طبیعت بی استقامت زخم و
 نیش بی مرهم است طلاق داده ابراهیم ادم است خانه مفت و بی دای است و
 رانده جنید بغدادی است جرعه نابود زنا کاس تلخی است پست داده تحقیق بجز است

دار غفلت و بدنامی است و ملعون نظر باین یسطامی است خود پرستان دون
 همت را دیر است مرد و دابو سید ابوالخیر است بگذشته اتقیاست برداشته
 اشقیاست و هر جا که طالب او ذلیل و زبان عدو را وکیل و اهل عبرت را این است
 دلیل قل متاع الدنیا قلیل و لذا قیل من اعتصم بالخلق ذل و من اعتصم
 بالمال قل و من اعتصم بالله جل و عبا قومی که دادندگی را داده اند
 ترک دنیا کرده اند و از همه آزاده اند ان الله عبادا قطننا طلاق الدنیا و عبادا
 القننا نظروا فیها قلما علموا انها لیدست لخی و طنا به صلوها کبر لجة و اخفد و
 صالح الاعمال فیها سفنا سه عارفی خواب رفت و زنگری دید دنیا بصورت
 بگری که در از وی سوال کاسی دلبر بگریچونی باین همه شوهر گفت یک حرف
 با تو گویم راست است که مرا هر که بود مرد و دختر است و هر که نامرد بود دختر است مرا
 زان بکارت همی بجاست مرا بد آنکه دنیا را تشبیه بسبیل دادند و طالب دنیا را
 تشبیه بکس هر گاه که بر عسل گس نشیند هر گاه بر می نیز و چنانچه بزرگان گفته اند
 دنیا که دلفریب و دلاوریه و دلرباست در حسن او تو انگر و در ویش مبتلاست
 دنیا چه شد و ان طلبکار آن گس و رشده هر گس که ذرا قناد بر نخاست
 و لوز اهل دنیا را گسی گویند سه به دنیا دل نه بند و هر که مرد است
 که دنیا سر بسر اندوه و درد است و بر و بگذر بگوستان نقشه کن
 که این دنیا حریفان را چه کرد است و نور و چشم آنکه از راحت و نعمت قانی
 دور بودن قال الله تعالی ما عندک یبغی و ما عند الله باقی و قال ابن
 مسعود رضی الله عنه ما من یوم الا و ملک ینادی تحت العرش یا ابن آدم
 قلیل یکفیک خیر من کثیر یطیقک و الله در من قال سه سرورک فی الدنیا
 غرور و غفلة و عیشک فی الدنیا عیال و باطل و ایضا قال الله تعالی
 الهناکم التکاثر حتی ترثر المقابر کلا سوف و حکم ان حاتم بن مرام تلامیذ
 فتوشه رجل فی الطريق فلم یجبهه فلامه تلامیذ فقا لوالحن مذکر فی اهل

الخبز اليابس فلم لا تجيبه فبعث رسولا الى الذي توشه اني قد احببت لك
 بشرط وهو انا اذا فرغنا من الطعام لا تخل سبيلنا حتى نسئل كل واحد منا ما
 اكلنا من الطعام قال اجعل كرامته فدخلوا بيته وقدم اليهم المائدة فلما
 قدم المرفية الاولى قال صاحب البيت ما هذا قال صديق فاكل حاتم
 منه ثم قدم الثانية والثالثة والرابعة فلم يأكل من ذلك شأ ولا يسأل
 فلما كان عند الخروج قال لصاحب البيت احفظ الشرط الذي شرطت
 لك فوفقت الرجل على بابه فلما خرج حاتم قال له ما اكلت في بيتي قال
 المليف فخل سبيله ثم سئل كل واحد من اصحابه عن جميع ما اكلوا فسلموا
 يعرف احدا هم تلك الاطعمة فبقوا هناك الى وقت العشاء فلما اصوا احياء
 والى حاتم وقالوا له ما صنعت معنا فقال لهم انكم لا تطيقون حساب يوم
 واحد فكيف تطيقون حساب جميع العمر كن في كفاية الشهي كما قال الله تعالى
 ثم لتسئلن يومئذ عن النعيم مرويت از رسول عليه السلام انه سئل عن اصحاب
 كفت ميخواهي كه دنيا واهل دنيا بتو بنهائيم گفت بلي يا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
 دست او گرفت و بطرفي بيرون شد تا مقامی كه گلهای آدمی افتاده بودند در میان
 كراپس پاره های نخجن و استخوانهای بوسیده حیوانات و نجاستهای آدمی فرمود كه
 این گلهای اهل دنیا است كه حرص و حسد و كبر را در وی جای داده بودند و این
 كراپس پاره های نخجن ایشانست كه می پوشیدند و بدان مباهات می كردند و این
 استخوانهای مركبات ایشانست كه سوار می شدند و بر دیگران نهامت ميكردند
 و نجاستها نعمتهای ایشان كه عمر عزیز در حصول آن بجا دادند و علامتی روزی
 برای میگذشت و والد و مدبوش چون میخوارگان دیدگورستان و سرگین
 دان بهم با نك بر زد گفت كای نخجوارگان نعمت دنیا و نعمت خواره بین
 نیست نعمت نیست نعمت خوارگان سردی فی الاخبار ان البدن السمين
 اذا دفن توشت الديدان بعضهم بعضها ويقولون استقبلت لنا ضيفا فله

کذا فی کفایة الشعبی و فی الحدیث القدسی یا احمد و احذر ان تكون مثل الصبی
 اذا نظر الى الاخضر و الاصفرا حبه فاذا اعطی بشی من الحلو و الحما مض
 اغتربه فقال یا رب دلی علی شیء اتقر به الیک قال اجعل لیک نهارا
 و اجعل نهائیک لیلا قال کیف ذلک یا رب قال اجعل لک صلوۃ
 و اجعل طعامک الجوع ای عزیز دنیا باہمت از رنگ و بوی بیش نیست
 و رنگ و بوی فریقہ شدن خاصیت زنان است پس ہر کہ این خاصیت بروی
 غالب است بحقیقت زن است اگر چه بصورت مردست ملولہ قد یحشوق
 الدنیاء من کان الهوی لہ غالب فہم فی الحقیقت مؤنث ولو کان فی الصلوۃ مذکرا
 و حکى انه دخل شقیق مقبرة و جعلہ یضرب کل قبر بیدہ و یقول یا کذبة یا کذبة
 فقیل لہ هذا کلام عظیم لم تقول قال لانہم یقولون فی جوة الدنیاء املاکنا
 و ضیاعنا و حدائقنا و بساتیننا و اموالنا و مواشیننا لو کان لہم هذه الاشیاء
 ینہبون معہم و کذا قال الشیخ السعدی رحمہ اللہ ہر کہ آمد عمارت چشت
 رفت و منزل بدیگری پردخت و وان در گنجت پیمان ہوی و این عمارت بسیرت
 کسی و بران ای درویش کہ چہ نعمتہای عجیبہ و طعمہای غریبہ در وجود تو تجس
 میشوند و تو ازین تفاخر میکنی بزنگی برای بادشاہی نوشتہ سے خوان زہر
 و صحنک سیمین تو بہ پترہ زوہ کا سہ چوبین ما بہ خوردن تو مرغ مسیومی
 بہتر از ان نانک چوبین ما بہ پوشش تو اطلس و دیبا حریر بہ بنجیہ زوہ فرقیہ چوبین
 قائم و سنجاب ترا کیمہ گاہ بہ خار و خشک بستر بالین ما بہ نیک بہین ست کہ می گذر
 راحت تو بخت و دشمن ما بہ بایش کہ تا طبل قیامت زندہ آن تو نیکیا بد و یا این ما
 شرط سبقتہم آنکہ خاطر خود را از فتولات عالمی کند قال اللہ تعالی الیس اللہ بکاف
 عبدا و فی الخبر یا احمد ثبت بعدلہ قوت بر من الشیش او غیرہ و ہونہم
 الخدروی فی الاخبار ان اللہ تعالی خلق الف صنف منہم و صنف فصنف منہم
 الا یا کلون و ہم الملائکۃ و صنف منہم یا کلون تم من هذه الالف منہم

من يأكل ولا يشرب ومنهم من يشرب ولا يأكل ومنهم يأكل ويشرب
 ثم ما من صنف من هذه الألف الذين يأكلون أو هم آمنون على أصول
 الرزق ولا نجباءً ون قوة الغد لا تلتصق أصناف الإنسان والنملة والغارة
 فانهم نجباءً ون قوة الغد فاما ما عدا هذه الاصناف الثلاثة لا نجباءً ون
 للغد ولا يكون الا على التوكل كما روى عن رسول الله عليه السلام
 انه قال لو توكلتم على الله حق التوكل لرزقتم كما يرزق الطير تغدو تنملأ
 وتروح بطأنا كذا في كفاية الشعبي وقيل ان الصديق اتفق ماله ولم يبق
 له شيء فقال له النبي صلى الله عليه وآله وسلم ما خلقت ليعيا لك فقال
 الله تعالى وفي مشور المشكوك له ولا على القاري رحمه الله وكان الرجل
 من بني اسرائيل اذا كانت له الزوجة والحساد والدار يسمى له ملكا
 جتنا بنجر بزرگي گوید که ترا نانی و خر قانی بود و هر سه بر سر من تو
 سلطان بود و من اینها احتیاج است آن بکن و اینها آبخسار بایت
 در این بکن و در خلاصه عن عروة انه قال بعث معاوية الى عائشة
 رضي الله عنها بمائة الف درهم فا قامت من مجلسها حتى تفرقت على المستقيز
 وكانت ترقع قميصها لها وفي المشكوة عن ابى امامة قال قال رسول الله صلى الله
 عليه وآله وسلم يا بن آدم ان تبذل الفضل خير لك وان تصسكه شر لك
 ولا تلامر على كفاف وابدأ بمن تؤول رواه مسلم وقوله الفضل وهو الزيادة
 على قدر الحاجة وعن عائشة رضي الله عنها انها قالت كان رسول الله صلى الله
 عليه وآله وسلم همدى في مرضه ستة دنانير وسبعة فاصري رسول
 الله صلى الله عليه وآله وسلم ان افرقها فتغلنى وجم بنى الله صلى الله
 عليه وآله وسلم ثم سألني عنها ما فعلت مع الستة او السبعة معا قالت
 والله لقد كان شغلني وجعلك قد عابها ثم وضعها في كفها فقال ما ظن بنى
 الله لو لقي الله عز وجل وهذه عندي رواه احمد وعن ابى هريرة ان النبي

صلى الله عليه وآله وسلم دخل على بلال وعنده صبرة من ثمرة فقال ما هذا
 يا بلال قال شيء آذنته لقد فقال اما تجشش ان ترى له خذا انجساراً
 في نار جهنم يوم القيمة اتفق يوم القيمة اتفق يا بلال ولا تجشش من ذى
 العرش اقلالا وعن عائشة رضي الله عنها انها سمعت رسول الله صلى
 الله عليه وآله وسلم ما بقى منها فقلت ما بقى منها الا كنفها قال بقى كلها
 غير كنفها رواه الترمذى وصححه كما قال الله تعالى ما عندكم ينقد وما
 عند الله باق نقل مستند كذا ابراهيم او هم گفت وفتی در بابیه متوکل بودم و پیغمبر
 سه روز چیزی نیافتم ابلیس گفت پادشاهی بگذاشتی تا اگر سنج میروی باین
 چندین سنج که تو داری نتوان رفت و گفت این سخن از شنیدم بر بالای رفتم
 و گفتم الهی دشمن را بر دو پست می گماری تا او را بشویند این بادیه را بهر تو قطع
 تو انم کرد و آوازی بگویم رسید که ای ابراهیم آنچه در جیب داری بپنداز تا آنچه در
 غیب است ظاهر گردد انم دست اندر جیب کردم چهار دانگ نقره فراموش شده بود
 چون بپندختم ابلیس بر میدو قوتی در من پدید آمد از غیب تابادیه قطع کردم و گفتم
 و فتی سافری در سفری رفت و با او یک قرص نان بود و هر بار که گرسنه شدی خواستی
 که آن قرص نان بخورد و باز گفتم که احتمال دارد که درین سیلابان طغامی نرسد و
 من از گرسنگی بمیرم فرشته رزق که برو متوکل بود آن فرشته را فرمان شد تا او آن
 قرص نان بخورد و او را طغامی دیگر نرسانی عاقبت الامر او آن قرص نان خورد تا از
 گرسنگی بمرد و لذا قيل طغوى لمن كان عيشه كعيش الكلب ففي الكلب عشرة
 خصا ان يعيب على الموتى من اولها ليس له مقدار بين الخلق والثاني ان يكون
 فقيرا ليس له مال والثالث الامراض كلها له بساط والمرابع اكثر اوقات هارده
 ان يكون جائعا والخامس اذا ضربته صاحبه مائة مرة لا يترك بابها والسادس
 يحفظ صاحبه وصديقه وياخذ اللص والسابع اكثر اوقات السكوت والثامن
 ان يكون في الليل حياً والتاسم ان يكون ساهياً بما يدفعه صاحبه والعاشر

كذا نقله من كتابه
 لا يترك بابها

اذا مات لم يبق له ميرات وفي شئ اكل لا تقبأ زكوة برسه نوع است
 زكوة شریعت از دولت درم پنج درم دهند زکوة طریقت از دولت درم پنج درم
 بدارند باقی بدهند و زکوة حقیقت چیزی نگاه ندارند و تمام بدهند و حکم آن جمله
 قال کما تم من این قاکل فقال والله خزائن السموات والارض ولكن المنافقين
 لا يفقهون کذا فی خلاصة السلوك و در تذکرة الاولیا آورده که ابراهیم ادهم گفت
 زاهدی متوکل را دیدم پرسیدم که از کجا میخوری گفت این علم نزدیک من نیست از دوری
 و بدهنده پیرس مرا با این فضولی چه کارست و فی عین العلم فی الصدقة -

اقسام السابق كالصديق رضى الله عنه حيث ما ابقى شيئا والمقتصد
 كالعالم رضى الله عنه حيث ابقى النصف والقاصر هو المقتصد على الواجب
 والاولى فی الصدقة الوسطه اخذ لا مورا وسطها وقال الله تعالى ولا تبطل
 بينك مغلوله الى عنقك ولا تبسطها كل البسط فتقعد ملوما محسورا بدانکه
 فضولی نسبت بمقتدی آنست که زیاده از قوه یکسان نگاهدارد چنانچه سرور عالم
 علیه السلام برای اهل خانه خود قوت یک سال نگاه میداشتند و نسبت به متوسط زیاده
 از قوت یک روز نگاهدارد و نسبت بکامل زیاده از قوت یک وقت نگاهدارد اما
 بهتر اینست در حق کامل که هیچ چیزی را نگاه ندارد تا پریشان خاطر نشود چنانچه
 حضرت خواجه حسن بصری را رحمه الله پرسیده بودند که غنی شاکر بهتر است یا فقیر
 صابر گفت که فقیر صابر زیرا که غنی شاکر نظر بر کمیه دارد و فقیر صابر نظر بر خالق
 و اگر چیزی را بید باید که جمع کند و این نعمند چنانچه بزرگی گوید ای دل خواه اهل طمع کن
 بی ذل و سوال آنچه رسیدن کن و طمع غرور و غاری و در منع ریاچه این دو گند از پنجره جمع کن چنانکه قال
 علیه السلام لا مرد ولا کد پس آنچه حضرت امیر المومنین ابی بکر صدیق رضی الله
 عنه در مناجات می گفتند که اللهم ابسط لی فی الدنیا و زهد فی فیها یعنی دنیا
 بر من گشاده گردان آنگاه مرا از آنست او نگاهدار یعنی دنیا بدو تا شکر آن بکنم و توفیق
 ده تا از برای تو دست از آن باز دارم و روی از آن بگردانم تا بهم در شکر و انفاق

یافته باشم و هم تقاصر صبر در اینجا فرست یعنی تا اندر فقر مضطر نباشم و فقر مرا
 با اختیار بود و چنانچه سرور کائنات علیه افضل الصلوة پناه میگرفتند از فقر اللهم
 انی اعوذ بک من الفقر این فقر اضطرار نیست و ایضا قال علیه السلام الفقر
 سواد الوجه فی الداجین و الا فقر را مبالغات میکردند که الفقر فخری این فقر
 اختیار نیست شرط نیست و بگویم آنست که زاهد بود و از جمله دنیا قال الله تعالی
 و الذین جاءهم و افینا لنهد بینهم سبیلنا و قال الله تعالی و جاءهم و فی سبیل الله
 حق جهاده و قال النبی صلی الله علیه و اله و سلم الزاهدون فی الدنیا الراغبون
 فی الآخرة و هم الاصلون یوم القيمة و فی مطالب المؤمنین قبل لرسول الله صلی
 الله علیه و اله و سلم ما لزاهد فی الدنیا قال ان تحب ما یحب خالقک و ان
 تبغض ما یبغض خالقک و ان تخرج من حلال الدنیا کما تخرج من حرامها فان
 حلالها صاحب و حرامها عذاب و ان ترحم جمیع المسلمین کما ترحم لنفسک و ان
 تخرج من الکلام فیما لا یمینک کما تخرج من المیقة التي قد اشدت نفعها و ان
 تخرج من احکام الدنیا و یرینتها کما تخرج من النار فهذا هو الزاهد فی الدنیا
 و فی رسالة المکی قال ابراهیم بن ادهم رحمه الله الزهد فرض و فضل و مکرمة
 فالقرض فی الحرام و الفضل فی الحلال و المکرمة فی الشبهات و قال ابو سلیمان
 الدارانی رحمه الله الزهد ترک ما یشتغلک عن الله تعالی و قال النبی صلی الله
 علیه و اله و سلم کن زاهدا و انزهد عن الدنیا یحبک الله و انزهد فیما یدی
 الناس یحبک الناس و حکى ان ابراهیم بن ادهم رحمه الله الزهد ثلثة اشرف
 نراء و هاء و دال فالزاء ترک الزینة و الهاء ترک الهوا و الدال ترک الدنیا
 کذا فی اخلاص الخالصین و کیمیا سعادت آورده که رسول الله علیه السلام گفت
 هر که اندر دنیا زاهد بود حق تعالی در حکمت بروی بکشاید و زبان وی را بدان گوید
 گرداند و از دنیا بلا تش بدار السلام برد و ابن سعید رضی الله عنه گفت که دو کس
 نماز زاهد فاضل تر است اندر دنیا از عبادت همه مجتهدان تا با خمر و حکى عن السری رحمه الله

انه قال خمس من اخلاق الزهاد الشكر على الحلال والصبر عن الحرام ولا يبالى
 متى فائته النعم ولا يبالى متى اصابته البلاء ولا يكون الفقير والغني عنده
 سواء وفي عين العلم قال عليه السلام ركعتان من عالم زاهد خير من عبادة
 المتعبدین الى آخر الذهرو قيل الزاهد صيد الحق في الدنيا والعارف صيد الحق
 في الجنة وفي ترجمة القشيري زهد شيء است بانك خورسند بودن وار
 خلق دور بودن ومعه خالی دشتن وقول خواجہ ابو منصور دنیا گذشتن زهد
 نفس است وعقبی گذشتن زهد دل ترک خودگفتن زهد جان عارف هر سه را ترک
 کند وفي رسالة شيخ جمال الدين هاشمى الزاهد تارك الدنيا للعقبى العارف
 تارك العقبى للمولى وفي الخبر يا احمد هل تعرف ما للزاهدین عندى فى
 الآخرة قال لا يا رب قال يبعث الخلق ويناقشون فى الحساب وهم من ذلك آمنون
 ان ادنى با يعطى الزاهدون فى الآخرة ان اعطيههم مفاهم الجنان كلها حتى
 يفضوا الى باب شاء اذ لا يحجب وجهي منهم ولا نعمتهم بالوان التلذذ
 من كلامهم ولا حجبهم فى دار الدنيا وافتقر لهم اربعة ابواب باب يدخل اليهم
 الهدايا بكرة وعشيانا من عندي وباب ينظرون منه الى كيف شاءوا بالاصوبة
 وباب يطلعون منه الى النار فينظرون الى الظالمين كيف يحذرون وباب
 تدخل عليهم الوظائف والجور العين قال يا رب من هؤلاء والزاهدون
 الذين وصفتهم قال الزاهد الذي ليس له بيت يخرب فينقمر بجرا به ولا له
 ولد يموت فيحزن بموته ولا له مال يذهب فيحزن بذهابه ولا يعرفه
 انسان يشغله عن الله تعالى طرفته العين ولا له فضل طماع فيسئل عنه
 ولا له ثوب لبس اگر کسی وصیت کرده باشد که دختر آکس را بعد از مردن بقاتل بدست
 قاضی چه داند که عاقل کیست گفته اند که بزاهدی بدید یعنی کسی را که تارک دنیا باشد
 تا وصیت او را بجا آورده باشد پس ازین مسئله معلوم شد که هر که دعوی علم و عقل و فهم
 کند و او را حسب دنیا غالب بر حسب آخرت باشد از حماقت خالی نیست کذا فی جواهر

الثمينه للشيمه على المشق وقال وهب للجنة ثمانية ابواب فاذا سار اهل
 الجنة اليها يقول الجوابون وعزة الله لا يدخلها احد قبل الزاهدين في الدنيا
 وحكي انه قيل لابراهيم بن ادهم يترجم وجدته الزهد قال بثلاثة اشياء رايت
 القبريين يدي وليس لي مونس ورايت الطريق بعيدا وليس لي نزال ورايت الجبار
 قاضيا وليس لي حجة وعن الحسن رضي الله عنه انه قال رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم الزهد زهدان زهد عن الحلال وزهد عن الحرام راضل من
 ذلك الزهد عن الحلال وقال بعض الحكماء الزهد زهدان زهد النافلة وزهد
 الفريضة فالفريضة ان يترك الفخر والرياء والعلو والتزين للناس واما النافلة
 فهو ان تترك ما احل الله لك وقال يحيى بن معاذ الزاهد الذي قوته مأجدة
 ومسكنه حيث ادرك ولباسه ما ستره والدنيا بطنه والقبر مضجعه والشیطان
 مفره والقرآن حديثه والله انيسه والذكر رفيقه والاخرة نغمته والصمت غنمه
 والحكمة كلامه والصبر وسادته والتراب فراشه والنصيحة نهيته والصدقة
 اخوانه والعقل دليله والتوكل كسبه والبكاء مذهبه والجوع ادامته والالهام
 معينه والصلح رأيضه والعبادة حرقته والتقوى نزاده والتوفيق معلمه والله
 اعلم بالصواب شرط لبست وروم آتكم بهميشه ورايحق باسمه قال الله تعالى الذين
 يذكرن الله قياما وقعودا وعلى جنوبهم لا يلهيهم وقال الثوري لكل شئ عقوبة
 وعقوبة العارضا انقطاعه عن الذكر كذا في الخلاصة الذكر على الدوام في كل
 حال وفي كل وقت فرض على الطالبين كفرض الصلوات الخمس لقوله تعالى فاذا ذكر
 الله ذكر كثيرا كذا في شرط الامالي حكايته وفتي مريخي لب اما شفيعي رحمه الله
 رحمتك مبكرو واولي بي جنبانيه جدي جامي لب او بریده شد مزين گفتم اي امام
 يك لخطه لب برهم نه تا بریده نشود شافني رحمه الله گفتم من برين لب خود اولى
 وانم از خاموش بودن و ذکر دوست تحققات گویند که اگر ساکت یک خطه از یاد حق
 سبانه غافل شو و آواز هرگز او در همه ملکوت افتد که آن فلان مرد که از یاد حق

سبحانه تعالی غافل شد چنانچه گفتند بستی بهر آن که غافل از حق یک زمان هست
 در آن دم کافرست اما نهان است و نقل است که وقتی دو صوفی از شهر قصد
 دیدن ابوالحسن نوری کردند چون بدروازه شهر رسیدند یکی از ایشان از آنها
 بود که زبان حیوانات را دستی ناگهان روگرد بر او دیدند که با هم سخن میگویند چون این
 صوفی سخن را بشنید گفت انا لله و انا الیه راجعون صوفی دوم گفت خیر باشد
 گفت این که بهر آن که به دیگر را میگوید که ابوالحسن نوری امروز بمرچون بدروازه
 او رسیدند خواجہ ابوالحسن بیرون آمد صوفیان در حیرت افتادند پس خواجہ ابوالحسن
 پرسیدند که سبب حیرت شما چیست گفتند ما درین شهر رسیدیم که مرگ به دیگر گفت
 که ابوالحسن امروز بمرچون ابوالحسن برگشت و گفت که مرگ بهر است گفت گفتند که اگر مرگ به
 رست گفت تو چگونه زنده گفت امروز یک لحظه از یاد حق غافل شده بودم آواز و
 مرگ من در زمین و آسمان افگندند در خبر است که هر روز که آفتاب طلوع میکند و در
 شادی میکنند آواز بلند یکی میگوید ای کاشکے این خلایق آفریده نشدندی دیگری
 میگوید ای کاشکے چون آفریده شدند می بدستندی که برای چه آفریده شدند می
 دقال الله تعالی و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون نقل است از ابوسلیمان الرانی
 رحمه الله که وی میفرمود اگر غافل در تقویت عمر خود و برپای چیز نوحه کند باری بر عمر
 که به غفلت گذرشته است سزاوار است که ماتم این مصیبت تائب گوریدار و تکلیف
 حال کسی که مابقی عمر همچو ایام گذشته در جهل و غفلت گذرد چنانچه بزرگی فرماید
 عزیز است این روز و روزگارانی به غفلت گذران دیگری تو دانی

سید الطائفه ابوالقاسم جنید قدس سره میفرماید که لواقبل صديق علي الله تعالی
 الف الف سنة ثم اعرض عنه لحظة فما فاتته اكثر مما ناله فرمود که اگر سالکی
 هزار سال در راه حق قدم زند پس یک لحظه از آن حضرت غافل ماند آن مقدار سعادت
 که در آن لحظه از وی فوت شود پیشتر از آن بود که در آن هزار سال حاصل کرده باشد
 شرط بستی و سوم آنکه تلاوت قرآن کردن قال الله تعالی ان هذا القرآن

بهدی للقی هی اقوم لایة وقال الله تعالی انه لقرا ان کر یعرفی کتاب مکون وقال
 الله تعالی ان فی ذلک لذریر لمن کان له قلب الایه وعن عبد الله بن عمر
 ان رسول الله صلی الله علیه واله وسلم قال الضیام والقرا ان یشفعان للعباد
 یقول الضیام ای رب انی منعتہ الطعام والشهوات بالنها کر فتشفعن فیہ و
 یقول القرا ان عنی منعتہ النوم باللیل وشفعن فیہ فیشفعان رواه البیهقی
 فی شعب الایمان وعن عثمان رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه
 واله وسلم خیرکم من تعلم القرآن وعلمه رواه البخاری وعن ابن عمر رضی الله عنه
 قال قال رسول الله صلی الله علیه واله وسلم لا یحسد الا علی اثین رجل اتاه الله
 القرآن فهو یقویہ اناء اللیل واناء النهار ورجل اتاه الله ما لا فهو ینفق منه
 اناء اللیل واناء النهار متفق علیه وعن ابن عباس رضی الله عنه قال قال رسول
 الله صلی الله علیه واله وسلم ان الذی لیس فی خوفه شیء من القرآن کالبعیت
 الحزب رواه الترمذی والداری و قال الترمذی هذا حدیث صحیح وعن ابن عمر
 رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه واله وسلم ان هذا القلب یصدأ
 کما یصدأ الخدید اذا احاط به الماء قبل یا رسول الله صلی الله علیه واله وسلم
 وما جلأها قال کثرة ذکر الموت وتلاوت القرآن رواه البیهقی فی شعب
 الایمان وعن معاذ الجهنی قال قال رسول الله صلی الله علیه واله وسلم من
 قراء القرآن وعمل بجا فیہ اللبس والذی لا تأجأ یوما لقیه ضوءه احسن من ضوء
 الشمس فی بیوت الدنیا لو كانت فیکم فحافظتکم بالذی عمل بهذا رواه احمد
 وابوداؤد کذا فی مشکوٰۃ المصابیح **نقل سنن** که امام احمد ضعیف خدراجل جلاله
 بخواب دید سوال کرد که الی مقربان درگاه تو یحیر قرب یا بند فرمان شد که تلاوت
 کلام من گفتم اگر معنی ندانند فرمان شد اگر معنی دانند یا ندانند در تذکره الاولیاء
 مذکور است که امام عبد الرحمن را پرسیدند کسی که قرآن خواند و معنی آن نداند آن را
 اثری بود گفت آری کسی که دار و خور و نام آن نداند اثر میکند در دایم

قرآن اثر چون کند بلکه اثر میکند کیف اگر معنی داند آنچه میخواند اثر آن بسیارست و قال
 علی رضی الله عنه کلام الله دواء القلب و فی القنبة عن عمر رضی الله عنه
 انه کان يأخذ المصحف کل غداة ویقبل ویقول عهد ربی و مذهب ربی
 و حضرت امام جعفر صادق رضی الله عنه هر بار که مصحف خواندی بر سینه خود مصحف را تکیه
 و دو بار روی خود ختم کردی و گفتی آلهی من این هفت اندام خود را در پناه کلام تویی اندام
 ششی در خواب ندانند که چون تو خود را در پناه کلام ما انداختی ترا از آتش خلاص گردانید
 بقول الله سبحانه و تعالی من شغله القرآن عن ذکری و مسئلتی اعطیته و
 افضل ما أعطی السائلین و فضل کلام الله علی سائر الکلام کفضل الله علی خلقه
 کذا فی حصن الحصین پس ای طالب صادق باید که قرآن بسیار خوانی و اگر در کاری
 مشغول باشی باید که دو بخت آیه بخوانی تا جاگاه بر تو ده شک در زیر عرش یابی و
 بعضی علما گویند که قاری قرآن در چهل روز ختم کند تا حق قرآن ادا کرده باشد و باید
 که هیچ روزی از قرآن خواندن ناخیز نکند و آنچه میتواند بخواند که فاقرؤا ما تیسرون القرآن
 و قال مکحول کان قرأ اصحاب رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یقروا القرآن فی سبعم
 یوم و قال بعض العلماء یکره تأخیر ختمه اکثر من اربعین یوما بلا عذر نص علیه
 احمد و فی کذا العبادة و قال بعض المتقدمین من لم یقرأ القرآن فی کل یوم و لیس له
 ما تبتی آیه من القرآن لم یؤد حق القرآن و فی مشکوٰۃ عن الحسن مرسلان الذی
 صلی الله علیه و آله و سلم قال من قراء فی لیلة مائة آیه لم یحاج به القرآن تلك
 الیلة و من قراء فی لیلة مائتی آیه کتب قنوت و من قراء فی لیلة خمس مائة آیه
 الی الالف اصبح وله قنطار من الاجر قالوا و ما القنطار قال اثنی عشر الفار و اه
 الدارمی و عن عبدالله ابن عمر رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه و آله
 و سلم قال من لم یدقه من قراء القرآن فی اقل من ثلاث رواه الترمذی و ابوداؤد
 و الدارمی و بعضی از اکابر دین منقول است که در ماه رمضان المبارک شصت و یکبار
 ختم قرآن میکردی یکی در روز و یکی در شب و یکی در تراویح و بعضی گفتند که ختم قرآن بر

چهار نوع است یکی آنکه در شب باروز ختم کرد و دوم آنکه در ماهی یک ختم کند که هر روز جزو
 باشد سویم آنکه در هفته یک ختم کند چهارم آنکه در هفته دو ختم کند و چون دو ختم کند در هفته
 اولی آنست که یکی در روز و در شب تمام کند بعد از دو رکعت سنت نماز با دعا و یکی
 در شب جمعه تمام کند بعد از دو رکعت سنت مغرب پس اگر قاری از عابدان باشد در هفته
 ختم کند و اگر از اهل مراقبه و مکاشفه باشد یا از اهل علم که بتعلیم مسلمانان اشتغال داشته
 باشد در هفته یک ختم کند و اگر از ان قبيله باشد که خواهد که در میان آیات تدبر و تفکر
 کند در ماه یک ختم کند کذا فی در النظم من تصنیف مولانا بزرگجدی و فی شریعة
 الاسلام و یختم القرآن فی کل اربعین و هو المستحب و کان الذی جعلی الله علیه و الله
 و سلم یختم القرآن فی کل عام مرة و یختم فی العام الذی قبض فیهِ مرتین و اگر ختم
 احزاب میکنند اولی سنت و جاء فی الحدیث الاحزاب سبعة الاول ثلث سور و ثمن
 ثم سبع ثم تسع ثم احدى عشرة ثم ثلث عشر ثم الباقی و کان عثمان رضی الله عنه
 یبتداء لیلة الجمعة و یتیم المائدة ثم هود ثم مریم ثم طه ثم ص ثم الرحمن ثم الباقی
 کذا فی عین العلم و بزرگی بطریق نظم آورده سه بخط مولوی یعقوب چرخي که بود آن ثانی
 معروف کرخی که بدیدم نسخه از ختم احزاب که خطش نقل کرده و هر احباب که ولی آن اتفاقا سر
 باری که خط حافظ الدین البخاری که گرفته گفت نقل این رایت که سند و ام از ان صاحب ابیت
 که پیغمبر بجا ختم قرآن بدین ترتیب خواندی ای عثمان که بر و جمعه خواندی الف لام
 رساندی ختم خود را تا با تمام که بشنبه را ولی انعام خواندی ولی تا آخر توبه رساندی
 ز یکشنبه ز یونس خلاوت رساندی تا سوره تلاوت بدوشنبه که طه که بعد از آغاز
 قصص را نیز خواندی آن فرا که بشنبه عنکبوت او کرد و بنیاد رساندی ختم را تا آخر صافات
 بر روز چهارشنبه از بر خواند بطریق ختم این نوع دانند بر روز پنجشنبه شاه دوران
 بخواند الواقعة تا ختم قرآن بدین ترتیب دانی ختم احزاب که روشن شد پیغمبر با صحاب
 باین ترتیب قرآن را سرسره بهر نیت که خوانی ای برادر که بر آید حاجت و دل شاد گردد
 ز قید در دو غم آزاد گردد بحمد الله سبیل از بهر حاجات سو فک شد باین دولت بکرات

ودر باب ودرستحبه الوضوء لقراءة القرآن والسواك ريتلبس ویتزین لها ویطیب
 ویتقبل القبلة ولا یقرأ متکئا أو مستقبلا الى شیء ولا ما شیئا ولیکن طاهرا
 عن الحدث لقوله تعالى لا یجسه الا المطهرون ویسکی فی القرآن لقوله علیه السلام ابکوا فی القرآن
 فان لم تکنوا فبناکی وان یقرأ فی مکان تنظیف ویتعوض فی ابتداء القرآن بجهرا وترتیل والتدبیر
 تحسین الصوت بالقراءة والجهر اذا لم یخف رباء والقراءة فی المصحف لان النظر فیہ عبادة والاکتفاء
 فی اثناء القراءة مع احد ولا یصحح ولا یبعث ولا ینظر الى ما یلهی ومعنی جائز
 داشتند که تکیه کرده بر پهلوی قرآن خواند لیکن باید که یا نه را دراز نکند و بعضی فقها گفته اند
 خواندن قرآن بر پهلوی تکیه کرده وقتی جائز است که سراز جامه خواب بیرون کرده باشد
 و بعضی جائز داشتند قراة مصحف بی وضو اما باید که دست باوراق مصحف نرساند
 و بر چوب یا بکار و تقلیب اوراق کند اما جنب را قرات قرآن جائز نیست اصلا و بعضی
 علما کرده داشتند خواندن قرآن بوقت راه رفتن و نزد اکثر علما جائز است چو آن
 مواضع موعده از برای نجاست نبود و در حمام و در بازار بلند خواندن قرآن مکروه است
 و بپست خواندن مکروه نیست و بعضی از علما بر آنند که مطلقا مکروه نیست بشرطی که ستر
 عورت باشد و آن موضع پاک بود و در مقابل خواندن نزد بعضی علما جائز است و نزد بعضی
 علما مکروه گذاشتی در تنظیم و افضل الاوقات بعد صلوة صبح و بین المغرب و
 العشاء و من الايام الجمعة والاثنين والخمیس وعرفة و من الاغشاش العشر الاخیر
 من رمضان و الاول من ذی الحجة و من الشهور رمضان و شعبان ولا یبدأ بلیللة
 الجمعة و یختمه بلیللة الخمیس و افضل الختمة اول النهار فی الصیف و اول اللیل
 فی الشتاء و فی عین العلم و افضل فی اللیل فالقلب فیہ افراغ و یسین صوم یوم الختم
 و ان یحضره اهل و اصدقاؤه لان الرحمة تنزل عندہ و التکبیر من الضعی الى آخر القرآن
 فیقول عند ختم کل سورة لا اله الا الله و الله اکبر تشبیها له بصوم رمضان اذا انکمل
 عدته یکبر و دعاء فم کل ختمه دعوة مستجابة و کان النبی علیه السلام اذا ختم
 فقراء قل أعوذ برب الناس افتتح من الحمد ثم قرأ من البقرة الى اول آیت هود

المفلسون ثم دعا بدهاء الختم ويستحب ان يقرأ في آخر الفاتحة أمين ويؤيد
 في البقرة اللهم ربنا ونك الحمد عشراد في الآخر لا اقيم يوم القيمة بلى وفي اخر
 المرسلات امنت بالله وفي اول سبح اسم ربك الاعلى سبحان ربى الاعلى وفى
 اخر سورة التين بلى وانا على ذلك من الشاهدين وفى فباى الاء ربك
 تذك بان ولا بشئ من نعمك ربنا نكذب وذلك الحمد وعند نفس ما سؤلها
 اللهم انت نفس تقويها ونزكها انت خير من نزكها انت وليها من نزكها وموليها
 وعند اذا سالك عبادى عنى فافى قريب الاية اللهم امرته بالداء وتكفل بالاجابة
 ليبيك اللهم لبيك الاشريك لك لبيك ان الحمد والنعمة لك لا شريك لك
 اشهد انك ربى قردا احدا صمدا لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد واشهد
 ان وعدك حق ولقاءك حق والجنة حق والنار حق والساعة اتيه لا ريب فيها
 وانك تبعث من فى القبور وعند شهد الله الاية وانا اشهد بما شهد الله واستوعب
 الله هذه الشهادة وهى لى وديعة عند الله واذا قرأ وقالت اليهود عن ربنا الله الاية
 وقالت اليهود يد الله مغلولة حفص بهما صوته كن فى الوظائف ليشم جلال الله
 سيعلى وفى شرعة الاسلام وعن على رضى الله عنه انه قراء افر ايتهم ما تصون
 انتم تخلقونه ام نحن الخالقون وقال بلى انت يا رب ثلاثا وكذا فى قوله
 فقال ام نحن الزارعون ام نحن المنزلون وتلا ابن عمر رضى الله عنهما قوله
 تعالى العباد الذين الاية حتى غلبه البكا قال بلى يا رب وفى الحديث ان رسولا
 الله صلى الله عليه وآله وسلم تلا هذه الاية يا ايها الانسان ما غراك بربك
 الكريم الذى قال النبى صلى الله عليه وآله وسلم جهلة وقرأ ان لدينا انكالا
 وجسيمات وطعا ما ذا غصه وعذابا اليما فصعق وسمع عمر رضى الله عنه رجلا
 يقرأ هل اتى على الانسان حين من الدهر الاية فقال اى وعزتك جعلته
 سميعا بصيرا حيا وميتا ويستحب للقارى اذا اتى على قوله اقام من اهل
 القرى ان ياتيهم باسنانيا تارهم نائمون ان يرفع بها صوته وكذا يرفعونه

لقوله تعالى سبحانه بل له ما في السموات والارض كل له فانتون وبقوله وما
 ينبغي للرحمن ان يتخذ ولدا ان كل من في السموات والارض الا الى الرحمن عباد فتهنأ
 آداب في القراءة المقرآن مسكلمه وكمبر بعضی از ادب که از معاصی اجتناب کردند
 آن قدر که ممکن باشد زیرا که رسول علیه السلام فرمود که فاسقان قرآن خوان را بدو هزار
 سال پیش از بت پرستان بد و زنج برند و این بحجت ترک حرمت قرآن است کذا
 فی النظر الطیبر و قال علیه السلام رب تالی القرآن والقرآن یلعنه بدانکه بعضی حال
 صوفیه تلاوت قرآن نمی کنند و میگویند که ما حفظ قرآن نداریم ازین جهت تلاوت نمیکنیم
 و باید دانست که قرأت قرآن بمصحف دو چندان ثواب است از غیر مصحف کما قال
 صاحب المشکوٰۃ نقل عن عثمان بن عبد الله بن اوس السقفی عن جده قال
 قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قرأه الرجل القرآن في غير المصحف
 الف درجة وقرأه في المصحف يضعف على ذلك الى الف درجة و في
 شرعة الاسلام ومن السنة القراءة في المصحف فانه حفظ العين من العبادة
 وانه افضل العبادة و في عين العلم القراءة في المصحف فهو يضعف الاجر للاعمال
 الجوارح اى لاجل عمل اللسان وعمل القلب والعين واليد وغير ذلك و بعضی
 گفته اند که یک ختم از مصحف برابر هفت ختم است که از مصحف نباشد کذا فی درر الصوفی
 و فی کذا العباد و حفظ جميع القرآن فرض علی سبیل الکفاية علی امتیه حتی
 لو حفظ واحد من المشرق الى المغرب خرج الكل عن العهد و فی فتاوى الصوفیة
 و قبض رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم عن عشرين الف صحابی رضی الله عنهم
 اجمعین و لم یحفظ القرآن کل الاستة و فی عين العلم و كان الصحابة رضی الله عنهم
 و لم یحفظ القرآن الا بضعه عشر تسین معلوم شد که حفظ قرآن لازم نیست و هر چند
 که بر قاری قرأت کردن شاق شود از جهت کمی زبان یا از جهت کمزری ذهن یا ثواب
 دو چندان یا بدلماروی فی المشکوٰۃ عن عائشة رضی الله عنها قالت قال رسول
 الله صلى الله عليه وآله أما هو بالقرآن مع المسفرة الکرام البعرة و الذی یقرأ

القرآن ویتنعتعنه و هو علیه شاق له اجران متفق علیه پس بهر حال بول
 نباشد از قراة قرآن لان النفس تحم وتكره ما فيه الثواب لقراة تعالى حمى
 ان تكلموا شيئا وهو خير لكم وحسب ان تحبوا شيئا وهو شر لكم - ايضا
 بعضي جهال صوفية قائل اند كه قراة قرآن غفلت است براسي صاحب ذكر وفكر و صاحب
 مراقبه اين جهل مطلقه است لان الشيطان يمنعه من قراة القرآن و هم
 يظنون نحن نستغرق بالفكر والمراقبة ولكن في المراتب تفاوت و حال
 البعض الاستغراق ابدان لكن ايضا ينبغي ان لا يترك القرآن ويقرأ القرآن
 ولو بالتأخير كما ذكر في هذا الباب فينبغي ان لا يترك احد قراة القرآن لان
 فيه درجة عظيمة وفي الدرر قال عليه السلام لا تقوم الساعة والرجل
 يقرأ من كتاب الله عز وجل آية وفي الدنيا بيع قال عليه السلام من اراد
 ان يتكلم مع ربّه فليقرأ القرآن ومن اراد ان يناجى ربّه فليقرأ القرآن
 في الصلوة وفي المشارق قال عليه السلام من قراء القرآن حتى يخطو خطا هرا و ناظرا
 ولم يشرك بالله غفر الله له البتة البتة البتة ومن التبتنه قال
 عليه السلام من استظهر القرآن خفف عن ابويه العذاب وان كانا كافرين
 و بينا مبر عليه السلام فرمود هر كس كه قرآن يا دگر خداستعالي او را در پشت برد
 و ده كس از اهل بيت وى كه مستوجب دوزخ باشند بوسى بخشد و ايضا فرمود
 كه چون حامل قرآن فوت شود خداستعالي فرمايد زمين را كه گوشت و مى انجود
 و كذا فى در المنظير من دنا ترا الشماز قال عليه السلام افضل امتي من
 تلاء القرآن في العوارف قال عليه السلام من استظهر القرآن درجت النبوة
 بين جبينه الا انه لا يوحى اليه و في الكشاف و قال عليه السلام ثلثة في
 ظل العرش يوم لا ظلال الا ظله اما عادل وموذن حافظ وقاسر
 القرآن كل يوم ما تلى آية ومن الدرر قال عليه السلام ضمن الله عز وجل
 لمن قراء القرآن لا يضلّه في الدنيا ولا يشقيه في الآخرة وايضا قال عليه السلام

طوبی لمن یقرأ القرآن ویعمله بحافیة ویستقیم علی طاعة الله حتی بآية الموت
 وهو علی ذلك شعر قراء واعبد ربك حتی یأتیک الیقین وقال علی رضی الله عنه
 من اراد معنیاً فالله یکفیه ومن اراد مؤناً فالقرآن یکفیه ومن اراد واعظاً
 فالموت یکفیه ومن اراد تکلیف هذه فالناسر یکفیه وفي الله حل ان عابد کان فی
 عزلة یعبده الله فقیل له هل هنا احد تستأنس به فمد یدیه الی مصحفه فقال
 هذا انبی چون ثواب تلاوت قرآن و آداب آن شنیدی و دریافتی اکنون اختلاف
 سجده تلاوت بشنو و دریاب بدانکه سجده تلاوت واجبست نزدیک علماء و دانشمندی
 میگوید که سنت بموکه است و واجب شود سجده تلاوت در چهار موضع از آیات قرآن
 اول در آخر اعراف دوم در عدد سوم در نخل چهارم در بنی اسرائیل پنجم در مریم ششم
 در اول حج هفتم در فرقان هشتم در نخل نهم در الم تنزیل دهم در صا و یازدهم در ستم
 و دوازدهم در و النجم سیزدهم در اذا السماء انشقت چهاردهم در اقر اوالک میگوید
 که در سبع آخر سجده نیست و در سورۃ حج یک سجده است نزدیک علماء و از نزدیکان فنی
 دو سجده است جواب علماء ما آنست که آن سجده دوم سجده نماز است و در سورۃ حم
 نزدیک علماء ما عندوهم لایستون است این مذہب ابن عباس است رضی الله عنه
 و نزدیک شافعی ان کنته ایاة تعبدون است این مذہب علی است کرم الله وجهه
 و احتیاط در آنست که ما کنیم و چون سجده کند نزدیک یعبدون از عده بیرون نیاید
 اگر چه سجده آنجا بود و جاز است تاخیر سجده و اگر سجده کند نزدیک لایستون از عده
 بیرون آمد زیرا که تمام معانی نزدیک این کلمه است آن سجده که در سورۃ ص است
 نزدیک سجده تلاوت است و نزدیک شافعی شکرست و سجده تلاوت واجب شود
 بر آنکسی که بخواند آنرا اگر چه او را قصد سماع نباشد کذا فی الکذا و الا و مراد فی محیط
 و لو سمعها من کافر او صبی عاقل او حائض او نفساء او جنبا و او محدث و حلیت
 و لو سمعها من یحییون او ناسه لا یجب لان التلاوة صدرة من غیر معرفة و تمیز
 و ان قراءها سکرا و حبت علیه و علی من سمعها منه لان عقله اعتبر و انما

هر جزاله کذا فی الشیء و فی فتاوی الصغیری الایکم والا صم اذا سرائ قومما یسجدون
 للتلاوة ولا یجب علیه ان یسجد لانه لم یسمع ولم یقرأ کذا فی فتاوی قراء خانی و فی المقتضی
 فی باب سجود التلاوة یشترط یسجد بین تکبیرین واحد عند الوضوء و اخری عند
 الرفع بشرط الصلوة بلا رفعة ید و تشهد و سلام مسلم بر آنکه اختلاف کردند در
 تسبیح سجدة تلاوت بعضی گفته اند که سبحان ربی الاعلی خواند و بعضی گفته اند که ربانی
 ظلمت نفسی فاغفر لی خواند و بعضی گفته اند که سبحان ربنا ان کان وعد ربنا
 لمفعولا و بعضی گفته اند که سجدة للرحمن و امننت بالقرآن فاغفر لی ذنوبی فانه
 لا یغفر الذنوب الا انت یا الله یا رحمن برحمتک یا ارحم الراحمین سجدة
 وجهی للذی خلقه و صورته و خلق سمعه و بصره بحوله و قوته مر او را و
 فتناً سرك الله احسن الخالقین اللهم اکتب لی عندک بها اجر و ضم عنی
 بها وزر او اجعلها لی عندک من خیر او تقبلها منی کما تقبلتها من عبدک داود
 و بایده تا خیر سجده کند در تلاوت تا مبتلا نشود و در قصه بقوله علیه السلام من آخر السجدة
 رقت التلاوة ابتلاء الله تعالى بالفقر کذا فی تحفة الفقهاء و الله اعلم بالصواب
 شرط البیت و چهارم آنکه در خیر و شر راضی بودن و خود را بقضاء و مستد
 سپردن پس بدانکه راضی بودن در خیر عبارت از شکر کردن است و راضی بودن در
 شر عبارت از صبر کردن است و در هر یکی ثواب و اجر بسیار است و شفقت بی شمار
 بقوله تعالى لئن شکرت لزيدنکم و لقوله تعالى و لبشر الصابرين الذين اذاصابهم
 مصيبة الى قوله اولئک علیهم صلوة من ربهم و رحمة و اولئک هم المتهجدون
 و فی الخبر قال الله تعالى النعمة منی و الشکر منك البلاء منی و الصبر منك
 القضاء منی و الرضاء منك و فی عین العلم قال علیه السلام لعلنا عبد و الله بالرضاء
 فان لم تستظم ففی الصبر علی ما تکره خیر کثیر اما راضی بودن در خیر و شر این
 معنی دارد بدانکه آنچه اله تعالی در روز ازل نوشته است البته خواهد رسید خواه نیک
 خواه بد و آن را هیچ تغییری و تبدیلی نیست که و لقد رخصه و شره من الله تعالی

لقوله تعالى قل كل من عند الله وليكن بابيد انست که نیکی در رضا اوست و بدی را
 راضی نیست لقوله تعالى ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سيئة
 فمن نفسك الآية و لقوله تعالى ولا يرضى لعباده الكفر بانه حقیقت فیما بیرون
 آمدن است از رضا خود بدخول در رضا حق تعالى چنانچه بزرگ و این مقام عظم مقامات
 است و لقد صدق من قال **س** تا ترک مراد خود نکونی صد بار یکبار مراد در
 کنارت ناید به پس سالک را باید که در رسیدن بلا صبر کند لان فعل الحکیم لا یجمل
 عن الحکمة و لقوله تعالى عسی ان تکرهوا شیئا و هو خیر لکم رزی انه کان قتل نمرک یا علیه السلام
 فی یوم الثلاثاء و ذلك ان نمرک یا علیه السلام هرب من اليهود فعقبوا اثره فلما نوا منه اشارة فقال
 لها یا شجرة اکتھنی فیاک فانشقت الشجرة فدخل فیها ثم التأت علیه الشجرة
 فجاؤا فلم یجدوه فقال لهم ابلیس انه قد اکتف فی هذه الشجرة فاقرب بمشاکر شقوا
 هذه الشجرة بنصفین حتی یعوت ففعلوا حکما قال ابلیس فلما بلغ المنشأ را مر راسه
 فصاح و قال اهل فو قمت الزلزلة فی السموات فزل جبرئیل علیه السلام من
 ساعة فقال یا ذکر یا ان الله تعالى بقول او قلت مرة اخرى اهل اصعوا السماء من یأذ
 الا نبیاء فعض ذکر یا شفتیه حتی شقوة بنصفین لیعلم العالمون ان اشد
 البلاء علی الانبیاء ثم علی الاولیاء ثم الا مثل فلا مثل کذا فی السبعیات **س**
 ثم سلیم بیچ دانی چیست **س** اره بر سر نهند و تو سلیم **س** ولد اقل البلاء للولاء
 کالذهب للذهب **س** هر که درین بزم مقرب تر است **س** جام بلا بیشترش میدهند
 و آنکه ز دل بر نظر خاص افت **س** و اع غبار جگرش می نهند **س** قال ابراهیم خلیل الله علیه
 السلام لیکن نفرح بالبلاء کما یفرح اهل الدنیا بالنعم زیرا که بلا صغلی است که آئینه
 دل را از غبار هوا مصفا و از رنگ شهو و ماسوی السجلی بگیرد اند **س** طریق عشق جان
 جز بلا نیست **س** زمانی بی بلا بودن روان نیست **س** اگر صد زخم از و بر جانم آید **س** چو تیر
 از شش او آید خطا نیست **س** و قال النبی علیه السلام ما اودی نبی مثل
 ما اودیت روی ان ابراهیم لما التقی فی الناکم جاءه جبرئیل علیه السلام فقال

الثالث حاجة فقال اما اليك فلا قال فسئل ربك المتعال قال جئ من سوالي
 علمه بحالي كذا في حزن الرضين وكذا قال بعض صاحب الحال **س** وكلت
 الى المحبوب امري كله **ف** فان شاء احيا في وان شاء اتلفا **و** في تذكرة الاولياء
 قول خواجه حسن بصرى ليس صادق في دعواه من لم يصبر على ضرب مولاه
 وفي روح الامر واه قول خواجه حسن بصرى اگر بلا و محنت و غم نبودی زره لذات
 بهشت نیا فتندی محتر آدم لذت بهشت نیافت از آنکه بلائی نذیده بود و قال النبی
 صلی الله علیه و آله وسلم لا تصاب به یا اصحابی اذا مرضتم فلا تطلبوا العافية فان
 المرض هدية الله تعالى على عباده المؤمنين كذا في فتاوى فيروزه شاهي
 التکتت امر سلت نزلنا الى السبعان ان اضربه ضربا وجيعا فقال لها في ذلك
 فقالت اني مشتاقة الى صوتيه ولا سبيل لي اليه فاذا ضرب صاح فاسمعه صوتيه
 فكذلك الله تعالى يضرب عبده بيد عبده في سجن الدنيا كي يدعوه يتضرع
 فيسمع غصبيه چه خوش گفت آنکه گفت **س** چه خوش آمد ترا نالیدن من **و** را کن
 تا بنالم بر درت زار **و** في رساله طوالم آمده که الرضا شجرة تجر صاحبها الى الجنة
 و قول محقق است و من الرضا لا يقول العبد هذا يوم شديد الحزن و البعد
 چنانچه بزرگی گفت که این باران چه خوش می بار و لطف آواز داد که ناخوش
 کی باریده است و حکمی ان نوحا علیه السلام رای یوما کلبا کر به اللقاء قبیه
 الاعضاء فخری فی لسانه بلا قصد هذا قبیه فعوبت علیه و نوحی یا نوح انه
 قد خلقتک هكذا فهل انت تخلق خیرا منه فان نوح علیه السلام الف سنة
 الا خمسين عاما فتاب علیه انه هو التواب الرحیم فسمی به نوحا **س** کثرة
 بناحه فللعبد ان يخرج بالتدريج من التقاوض و القباغم کلها کذا في شرح
 الامالی و قال بعض اهل المعرفة الرضاء هو انه لو جعل جهنم على يمينه
 لم یسئل ان یحولها الى يساره **نقل است** که درویشی در نظر حضرت خواجه ابوالخاتق
 غجدوانی میگفت اگر خداوند تعالی مرا میخیزد اند میان بهشت و دوزخ و دوزخ خفیا

گفتم چه از بنده عمر بر او نفس خود گرفته ام و در اینجا بشت مراد نفس من بود و دوزخ مراد
حق سبحانه تعالی خواهد این سخن را رد کردند و فرمودند بنده را با اختیار چه کار هر کجا گوید
روید رویم و هر کجا گوید باشید باشیم بندگی نیست نه آنکه تو میگوئی که از فی فضل خطاب
از رضای دوست رنج و راحتی در هر چه آید بر سر یا نصب یا تنقل است
که ابراهیم او هم رحمه الله گفت وقتی غلامی خریدم چه نام داری گفت آنچه خوانی گفتم
چه میخوانی گفت آنچه خوانی گفتم چه میپوشی گفت آنچه پوشانی گفتم چینی گفت تا چه فرمائی
گفتم چه خواهی گفت بنده را با خواهش چه کار نعم من قال ما میم گوی میدان چوگان
بدست یار است او می برد و هر سو ما را چه اختیار است گل را چه مجال است که گوید
بجلال که هر چه سازمی و چه میشکینی رشته در گردنم آنگونه دوست می برد و چاه
که خاطر خواه اوست و عن ابن عباس رضی الله عنهما انه قال قال رسول الله صلی
الله علیه و آله و سلم اول شیئی کتب الله تعالی فی اللوح المحفوظ انی انا الله لا اله الا
انا محمد رسولی من استسلم بقضائی و صبر علی بلائی و شکر لنعمائی کتبت صدقاً
و بدعته مع الصدیقین و من لم یستسلم بقضائی و لم یصبر علی بلائی و لم یشکر
لنعمائی فلیضربن فی غیری و قال علیه السلام لا یجوز للعبد الا یمان حتی یتکون فیه
خمس خصال التوکل علی الله و التقوی عن الی الله و التمسک بالامر الله و الرضاء بقضاء
الله تعالی و الصبر علی بلاء الله تعالی و قد جاء فی الخبر مر فی علایزال بین الخلائق
فی کل عصر و زمان ثلاثه مائة و ست و خمسون رجلاً من اولیاء الله تعالی و یکون
قیام العالمر و نظامه بهم و نزل الرحمة من السماء من برکتهم فستعمل ما و هم منهم
نقال الزاهدون فی الدنیا و الراغبون فی الآخرة و الراضون بقضاء الله تعالی قد
کذا فی شرح الامالی و من ابی بکر الرازی انه قال سمعت ابا علی القریشی انه یقول الرضاء علی ثلاثة اوجه
رجل رضی بقضاء الله قبل نزول القضاء و رجل رضی بقضاء الله تعالی بعد نزول القضاء و رجل رضی
بقضاء الله عند نزول القضاء و هذا من درجات السابق و المقصد الظاهر و سئل ابو بکر الواسطی کما
الرضا قال هو ان یقول العبد اللهم ان اعطیتنی قبلت ان منعتنی ضیعت و ان ترکنی هبطت و ان دعوتنی

اجبت كذا في خلاصة الحقائق وعن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي عليه
 السلام انه قال ذروة الايمان اربع خصال الصبر للحكم والرضا بالقدر
 والاخلاص في التوكل والاستسلام للصوت وحكي ان رجلا نظر الى قرحة في رجل
 محمد بن واسم فقال اني لا ارجو من هذه القرحة قال اني لا شكرها منذ
 خرجت ههنا اذ لم يخرج في عيني قال بعض اهل المعرفة الرضاء هو انه لو جعل
 جهنم على يمينه ليرى ان يحولها الى يساره وعن ابي هريرة رضي الله عنه
 عن النبي عليه السلام رحمه الله امراء عرفوا نفسه وحفظوا لسانه وان يكون
 راضيا بقضاء الله تعالى شاكر النعماء وصابرا على بلائه وحكي اني سئلت
 رابعة متى يكون العبد راضيا قالت اذا سرته المعصية كما سرته النعم
 كذا في اخلص الخالصية وقال عليه السلام ما وحي الله تعالى الى موسى عليه
 السلام انك لن تقرب بشيء احب الي من الرضاء بقضائي وسئل علي رضي الله
 عنه بماذا ينال العبد رضاء الله تعالى قال بثلاثة اشياء بقهر النفس وعد
 البلاء من الله تعالى واداء وعد النعم من الله تعالى عطاء كذا في خلاصة السلوك
 اعلم انه ينبغي لطالب الحق ان يكون طالبا له تعالى محبا للوصال مشتقا
 الى لقاءه في جميع الاحوال في السراء والضراء كما في الخبر اول من يدعى الى الجنة
 يوم القيمة الذين يحمدون الله في السراء والضراء فان طلبه في كل حال
 يدل على صدق محبة الله تعالى وقال عليه السلام اذا احب الله عبدا ابتلاه
 فان صبر اجتباه وان رضى اصطفاه وقال عليه السلام لطافة ما استمر
 قالوا مؤمنون فقال عليه السلام ما علامة ايما نكروا لو انصبر على
 البلاء وتشكر على الرضاء ونرضى به واقم القضاء فقال انتم مؤمنون
 وارب الكعبة هريرة توبلا في ارض شيبان وتعالى باجفائي ارض خلق بايزيد رحمه
 اسرار سيدى ميگفتي آبي نان فرستارى دنان خوش كذا في فصل
 الخطاب وروى ان الله تعالى وحي الى عيسى عليه السلام ان في موضع كذا

وكذا امرأة وهي رفيقك في الجنة فذهب عيسى عليه السلام الى ذلك الموضع
ليزورها فوجد امرأة ليس لها عينان ولا يدا ولا رجلا وقال كيف تعيش
يا امة الله فقالت اعيش عيش المملوك فقال كيف وليس لك عينان ولا يدا
ولا رجلا فقالت لو كانت لي عينان لاستغلت بالنظر الى الاحمر والاصفر
والا سود والا بيض فاكون مأخوذة بوبال ذلك ولو كانت لي يدا لكنت
بسطتها الى الحلال والحرام فاكون مأخوذة بوبال ذلك ولو كانت لي رجلا لاشيت
الى ما لا ينبغي فاكون مأخوذة بوبال ذلك فقال لها هل لك حاجة قالت
لا الا واحدة وهي ان لي ابنا يطعمني ويسقيني ويحرقني الى القبلة ويقوم بآسائي
وصاحتي الى الله تعالى ان يقبض روحه قبل موتي حتى اصيب من اجره فرجع عيسى
عليه السلام فرأى صبيا نائما فقال ما لكم تبكون فقالوا كنا نلعب ههنا
وكان معنا ابن عجوزة عمياء مقعدة فجاءه ثوب فاكله فرجع عيسى عليه السلام
الى العجوزة وقال عظم الله اجره في ولدك فانه قد جاء الذئب اكله فقالت
الحمد لله الذي علم ضعفى ان لا اقدر على كفه واسباب دفته فرجع عني المؤمنة و
اعطاني في الاجر والثواب بلا مؤنة كذا في كفاية الشعب وقال سهل التستري
رحمه الله لولا البلاء من الله تعالى لم يكن للعبد طريق الى الله تعالى وقال
ابن سعيد الخدري البلاء من الله تعالى الى المحبين تحفة وهدية وتخريبات
ما في ضمائرهم من المواصلة وقال ذي النون رحمه الله اصبر الناس لكمهم
البلاء وقال ابو يعقوب النهرجوري العالم يستغيث من البلاء ويستلج جهنمه
والعارف يستعذب البلاء ولا يستلج كشفه وقال الجنيد رحمه الله البلاء
سراج العارفين وبقية المريدين وهلاك الغافلين وقال ابن عطاء رحمه الله
يتبين العبد من كذبه في اوقات البلاء والرخاء فمن سكت في ايام الرخاء
وجزع في ايام البلاء فهو من الكاذبين كذا في رسالة الملكى حضرت يحيى بن
معاذ ميفرايدك چار نهر ا كتاب خوانده ام و اين چار سخن از ان يادگر فتم هر سخن ا

شکرانه میگردم و آن سخنان این است که اول ای نفس من اگر طاعت خدا میکنی بکن والا
 روزی او مخور دوم ای نفس من آنچه ترا دادند از ان رحمتی و شاکر باش والا خدا بی دیگر
 طلب تا ترا بیش دهد سیویم ای نفس من آنچه خدا بی تعالی منع فرموده است از ان بازای
 والا از ملک او بیرون شو چهارم ای نفس من اگر گناه خواهی کرد اول حاجی پیدا کن
 تا او ترانه بخندد والا کن و قال علی رضی الله عنه واء القلب الرضاء بالقضاء
 و قال موسی علیه السلام الهی دلنی علی عملی اذا عملته رضیت عنی فقال انک
 لا تطیق ذلک فخر موسی علیه السلام سا جدا متضرعا فاحی الله تعالی الیه
 یا ابن عمران رضائی فی رضاک لقضائی قول خواجہ عبدالنصاری بلا از دوست
 عطا است و از عطا بالیدن خطاست آداب بلا آنست که شکایت و جزع نکند و التجا
 بغیر نماید و قال علیه السلام ان الله تعالی یحب کل قلب حزن چون حق تعالی
 بنده را دوست دارد و خرنی در دل او پیدا آید در تفسیر مسطور است که جز عینکه در دل خضرت
 رسالت پناه بود صلی الله علیه و آله وسلم اگر جمیع مسلمان فردای قیامت جمع شوند بگو
 از ان خزن نتوانند کشید هر که درین بزم مقرب ترست به جام بلا بیشترش
 میدهند و آنکه زوالبه نظر خاص یافت و داغ غبار جگرش می نهند و قول خواجہ
 سفیان ثوری رحمه الله اگر مخرونی در زمین گویی حق تعالی بر آن زمین رحمت کند
 و قيل الدنیاء امر المرض والناس فیها عجا یبن وللجائین فی دار المرض العسل
 و القیید و قال رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم ان الله تعالی عباد فی
 الارض قلوبهم انور من الشمس و فطهم فعل الانبیاء و هم عند الله افضل من
 الشهداء لیس لهم فی الدنیا قلیل و لا کثیر و هم راضون بقسمه الله و الله عنهم
 راض و بندگان خدا بود برین و دل ایشان ز شمس نورانی به پیش ایشان
 یکی است آنکه و بیش و نیز خشنود قسم حقانی به هم خدا باشدش ز خود خوشنود
 تا در آید بخت آسانی و آبی طالب صادق باید که خود را بنده سپاری و هیچ حرکتی
 بی فائده نیکنی تا تو فارغ نشینی کجا جاء فی الاخبار ان الله تعالی اوحی الی موسی

علیه السلام یا موسیٰ ترید و اسرید و لا یكون الا ما ارید فان رضیت بما اسرید
 کفینک بما ترید و ان لم ترض بما اسرید اتینک بما ترید کذا فی کفایت الشعبی
 نعم من قال ۛ تسلیم بشوی از ان عکین ۛ تسلیم بشو بر آنچه پشت آید و لذت
 قال امیر المؤمنین علی رضی الله عنه عرفت ربی بفسخ العزائم منقول است از امیر المؤمنین
 علی رضی الله عنه که چهار چیز بر چهار چیز می خندد قضا بر خد تقدیر بر تدبیر قیمت بر کوشش
 اجل بر اهل بد آنکه چهار سخن از چهار کتاب حق سبحانه و تعالی گزیند برای کار بستن
 است از تورات من قلم ششم و از انجیل من اعتزل سلم و از زبور من صمت نهجا
 و از قرآن و من یتوکل علی الله فهو حسبه آی درویش باید که توکل کنی بر خدا تعالی
 و از مخلوق نا امید شوی که نایت رضا توکل است و عن ابی هريرة رضی الله عنه
 عن النبی علیه السلام انه سئل جبرئیل علیه السلام عن التوکل فتک
 الیاس عن الخلق و ان تعلم ان المخلوق لا یضره و لا ینفع و لا یعطی و لا یمنع ۛ
 گرگزنت رسد ز خلق مرنج ۛ که نه راحت رسد ز خلق نه رنج ۛ و حکمی از ای
 عابد فی المنام پیشی فی ریاض الجنة خزینا فسئل عن جزئه فقال راایت
 درجات فی علین لاحصا بنا فقصدها فنضعت منها فسئلت عنها فقالوا هذا
 للمتوکلین علی الله تعالی حقیقت توکل آنست که در جنبش اسباب پیدا نیاید ۛ
 بنیاب و زری چه باید دید ۛ تو نشین که روزی خود آید پدید ۛ و قال بعضهم
 المتوکل کا الطفل لا یعرف شیئا ما ولی الیه الا ندی ائمه کذا لک التوکل لا یمن ۛ
 الا الی ربّه عز و جل و حکمی ان قبل المراجعة قد غلا السعر بالبصرة فقالت لوكانت
 و زن حبة من الطعام بمنقالت ذهب ما بالیت فان علینا ان نعبد کما امره
 و علیه ان یرزقنا کما وعدنا و قال بعض اهل المعرفة افضل المقامات فی التوکل
 ان تشتغل بالله تعالی و لا تهمل لرزقه لان العبد لو هرب من رزقه لطلبه کما
 لو هرب من الموت لادراکه ۛ ای دل بقضای خدا راضی باش ۛ نه غنیم
 مستقبل و نه ماضی باش ۛ قیمت چو کی بود تو در مطیع ۛ و ان ده توکی ذرند

خود قاضی باش . قال النبی صلی الله علیه و اله وسلم من طلب الرزق قال الرزق یلعه
 ومن طلب الرزق قال الرزق یطله وقال الله تعالی ما اريد من رزق وما اريد
 ان یطعمون وقال ابو حنیفة رحمه الله علیه احوال الناس فی الکسب علی خمسة مرات
 الاول من یرى الرزق من الکسب لا من الله تعالی فهو کافر والثانی من یرى الرزق
 من الله ومن الکسب فهو مشرک والثالث من یرى الرزق من الله و یرى الکسب
 شیئاً ویشک بأنه لو لم یکسب اعطاه الله تعالی امره فهو شاک ومناق و الرابع
 من یرى الرزق من الله تعالی و یرى الکسب شیئاً و یعلم انه لو لم یکسب لاعطاه الله
 تعالی لا لاجل الکسب ولا یودی حق الله تعالی فهو فاسق والخامس من یرى رزق
 من الله تعالی و یعلم الکسب سبباً و یعلم انه لو لم یکسب لاعطاه الله تعالی لا لاجل
 الکسب و یودی حق الله تعالی فهو مؤمن موحّد قال علیه السلام لو توق کلتم
 علی الله تعالی حق توق کلکم لرزقتم کما یرزق الطیور قال الله تعالی ومن یتق کل
 علی الله فهو حسبه وقال علی الله فتق تکلون ان کنتم مؤمنین و در رساله شیه
 توکل بر چار قسمت یقین و غالب و استوی الطرفین و مغلوب یقین آنکه یقین داند
 که آنچه روزی است رسیدنیست قال النبی صلی الله علیه و اله وسلم رزق العوام
 فی یومینهم و رزق الخواص فی یومینهم و غالب آنکه بشیر داند آنچه روزی است
 رسیدنیست و اندکی داند که نرسد و استوی الطرفین آنکه دل در وجود و عدم
 رزق برابر باشد و مغلوب عکس غالب است کذا فی شمس التلّی الاقیماً و حکمی آن را جلا
 قال محّا تو من این تاكل فقال و لله خزائن السموات و الارض ولكن المنافقین
 لا یفقهون کذا فی خلاصة السلوک در تذکرة الاولیا آورده است که حضرت ابراهیم
 اوهم قدس سره گفت که زاهدی متوکل دیدم پرسیدم که از کجا خوری گفت این علم
 نزد من نیست از روزی دهنده پرس مرا باین نضولی چه کار حکمی عن ابی زید بسط
 رحمه الله علیه انه مر علی باب مسجد و کان المؤمن یقیم فدخل المسجد و یصلی
 فلما فرغ من صلواته عرفه الامام فقال له یا زید من این تاكل فقال ابوی زید

نه
 یکن
 ان
 یزید
 کور
 است
 ص

امهلتی ساعة حتى اعید الصلوة التي صليت خلفك ثم اجبتك فقال انما
 يجوز الصلوة خلف المؤمن فقال الست انا بمؤمن فقال ابو يزيد لو كنت
 مؤمنا لعرفت سرائر في كذا في كفاية الشعبي ولذا قيل لوقال رجل الرزق من
 الله وليكن ازنبه حبتين يا رب يكفر لان الله تعالى ضمن الرزق بلا تعليل لقوله
 تعالى وما من دابة في الارض الا على الله رزقها الآية پس ساكن ابايد که برای رزق
 غم نخور و لان الرزق يطلب العبد كما يطلبه ولذا قال الامام الشافعي رحمه الله
 انما الرزق الذي يطلبه شبه ظل مشى معك انت لا تدركه مستجيلا
 واذا لبت عنه تبعك روتوكل کن بجنبان پا و دست رزق تو بر تو رزق عاشق بر
 گرتوستانی یا بیدردت و روتوستانی دهد و دست و قال بعض العارفين
 يا طالباني لا فاق بمعتقدا اقصر عما نك ان الرزق مقسوم لا تحوص على ما لست تدركه
 ان الحوص على الآمال محرق انچه بود رزق تو بیش نیایی کم خاطر و جمع و اینچ شایان بشتر
 و حکي عن ابراهيم ادهم رحمه الله انه مر على مكتبة وفيها صبيان كثير مقدار
 مائتي صبي فقال لو كان هؤلاء اولادي واشتغل قلبي بنفقهم مقدارا رجة
 خردل لو ان مؤمنا حتى ان شقيق البلخي رحمه الله كان يقول لو كان اهل
 العلم كلهم عيال لم يشتغل قلبي بنفقهم اللهم اجعلني متوكلين ولا تبخلني
 من المتكولين والمحققين فانك خير المستولين وارحم الراحمين ثم طربشت و
 آنکه سر پوشیدن بدانکه معتكف را بايد که وقتی که بیرون آید برای حاجت انسانی یا
 برای نماز جمعہ سر پوشد تا نظری بر دیگری نیفتد یا نظری بر دیگری بروی نیفتد زیرا که
 معتكف بمنزله مستوره است مستوره را بايد که از نماز خود را نگاه دارد و عن
 ابی سعید الخدری قال کان النبی صلی الله علیه و آله وسلم اشدهاء العناء
 فی خد رها فاذا راى شیئا یکرهه عرفناه فی وجهها متفق علیه کذا فی
 مشکوة و عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه
 و آله وسلم ان الله تعالى کتب علی ابن آدم حفظه من الزنا و ادراک ذلک لا محالة

فرأى العين النظر ورأى اللسان المنطق والنفس تمنى وتشهى والفرج يصدق
 ذلك ويكذب به متفق عليه ليس ساكت أبداً كما انظرنا محرمان تبرس وقال الله
 تعالى قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم ويحفظوا الآيات وحكى ان ربيع بن
 حبيب يدأومر غرض البصر حتى ان النساء قلن ما اجد لهذا الرجل الا انه اعى
 كذا في اخلاص الخالصه وحكى انه سئل حكيم من الفاسق قال من لم يغض
 بصره من ابواب الناس وفي الاخبار ان الشيطان يقول ليس شيء اسرع
 اخذاً من النظر وقال النبي صلى الله عليه واله وسلم النظر سهم مسوم
 من سهام ابليس فمن تركه خاف من الله ان الله تعالى ايما نأيجد حلاوته
 في قلبه وحكى ان واحداً من العلماء مات فري في المنام وقد اسود وجهه
 فسئل عن ذلك فقال رايت غلاماً في موضع كذا فظرت اليه فأحرقته وجمي
 في النار وفي الاخبار ان واحداً من العباد راى في المنام بعد ما مات فقبل له
 ما فعل الله بك فقال كل ذنب استغفرت الله منها غفر لي الا ذنباً استحيه
 ان استغفر الله منها فعذبت بتلك الذنب فقبل ما هي قال نظرت غلاماً
 يشهى في الاخبار ان عبداً لله بن عمر كان جالساً على باب داره فرأى
 غلاماً صبيحاً قد قبل من السكينة قالوا فدخل عبداً لله بيته هارياً واغلق
 بابه فلا مكنت ساعة قال هل ذهبت هذه الغتة من السكة قالوا ذهب
 فخرج من الدار فقبل له يا أبا عبد الله فعلت هذا فمن عند نفسك ام سمعت
 شيئاً من ذلك عن النبي عليه السلام فقال لا بل سمعت عن رسول الله
 عليه السلام قال سمعت عن رسول الله صلى الله عليه واله وسلم يقول
 النظر اليهم حرام والكلام معهم حرام وهما المستهزأون وقال القباضي
 شريح سمعت الامام يقول ان مع كل امرأة شيطاناً ومع كل غلام ثمانية
 عشر شيطاناً وحكى ان رجلاً كان متعلقاً باستار الكعبة وهو يقول اللهم
 اني اعوذ بك من سهم القطيعة وكان لا يزد على هذا فسئل عن ذلك فقال

كنت اطوف بهذا البيت عاملاول فرأيت امرأة فلم املك نفسي فظرت اليها
 فلما سرائلتي قالت يا عبد الله لا تنظر الى ملايحل لك فلم اصتنم من المنظر
 اليها قالت يا عبد الله ان الناس يحملون اسماء الاولاد من الافق الى ههنا
 فيضنون ههنا اسماءهم وانت اذا حلت من ههنا اسماء الاولاد من افق الى ههنا
 تضيعه فلم اصتنم حتى جاء سهم من الهواء فاصاب عيني وجاز القضا فقلعت
 السهم فوجدت مكتوبا فيه نظرت اليها بعين العبرة فرصدنا له بسهم لادب
 فلو نظرت اليها بعين الشهوة سمينالك بسهم الفراق فاخاف ان يضربني بسهم
 القطيعة پس اگر کسی گوید که اکثر بزرگان حسن دیدند و گفتند که الله بهیچ وجه الجبال
 چنانچه حضرت شیخ سعدی علیه الرحمه میفرمایند منظر که درین جوانان دین سعدی هست
 معاذ الله کسی از دین بگردد و دیگر بزرگی میفرماید پیران از فرست نظری کامل بود
 که ربه از دین جوانان و درست و جوانی گویند پیران خدا می صلی الله علیه و آله وسلم
 فرمود که لكل شیء آفة و للعلم آفات مرا از علم معرفت هست چون سالک قدم
 در سلوک نهد و چندگاه که شکی و تاریکی اختیار کند و با ذکاوت و افکار و او را و دشمنی
 نماید آفت حسن و سر و پیدا شود و اما سالک را باید که در خود را خلاص گرداند و لا درین
 بلائی ماند و چون خاتمه او رسید شیطان او را از ایمان رانده باید که مرشد کامل باشد که ازین
 بلا خلاص گرداند چنانچه نقل است مشهور که بزرگی مریدی داشت و کنیزکی بهم بغایت جمیله
 داشت مرید بر آن کنیز که فریفته و عاشق شد چون چنین آن بزرگ دید کنیز را خون از
 رگ هفت اندام کشید و در پشت نگاشت چون آن کنیز که از برای خون کم کرد و در
 سستی و زردی بهم رسانید و رنگ روی وی نماند چون آن مرید صاحب جهان او را
 دید دل از وی کشید مرشد چون این چنین مشاهده کرد مرید خود را گفت که اگر عاشق وی
 بوده چه شد که دل از وی کشید گفت جمالی که وی داشت نماند مرشد آن پشت خون
 با و نمود و گفت به بین که بچیز عاشق بوده مرید توبه کرد و از آفت مجاز خلاص شد غرض
 بهر طریق که مرشد داند مرید خود را از آفت مجاز خلاص گرداند که لکل دعاء دعاء باید که دعا

حق داشته باشد تا تصرف باطنی شود و چنانچه بالا مذکور شد که بزرگی در که بود وزنی دید بغایت
صاحب جمال او را نگه کرد تیری از هوا آمد او را رسید و نیز این حقیر را روزی مرشد
خود خواجہ حسن بیچ طال السعمره و حفظه عن آفات الدارين فرمودند که دست بیا رید
و دست من برگردان مبارک خود نهادند دیدم که اثری از زخم رسیده پرسیدم یا شیخ
این زخم چیست فرمودند که شبی در واقعہ دیدم که فیلی مست می آید و من میگفتم در یک
کوچه رسیدم دیواری بود در آن کوچه و آن دیواری سدره من شد عاجز شدم که کجا
باید گزید فیلی عقب من آمد و گردن من گزید و گفت تو به کن از دیدن حسن و از
شنیدن سرود در همین اثنا مرشد من حضرت مولانا شاه محمد قیس سرہ حاضر شد فیلی را
وقع کرد و گفت که خواجہ حسن آنچه میگوید قبول کن مگر ملاشاه تا قیامت زنده می ماند که ترا
حمایت میکند چون از خواب بیدار شدم دیدم که اثر زخم باقی است از آن باز تو به کردم
از جمیع نامشروعات و آنچه حضرت شیخ سعدی علیہ الرحمہ میفرماید **نظر کردن**
بجو بان دین سعدی است معاذ اللہ کسی از دین بگردد **باین معنی** که ایشان در
اوایل مقام مجاز داشتند و دانستند که بالاتر ازین مقام نیست و جای دیگر بهم فرمودند
نظر کردن بجو بان که حرام است گنہ گران بود طاعت که ام است و بهتر ازین
طاعتی ندانستند و اندا فرمودند که از دین خود بر نیگردم چون از مجاز انتقال کردند
دانستند که این لہو و لعبی بیش نبود و بعد از آن گفتند **خلاف پیغمبر کسی رہ گزید**
که هرگز بمنزل نخواهد رسید **بزرگی دیگر میفرماید** ای دوست ترا ہر دو کان
خمیستم **از دیدن تو باین و آن می خشم** دیدم تو و خویش را تو خود من بودی **چون دید**
نجات زده ام که تو نشان می خشم **رفتم بتماشای گل آن شمع طراز** چون دید
میان گلشتم گفت باز **من صہلم و گلہای جهان فرع من اند** از اصل چرا بفرع
می مانی باز **افسوس کہ بی تو رفت این مدت عمر تو من بودی و من نمیدانستم**
الاثری انما قال ابراہیم النبی علیہ السلام فلما جن علیہ اللیل رای کوی کبا
قال هذا ربی فلما اقل قال لا احب الا فلین فلما رای القصر بانرغا قال هذا

ربی فلما اقل قال لئن لم یهدنی ربی لا کون من القوم الصالحین تا و ما انا
 من المشرکین و قس علی هذا صاحب الجحانرا اذ ارای امرأة جمیلة او صبیة احسن
 الوجه یظن ظننا سوء کفره تعالی یظنون بالله غیر الحق ظن الجاهلیة و لما
 تجاوز عن هذه المقام علم انه لهو و لعب کما قال بعض الفقهاء و در سینه بنیان
 تو بوده من غافل و در دیده عیان تو بوده من غافل و عمری ز جهان علامت نمی بستم
 خود جمله جهان تو بوده من غافل و حضرت عطار میفرماید و عشق صورت نیست
 عشق معرفت و هست شهوت بازی حیوان صفت و حضرت فخر الدین میفرماید
 و صورت پرست غافل معنی چه داند آخر و کوا جمال جانان پنهان چه کار دارد و
 و آنچه بالاند کور شد که بعضی از فقر گفت که سیه پیر را ز فرست نظر کامل بود که مرا
 توبه نه از دیدن خوبان داده است و جواب می توان گفت که مشایخ طلبیان حاذق
 اند بقصدای معرفت ترکیب تریاق و معاجین از ادویه مختلف کنند طیب گاه بود که تریاق
 علاج می کنند چنانچه نقل است مشهور که ذوالنون مصری مریدی داشت که چیل چیل
 نشسته و عبادت بسیار کرده و پیل سال خواب نکرده روزی پیش شیخ آمد و گفت
 چنین و چنین کردم هیچ نوع بمن شایده و فتح باب میسر نشود ذوالنون سر برود
 بر زامش سیر بخور و نماز خفتن کن و همه شب نجس تا باشد که دوست اگر لطیف نمی آید
 بقای می آید اگر بر حمت در تو نظر میکند بختی در تو نظر کند درویش برفت سیر بخور و
 دلش یاری نداد که نماز خفتن نکند بگزارد و بخت مصطفی علیه السلام را بخواب و پدر
 گفت دوست سلام میرساند الی آخر القصة و لهذا عارف کامل فرموده
 بمی بجا ده رنگین کن گرت پیر معان گوید که سالک بخیمر نبود و راه و رسم نزنه
 چون این طلبیب حاذق دانست که مرید من هنوز در مجاز بگمال نرسیده است
 منع نکرد از دیدن خوبان زیرا که مجاز خاصیتی دارد که از همه تعلقات جدا سازد
 و لهذا بعضی مشایخ و رقیق بتدیان از جمله لوازمات میدانند و قال علیه السلام النظر
 فی الوجه الحسن یزید النور فی البصر این معنی که بوضع صلح و واقف گردد و چنانچه

حضرت جامی علیه الرحمه میفرماید: شاب از عشق روگرد چو مجازیست که آن بر حقیقت
کار ساز نیست. بروج اول الف با ناخوانی و زقرآن درس خواندن کی توانی؟
وقال علیه السلام: انما فطره الحقیقة چون سالک در مجاهد کامل شود از هر قیود
برآید هیچ قیدی نمی ماند مگر همین قید ازین قید خود استقال کند و لهذا این طلیب حاذق
مرید خود را منع نکند از مجاز دانستن از گفته من تا اثر نشود و تا خود را بکمال نرساید چنانچه
نقل است مشهور که مجنون را پدر خود گفت که بوام شده می باید که بگره مضطربان بیاورد
تو بدکن چون آنجا رسید مجنون تو برگرد و گفت اللهم انی اتوب الیک من کل ذنب
لکن لا اتوب من روية اللیل پیرو چون این چنین شنید از مجنون گفت ترا بخاطر این آوردن
که تا تو از لیلی توبه کنی چون مجنون مقید نبود از گفته پدر تا اثر نشد همچنین این بزرگم
منع نکرد و مرید خود را گفت که چون بکمال رسید خود ازین قید برآید که اذا طلم الصبح
اضی عن المصباح چون سیب پخته شود از جای خود فرو و آید بهر حال سالک را باید که در مجاز
دیگر نماند و الا خوف خالق دارد و حضرت جامی علیه الرحمه میفرماید: ولی باید که در صورت
نمانی به ازین پل زد و خود را بگدازانی و قولی باید به جلالی رحمته الله علیه مرید باید که
در یابی ازلی و ابد نوشت کند و هنوز نغمه عقل من مزید زده باشد فهم قال بعض الشعراء
سبح عشق مجاز از نو نیازان خوش ناست بهر کشتی و اگر از این بازی طفلان طاعت
آیا نمی بینید که چون آب بند شود گندگی پیدا کند و چون روان شود گندگی نباشد همچنین
چون سالک بند شود در کجا پیش کجا رود و لان فی السلوک در جهات فوق در جهات جحیت
لا تنقش و لهذا قال علیه السلام من استوی یوما فهو معبون و ایضا قال علیه السلام
انه لیغان علی قلبی وانی لا استغفر الله فی الیوم مائة مرة سوادا مسلم چون از مقام بقا
دیگر طی میگردند نسبت مقام دوم مقام اول ذنبی دانستند برای همین استغفار میخوانند
در همین معنی بزرگی میفرماید: سیه نیز ارم از ان گفته خدا می که تو داری بهر خطه مرا تازه
خدا می دگر است به هر دم ازین باغ بری میرشد به تازه تر از تازه تر بری میرسد
چون از قید نقش برود عاشق نقاش شود چنانچه بزرگی میفرماید: هر کجا نقش کنی

شماره

بر و عاشق شود و نقش بند بیمار با کن عاشق نقاش باش و چون سالک عاشق نقاش
 شود داند که نقش دیگری نقاش و دیگر خالق و مخلوق را فرقی کند و خود را در دریای خیالات
 غرق سازد و شب و روز بهین گوید سه عقل از تو چه دزد یا بد تا وصف تواند شد به در عقل
 نمیکنی در وصف نمی آئی به رفته رفته بجای خود رسد که مقام شریعت است که اول مقام
 سالک شریعت و آخر مقام هم شریعت که کل شیئی بر جمیع الی اصله و در میان عوارضات
 لواحق میشود عاقل باید که عوارضات را حذف کند که هذا اصل مستقیم فاقبوعه و لا یبقی
 السبل فتفرق بک عن سبیلها و لهذا قال الجدید الطرق کلها مسدودة الامن ایتی
 ان ترجمه علیه السلام و چون سالک را کمال رسد در شریعت چنان پیدا کند که کمال شریعت
 حیات فصل است که پیش ازین بدست می آید و از آنجا سلسله رسیدن به شیخ جواب داد
 آنکس آب شد مردی در آمد آب زردی دید ایستاد و گفت یا شیخ این چیست گفت
 یکی در آمد و از دنیا سوال کرد و جواب دادم ملاقت نداشتی چنین آب شد از شرم و حکم آن
 واحد من العباد و قمر بعد از علی با مرأة فحشها دقتاً ثم ندیم فدخل بیتها و نزاع
 عینها و قال لا یبغی ان یصحب عینی ما یکون شیناً للمحرمة فرضی الله عنه بذلك
 سه چشم را بر بند تا در دل نگذرد غیر دست به اگر در مسجد نه بندی سگ مسجد در شود
 و سردی عن زاهد من اهل مرو و ترجمه امرأة فحشک معها مقدار عشرين سنة
 لم یظفر الیهما ثم نظر الیهما یوماً فقال لهما انک بحیلة فقال اما علمت الی هذا الوقت
 فقال کنت اتقوا بالاحلال حتی یحکم الی ان احفظ عینی من المحرم غایة ما فی الباب
 آنکه قال الله تعالی قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم شیء معلوم شد که سالک با ناچار
 است از غضن بهر اما غضن بهر بندی را ممکن نیست تا آنکه سر نپوشد پس باید که چون
 متکلف بر آید برای حاجت سر خود را بپوشد تا نظری بر دیگری نیفتد نکته شاید که سر
 پوشیدن از نجاست باشد که تا حواس ظاهر پریشان نشود لکن به نشر بتفریق النظر یا
 از نجاست طریق بزرگان همی گفته اند که بعضی بزرگان در تمام عمر سر پوشیده در راه میرفتند
 از خانه بیرون نمی آمدند تا سر نمی پوشیدند لکن زنا العین النظر والله اعلم بالسوانب

شرط لبس و شستن آنکه تر نشیند و موسی لب گرفتند - اما تخلیق الرأس
 فلما روى في فتاوى الحمادى عن المعنى صلى الله عليه وآله وسلم انه قال لو سبق الشعر
 جنابة لم يصير بها الماء يعد به الله كذا وكذا في القيمة في النار وقال على رضي الله عنه
 فمن ثمر عادت شعري وكان يجبر شعرة وعن على رضي الله عنه قال قال رسول
 الله صلى الله عليه وآله وسلم من ترك موضع شعرة من جنابته لم يسلمها فعل بها
 كذا وكذا من النار وقال على رضي الله عنه فمن ثمر عادت راسي فمن ثمر عادت
 راسي ثلاثا رواه ابو داود واحمد والدارقطني الا انها لم يذكرها فمن ثمر عادت بيت
 كذا في شرح مشکوٰۃ المصابيح وقال الطيبي المدائني على خلق الرأس سنة كذا
 في شرح المشكوة پس متكلف را بايد كه هرگاه در اعتكاف موسی سر دراز شود تبرا شد
 و این نگوید كه در اعتكاف تراشیدن جائز نیست كه قال الله تعالى محلقين سرء وسكم
 ومقصرون لا تخافون و اگر تراشید این هم جائز است اما باید كه بسیار احتیاط كند تا بهر
 آب رسد آن تحت كل شعرة جنابة و سرور عالم هم صلى الله عليه وآله وسلم گاه موسی را
 مبارك خود را می تراشیدند و گاه نمی تراشیدند تا موسی پیرمه گوش مباركش میرسیدی
 بحاموی فی شمائل النبوی عن انس بن مالك ان شعرا النبي صلى الله عليه وآله
 وسلم كان الى انصاف اذنيه اما الاحوط فالتحليق في حق المعتكف وغيره ايضا
 حتى لا يشق ايصال الماء عليه لانه ربما يحتلم المعتكف وغيره حتى ان هذا الفقير
 احتلم في بعض الاوقات في الخلوة في ليلة واحدة ثلث مرارة واربعة مرارة بل يزيد
 حتى نقول ان بعض الفقراء جلس وقتا من الاوقات في الخلوة واحتلم في ليلة
 واحدة اربعين مرة في كل مرة يجده الغسل لان الشيطان لا يوسوس في قلب
 ليس فيه الايمان الا ترى السارق لا يدخل في بيت ليس فيه المال ولهذا قلنا الاول
 التحليق في حق المعتكف حتى لا يشق ايصال الماء عليه والله اعلم بالصواب واما قص
 الشارب فلقوله صلى الله عليه وآله وسلم لا يضرني خذ من شاربك ثمرة حتى
 تلقا في كذا في المشكوة في شرعة الاسلام ومن السنة الراتبة فصل لشارب وحلق

العانة وتنف الابط لا يترك عانة فوق الاربعين ليلة در صلوة سعودی آورده که
 موسی لب لیست داشتن سنت است و باز داشتن بدعت است که چون لب بر لب رسد
 طهارت درست نبود و نازروانی رسول علیه السلام فرموده است هر که موسی لب دراز دار
 خدای تعالی ویرا بسیر خیر عقوبت فرماید از شفاعت من بی نصیب باشد و از جوض کوشتر
 من آب نخورد و منکر نکیر بروی گبار و غضب کذا نقل من مفتاح الجنان شرط
 بست و مفتاح آنکه دریای نعلین پوشیدن - فی الشامل النبوی عن ابن عباس
 رضی الله عنهما قال کان نعل رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم صاقبلان
 منثنی شراکهما و قال ابن العربی النعل لباس الانبیاء و انما اتخذ الناس غیرها لما
 فی ارضهم من الطین و قد یطلق النعل علی کل ما لقی القدم کذا فی شرح الشامل
 الشیخ ابن الجوزی معلوم شد که لفظ نعلین عام است و در نعلین چوبین نفع بخند و جهت
 یکی آنکه اکثر بزگان اختیار کردند بلکه بعضی بزگان در تمام عمر بغیر نعلین چوبین دریای
 پوشیدند دوم آنکه تا از چرکینیت احرار نشود یعنی از بول و غائط سیوم در پوشیدن
 نعلین چوبین شقت بسیار است و محنت عظیم پس ثواب بموافقت شقت باشد اگر چه چوب
 رضی الله عنهم پوشیدند لان الصوفی لا مذهب له بل مذهب ما هو الا حوط و ایضا
 فی بلاد اصحاب رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم لا طین ولا نجاسة ولا جلوبة
 حتی كانوا یمشون حفاة فایة الطهر طهرهم لانهم كانوا یا کلون القلیل و یا کلون
 السمن و الذیذ و ان الناس فی زمانهم لا یجلسون لحاجة الانسان فی الطرق و
 لا یلقون حتی بعضهم یمرون لحاجة الانسان قدر بعد میل بخلاف دیارنا و زماننا
 ان الناس یجلسون لحاجة الانسان فی الطرق لعلهم لا یطهرون الطرق
 لانهم یا کلون الكثير و الذیذ و لذلك یجلسون فی الطرق و ایضا فی دیارهم
 ایض ذات الجمرة و لذالطین فیها اصلا بخلاف دیارنا و لهذا یجوز لبس النعل
 الحطب فی بلادنا فان قبل ان الباس نعل الحطب بدعة لما اورد صاحب فتاوی
 الکها دی و غیره من الفقهاء ان اخذ نعل الخشب بدعة فقلت هی بدعة حسنة

کلاذان فی الجمعة قبل السنة لانه احدث فی زمان عثمان رضی الله عنه
 وکما تحسیر فی المساجد فی زماننا وکما تراویح بألحاحه وقد فعل عمر
 رضی الله عنه وقال نعمت البدعة هذه یعنی انها محدثة لم یکن فی زمان
 النبی صلی الله علیه وآله وسلم ولذا دعا علی رضی الله عنه لعمر قال نوراً لله مفضل
 عمر کما فی مسجدنا فقلیم ان هذا البدعة من هذا القبیل والله اعلم بالصواب
 ثم اعلم انه کان النعل من الخطب یفرغ فی وقت الصلوة ولا یصلی معه وان کان
 من الادیر یصلی معه لانه روى فی جامع الفتاوى الصلوة مع الخفاف والنعال
 الطاهرة اقرب الی حسن الادب ولهذا قال ابراهیم النخعی بکرمه خلع النعلین
 عن دخول المسجد وکان یروی الصلوة معها افضل حتی نقل عن بعض العلماء انه
 کان لا یق من الناس فی الصلوة بغير النعلین اصلاً وکان یحفظ النعلین للصلوة
 علاوة لمتابعة النبی علیه السلام بشرط ^{مستحب} و ^{مستحب} ثم انک طرف آسمان
 ندین - روى فی شمائل النبی عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم وکان
 نظره علیه السلام الی الارض اطول من نظره الی السماء فعلم من احوال الشریفة
 صلی الله علیه وآله وسلم مع قرب جوارحه بجنبات الحق سبحانه فیما سوی الخلق
 ویتواند بود که این برای فهم نفس است زیرا که مشکبر ان اکثر نظر بطرف آسمان می کنند
 نگفته شاید که از جنت حیا باشد منع بدین آسمان کما روى عن منهاج العابدین
 روى فی الاخبار ان نوحاً علیه السلام لم یرفع راسه علی الحیاء من الله عز وجل
 اربعین سنة و فی مشکوٰۃ عن ابی سعید الخدری قال کان النبی صلی الله
 علیه وآله وسلم اشد حیا من العذراء فی خدرها کحدیث وروى ان سلیمان
 کان مع ما اعطی من الملک لا یرفع بصره الی السماء تخشعاً وتواضعاً لله کذا فی
 شفاء قاضی عیاض وبقوله علیه السلام ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه
 فانه یراک هرگاه که معبود می بیند عابد را شاید که نظر بطرف دیگر کند چنانچه کسی در
 نظر بادشاه یا حاکم استاده شود یا دشاه یا حاکم بیوی او بنید از ادب و ورست که نظر

نکته

بطرف دیگر کند هرگاه که انجمن ادب پیش خلوق است پیش خالق چگونه ادب باید نکته شاید
 منع بریدن آسمان از نیجت باشد که در شرط اول مذکور شد که غسل نیست مردن کند گو یا
 از دنیا مرده است پس مرده امکان ندارد که هیچ طرف نظر کند تا جنت نماند و متابعت
 عوام نکند زیرا که اعتقاد عوام اینست که خدا سی به بالاست این نمیدانند که هوا اقرب
 الیه من جبل الوریثه قال الله تعالی ونحن اقرب الیه منك و لکن لا تبصرون
 نحن اقرب گفت من جبل الوریثه تو گفت می تیر فکرت را بیداری می گمان
 و تیر را پر ساخته به ضمیمه نزدیک تو دور انداخته به حکمی آن را جلا دخل علی الجنبین
 فستلهم مسأله فانما الجنبین یؤتی الی السماء فقال للرحیل یا ابا القاسم لو فتیر الیه فانه اقرب من
 ذلک فقال الجنبین صدقت فلما هر است که حضرت جنید باو متحان کرد و او فرست داشت برائی
 فرمود صدقت نعم من قال سی نالی ای سرور هوا آسمان جوئی خدا و ذوق بر بالاشستن نیست چنانچه
 نکته شاید منع بریدن آسمان از نیجت باشد یا شیخ اسحق بن عیسی که چون متکلف نظر با آسمان کند یا بطرف
 دیگر حضور نماند چه متکلف همیشه در مراقبه باشد در مراقبه بودن این معنی دارد که همیشه با حضور دل باشد لان
 المراقبه مشتق من الرقیب وهو الحافظ فالمرید یأتم مراقبه فی المراقبه لیکون محفوظا حضور
 الکتاب پس چون نظر بوی آسمان کند یا بوی چیزی دیگر حضور نماند و حواس ایشان نشانی از آسمان
 و یا هر شیئی که اگر انفسا کنی چون طرح کلان نبیند و مشغول شود بوی که قن یا اگر نظر کند بطرف آسمان یا
 بطرف دیگر یقین است که بای از دست رود و چنین دردی میباشد که مشغول شود بوی که قن شخصی اگر مال
 سعی بسیار داشته باشد چون مشغول شود و بطرف آسمان یا بطرف دیگر یقین است که از دست او رود و در القیاء
 صاحب بقدر مشغول شود بطرف دیگر یقین است که حضورش نماند از مراقبه غافل شود و شمه میفرمودند که حضرت
 سوانا عبد الدین کاشغری رحمه الله که حضرت جنید قدس سره استاد من مراقبه گیر بود وقتی که به دیدیم
 بر سر سوراخ موئی نشسته و چنان متوجه گشته که موی بر عضای می حرکت نیکو و عجیب وی نگریستم
 ناگاه بهرم ندانم که ای دن چیست من در مقصود تو کمتر از منی نیستم تو در طلب من کمتر از من
 مباش از آن روز باز در مراقبه افتادم و دانم که مرا یار چه گفته امروزه خبر یکبشی شنید و دید بدو
 و بعضی گفتند که مراقبه مشتق است از رقیب یعنی الانتظار پس صاحب مراقبه همیشه در انتظار

نکته

باشد که کسی چیزی بر من کشف شود و اگر بطرف دیگر مشغول شود و حضورش نماند نعمین قال
 دوست بهر لحظه بر تو نظر میکند چه چون تو از و غافل از تو گذر میکنند بدین آسمان
 و غیره مشاهده صنع هست و مشغول شدن بمراقبه مطالعة صانع هست **فصل**
 بمار حضرت رابعه در خانه رفت بیرون نیامد خادمه گفت ای سحیده بیرون آی تا آثار
 صنع بینی رابعه گفت تو درون آی تا صانع را بینی و فرمود شغلی مشاهده الصانع
 عن مطالعة الصنع اگر کسی سوال کند که نظر کردن بر آسمان غفلت نیست که قال الله
 تعالی ان فی ذلک لآیات لای تأملها الا بالابواب جواب گوئیم که در حق مبتدی البته غفلت پیدا شود
 زیرا که حق تعالی قید کرده که لا ولی الا بالابواب و الا خلوت نشستن هم لازم نیست
 اولو الا بالابواب را چه خلوت در انجمن پس است مرایشان را و غفلت از مردم و ذکر و فکر و
 مراقبه در تاریکی نشستن محض در حق مبتدی است نکته شاید که از جهت خزن و غم منع است
 بدیدن آسمان لانه قال بعض الفقهاء لا ینبغي للمعتکف ان ینظر الی السماء بمجهة
 الهمم و الحزن مع سالکان از بار اندوه بر نمیدارند سر به و میخوانند بود که منع بدیدن
 آسمان در روز باشد بهشت تا مخالفت حدیث شود و اما مردی فی مشکوٰۃ عن ابن عباس
 قال بت عند خالتي بميمونة ليلة والنبي صلى الله عليه وآله وسلم عندها فتحدث
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم مع امه ساعة ثم رقد فلما كان ثلث الليل
 الآخر اوبعضه ففقد فنظر الى السماء فقراء ان فی خلق السموات والارض واختلاف
 الليل والنهار لا یأتی الا بالابواب حتی یختم السورة ثم قام الی القرية فاطلق
 شناقها ثم صوب فی الجفنة ثم قوضاء و ضی حسنا الحدیث پس معلوم شد که سنت
 است که چون کسی در شب از خواب بیدار شود باید که اول نظر بطرف آسمان کند و آیه مذکور
 بخواند بعد از آن طهارت کند پس ازین حدیث معلوم شد که منع نیست در شب بدیدن
 آسمان بلکه البته نظر کند میخواند بود که مطلق منع باشد از جهت طریق مشایخ لانهم
 یعلمون ما فیہ الصواب ولذا قال العارف بالله حافظ الشیرازی رحمه الله
 بی سجاده زین کن گرت پیرمغان گوید که سالک میخیزد ز راه و رسم سترها

بدانکه ما تن رحمة الله مخصوص نفی بدین آسمان کرد زیرا که جناسی دیگر ادنی اند و مندرج
 اند در نفی اعلی و اسد اعلم بالصواب و الی طرح و الباب شرط بست و لکن آنکه خود
 را از علائق و عوائق که او را از حق باز دارد قطع کند تا قیل کل ما شغلت عن الحق
 فهو منک استعلق حجاب است و بیجا صلی چه پیوند با کسلی و اعلی و وفور ساقی
 اللابدیة و محال بد منه لطالب الحق حد فاعلائیق و الشواغل فان بناء هذه
 الطريقته علی فراغ القلب و اذا اردت الخروج عن العلائق فاولها الخروج عن المال
 فان القلب به یعمل عن الحق و لم یوجد مرید دخل فی هذه الطريقته و معه علائقة
 الاثره ماله العلاقة الی ما خرج منه فاذا خرجت من المال فعملیات الخروج عن
 الجاه و عن الالتفات الی قبول الخلائق و مردهم ایاک فانه ما لم یستقر عند المرید
 القبول و الرد و المدح و الذم لا یبقی له شیء بل اضر الاشیاء له ملاحظه الناس
 فسل الجنید رحمه الله عن لم یبق علیه من الدنیا الا نصف فوالله فقال المکاتب
 عبد ما بقی علیه در هم یعنی الرجل غیر حر ما بقی علیه شیء من الدنیا
 من الاشیاء المصنوعه و ان قل و قد قیل من احب الدنیا لا یهدیه جمیع
 المرشدين و من ترکها لا یغویه جمیع المفسدين کذا فی شذخ المشکرة لعلو کاف
 علی القاری آی غزنی یکی از آداب این راه علومت است طالب آنست که جفی
 دنیا پیش کافران اندازد و نعیم عقیقی نزل مؤمنان سازد و با داغ و درد هجران دین
 درگاه بگذارد و نخلعت بلا و محنت می نازد در عشقت که دوای دل شوریده است
 یکسر موی و را هر دو جهان ارز و باست از صفای غم تو بی بصیرت را چه خبر
 قدر این تحفه کسی راست که از اهل صفاست ای برادر عاشقی را درد باید در دگر
 بر سر کوهی محبت مرد باید مرد کو چند ازین ذکر فسرده چند ازین فکر دراز
 نغمای آتشین و چهره های زرد کو شرط نسی احم آنکه عجب نکند در آن چاروا
 بود بدانکه عجب کردن آدمی بر چند وجه است یکی آنکه عجب و طاعت و این ممنوع
 است لکن روی فی الامر شاد قال شیخ الشیخ شهاب الدین سهروردی

قدس الله سره الغيوب كثيرة اعظمها اعجاب المرء بما فعل من الطاعات
نقل است فروی چهارصد سال بر سر کوهی خدای تعالی را عبادت کرده و حق تعالی
 در روز قیامت او را بشارت بهشت می دهد آن بنده گوید من عبادت بسیار کرده بودم
 اکنون عبادت من حاضر کنید تا سه بار چنین گوید حق تعالی فرماید که عبادت او بهشت است
 من وزن کنید چون وزن کنند نعمت افزون آید و شکر نعمت کم پس او را بدو فرخ
 بر بند نعوذ بالله منها والله در قائله می گذارد غایت تو ای بنده نواز به بهتر
 هزار سال تسبیح و نماز به کجا جاء فی الاخبار ان الله تعالی لو عامل عبادته بالعدل
 کما یجاء به لا یجیب بن ذکر یا صلوٰة الله علیه و انما یجیب ان لا یجیب احد
 من الطاعة و یناجی ربه فی کل ساعة و لکن البعض یزعم ان گفته که نیز ارم از ان
 طاعتی که مرا بجنب آرد خوش حالم از مصیبتی که مرا بعد از آرد چنانچه بزرگی می فرماید
 من نمیگویم که بودم سالها در راه تو به دستم آن گرفته که اکنون رو بر راه آورده ام
 یا الهی من نکردم طاعتی به لائق درگاه تو یک ساعتی به دویم آنکه عجب کنایان
 معنی که خود را بهتر میداند نسبت بدیگران و این نیز ممنوع است حکمی ان حدیثه
 صلی بقوم فلما سلم قال التمسوا اما ما غیری اذ صلوٰة انا فانی رایت فی انه
 لیس فی قومی افضل منی فطوبی لعل لولم یعرف نفسه خیرا من غیره و نزاده العلم
 تواضعاً و فی فصل الخطاب من رجم نفسه علی فرعون فهو من المتکبرین و اذ قبل
 المتکبر الذی یری نفسه خیرا من غیره و لقد صدق من قال **س** خواجه پندارد
 که دارد حاصلی به جاصلی خواجه بجز پندار نیست به سیدوم آن که عجب کند در نسب خود
 و این نیز ممنوع است حکمی انه اقتصر بجلال عنده موسی علیه السلام بالانصب
 و الحسب فقال احد هما انا فلان ابن فلان حتی عد تسعة و حی الله تعالی
 الیه قل له هم فی الناس و انت عاشرهم و ما احسن ما قال عبدالرحمن جامی
 قدس سره السامی **س** چند محبوب نشینی بگمان دیگران به خیمه در کوی یقین زن
 که گمان چیز می نیست به بنده شوق شدیدی ترک نسب کن جامی به که درین راه فلان ابن

فلان خیری نیست و قیل لا اشرف نسبا من ابی جهل فلغنه الله تعالی مع
 ذلک قدمات و دخل النار و قال علیه السلام لفاطمة یا فاطمة اتقی ربک
 ولا تتکلی الناس بنت محمد اعلمی عملا صا کما و قال علیه السلام من ابطاء عمله
 لم یسیرم نسبیه و ایضا قال علیه السلام خیر و لائی الی من تبعنی پس معلوم
 که آنچه جهال می گویند که حضرت خواهر با و الدین نقش بنی قدس سره العزیز فرمودند
 که معذور اند و لا و من تاسی سال هر عملی که میکنند من از عهده ایشان بر آیم این غلط
 عام است و اقرار محض در شان ایشان که قال الله تعالی فمن یعمل مثقال ذررة
 خیرا یراه و من یعمل مثقال ذررة شرا یراه حتی انه قال علیه السلام ان کان
 و لائی فی البلاء الفخر و ما ارا الناس من اتقی منه فلیس منی و ایضا قال علیه
 السلام کل تقی و تقی آئی و قال الله تعالی فی قصه ابراهیم علیه السلام و اذا
 ابتلی ابراهیم ربه بکلمات فانتهن قال انی جاعلک للناس اماما قال و من
 ذریتی قال لا ینال عهدک الظالمین و قال الله تعالی فی قصه نوح علیه السلام
 و نادى نوح ربه فقال رب ان ابنی من اهلی و ان وعدک الحق الی قوله تقبل الی
 فلا تستلن ما لیس الذ به علم فینبغی ان لا یحب احد من نسبه و حسبیه لانه
 قال علیه السلام فی مناجاته - یا لیت رب محمد لم یخلق ههنا - حکایت
 وقتی بزرگی را پرسیدند که خیر و شد کیست و بزرگ کیست گفت بزرگ کسی است که خود
 را بزرگ نداند و خردمند کسی است که خود را خردمند نداند چهارم عجب کند در مال
 و متاع و این نیز ممنوع است لانه قلیل قال الله تعالی قل متاع الدنیا قلیل و قال
 الله تعالی الذین یکذون الذی و الذهب و الفضة الی قوله ما کنتم تکرهون و ایضا
 قال الله تعالی و لو ان یکون الناس امته واحدة واحدة لنجعلنکما من یکفر یا احسن
 لیسو قهر مستحقان من فضیله الایة پنجم آنکه عجب کند در علم و در کثرت شاگردان
 و این نیز ممنوع است زیرا که علم بعلوم با عوار معلوم است که گفته اند که در مجلس بی وزر
 هزار روایت حاضر می شد که از و علم می نوشتند آخر گفته اند که ایمان بسلامت نبوت

ششم آنکه عجب کند در ترک ذنب و این نیز ممنوع است لانه قال علیه السلام
 لو لم تذنبوا لخشيت عليكم ما هو اعظم من ذلك وهو العجب يعني اگر شما
 گناه نكندید هر آينه من ترسم بر شما از خيزگيه آن بزرگ است از گناه و آن عجب است
 و لذا قال العرفاء روية ترك الذنب ذنب سهل پیش لطف و عفو بخير توشاه
 توبه کردن از گناه آید گناه بد آي ظالمين اذ حق هرگز در دل خود گمان نكشني كه من معصوم از
 گناه و از من هیچ گناه نيايد زیرا كه گناه صغيره از دست هر كس می آيد لقوله عليه
 السلام ان الله كتب على ابن ادم حظا من الزنا ادراك ذلك لا محالة فزنا
 العين المظنونة باللسان المنطق والنفس تعني وتشتهي والفهم يصدق ذلك
 او يكذب به متفق عليه والمعتزلة ذهبوا بعصمة الانبياء مطلقا عن العصيان
 والكفر قبل الوحي وبعد لان العصيان عيب ونقص في العبد فلا يليق به
 لا قبل الوحي ولا بعده وهذا غير صحيح لان هذه اصفة الملك والبشر لا يخالوا
 عن المعصية من حيث البشرية فيجوز قبل الوحي لا بعده كذا في شرح الامالي
 وقال عليه السلام ان تغفر اللهم تغفر جه او اي عبد الشك المأمر وانه التزمذي
 وقال هذا حديث حسن غريب صحيح كذا في المشكوة المعصية وفي الخلاصة
 عن ابى هريرة رضي الله عنه عن النبي عليه السلام البلاء والهوى والشهوة
 مضجعة لطيفة ادمس عجب نبايد كرد كه من ترك گناه كردم حضرت خواهر جنيد
 رحمه الله عليه گفت كه بسيار خوانده ام و در هیچ خير مرا ايند ان فائده نبود كه اندرين
 بيت است سه اذ قلت بما اذ بئت فقلت بحسبته وجود ذنب لا يقاس
 به اذ ذنب سه مضمم آنكه عجب در فقر و فاقه كند كه عجب در فقر و فاقه و خرقه پوشيدن
 ممنوع است لشيم بنجر الدين كبرى سه هرينه كه آينه اسرار شود
 از جمله كائنات بزار شود تو غره شد خرقه از رق خویش بسيار بود خرقه
 ز نار شود چون ترا صديقت بود در زير دلق كي ناي خویش را صوفی بخلق
 روى ابو هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال اسبعة

من الکبار لبس الصوف لطلب الدنيا وادعاء من الصالحين وترك فعلهم
وذلك ملاغيا والاختصاص من رجل لا يرى الكسب وياكل من كسب الناس كذا
في تفسير الكاشف والله در قائله است پوشیده مرقع اند خا می چند بگرفت
بطامات الفلامی چند بگرفت رفته صدق و صفا گامی چند بگرفت نام کنده
نکو نامی چند بگرفت ابو حفص النیشابوری اذا دخل البيت يلبس المرقعة
والصوف وغير ذلك من ثياب القوم فاذا خرج الى الناس يخرج البهيمى اهل
السوق كذا في فضل الخطاب وحضرت خواجہ باو الدین نقشند می قدس سره
می فرمودند چون حق تعالی خواهد که بعضی از دوستان خود در تحت قبای عزت
از نظر اغیار مخپوب گردانند ظاهر حال ایشان لباس اغیا پوشانند تا اهل ظاهر ایشان
را از جمله اغیا پندارند و جمال حال ایشان از نظر ناظران پوشیده اند نقل است
که امام جعفر صادق راضی اند عنه دیدند خرمی گران به پوشیده گفتند یا ابن رسول
الله لبس هذه من ذی اهل بیتہ صلی الله علیه و آله و سلم دست آن کس بگیرت و در
استین کشید لباسی پوشیده بود در دست می خلید گفت هذا للخلق
وهذا للخلق وما احسن ما قال بعض الشعراء نباشد اهل باطن از پی
آرایش ظاهر به تقاض احتیاجی نیست دیوار گستان را بولد اقال
علیه السلام دره من اعمال الباطن خید من اعمال الظاهر نقل است
که جنید جامه برهم علما پوشیدی اصحاب گفتند ای پیر طریقت چه باشد که از برای
خاطر مرقع پوشی گفت اگر بدانی که مرقع کاری برآمدی از این و اتش لباس
ساختی و در پوشیدی ولیکن هر ساعت در باطن ماند می کنند لبس الاعتبار
بالحرقة انما الاعتبار بالحرقة هشتم آنکه عجب کند در خوارق که عجب کردن در
خوارق نیز ممنوع است شاید که در حق وی مکر باشد چنانچه حضرت شیخ علاؤ الدوله
سمانی قدس سره فرمودند که من در بعضی از اسفار بجائی رسیدم که آنجا گوشه نشینی
بود که نان افطار را از متاع بود و بار گفتیم که چون بقمه تو برو وجه شرع نیست و احتیاج

تو بی فایده است گفت چرا بنیاده است که من هر شب تنه را بر موی بنیم و بالای
 آن تخت سفید ریش مروی شسته یقین است که بدان صورت حق بر من منتجی
 است گفتم آن تخت ابلیس است و بدان صورت ابلیس بر تو ظاهر می شود و این
 نتیجه آن لغت تست گفت حاشا و کلا چنین باشد گفتم هرگاه که این تخت را به بینی
 لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم را سه بار بخوان پس اگر آن تخت ببال خود
 باشد و بماند - محتمل که سخن تو و جوی داشته باشد و اگر بحال خود نماند یقین
 خواهی کرد که آن شیطان است بعد از آن آن گوشه نشین در وقت ظهور آن تخت
 لا حول ولا قوة الا بالله سه بار بخواند و آن تخت با مروی که بالای آن بود سرگون
 در مزبله افتاد و در زیر قدرات غرق شد پس در خوارق و مشاهدات تعجب کند
 را اگر فرض کنیم که در حق مروی مکر نباشد بلکه صادق باشد باز باید که تعجب کند و پیش
 کسی اظهار کند بلکه در سوسنه باید بود - لانه قبل از آن اصول الصوفیه انفس
 اذ ارا ولا یفتیهم اجابة دهوة عزنوا واستوحشوا و قالوا هذا امکم و
 استدراج کذا فی فصل الخطاب و عن ابی عمر الدمشقی رحمه الله انه
 قال لما فرض الله سبحانه و تعالی علی الانبیاء اظهار کلايات و المعجزات
 فکذلک علی الاولیاء کما ان الکرامات حتی لا یقین بها الخلق و قال الواحی
 علامة الولی اثنان الاول ان یحفظه سر ائمة التي دینه و دین الله سبحانه
 من المصائب فلا یشککها و الاثنی ان یعرفوا کرامته فلا یخفوا بها ریساء
 ولا یفعل عنها هوانا و قبل من اراد ان یسلم فی دهرة لا یطلع الناس علی سورة
 و قال امیر المؤمنین علی رضی الله عنه لا تودع السرا لا عند ذی الکرم
 و السر عند کرام الناس مکتم مر و السر عند ذی بیت له خلق قد ضاع
 مفتاحه و الباب مضموم و هر کس که شود بقل و دانش تراز باشد
 همه کن را بکرم محسوم راز و چون آئینه با غیر حکایت نکند و چون کوه نگوید
 سخن مردم باز و قال ابو بکر صدیق رضی الله عنه لا تجعل سرک مع

علاینتك فقر جواهرك سه در درون سر عشق دار زمان به شوخ و صديق حق خرنش
 راز به درين كار خويش سهل بگیر به سر خود پیش خلق فاش مساز به آی درویش
 باید که در خوارق و مشاهدات تعجب کنی چون که خوف خاتمه است لازمی آن
 بلغم با عوسرا عما صبرم الله به وهو كان في حالة اذهو مسجد يري النجى
 الذى واذا نظر الى السماء يري الى العرش ثم صارا الى المحالة التى ذكر الله
 تعالى في كتابه و اتل عليهم نبأ الذى اتيناها اياتنا فانسلخ منها الاية
 فكيف يدعى بالخوارق من له اذنى ملاحظة وفي زمان ان الجهال الصوفية
 يدعون بالخوارق والمشاهدات كالايليق في شأنهم لان الشيطان تصرف
 فيهم ويغيبهم من المس ذلك بانهم قالوا انما المعرفة والولاية مقتضيات
 في شأننا وهم لا يعلمون انما الاعمال بالخوارق و لهذا گفته اند که اهل دنیا را
 خوف عظیم است نسبت باهل دوزخ زیرا که ایشان فارغ شدند از اعمال آنچه کردند
 جز اسمی یابند و اهل دنیا را خوف علی است که تا هر لحظه از دست آنها چه عمل آید چون
 چنین خوف خاتمه در پیش است چگونه کسی عجب کند در خوارق و در عبادات زیرا که
 هیچ کس عابد تر از شیطان نبود حتی روی فی بعض الاخبار انه قام فی رکعة
 واحدة تحت العرش سبعة آلاف سنة مع ذلك سلب عنه الايمان
 کذا فی کفایة الشعبی چنانچه حضرت خاقانی بطریق نظم میفرماید
 گفت طاعت من بیکرانه بود به سیم رخ وصل را دل و جان آشیانه بود به بودم
 معلی ملکوت اندر آسمان به وز طاعتم هزار هزاران خزانه بود به بودم
 زخیل ملک سپاه بود به عرش مجید ذات مرا آشیانه بود به به قصد
 هزار سال بطاعت گذارم به امید من بخلد بر من جاودانه بود به آدم ز
 خاک بود و من از نور پاک او به گفتم منم یگانه او خود یگانه بود به او خواست
 تا فسانه لغت کند مرا به کرد آنچه خواست آدم خاکی بماند بود به در لوح
 به نوشته که ملعون شود یکی به بودم گمان به کس و بر خود گمان نبود به گویند

جابلان که نکر دی تو سجد کرد. نزدیک اهل معرفت این هم پادشاه بود.
 خاقانیا تو تکیه بطاعت خود کن. کین نپذیرد دانش اهل زمانه بود.
 و لهذا قال علیه السلام فی مهاجرت به یا لیت رب صحن لمر یخلاق عجله
 بر وی فی الاخبار انه لما التقى یوسف فی الجحیم اصحابه ما اصابا به فلمسا
 ارادوا بیعه قام مغنما فجاء جبرئیل علیه السلام و قال ما لك حیث
 اراک مغنما حزینا فقال لیس حزنی ما اصابا بنی من الشدة ولكن حزنی ان
 ابی یعقوب علیه السلام اسرا یل الله ابن اسحاق ذبح الله ابن ابراهیم
 خلیل الله وانا الآن اباع فی بیع من یرید فقال له جبرئیل علیه السلام اتدیرى لما ذاب اصابك الله
 فقال لا فقال انک نظرت یوما فی المرآة فرایت صورتک فحجبت بحسنتک وجمالتک ففطرت
 الی الصورة و ما لم تنظر الی المصی ولكن البشری لك فان الله تعالی یجعل اهل مصی
 مملو کین لك قال فجميع ما اصابک اصابته یحب واحد ثم قال یوسف
 مع عظم المرتبة لم یأمن علی نفسه و دعا ربہ فقال رب قد استیتنی
 من المملک و علمتني من تاویل الاحادیث الی و الخفی بالبالحین لانه
 خاف امر خاتمة کذا فی کفاية الشعبی و حکمی عن حکیم انه قال من افتخر
 بامر به اشتكى بامر به من افتخر بالدنيا اشتكى عند طول الموت و من افتخر
 بالقصر المذیف اشتكى فی القبر الضیق و من افتخر بالمال الکثیر اشتكى
 عند ملاقات الحساب و من افتخر بالذنوب والمعاصی اشتكى عند ملاقات
 النار امی درویش بهر حال عجب کنی و در میان خوف و رجاء باشی و هر دم
 هزاران جان نزل راه سازی و در هر قدم هزار علم از طاعت برافرازی
 و در هر نفس باب ریاضت هزار طهارت کنی و هر نرلی حجابی و هر طاعتی بتی
 و هر ریاضتی زناری دانی و زاهد خلوت نشین و پارسا بودم بسی
 از همه بیزارم اکنون هر چه فرمای شوم و حکایت ابو مسیره که از اکابر تابعین
 بودستی سال پهلوی بر زمین نهاده بود چون روز آمدی بر خود نحوه کردی

روزی مادرش گفت ای فرزند بلند از خور دی تا این وقت از تو هیچ جریمه
 نیامده و همه عمر طاعت و ریاضت گذاشتی و حق جل و علا ترا بشرف علم و سلام
 شرف ساخته چندی نوحه وزاری چرا میکنی گفت ای مادر چون نوحه وزاری
 کنم که حق تعالی خبر داده است و ان منکم الا ورادها و قیل بقی حسنان بن
 سنان ستین سینه لایاکل سعنا و لا یشرّب ماء با مرده الا اینا مرصفا
 فلما مات رای احد فی المنام فقیل له ما فعل الله بک فقال خیر الا انی
 بجهنم لاجل ابرة استعرتھا و لم اردها حکایت درویشی بست و چند
 حج کرده بود نفس او را بران نظر اتنا در روزی در بازار که در آمد و گفت که می خرد
 کسی بست و چند حج بنانی عارفی بدین واقف شد دست در قفای او کرد و
 گفت ای فضولی پدرت هشت بشت بگنمی فروخت تو بست و چند حج را
 بنان می خواهی فروخت و حکمی ان شقیقا و حاتم خلا علی ما موز الخليفة
 فسأله عن اعقل الناس وعن احمقهم فقال اعقل الناس المحسن الخائف
 و احمق الناس المسی الامن کذا فی اخلص الخالصة و لقد صدق من قال
 سه ما بال دینک ترضی و انت تدنسہ و ثوب نفسک مغسول من الدنس
 ترجوا الصفاة و لم تسلك مساکلها ان السفينة لا تجو فی علی البیس
 و عن ابی نعیم قال ان رجلا من اصحاب النبی صلی الله علیه و آله و سلم
 یقال له ابو عبد الله دخل علیه اصحابه یعودونه و هو یبکی فقتلوا
 له ما یکبیک المر یقول لک رسول الله صلی الله علیه و سلم خذ من شاکر بک
 ثم اقره محتی تلقانی قال بلی و لکن سمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم
 یقول ان الله قبض بیمینه قبضة و اخری بالید الاخری و قال هذه لهذه
 و لا ابالی و لا ادری فی ای القبضتین انار و اه احمد کذا فی المشکو
 انما یوم پس بر حال در هیچ کار عجب نباید کرد زیرا که موقوف بر عمل نیست بلکه
 در توفیق است برخاسته که انها الاعمال بالحق و ایتیم و الله اعلم بالصواب

شرطی و کلمه آنکه خلوت برای سلامتی دین گزیده از جنت شهرت که در شهرت
 آنست و قال ابو صالح القصاص حین سألہ عبد الله الجحامي عن ترك الکسب
 فلا ن تدعی عبد الله الجحامي امر عبد الله الجحامي ان تدعی عبد الله الزاهد و عبد الله
 العارفي نعم من قال که شهره شوی بیشتر شر الناسی و ویرگوشه نشینی تو هم
 از وسواسی و آن به که اگر خضر اگر ایاسی یکس نشناسد ترا کس نشناسی و بدانکه
 از برای شهرت نشستن در معنی ریاست و در هر عبادتی که ریایافته شود آن عبادت
 قبول نیست اما رومی فی مشکوٰۃ المصابیح عن ابی هريرة قال قال رسول الله
 صلی الله علیه وسلم ان اولی الناس یقضی علیه یوم القیامة رجل استشهد
 فاتی به فعرفه نعمته فعرفها قال فما عملت فیها قال قاتلت فیلک حتی
 استشهدت قال کذبت و لکنک قاتلت لان یقال جریما فقد قیل ثم امر
 به فصب علی وجهه حتی القی فی النار و رجل تعلم العلم و علیه و قراء القرآن
 فاتی به فعرفه نعمه فعرفها قال فما عملت فیها قال تعلمت العلم و علمته
 و قرأت فیلک القرآن قال کذبت و لکنک تعلمت العلم و علمته لیقال انک
 عالم و قرأت القرآن لیقال هو قاری فقد قیل ثم امر به فصب علی وجهه
 حتی القی فی النار و رجل و سمع الله علیه و اعطاه من اصناف المال کما فاتی
 به فعرفه نعمته فعرفها قال فما عملت فیها قال ما ترک من سبیل تصب
 ان ینفق فیها الا نفقت فیها لک قال کذبت و لکنک فعلت لیقال هو جواد
 فقد قیل ثم امر به فصب علی وجهه ثم القی فی النار رواه مسلم و قال
 بعض اهل المعرفة الریاء ما فیہ مرضاء الشیطان اکثر من مرضاء الرحمن
 و عن ابی هريرة قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نعوذ و یا الله
 من جب الحزن قالوا یا رسول الله و ما جب الحزن قال وادی فی جهنم یتعود
 منه جهنم کل یوم مرار یم مائة مرة قیل یا رسول الله من یدخلها قال القراء
 المرأون بأعمالهم و عن بریدة قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم

من قراء القرآن ليتنا كل به الناس جاء يوم القيمة ووجهه عظیم ليس علیه کرم
 رواه البیهقی فی شعب الایمان وحکی عن الأصمعی انه قال رايت اعرابیا
 اتت علیه مائة وعشرون سنة فقلت له ما طول عمرک قال تسرکت
 الریاء فبیقیت وقال النبی صلی الله علیه وسلم من اطعم طعما ما ریاة وسمیة
 اطعمه الله تعالی من صدید جهنم وجعل ذلک الطعام نارا فی بطنه حتی
 یقضی بین الناس کذا فی اخلاص الخالصة ریا وعجب کوه آتشین است
 نیمدانی که کوه دوزخ این است برودل جمیع ارامی دوست امروزی که تا فردا
 نمانی در تب و سوز و وقال اهل الطریق الریاء ما لا یقبله الحق وبعده الخلق
 وقیل الریاء ثمرة شجرة النفاق وقیل الریاء لا یدخل فیہ النیة ولا یحیط به
 الاخلاص وسئل ما لک بن دینار ما علامة کمال النفاق قال ان العبد اذا
 استکمل النفاق ملک عینیه بکی بهما مقی شاء وقال الفضیل المراءى من
 استوخش من الوحدة واستأنس بالجماعة نعم من قال شغوی که گوی ای دوست
 میزنی بر ایدستی سکه و غی میزنی خلق را گیرم که بفریبی تمام
 در غلط اندازی تا هر خاص و عام کار را با خلق آری جمله راست
 باخذ از ویرو حیل کی رواست کار با او راست باید داشتن
 رايت اخلاص وصدق افراشتن گر نیاید راست آن با مردمان
 دوست راضی شان کند از تو همان ای غلط کرده ز غفلت راه را
 بار نادانسته از ره چاه را بنده نفسی نه آن کوه دگاز
 از تو نفس تو بر آورده و مار و سئل حکیم من المخلص ومن المراءى
 قال المخلص الذی یقل الکلام ویکثر العمل والمراءى الذی یكثر الکلام
 ویقل العمل کذا فی خلاصة السلوک والله اعلم بالصواب والیه المرجع
 والمآب شرط سنی و دوم آنکه بر تقدیر خدا اعتراض نکردن و فی الخبر
 قال الله تعالی من لم یرض بقضائی ولم یصد علی بلائی ولم یشکر علی نعمائی

وَلَمْ يَقْنَعْ بَعْضُهُمْ فَلْيَطْلُبْ رَبَّاسُوا قِيٌّ وَأَيْضًا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ اجْلِسْ
يُصْحَبُكَ بِأَمَلِكٍ وَفَضْلًا يُصْحَبُكَ مِنْ حَذْرِكَ وَتَقْدِيرِي يُصْحَبُكَ مِنْ تَقْدِيرِي
وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَنْ شُكْرَ تَعَالَى لَمْ يَزِدْكُمْ وَلَنْ كُفْرَ تَعَالَى لَمْ يَنْقُصْكُمْ
كَبَرُ رُكِّي كَفَتْ أَيْنَ بَارَانِ جَدِّ خُوشِ مِي بَار وَتَفْ أَوَّازِ دَاوُدَ كَبَرُ خُوشِ كِي بَارِيه است
وَحَكِي أَنْ نُوْحًا عَلَيْهِ السَّلَامُ رَايَ يَوْمًا كَلْبًا كَرِيهَ اللَّفْعَاءِ قَبِيحِ الْأَعْضَاءِ فَجَرِي
فِي لِسَانِهِ بِمَا قَصَدَ هَذَا قَبِيحِ مَعُونَتِ عَلَيْهِ وَنَادَى يَا نُوحُ إِنَّهُ قَدْ خَلَقْتَهُ هَكَذَا
فَقُلْ تَخْلُقْ خَيْرًا مِنْهُ فَنَاحَ نُوحُ الْفَسَادَ الْأَخْسِينَ عَا مَا قَتَابَ عَلَيْهِ أَنَّهُ هُوَ
الْقَوَابِ الرَّحِيمِ فَمَنْ بِهِ نُوحًا كَثْرَةً يَنَاحُهُ فَلِلْعَبْدَانِ يَخْرُجُ بِالْعَبْدِ مِنْ سَجَرٍ مِنْ
النَّارِ نَضْ وَالتَّقَابِ كُلِّهَا يَسْ بِرِ تَقْدِيرِ خَدَايَ اعْتَرَضَ نَبَايِدُ كَرِ وَلَا نَ فَعَلَ الْحَكِيمِ
لَا يَخْلُوعُ عَنِ الْحِكْمَةِ كَسْ جِهَ دَانْدَ تَا جِهَ حِكْمَتِ مِيرُودِ مِيرُودِ جِهَ قَبِيحِ قَبِيحِ
مِيرُودِ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ يَا بَكْرَةَ خُودِ رَا فَا رَغَ كَنْدَازِ غَمِ
دُوسَاسِ تَقْدِيرِ خَدَايَ كَنْدَ كَسْ تَقْدِيرِ نَبَايَتِ مَقَاتِ سَتِ تَقْدِيرِ
نَبَايَتِ سَتِ تَقْدِيرِ خَدَايَ تَقْدِيرِ خَدَايَ تَقْدِيرِ خَدَايَ تَقْدِيرِ خَدَايَ تَقْدِيرِ خَدَايَ
وَجِهَ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ حَسَنٌ فَقَدْ اسْتَسْمَتْ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَ
مِنْ أَحْسَنِ دِينًا مَعْنِ اسْمِ وَجِهَ الْآيَةِ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَدَامِ الصَّحَابَةِ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَمَا نَزَادَهُمْ إِلَّا يَمَانًا وَتَسْلِيمًا وَمِنْ أَوَّلِ مَرَامِ الرِّضَاءِ التَّسْلِيمِ
وَالْتَقْوِيَّ فَلَا يَعْزُضُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَصْلًا فَإِنْ كَانَ رِزْقُهُ بَسْطًا شُكْرُهُ
يَتَقَيَّنُ أَنْ الْبَاسُ هُوَ اللَّهُ تَعَالَى وَإِنْ أَتَاهُ بَقِيضُ شُكْرِهِ وَصَدْرُهُ عَلَيْهِ وَيَقِينُ
أَنْ الْقَائِضُ هُوَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِنْ مَثَلَ الْعَبْدُ مَعَ الْخَلْقِ كَمَثَلِ الْعَرِيضِ إِلَى الْغَلِيْبِ
أَعْلَمُ بِدَقَائِقِ الطَّيْبِ مَشْفُوقٌ عَلَى حَالِهِ فَوْضُ أَمْرِهِ إِلَيْهِ وَتَرْكُ الْأَعْتَزَاضِ
عَلَيْهِ لِأَنْ فَعَلَهُ لَا يَخْلُوعُ عَنِ الْحِكْمَةِ فَإِذَا سَقَا الْعَبْدُ وَالْمُرِيْقِيْلَهُ وَيَشْرَبُهُ
وَيَعْلَمُ أَنْ شَفَاعَةً فِيهِ فَكَذَلِكَ الْعَبْدُ إِذَا تَحَقَّقَ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَطِيفٌ
بِعِبَادِهِ رَحِيمٌ عَلَيْهِمْ رَوَّافٌ بِرُفُوضِ أَمْرِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَاسْتَسْلِمَ بِقَضَائِهِ

كما قال بعض العرفاء وكنت الى المحبوب امرى كله فان شاء اجابني وان
شئت انلغاه فعمل ان العاقل لا يعترض بقضاء الله تعالى ولهذا قيل **ه**
كل راحة مجال ستك كويد كجلال كز بهر چه سازي وچرا ميشكني **ب** **م** شرط
سعي وسوم آنكه دور كردن خطورات قال سهل بن عبد الله اسوء حدث
النفس الخواطر وليكن نفيها مشكل جدا فبالخواطر طلبة على ذكر الله
تعالى واحضار صورة الشئيم يرجي ان ليسهل نفي الخواطر ودفع
الهواجس والوساوس وقيل نفي الخواطر هو ترك عظيم لان القلب لو رجع
من ذكر الغير لا يقر بذكر الله فيه اصلا قال الله تعالى واذكر ربك اذ نسيت
اي نسيت الغير وقدر وى في الخبير ان الشيطان جاثم على قلب ابن آدم
فاذا ذكر الله تعالى خنس واذا غفل التقم قلبه الحديث وقال الله تعالى
ان الذين اتقوا اذا مسهم طائف من الشيطان تذكروا الآية وقال تعالى
الشيطان يعدكم الفقر ويأمركم بالفحشاء الآية وقال الله تعالى الشيطان
سوء له وامن الله وقال الله تعالى عن يوسف وما ابرئ نفسي ان النفس
لامارة بالسوء وقال الله تعالى ولا اقتحم بالله الغمامة وقال الله تعالى
ان الشياطين ليوحون الى اولياءهم وقال الله تعالى ومن يعيش عن ذكر
الرحمن فيقض له شيطان فاهوله قرين وقال صلى الله عليه واله وسامع
ان للشيطان لغة بابن آدم وللملك لغة فاما لغة الشيطان فايعاد بالشر
وتكذيب بالحق واما لغة الملك فايعاد بالخير وتصديق بالحق وفي رسالة
الملك وسئل الجني من الخطرات فقال الخطرات اربعة خطرة من الله
تعالى وخطرة من الملك وخطرة من النفس وخطرة من الشيطان
فالخطرة التي من الله تعالى ترشد الى الاشارة والخطرة التي من الملك
ترشد الى الطاعة والخطرة التي من النفس تجر الى الدنيا وتطلب غيرها
والخطرة التي من الشيطان تجر الى المعاصي ودعوات اورده استكمله

شیطان نفس او حرکت آورد و له فرشته روح را در حرکت آورد چون له شیطان
 بر خیزد و تحرک نفس پیدا آید و از جوهر نفس ظلمتی پیدا آید اثر آن ظلمت بدل رسد
 نظر شیطان بر دل افتد یا غوا و دوسو سه پیش آید و تحرک نفس بر هوا بود و نفس
 عجلت کند و طلب آن هوا و در حرکت شود و هوای نفس آنست که برای خود حطی
 طلبد و از سر وی بجوید و چون له فرشته بر آید تحرک در روح افتد و از جوهر روح نوری
 ظاهر شود و از آن نور همتی عالی در دل پیدا آید و آن له از سه معنی یکی بود یا ادای
 فریضه که بدان امور است و ای طلب فضیلتی که مندوب است و یا باجی جوید که صلاح وی
 در آنست کذا فی الکذا الا و را پس باید که رعایت کند و نیک بیند که این خطر یا خیر است
 یا شرف است یا ضرر و بی رعایت این شرط تفرد باطن حاصل نیاید و الله اعلم
 بالصواب و الیه المرجع و المآب شهر طوسی و چهارم آنکه پیوسته نماز جمعه خواندن
 لقوله علیه السلام ولا اعتكاف الا فی المسجد الجامع یعنی یصلی فیه جمعة
 و جماعة لانه واجب لا یجوز للمعتكف ان یترك الواجب ان كان یجلس فی
 فی غیر مسجد الجامع یعنی لا یصلی فیه الجمعة فینبغی ان یمخرجه الى الجمعة
 لانه قال الله تعالى اذ انودی للصلاة من یوم الجمعة الا یتعذر فی شرح المسلم
 الجمعة من فروض الاعیان عند اکثر ذهاب بعضهم الى انها من فروض
 الکفایة و هی واجبة علی کل من جمیع العقول و البلوغ و الحریة و الذکورة
 و الاقامة اذ الم یکن له عذر و فی جامع الرموز و قال بعض المشائخ انها
 فریضة علی اهل المصر و واجبة علی اهل اطرافه و سنة علی اهل القرى
 الکبیرة المستجمعة بشرائطها کما فی المصنوعات و در کثر الاوراد آورده است
 در قول بار تعالی اذ انودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا الى ذکر الله
 امر است و امر بسی سوی خیری نباشد الا برای وجوب آن خیر و امر بترک بیجا
 در وقت نماز جمعه نیز دلیل است بر وجوب او باید دانست که فریضه در اصل نماز
 ظهر است اما اقامت جمعه در تمام او نقص ثابت شده است بخلاف قیاس

و اجماع است که چون کسی را جمعه فوت شود ظهر را قضا کند نه جمعه زیرا که جمعه را قضا
 نیست و بیکر آنکه جمعه را وقتی علمیده نیست او را در وقت ظهر او میگذشت پس معلوم شد
 که نماز جمعه فرضی علمیده بنفس خویش نیست چون فرائض دیگر و اگر او بنفس خویش
 فرضیه بودی بایست که او را وقتی علمیده بودی و چون فوت شدی او را قضا بود
 پس فصل اینست که در وقت نیست نماز جمعه لفظ فرض بر زبان نراند و لفظ ظهر بر
 گوید زیرا که در اصل وضع جمعه برای اسقاط ظهر است و در موضعی که مصر جامع بود سقط
 ظهر است و الاسقاط ظهر نیست ولیکن باید که نیز چنین کند که نوبت آن اصلی الله
 تعالی را کتبتین صلوة الجمعة متوجهاً الى جهة الكعبة الشريفة مقتدياً بالله اکبر
 و كان يوم الجمعة في الجاهلية يسمى عكروية بفهم العين المصحلة و ضم الراء
 و بالباء الموحدة و اول من سماه يوم الجمعة كعب بن سوي و لما قدم رسول
 الله صلى الله عليه وسلم المدينة اقام يوم الاثنين والثلاثاء والاربعاء والخميس
 في بني عكر بن عوف كذا في الثمني وفي روح الارواح خلق الله آدم في اخر ساعة
 من يوم الجمعة پس چون شوق کلمه باشوق آدم شد فرمان شد که این روز را
 جمعه نام نهند چون روز اجتماع مشتاقان است کذا فی شمائل الانبياء و عن ابی هريرة
 قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم خير يوم طلعت عليه الشمس يوم
 الجمعة فيه خلق آدم وفيه ادخل الجنة وفيه اخرج منها ولا تقوم
 الساعة الا في يوم الجمعة رواه مسلم و عن ابن عباس ان النبي صلى الله عليه
 و الله وسلم قال من ترك الجمعة من غير ضرورة كتب منافق في كتاب لا ينجي
 ولا يبذل و عن ابی جعفر الضمیری قال قال رسول الله صلى الله عليه و الله
 وسلم من ترك ثلاث جمع تها و نابها طبع الله على قلبه رواه ابو داود و الترمذی
 و النسائی و ابن ماجه و الدارمی و رواه مالك عن صفوان بن سليم و احمد
 عن ابی قتادة كذا في المشكوة و رفو اند الفوائد مطبوعه است اگر يك جمعه کسی نباز
 نرود يك نقطه سیاه بر دل او پیدا شود و اگر سه جمعه نرود تمام دل او سیاه شود

در اینست جمعه لفظ فرض بر زبان نراند و لفظ ظهر بر نگویید

نعوذ بالله منها از تفسیر معنی امیر المؤمنین علی گفت رضی الله عنه هر که ترک آورد
 یک جمعه را بغیر عذر و کفارت این نیست تا روز قیامت پس متکلف را باید که
 نماز جمعه ترک نکند چنانچه اکثر رجال صوفیه متکلف میشوند و نماز جمعه ترک میکنند
 آنچنانکه اختلاف فی ان فی الجمعة ساعة اجابة الدعوة ولكن اختلفوا آية
 ساعة هي قال بعضهم هي عند طلوع الشمس وقال بعضهم هي عند الزوال
 وقيل هي عند غروب الشمس وقيل هي بعد الاذان وقيل هي اخر ساعة من
 يوم الجمعة وقال بعض العلماء ان هذه الساعة مبهمة في يوم الجمعة
 لا يعلمها الا الله كما بها ليلة القدر في جميع شهر رمضان وكانها مصادقة
 الي سبطي في جميع صلوة الخمس وفي الشمني والعصير انها ما بين جلوس الامام
 علي المنبر الى ان يسلم من الصلوة اما اكثر برين انك ان ساعت بعد از عصر تا غروب
 شفق است که امر وی فی مشکوة المصابیح عن ابي قال قال رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم التسع والساعة التي تروى فی يوم الجمعة بعد العصر الى
 غروب الشفق رواه الترمذي وچون اختلاف ساعة جمعة شنیدی و در ایقی
 اکنون بگوش هوش بشنو و دریاب که در روز جمعه غسل کردن مستحب است و فضیلت
 بسیار دارد و ثمار وی عن ابی هریرة عن رسول الله صلى الله عليه واله وسلم
 قال من اغتسل ثلث اتي الجمعة فصل ما قدر له ثلث انصرت حتى يفرغ الامام
 من خطبته ثلث يغسل معه غفر له ما بينه وبين جمعة الاخرى وفضل ثلاثة
 يا مدرواه مسلم وعن ابی سعيد الخدري قال قال رسول الله صلى الله عليه
 واله وسلم غسل يوم الجمعة واجب على كل محتلم متفق عليه كذا فی مشکوة
 وقال الطيبي ذهب الفقهاء الى انه غير واجب وتناول الحديث على المعنى
 الترغيب كذا فی شرح مشکوة بدانکه اختلاف کردند غسل کردن روز جمعه که
 بدانام وقت باید کرد و اما مفتی به آنست که بآن غسل نماز جمعه باید کرد و بعد از غسل
 این دعا بخواند اللهم طهرني من الدنس والافذار واغسلني من الذنوب

الصغار والكبار برحمتك يا ارحم الراحمين شرط سعي وحبهم انهم يمشون
 استغفار خوانم لقوله تعالى واستغفر الله ان الله غفور الرحيم وفي الخبر
 قال الله تعالى يا ابن ادم منك الاستغفار ومنى المغفرة وفي شريعة الاسلام
 ومن سنة الاسلام الاستغفار على الدوام فانه يجعل الكبيرة صغيرة وعنه
 عبد الله بن يسير قال قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم طوبى لمن وجد
 في صحيفته استغفارا كثيرا رواه ابن ماجة وسروى النسائي في عمل يوم وليلة
 وسروى ان رجلا جاء ابن عباس رضي الله عنهما وشكى اليه قلة المال فامر
 بالا استغفار وجاء اسعد وشكى اليه لقلته الا ولاد فامر بالا استغفار فقبل
 عن المسئلةين مختلفين بمجواب واحد فقال السمرقندي ون قوله تعالى
 واستغفر واسر بكرة انه كان غفارا يرسل السماء عليكم مدررا وما وجدكم
 با موال وبينين ويجعل لكم جنات ويجعل لكم انهارا ففرح من الله تعالى
 بالا استغفار المطر والمال والولد والجنة والانهار والاستغفار استغفار
 واحد كذا في كفاية الشعبي وقال عليه السلام لكل داء دواء وداء الدنيا
 الاستغفار كذا في فتاوى فيروز شاهي قال بعض اهل الكلام لا يستغفار طلب
 المتغفرة بقدر فهم العصية والاعراض عن العصية وعن الاخر المزني قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم انه ليغان على قلبي وانى لا استغفر الله في
 اليوم مائة مرة رواه مسلم وعن ابى هريرة قال قال رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم والذي نفسي بيده لو لم تذنبوا لذهب الله بكم واخمس
 بقوم يذنبون فيستغفرون الله فيمحو لهم غيرهم رواه مسلم وعن ابى بكر المزني
 رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ما اصر من استغفر
 وان عاد في اليوم سبعين مرة رواه الترمذي وابو داود وعن عائشة ان
 النبي صلى الله عليه واله وسلم كان يقول اللهم اجعلني من الذين اذ ابغضوا
 استبشروا واذا اساءوا استغفروا رواه ابن ماجة والبيهقي في دونهما

الكبر كذا في الشكر وفي الاخبار ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال ان الحفيد
 يحشران يوم القيمة بين يدي الله تعالى فيقول احدا يا رب خذ لي بظلمتي من
 اخي فيقول الله تعالى الست قد استغفرت له ثم تريد ان اعذب به اليوم لا جلك
 فيقول المخصص يا رب لم استغفر له فيقول الله المثل بعد كل صلوة اللهم اغفر
 لي وللمؤمنين والمؤمنات الى اخره وهذا موثق فان شئت استحييت ماء كما
 فادخل كما البخسة وان شئت الصفتك منه واطالك بحقوق فيقول يا رب استجب
 دعائي وادخلنا الجنة كذا في كفاية الشعبي وعن عمر بن الخطاب رضي الله عنه عن
 النبي صلى الله عليه وآله وسلم انه قال اخبرني جبريل صلوة الله عليه قال الله تعالى
 لو ان عبد امن عبادهى اخذ السيف ثم حمل على جميع اهل الدنيا وقتلهم ثم طلب من
 التوبة كتبت عليه ولغفرته ولا ابالي ويروى عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم
 ان جبريل صلوة الله عليه والسلاما تاها عند وفاته فقال يا محمد ان الله يقرأ
 بك السلام ويقول من تاب قبل موته بسنة قبلت توبته فقال يا جبريل سنة
 لا متى كثيرة فذهب جبريل ورجع فقال ان ربك يقرأ بك السلام ويقول من
 تاب قبل موته بشهر قبلت توبته فقال يا جبريل شهر لا متى كثيرة فذهب ورجع
 فقال الرب تعالى يقرأ بك السلام ويقول من تاب قبل موته بجمعة قبلت توبته
 فقال يا جبريل جمعة لا متى كثيرة فذهب ورجع جبريل فقال ان ربك يقرأ
 بك السلام ويقول من تاب قبل موته بيوم قبلت التوبة فقال يا جبريل
 يوم لا متى كثيرة فذهب ثم رجع فقال من تاب قبل موته بساعة قبلت
 توبته فقال يا جبريل ساعة لا متى كثيرة فذهب ثم رجع فقال ان الله تعالى
 يقرأ بك السلام ويقول ان كان هذه كثيرة فلو بلغ روحه الخلق ولم يمكن
 الاعتذار بسأله فاستحيى مني وندم بقلبه غفرت له ولا ابالي كذا في روضة
 العلماء وكذا قال الفقهاء رحمهم الله تعالى ايمان الياس غير مقبول وتوبته
 الياس مقبولة عن حبل ورجاء رجل الى النبي صلى الله عليه وآله وسلم فقال

الخ

مس

واذا نوب الي فقال قل اللهم مغفرتك اوسع من ذنوبي ورحمتك ارحب عندي
 من علي فقال لها ثم قال عد فعاد ثم قال عد فعاد فقال قم فقد غفر الله لك
 مس ان الله يبسط يده بالليل مستحي النهار وينسط يده بالنهار ليتوب
 مستحي الليل حتى تطلع الشمس من مغربها وجاء رجل فقال يا رسول الله صلبي
 احدنا يذنب قال يكتب عليه قال ثم يستغفر منه ويتوب قال صلى الله عليه
 واله وسلم يغفر له ويتاب عليه قال فيجوز فيذنب قال يكتب عليه قال ثم
 يستغفر منه ويتوب قال صلى الله عليه واله وسلم يغفر له ويتاب عليه و
 لا يعمل الله حتى تملأ طمس ط ما من مسلم يعمل ذنبا الا وقف الملاك الموكل
 باحصاء ذنوبه ثلاث ساعات فان استغفر الله من ذنبه ذلك في شيء من تلك
 الساعات لم يوفقه عليه ولم يعذب يوم القيمة **مردس** ومن كان
 حذ اللسان فاحشة لازم الاستغفار كحديث شكوت الى رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم ذنبي فقال اين انت من الاستغفار افي الاستغفار الله
 في كل يوم مائة مرة **ث س** وكفارة المجلس ان يقول قيل ان
 يقوم سبحانه اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفر لك و
 اقرب اليك وفي رواية ثلاث مراة وفي رواية عملت سوء وظلمت نفسي
 فاغفر لي انه لا يغفر الذنوب الا انت كذا في حصن الحصين وعن شداد بن
 اوس قال قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم سيد الاستغفار ان يقول
 اللهم انت ربى لا اله الا انت خلقتنى انا عبدك وابنا على عهدك وعبدك
 ما استطعت اعوذ بك من شر ما صنعت ابوء لك بنعمتك على وابوء بذنبي
 فاغفر لي فانه لا يغفر الذنوب الا انت قال ومن قالها من النهار موقفا بها
 فمات من يومه قبل ان يمسي فهو من اهل الجنة ومن قالها من الليل وهو
 موقفا بها فمات قبل ان يصبح فهو من اهل الجنة رواه البخاري كذا في الشكوة
م من قال استغفر الله الذي لا اله الا هو الحق المقيوم واتوب اليه

غفر له وان كان قد فر من الزحف **د ت** ثلث مراة **ت احب مرط**
 خمس مراة غفر له وان كان عليه مثل نرد البحر وفي كفاية الشجعي روى عن
 حارث انه سأل علي بن ابي طالب فقال اي الاعمال افضل قال الاستغفار قال
 فقلت استغفر الله الذي لا اله الا هو الحي القيوم غفارا الذنوب والتوب اليه
 فتبسم علي رضي الله عنه فقلت له هل جرى علي لساني خطأ فقال لا
 وليكن سألت رسول الله صلى الله عليه واله وسلم فقلت اي الاعمال افضل
 فقال الاستغفار قال فقلت استغفر الله الذي لا اله الا هو الحي القيوم
 غفارا الذنوب والتوب اليه فتبسم النبي صلى الله عليه واله وسلم فقلت له
 يا رسول الله صلهم هل جرى علي لساني خطأ فقال لا وليكن سألت جبرئيل
 عليه السلام اي الاعمال افضل فقال الاستغفار فقلت استغفر الله
 الذي لا اله الا هو الحي القيوم غفارا الذنوب والتوب اليه فتبسم جبرئيل
 عليه السلام فقلت له هل جرى علي لساني خطأ فقال لا وليكن سألت
 ميكائيل عليه السلام اي الاعمال افضل فقال الاستغفار فقلت استغفر
 الله الذي لا اله الا هو الحي القيوم غفارا الذنوب والتوب اليه فتبسم
 ميكائيل فقلت له وهل جرى علي لساني خطأ فقال لا وليكن سألت
 اسرافيل اي الاعمال افضل فقال الاستغفار فقلت استغفر الله الذي
 لا اله الا هو الحي القيوم غفارا الذنوب والتوب اليه فتبسم اسرافيل فقلت
 له هل جرى علي لساني خطأ فقال لا وليكن سألت رب العالمين جعل جلاله
 اي الاعمال افضل فقال الاستغفار فقلت استغفر الله الذي لا اله الا هو
 الحي القيوم غفارا الذنوب والتوب اليه ثم قال الله تعالى ما من عبد
 يتدم بقلبه وهو يقول هذه الكلمة بلسانه الا غفرت له ولا ابالي قط
 وفي خلاصة السالك روى ان النبي صلى الله عليه واله وسلم قال ان الله
 اذا ذنب ذنبا لم يكتب عليه حتى يذنب ذنبا اخر فلم يكتب عليه حق ذنب

ذنباً آخر فاذا اجتمعت عليه خمسة من الذنوب ثم اذاعل حسنة واحدة
 كتب الله له خمسة حسنات وجعل الخمسة بأمره خمسة سيئات وقال اهل
 الاشارة التوبة على ثلاث اضراب توبة العام وتوبة الخاص وتوبة الاخص
 فاما توبة العام فمن الذنوب والسيئات وتوبة الخاص فمن الذلات والفتن
 وتوبة الاخص فمن رويته الحسنات والانتفات الى الطاعات وقال استاذ
 ابو علي التوبة على ثلاث اقسام اولها التوبة واوسطها الانابة وآخرها الاوية
 فيجعل التوبة بداية والاوية نهاية والانابة اوسطها فمن تاب من خوف
 العقوبة فهو صاحب التوبة ومن تاب طمعا في الثواب فهو صاحب الانابة
 ومن تاب مراعاة للامر لا للرجعة في الثواب ولا للرهبة من العقاب فهو
 صاحب الاوية ليس ساكناً رابك به في توبته ويستغفر كندك توبته ويرى نشانه
 مؤمنان يست يقول بعض اهل التحقيق التوبة صفة المؤمنين وقال تعالى
 وتوبوا الى الله جميعاً ايها المؤمنون لعلكم تفلحون عن ابي درداء رضي الله
 عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه واله وسلم يقول ان لكل داء
 دواء وان دواء الذنوب الاستغفار وعن عائشة رضي الله عنها قالت
 جاء عبيد بن الحارث الى رسول الله صلى الله عليه واله وسلم فقال يا رسول
 الله اني اتوب ثم اعود قال فكلما اذنبت فتاب فقال يا رسول الله اذ ايتك ذنوب
 ذنوبي قال عفو الله اكثر من ذنوبك يا عبيد بن الحارث حكى عن ابي عثمان
 المخزومي انه قال الانابة اجل من التوبة لان التائب اذا ارجم الى ربه ببعض
 مصيبتة سمي تائباً ولا يسمى منيباً الا انه ارجم الى ربه بالكلمة ونسأرك
 المخالفات اجهم وحكى انه سئل عن يحيى بن معاذ عن التوبة النصوص قال
 ان يكون لصاحبها حين سفوح وقلب عن المعاصي جوارح فاذا كان كذلك
 كان امادات التوبة عليه قلوب وقال النبي صلى الله عليه واله وسلم اذا
 مات شاب تائباً يرفع الله تعالى العذاب عن مقابر المسلمين اربعين عاماً

لكرامة على الله تعالى وحكي انه كان في بني اسرائيل شاب اطاع الله تعالى
 عشرين سنة نظروا ما في المرأة فرأى الشيب غالباً فقال يا رب عبدك
 عشرين سنة وعصيتك مثلاً فان رجعت اليك اتقبلني فسمعها تفتأ
 يقول اطعنا فشكرناك وعصيتنا فامهلناك فان رجعت اليك قبلناك كذا
 في اخص الخالصة وقال النبي صلى الله عليه واله وسلم اذا تاب المؤمن كتب الله
 بكل يوم مائة الف حسنة واعطاه الله ثواب شهيد ويتوب يوم القيامة
 القيامة بالف تاجر وفقر له فقبره باب من الجنة ويقوم يوم القيمة ملك عن
 يمينه وملك عن يساره وملك بين يديه وملك من خلفه يبشرونه بالجنة
 وقال عليه السلام لو علمتم الخطايا حتى تبلغ السماء ثم تدنو فتاب الله عليكم
 وقال ذو النون على كل جارحة تقبلة فتوبة القلب نية ترك الخطورات
 وتوبة العين الفص عن الحرام وتوبة السمع ترك الاصغاء وتوبة اليد ترك
 تناول ما ليس بحل وتوبة الرجل ترك السعي الى الملاهي كذا في خلاصة الحقائق
 اتم طالب صادق چون ثواب توبه واستغفار شفيدي ودر يافتی اکنون باید که در توبه
 پیوسته شغول باستغفار و توبه باشی و فرضت را غنیت دانی چنانچه غریبی بیقراری
 ما فات مضی ما سیأتیک فاین هم فاعظم الفرصة بین العدمین وملت
 کنی در توبه و استغفار حکی ان مالک بن ینار مر علی شاب و قد اشتغل بالفسق
 فنصحه و وعظه فقال له الشاب دعنا یا مالک حتی ندق الدیاء فاننا نرتوب
 فمر مالک و تركه فلما کان بعد ایام سمع بقاء من بدیهه فسئل عن ذلك فقیل
 له مات کذا الشاب قد دخل علیه و جلس عنده لیستغفر له فسمعها تفتأ فی ناحية
 البيت یقول و عه یا مالک حتی ندقمند و قال کذا فی کفاية الشیعی و باید که در
 گریه و زاری باشی شرمندگی و پشیمانی حایت خود بسیار می چنانچه صاحب قصیده بر
 میفرماید و استغفر الدمع من عین قد امتلأت من الحسار و الزم
 حمیة الندم و قیل کان عبد الله بن عباس رضی الله عنه یقول یا صاحب

کتاب

الذنب لا تنس ما لا ينسى ولا تنس ما يقر أعذار بين يديك في عرصات القيامة
 يا صاحب الذنب انظر ما فعل الذنب بأدم صولة الله عليه فإنه اذنب ذنباً
 واحداً ففتاك الله بسره وابد السقته وانخرجه من الجنة ولم ينفعه القرب ويا
 صاحب الذنب ان اياك اذنب في الجنة واعتذر في الدنيا حتى عاد الى الجنة
 يا صاحب القوف ان الذنب قد نيب بالغفلة في الدنيا وترجوا ان تعتذر في
 الجنة كذا في كفاية الشعبي فما قد كشف لك الغطاء فاختبر نفسك ما بخلوا
 في كتاب الزهد عن لقمان عوده لسانك اللهم اغفر لي فان لله ساعة لا يرد
 فيها سائل اليه وفق ولجميع المؤمنين والمؤمنات بالتقوى والاستغفار ورو
 الحسنات واقبل لي توبتي وجميع المسلمين والمسلمات لانك مجيب الدعوات
 ومكفر السيئات مسرعة التي تبت عن كل المعاصي . يا خلاص رجاء من خلاص
 اغثن يا غياث المستغيثين . بفضلك يوم يؤخذ بالذنوب . التي تبت عما كان مني .
 فكفر سيأتي وارض عني . ولكن يوم القيمة لي معيدين . واحسن بي كما احسن ظيقت
 شرط سي وشمم أنك يا ذكر من موت ومحب وشتن يا واما التذكر فلما يرى
 في المشكوة عن ابن عمر رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 ان هذه القلوب تصدأ كما تصدأ الحديد اذا اصابه الماء قيل يا رسول
 الله وما جلاءها قال كثرة ذكر الموت وفي عين العلم قال رسول الله صلى
 الله عليه واله وسلم فم من يذكر الموت في اليوم واليلة عشرين مرة حين
 قيل هل تحشرهم الشهداء احد وكذا قيل لكل شيء اصل وفرع فاني اصل
 الطاعات ذكر الموت والطاعة فرعها وان اصل المعاصي نسيان الموت
 والمعاصي فرعها اما بشت وشتن موت را برين معني كه حق تعالى را ورا و عدة كرده
 است كه ميان با و تو وقت تقاعد موت است چنانچه كلامي مشهور است كه الموت
 جسر يوفيل الجيب الى الجيب ليس محب را اما موت را منتظر مي باشد كه
 بهج و قتي از يادوي خالي نرود وفي الفتوية قال الله تعالى يا غوث الاعظم

لوی علم الانسان ما كان بعد موت فما تمتی الحیوة فی الدنيا ویقول بن یس
 الله تعالى کل لحظة ولحظة وساعة یا رب امتنی وامتنی وروی ان ملك الموت
 جاء الى ابراهيم عليه السلام ليقبض روحه فقال له ابراهيم عليه السلام
 لما جد اجئت فقال لا قبض روحك فقال له ابراهيم عليه السلام رايت خليلي
 يقبض روح خليلي فرجع ملك الموت ثم جاء اليه وقال رب العزت يقرع بابك
 السلام يقول لك هل رايت خليلي يكره غروية خليلي فقال ابراهيم عليه
 السلام عجّل قبض روحی کذا فی کفاية الشعبي ما احسن ما قال بعض الحكماء
 ما سید و سالت میدههم جان و وگر نه طاقت بجران که دارد و وعن النبي
 صلى الله عليه واله وسلم الموت تحفة المؤمن والذراهم والدنيا نذر ربیع المناسف
 وانها رواها الى النار وعنه عليه السلام للموت للمؤمن خير من الحیوة والفقر
 للمؤمن خير من الغناء والذل للمؤمن خير من العز والرفعة وعنه عليه السلام
 الموت غنيمة والعصية مصيبة والفقر راحة والغنا عقوبة كذا فی خلاصة
 وقالت عائشة رضي الله عنها الموت غنيمة المؤمن لانه لا يخلو اماكن يكون مصلحاً
 او عاصياً فان كان عاصياً فبالموت ينقطع عاصياً نه ولا يأتي منه ما يستحق العقوبة
 بعد ذلك وان كان مصلحاً فانه ينال ثواب الطاعات وتستريح في القبر ولا يئد
 لنفس من الموت كذا فی كفاية الشعبي بدأكه ذرا وكر دن موت فأكده اينست که
 تا کارهای دنیا را فراموش کن از جنت خوف موت و قلب اور روشن شود چنانچه
 با آنکه رشت قول رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان هذه القلوب تصدأ الحديد
 که آدمی را بعد وفات احوال گور و تنهایی یاد نماند و گمان آن در شمه باشد که این همه
 مال و اسباب و عیال و اطفال و خویش را قربا همه همراه خواهند آمد و مرآت آنها نخواهند
 گذشت که نیاز و نعمت ایشان را پرورم چون ویراتنها در جنازه نهند و همچنان او را
 زین بکفند و مال و اسباب را همراه نهند تا امید شود که در دنیا این همه دیدنی بودند
 با خود بردنی است تا بر بد دست آنچه او را مال خود انکاشیتهم با و بد دست آنچه او را عمر

خود نپنداشتیم و چون جنازه او از خانه بیرون بر ندر برای وداع او عورات نیز بیرون
 آیند میت طبع کند که انچه بد مادم و خواهرم و عروس من برابر من روان شدند
 چون عورات را باز گردانند مرده بزبان حال گوید ای یاران همه را نمیگذارید باز
 مادم را بگذارید که از همه مهربان تر هست و اگر مادم را نمیگذارید باری خواهرم را
 بگذارید که بی برادر نمیتواند زیست و اگر خواهرم را نمیگذارید باری عروس مرا همراه
 من کنید که بی شوهر نمیتواند چندان عجز و زاری نماید که اگر زندگان آنرا بشنوند از
 بهیبت بگریزند و هیچکس زنده نماند و چون جنازه را روان سازند خویشان و یاران
 و برادران همراه روند چون جنازه او بتجلیل بر ندر بزبان حال گوید که ای یاران
 جنازه مرا آهسته برید که پدر من عصا در دست گرفته و سر برهنه کرده چگونه می آید و
 برادران بی برادر مانده اند فریاد و فغان میکنند و فرزندانی بی پدر شده اند
 بابا گویان چگونه می آیند اندکی صبر کنید و آهسته روید که من بعد جنازه من نخواهم
 دید پس فرشته از آسمان ندا کند که ای میت بهیوده مگو و خیال خام از سر خود دور
 کن که قبر ترا همی ساخته اند و منکر و نکیر برای سوال تو و عقوبت تو انتظار می برند
 چون جنازه بر سر گور میرسانند هر کس که می آید تجلیل میکند و همین نغمی میگوید که بزودتر
 فرود آید و دو کس او را در لحد فرود آند میت میداند که این دو کس با من موافقت
 خواهند کرد و ایشان از گور من جدا نخواهند شد چون یکی از ایشان بیرون می آید
 دیگری برای خشت زدن بماند برین یک تن دل می بندد و چون او نیز بیرون آید پس
 از همه کس دل بر کند و از همه نا امید شود و تکیه بر فضل و کرم باری تعالی خواهد کرد و قافا
 باز آیند و او باشد که عزیزان بر سر گور من باشند تا من از حساب نکیر و منکر فارغ
 شوم چون بعد از دفن از سر گور دور میروند و هیچکس نماند منکر و نکیر فرود آیند
 و گویند من را بک دمن نبیک و ما دینک سه آن روز یاد کن که پسر منم ترا
 من را بک اندران شب تاریک اولین سه هر که آمد در جان پر ز شورش
 حاجت پیا پیش رقتن بگور در و عشقت دنیا چون پی بی بقا جانی و

ویران شمری * دل منه بر این پلی بر ترس و بیم * برگشت ساز و شوانجا بقیم *
 رستی را در حقیقت سفته اند * جارفان این خانه فانی گفته اند * برگدراز دوستی
 مال و جاه * زانکه المات نیست * مار و جابه چاه * قال عكرمة تمني آدم عليه
 السلام ان يرى ملك الموت فلما رآه صهق وغشى عليه وسبح إسرائيل عليه السلام
 وضع يده على رأسه وميكائيل على صدره وإسرافيل على قلبه وملك الموت
 على رجليه وما أفاق إلا بعد تسعة أيام ثم نثرت منه عرق أصفر وروى ان
 الله تعالى لما خلق الموت على الصورة التي خلق ثم امره ان مرين صفوف
 الملائكة اغشى عليهم الفى عام فلما افاقوا قالوا يا رب ما هذا فقال هذا
 الموت قالوا فمن يذوق فقال كل ذى روح كذا فى كفاية الشعبى قيل وكان
 اسم ادريس النبى عليه السلام راختوخ وسمى ادريس بكثرة درسه كتابا لله
 تعالى وكان يخطط كل يوم قميصه وكان كلما غر زايرة يسبح الله تعالى فلما اتم
 التمهين سلمه الى اصحابه ولم يطلب منه اجرة ومع ذلك يعبد الله عبادة
 فى كل يوم و ليلة يتجهزون الواصفون عن وصفها حتى اشتاق اليه تلك الموت
 وسأل الله تعالى يا ذن فى نرا مرته فاذن له فاقى على صورة آدمى وسلم عليه
 وجلس عنده حتى يصحب منه اربعة ايام ولما يرى ادريس منه ما يخالف
 طبعه الادمين فقال له من انت قال انا ملك الموت قال انت عندي منذ
 اربعة ايام فهل قبض روح احد قال نعم قبضت ارواحا كثيرة ارواح الخلق
 عندي كما لما نذرة امتنا واولها كما تناول احد اللقمة فقال ادريس يا ملك الموت
 اجئت نرا ام قابضها قال جئت نرا باذن الله تعالى ثم قال ادريس عليه
 السلام يا ملك الموت صاحبتي منك ان تقبض روحى ثم لحي الله تعالى نسي
 اعبد الله تعالى بعد ما ذقت مرارة الموت فقال ملك الموت انى لا قبض
 روح احد الا ان يا مرنى الله تعالى فاوصى الله تعالى ان انقبض روح ادريس
 فقبض من ساعة فمات ادريس عليه السلام فبكى ملك الموت وتضرع الى

الله تعالى وسائل ان يحيى صاحبه اذ ريس عليه السلام فاجاب الله تعالى فما نفع
 ملك الموت فقال يا اخي كيف وجدت مراة الموت فقال ان الحيوان اذا
 لم يزل جلد له حال ميوته فمراة الموت اشد منه الف مرة فقال ملك
 الموت الرفق الذي فعلت بك في قبض روحك ما فعلت بأحد قط الى
 آخر القصة وقصرت هذه القصة لاجل ضيق المقام في هذه المختصر ومن
 اراد ان يطالع هذه القصة فليطالع في السبعيات وعن وهب بن منبه
 رضى الله عنه قال لما دخل ملك الموت على مريم ومالك في شرا بها فغشى عليها موته
 ثم افاقت فقالت من انت يا عبد الله اقصه جيمي منك واضطربت منك
 جوارحي وطأ رجلي وتغير لوني وغشى علي فقال ملك الموت انك لا ارحم
 الصغير لصغيرة ولا اوقر الكبير لكبرة ولا استاذن على العاويك ولا اهاب
 بحبا برة وانا مخرب الدور والقصور ومحمر القبور وانا المفرق بين الجماعات
 وانا صانع الموت فاقتضى الامر واحم فقال لا تقهرى ساعة حتى يجمع جيمي وثمة
 فوادى وقرة عيسى عيسى روح الله قال لها وريد لك وانا عبد ما موبى والله
 عدل لا يجوز وقد امرني ان لا انزل قد ما ان قد مرحتى اقبض روحك فوضعتك
 هذه ثم قبض روحها فجمع عيسى عليه السلام ونزل جبرئيل عليه السلام
 وميكائيل عليه السلام فدفنوها فساخ عيسى عليه السلام في الارض برأ
 وجرا وسهلا وبأكل الخشيش ويشرب الماء فمهر بجبل يتجوى من قمته عيانات
 ما لسان مسر تاني فسال الله تعالى يا ذن الجبل في الكلام معه وسال الجبل
 فقال يا روح الله اني سمعت الله تعالى يقول وقودها الناس والحجارة عليها
 ملائكة غلاظ شديد الاية فهذه هي ابكى فزما من الله ان لا يجعلني من
 تلك الجبال والحجارة وروى عن عيسى عليه السلام من يقبر ساعرب بن نجح
 فدعا الله تعالى فقال يا سامر قم باذن الله فخرج ابيض الرأس واللحية فقال عيسى
 عليه السلام ما شاك يا سامر وقد مت اسود الرأس واللحية فقال السامر ما حسبت

صوتك الأصيحة يوحنا القيمة اسود الرأس واللحية وكله عيسى انريد ان تقيس
قال لا في منذ راكن اسنة مت ولم تخرج مرارة الموت من حلقى كذا في
خلاصة السلوك وفي دقائق الحقائق يقول الموت يا على صوت انا الموت
الذى افرق كل حبيب وافرقت بين المرأة والزوج وانا الموت الذى افرقت بين
البنات والامهات وانا الموت الذى افرقت بين الابن والاباء وانا الموت الذى
افرقت بين الاخوة والاخوات وانا الموت الذى اقهر القوى من بنى آدم و
انا الموت الذى اخرب الدور والقصور وانا الموت الذى اقلكم ولو كنتم
في بروم مشيدة ولم يبق مخلوق الا يذوقني واذا انزل الموت على احد قام
بين يديه على صوته ثم يقول النفس من انت وما تريد فيقول انا الموت
الذى اخرجك من الدنيا واجعل اولادك يتيماً وزوجك امرأة وما لك
صدايق وشرائك الذى لا تجده في حال حيوتك وانت لم تقدر خيراً
لا خير تلك اليوم جئت اليك ولم يفعل خيراً من بعدى فاذا اسمع النفس
حول وجهه الى الحائط فترى الموت قائماً بين يديه فيقول وجهه الجانب
الاخر فترى الموت قائماً بين يديه فيقول الموت المرفرفنى وانا الموت
الذى قبضت بروم والديك وانت شطرت ولم يشفك اليوم اخذ من روحك
وانا الموت الذى افنيت القرون الماضية اكثر ذوقه منك ثم يقول
له ملك الموت كيف رايت الدنيا فيقول رايتها مكارمة عند امة تروى ان
كعب الاحبار ان الله تعالى خلق شجرة تحت العرش عليها اوراق بعدد
الخلائق فاذا انقطع اجل العبد وبقي له من عمرة اربعون يوماً سئلت
ورقة فتعطي على حجر عزم ايل فيطعم بذلك فامر يقبض بروم صاحبها
ويجوز ذلك يسمون له ميتاً في السماء وهو حي على الارض اربعون يوماً في
الخبر اذا وقع العبد في الترع يتأذى منادى دعه حتى يستريح وكذلك اذا
بلغ المراكبتين والسرة واذا بلغ الخلق جاء نداء دعه حتى يودعه الاعضاء

بعضها بعضها فيودع العين فيقول السلام عليك الى يوم القيمة فكذلك لا ذنان
 واليدان والرجلان وودع الروح نفسها فتعني ذبا لله من وداع اللسان الابهاد
 ووداع المعرفة الجحان فيبقى البدن بغير حركة والرجلان لا حركة لهما والحركة
 لا نظرها ولا ذنان لا سمع لهما واليدان لا بطش لهما ولا روح له ولو بقي لسان
 بلا ايمان وقلب بلا معرفة فكيف خال الرجل في اللحد لا يرى احدا ولا ابا
 ولا اما ولا اولادا ولا اخوانا ولا اصحابا ولا فرشا ولا حجابا فلو لم يرهم ربكم
 فقد خسرنا عظيماسه زو فرزند ويارانت يكايك از تو بگزيرنده نه فرزندت
 بود منس نه يارانت و نه يار يارى بها علم ان حال الميت حال العطش واحتراق
 اللبد فتعني ذلك الوقت يجرد الشيطان من صفة من نزع الايمان لان المؤمن
 يعطش في ذلك الوقت فيسبح عند مرآسه مع قدح من الماء فيخرج له فيقول
 المؤمن اعطني من الماء ولا يدري انه شيطان فيقول قل لا صانع للعالم
 اعطيتك فان لم يجبه يهوى الى موضع قدمه فيحرك فيقول المؤمن اعطني
 الماء فيقول قل كذب الرسول حتى اعطيتك فمن ادر كنه الشفا وتنجيب
 ذلك لانه لا يصبر على العطش فيخرج عن الدنيا كما فرأ ومن ادر كنه السعادة
 يرد كلامه ويتفكر اما معه كما جلي ان ابا ذكريا الزاهد لما حضرت الوفاة
 فاق صديقه وهو في سكرات السميت فلقنه لا اله الا الله محمد رسول الله فاجاب
 وجهه فلقنه ثانيا فاعرض عنه وقال له ثالثا قال لا اقول نفسي عليه صدق
 فلما كان بعد ساعة راى ابو ذكريا الحبيب فلقنه عيسيه فقال هل قلم شيئا
 قالوا نعم عرضت عليك الشهادة ثلاثا و اعرضت مرتين وقلت ثالثا لا اقول
 فقال اتاني ابليس وصعه قدح من الماء وقف عن يميني ويحرك القدح فقال
 لي تختار الى الماء قلت بلى فقال لي كذلك وفي الثالثة قال قل لا اله الا انت
 قلت لا اقول وضرب القدح على الارض وولى هاربا فردت علي ابليس
 عليك فاشهد ان لا اله الا الله وان محمد رسول الله وقال عليه السلام اذا مات

الإنسان يقسم على خمسة أقسام الروح للملك الموت والملوك للوثة واللحم
للديان والعظم للتراب والعمل للخصمان وروى عن انس بن مالك رضي الله
عنه ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم كان يمشي خلف جنازة رجل من الأنصار
فقال عليه السلام ما تدرون ما يقول هذا الميت فقلنا لا تدري يا رسول
الله وهل يتكلم الميت فقال ما من ميت الا وهو يقول ثلاث مرارة اذا وضع على
الجنازة اجأني وحأني لا تغرنكم الدنيا كما غرتني ومسكين ابن آدم يحتم
عليه اربعة غارات ملك الموت على روحه وغارة الورثة على ماله و
غارة الديان على لحمه وغارة الخصبوم على اعماله كن اني كفاية الشعبي
وفي الجوزانة اذا وقع العبد في النزع وجلس لسانه يدخل عليه اربعة ملائكة
فيقول الاول السلام عليك انا ملك موكل بأمرنا فقلت في الأرض
شرقاً وغرباً فما وجدت من رزقك لقمة فرجعت الساعة ثم يدخل
الثاني فيقول السلام عليك انا ملك موكل بشربك من الماء وغيره فقلت
شرقاً وغرباً فما وجدت لك من ماء شيئاً فرجعت الساعة ثم يدخل
الثالث فيقول السلام عليك انا ملك موكل بأنفاسك فقلت شرقاً وغرباً
فما وجدت نفساً واحداً من أنفاسك فرجعت الساعة ثم يدخل الرابع
فيقول السلام عليك انا ملك موكل بأعمالك واعمالك فقلت في الأرض
شرقاً وغرباً فما وجدت لك عملاً واحداً فرجعت الساعة ثم يدخلان
يعني كراماً كاتبين فيقولان السلام عليك انا ملكان موكلان بشأنك
فيحرمان صحيفه سواء فيعرضان عليه فيقولان انظر في عند ذلك يسئل
عرقه ثم ينظر يميناً وشمالاً خوفاً من قراءة الصحيفة فيعدل الملك بشخصه عن
السادة ثم يبعد الملك فيدخل ملك الموت عن يمينه ملائكة الرحمان و
عن يساره ملائكة العذاب وقيل ان القبرين آدمي كل يوم خمس مرارة يخمس
كلما يقول انا بيت الوحدة فاجعل لي مؤسماً بقراءة القرآن وانا بيت مظلمة

فسر في بصلوة الليل وانا بيت التراب فاجعل لي الفراش وهو لعل الصالحين
 وانا بيت افاعي فاجعل لي الترياق وهو اسم الله الرحمن الرحيم وانا بيت سوا
 صنكر ونكير فاكتر على ظهري قول لا اله الا الله محمد رسول الله والله اعلم بالصواب
 شرط سعي ومفهم آتكم از عذاب خداي تعالى ترسيدن وگريه کردن اما البكاء
 فلقوله تعالى فليضحكوا قليلا وليبكيوا كثيرا ولقوله صلى الله عليه واله وسلم
 ان في جهنم درجة لا ينجو منها الا البكاؤون من خشية الله تعالى وعن علي
 رضي الله عنه بكاء المرأة من خشية الله تعالى قررة عين وفي الاربعين قال
 رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ما من مؤمن يبكي من خشية الله تعالى
 الا غفر الله ذنوبه وان كان اكثر من نجوم السماء سه گريه گرس گستر برای خدا
 عفو ساز و خدا گناه او را نه گريه باشد گناه آن كس را بهشت از ستارگان سما
 وفي خلاصة الحقائق عن ابي سعيد الخدري انه قال بكاء الاحزان يسمى
 البصير وبكاء الشوق يحلى البصر وعن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه
 عن النبي صلى الله عليه واله وسلم انه قال ما من مؤمن
 يخرج من عينيه دمع وان كان مثل راس الذباب من خشية الله تعالى الا غفر
 الله له وقال عليه السلام بكاء الحق من من قلبه وبكاء المنافق من هامته و
 في الخبر بان اذ مر اذ احد صحت غيثك فلا تقسم الدموع بثوبك وليكن امسحها
 بكفك فانها رحمة وفي قتادى ظهرى ما الحكمة في ان الولد اذا اخبر من
 بطن امه يبكي الى سنة ولا يد مع عيناة قيل لانه لم يكن ذاك بكاء حقيقة
 وانما كان تسبيحا لانه روى في الاخبار انه يقول اربعة اشهر لا اله الا الله
 واربعة اشهر ان محمد رسول الله واربعة اشهر اللهم اغفر لي ولوالدي
 فان قيل ولد الكافر كيف يكون قيل يقول في اربعة اشهر لا اله الا الله
 واربعة اشهر محمد رسول الله واربعة اشهر لعنت الله علي والدي واذا
 تمت السنة تد مع عيناة وفي اخبار التمار قال عليه السلام من بكاء على

نفسه من خشية الله يدخل الجنة ضاحكاً وحكي انه سئل الجنيدي عن العار فان
 يبكي فقال العارفون يبكون شوقاً الى لقاء المحبوب والمذنبون يبكون خوفاً من
 الذنوب وروى عن كعب الاصبغر رضي الله عنه ان العبد لا يبكي حتى يبعث الله
 اليه ملكاً فيمسح بكبده بيمينه فاذ اقبل ذلك يبكي كذا في الخلاصة قال صلى الله
 عليه واله وسلم ان من خيار امتي قوم ما يبغضون جهنم من سعة رحمة ربهم ويبكون
 بسرا من خوف عذابه ابدانهم في الارض وقاسوا بهم في السماء وراوا جهنم في
 الدنيا وعقلوا لهم في الآخرة يعيشون بالسكينة ويتقربون بالوسيلة كذا في ذخائر
 الثمائر وقال بعض اهل الكلام البكاء سكب الدموع من حركة الكبد وروى ان داود
 عليه السلام قال اللهم ما جزاء من بكى من خشيتك حتى يستل دموعه على وجهه
 قال جزاءه ان اوثقه من فزع الاكبر وان احمر وجهه على النار وعنه عليه السلام
 لان ادم دمه من خشية الله تعالى احب الى من ان تصدق بالف دينار وحكي
 عن احمد انه قال رايت في المنام جارية ما رايت احسن منها يتلاءم وجهها
 فقلت لها بهر ضوء وجهك فقالت بذكر الله تعالى الى الليلة التي بكيت اخذت
 دمعك فصبرت بها وجهي فنهض ضوء وجهي وحكي انه قيل لمحيط بن مجلان هل يبكي
 المنافق قال اما عينية فتبكي واما قلبه فلا لان قلبه اشتد من الحجر الاسود واما
 الخوف فلقوله تعالى واما من خاف مقام ربه الآية ولقوله عليه السلام يقول
 والله تعالى يوم القيمة اخرجوا من النار من ذكر في يومها او خافني في مقامى عند
 المعصية وتركها خوفاً مني كذا في روضة ايضاً قال عليه السلام خشية الله تعالى
 راس كل حكمة من خاف الله تعالى خاف عنه كل شيء ومن خاف غير الله
 خاف من كل شيء وقال محمد منازل مقام العارفين تسعة الحزن الدائم و
 الغم الغالب والخشية المقتلة وكثرة البكاء والتضرع في الليل والنهار والهرب
 من مواطن الراحة ووجل القلب وتغيب الغيب وخوف الخاتمة وروى ان
 ادم سئل عن الله عليه لما دخل في الدار الدنيا خاف على اولاده العذاب فلم يزل

يقول بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله اللهم سلم اولادى عن عذابك وقال اهل
 المعرفة الخوف نأمر تحرق الوسوس والهو اجبى في القلب وقال اهل الاشارة
 الخوف على وجهين خوف من الخلق وخوف من المبتلى فالخوف من الخلق يورث
 التعذيب والخوف من الحق يورث التقديس وقال عبد العزيز ان الله تعالى
 جعل الخوف عشرة اجزاء فحس تسعة لا يطبق حملها احد وجعل البساقى
 فى عشرة اجزاء تسعة للملائكة وجزء للسماء والارض والجبال والجن والانس
 والطيور والدواب قيل كان لهرمضى الله عنه صحيفة يكتب فيه بالعمل فيعرف
 يوم الجمعة على نفسه فكل عمل يلزم سيئة يضرب الدرقة على نفسه فلما مات
 كان جنباه وسميا يضرب الدرقة باصطلاح نقشبندية قدس ابد سرهم اين را محاسبه
 سگويزند يعنى ساک هر شب خود را حساب ميکند که کدام عمل از دست من آمد اگر عمل بد آيد
 از دست متغفار ميخواند و اگر نيك آيد حمد و شکر خداي تعالى بجا آرد و اين را مى ساک
 نافع است بدانکه خوف حق تعالى بر چند وجه است يکى خوف خاتمه ست ساک را بايد که
 هميشه لرزان ترسان باشد لعارضى في المشكوة المصايبه عن سهل بن سعيد
 قال قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ان العبد لي عمل اهل النار وانه
 من اهل الجنة ويعمل عمل اهل الجنة وانه من اهل النار وانه لا اعمال باكنفوا تيم
 متفق عليه وعن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم ان قلوب بني آدم كلها بين اصبعين من اصابع الرحمن كقلب واحد
 يصرفه كيف يشاء ثم قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم اللهم مصرف القلوب
 صرف قلوبنا على طاعتك واولا مسلمو دوزخه الرياض مذکور است که چو مومنى از
 اولاد بنى آدم زاده راى او ده شيطان برانند و او بميرد و ايشان نميرند تا وقت
 معلوم نقل است که چون اهل مؤمن نزد يك شود هر فتا دوزخ شيطان نزد يك او
 آيند تا ايمانش را بنيد اگر آن مؤمن بر دين حق باشد خداي تعالى بقاء يك شيطان
 ده فرشته فرستد تا بايان رود و گفته اند که از جمله ضلال شيطان انيست گنجي بر جبهه

كه خدای تعالی را دوست سال بندگی کرد و آن لعین ایمان بر باد داد و قال الفضه
 رحمه الله علیه اكثر ما يسلب الايمان من العبد وقت الذنوع وفي الخزانة بحج الشيطان
 فيجلس عند يساره فيقول له اترك هذه الدين فقل الهين اثنين حتى تخرج من هذه
 الشدة فاذا كان كذلك فالخطر شديد فعليك بالبكاء والتسخرع واحياء الليلة و
 كثرة الركوع والجحود حتى تخرج عن الله تعالى سهو چون چنین کاریست اندر ره ترا
 خواب چون می آید ای المبتدیان اللهم اجعل خواتم اعمالنا رضوانك والجنة ودم
 خوف عذاب قبرت سالک را باید که همیشه ترسان و لرزان باشد و از حق تعالی بپناه
 گیرد و گاه دری فی المشکوة عن عائشة رضی الله عنها ان یوم یوم د خلعت علیها فذكرت
 عذاب القبر فقالت لها اعاذك الله من عذاب القبر فسألت عائشة رسول الله
 صلی الله علیه و آله وسلم عن عذاب القبر فقال نعم عذاب القبر حق قالت عائشة
 فما رأيتم بعد ما صلی صلوة الانقوش بأله من عذاب القبر متفق علیه و عن
 عثمان رضی الله عنه انه كان اذا وقف علی قبر یبکی حتی یبل لحیته فقیل لمتذکر
 الجنة و الناس فلا تبکی و تبکی من هذا فقال ان رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم
 قال ان القبر اول منزل من منازل الآخرة فان نجح منه فما بعده السیر منه
 وان لم یخرج منه فما بعده اشد منه وقال رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم
 ما رأیت منظر اقط الا القبرا فظفر منه رواه الترمذی وابن ماجه و قال الترمذی
 هذا حدیث غریب و فی مشکوة المصابیح عن النبی صلی الله علیه و آله وسلم قال
 یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت نزلت فی عذاب القبر یقال له من
 ربک فیه قول ربی الله و نبی محمد متفق علیه و آن روز یا دکن که پرسید
 مر ترا من ربک اندران شب تاریک اولین و حکمی ان مجوسیا جاء الى
 عمر رضی الله عنه و معه ثلث رءوس فقال یا امیر المؤمنین ان صاحبکم
 کان یقول یعنی محمد صلی الله علیه و آله وسلم ان من خرج عن دنیا علی غیر
 دین الاسلام فانه یحرق فی النار و یكون فی جهنم و قرء قوله تعالی النار

يعرضون عليها عند وادعشيا فقال عمر رضي الله عنه بلى فاعز به المجوسي الروس
 الثلاثة وقال ان هذا اس اس ابى وهذا اس اس اخى وهذا اس اس اخى وكلهم خرجوا
 من الدنيا على دين المجوس وانا اضع يدي على هذه الروس فلا ارى فيه اشر
 الحرف فقال عمر رضي الله عنه يا غلام اذع ابا الحسن يعني عليا رضي الله عنه
 فقال عمر للمجوسي اعد السؤال فاعاد السؤال فقال لا يتقون بحجر وحمد يد
 فاوتي به فضر به فخرجت النار من بيتها ثم قال للمجوسي من اين يخرج الزك
 فقال من الحجر والحديد فقال علي رضي الله عنه ضع يدك على الحجر والحديد
 هل تجد فيها اثر الحور واثرا النار فوضعه بيده فلم يجد فقال علي لا تنكر ان يكون في
 وسط هذه الروس نارا وان لا اثر الا كما ان الله تعالى جعل النار في الحجر والحديد
 بقدرته بحيث انك لا تجد اثره كذا في كفاية الشعبي وفي شمائل الاقبياء
 بزرگي را پرسیدند هل في القبر عذاب فقال القبر كله عذاب نقل است که بزرگي
 گفت که روزی برای مرده گور می کا فقیم شش جای کا فقیم گورهای کنه بیرون می آمد
 بازمی انباشتیم چون هفتم جای کا فقیم مرده نو در گور دیدیم دبیم در گور می لرزید
 چون بیشتر شدیم بجانب پایان میت نظر کردیم بقیاس سوش بزرگ کثرت می دیدیم
 هر بار که دریای میت میش میزد آن میت ستر پای میله زید حیران شایم و ما از بسیت
 آن نیز می لرزیدیم همراه ما قلندری بود دلیری کرد و شکی بجانب او انداخت و آن
 کثرتم بقهر از گور بیرون آمد و دنبال قلندر گرفت و قلندر بگریخت چون کثرتم زد
 رسید قلندر خود را در میان آب انداخت و شناوری میکرد چون قلندر خود را بآن
 روی آب رسانید یک پای خود را از آب بدر کشیده بود که کثرتم بوی رسیده و بدان
 پای دیگر چنان نیش زد که تمام آب دریا زرد آب شد و هماندم تا کمر آن قلندر گشت
 و پوست بر خیت و استخوانها سبزه گشت در همان جای جان سپرد و بعد از آن دیدیم که
 آن کثرتم بازمی گشت و راه آن میت بگرفت و در گورش فرو رفت ما دلیری کردیم
 که خاک آن گور باز بر دست کردیم سه نیمتری از آن روزی که تاریک است و پر

يسبت به بكر وجملته اندام تو مار و كثر دمان گیرند. و عن ابی سعید قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ليس على الكافر في قبرة تسعة وتسعين
 تنينا تنهسه وتلدغه حتى تقوى الساعة لو ان تنينا منها نفخ في الأبرص ما ابدت
 خضر ابر واه الدار هي كذا في المشكوة صله چون چنین کار نیست اندر ده ترا. و
 خواب چون می آید ای ابله ترا. اللهم انی اعوذ بك من عذاب القبر و سیموم
 خوف عذاب آتش و دوزخ ست حتی لما نزل قوله تعالى وان جهنم لموعدهم
 اجمعين فبكى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بكاء شديدا فقالت الفاطمة
 ذلك نفسي يا ابا اخببرني من ياب جهنم فقال عليه السلام فيها سبعون الف
 جبل من نار و في كل جبل سبعون و اربعة من نار و في كل واحد سبعون الف مدينة
 من نار و في كل مدينة سبعون الف قصر من نار و في كل قصر سبعون الف
 بيت من نار و في كل بيت سبعون الف هند و في كل نار و في كل صندوق سبعون
 الف عذاب من نار لا تشاكل احدهما بالآخر فتاقت الفاطمة مرضى الله عنها
 بوجهها ففهم عمر رضی الله عنه فقال يا ليتني كنت كبشا فذبحوني واكلو لحمي و لم
 اسمع ذكر جهنم و قال ابو بكر يا ليتني كنت طائرا في المغامرة و لم يكن علي حساب
 و لم اسمع ذكر جهنم و بكى كل من الصعابة مرضى الله عنهم و قال علي رضی الله
 عنه ليت احدى ان تلدن في ليستني مت سببا ليتني كنت حشيشا اكلتني بهيمة
 كاشكة ما در نه زادی به بدی. و جای شیرم زهر دادی به بدی. و آن زمان
 چون وایه ناغم را بریدید کار و بر حلقم نهادی به بدی. و قال یحیی بن معاذ رضی
 الله عنه لو خاف ابن آدم من النار كما يخاف من الفقر لدخل الجنة ايضا قال
 رضی الله عنه ان المؤمن لا يلين قلبه ولا يسكن روعه حتى يخاف جهنم
 و روی عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه انه مر راكبا على دار فسمع منها قوله
 تعالى ان عذاب ربك لو اقم فنزل من ركوبه واستند الى حائط و مكث زمانا
 و نزعهم الى منزله فمرض شهر ايعوز الناس و روی عن ربيع بن حشیر

رضى الله عنه كان يذهب الى ابن مسعود رضى الله عنه فمر بحاجات حداد فرأى
 الحديد الصلابة فغشى عليه ولم يفيق الى الغد فلما افاق سئل عن ذلك فقال تذكرت كون
 اهل النار في النار كذا في فصل الخطاب واما نار جهنم فقد غسلت سبعين مرة حتى يكن
 اصسا كذا ولا انتفاع بها في الدار الدنيا ولو تركت على حالها الاولى حرق الدنيا لانه روى في
 الاخبار ان اهل النار لو وجدوا نار الدنيا لما موافقها كذا في كفاية الشعبي وروى ان
 عمر رضى الله عنه كان اذا سمع آية العذاب يغشى عليه وكان يعاديا اياها وكان على
 خذ به فظان اسودان من الدموع واخذ يوما تبنة من الارض وقال يا ليتني كنت
 هذه التبنة وعنه رضى الله عنه قال لو وقفت بين الجنة والنار فخيرت بينهما
 وبين ان اصير رماذا اخترت ان اصير رماذا اخوفا من النار كذا في الخلاصة
 وجاء في الاخبار ان اهل النار يلحقهم من الجوع ما ينسون بهم العذاب فينادون
 يا مالك الجوع الجوع فيؤتى من الشجرة التي قال الله تعالى طلعها كانه روى في
 الاخبار ان من فيه يطشون فيشته عليهم ذلك حتى ينسون الجوع من شدة فيه فيقولون
 اعنا بشربة من ماء فيايتهم من ذلك المسمى الذي وصفه الله تعالى وان يستغيثوا
 يغاثوا بماء كالمهل يشوى الوجوه بلش الشراب فاذا قرب اليهم ليستقط وجوههم
 من شدة غليانه فهذا الذي ذكره الله تعالى في كتابه طلعها كانه روى في الاخبار ان
 ثوران لهم عليها الشوبان من حميد لايه كذا في كفاية الشعبي نقلت است كه بنده را بدو
 بر بند چون بر دو و نر رسد از مالك دستورى طلبد كه امى مالك زمانى تحمل كن تا بر
 حال خود گريه كنم و عرض خود انجام رسانم مالك دستورى دهد آن بنده آغاز گريه
 كند و گويد خداوند اعز و تنامى ديدار رسول تو صرف كردم و اميد دار بودم كه روز
 قيامت ديدار شريف او بينم حالا اميد آن دارم كه ديدار آنحضرت بينم بعد از آن
 در آتش روم سه بر لب كوثر اگر جايم بود به به حال او بود چون آتش به و در
 آتش جاى من باشد همى به از جالش باشم آتشى به بقرمان حق جل و علا و را بنده
 عرش بر بند كه آنحضرت سر برهنه و روى مبارك بر درگاهى بنياز نهاده در خستار

زرد گشته عذر گناه امت کند چون بنده آن حال مشاهده نماید گوید خداوند اراد فرماید
 که حبیب ترا بدین حال پیغمبر بهتر آنست که من در عذاب باشم و او از برای من این
 طور عجز و زاری نکند فرمان در رسد که چون این عاصی را ازین حالت رجم آید حجت
 من بران اولی ترست سر بردار یا محمد صلی الله علیه و آله و سلم که عاصیان است ترا و
 این عاصی را توبه بخشیدم چون چنین کاریست اندر بره ترا به خواب چون
 می آید ای ابد ترا به الله ما جونی من النار و اعمو ذبک من جمیع العذاب و سوء
 الدار و ان لا کون من الا شبر و اذنه صا لوال النار و لهم عذاب ضعف فی النار
 ان ذلك الحق تخصموا اهل النار و ارجوا ان تجعلنی مع الابرار انک انت العزيز
 الغفار حتی اعلم لمن عقبی الدار و چهارم خوف قیامت است قال الله تعالی و ان
 الساعة کأنة لا ریب فیها و حکى عن الفضل رحمه الله انه قال فی قوله تعالی و ان
 تدع مسئلة الی حملها لا یجمل منه شیء ولو کان ذاق ربی هی الوالدة تلقی ولدها
 یوم القيمة فیقول یا بنی المرکی بنطی لک و هاء المرکی مجری لک حیز المرکی
 تذ با ی لک شفاء فیقول بل یا اماه یا بنی اثقلنی ذنوبی فاحمل عنی واحد فیقول
 لا طاقه لی یا اماه فانی الیوم مشغول فی نفسی کذا فی خلاصة السلوک كما
 فی قوله تعالی یوم یفر المرء من اخیه و امه و ابیه و صاحبته و بنیه الا ینه
 من زن و فرزند و یارانت یکا یک از تو بگریزد نه فرزندت بود مونسش یارانت
 دهنه یاری نه در خبرت که چون روز قیامت شود همه را بر پل صراط بر آید باد
 از قعر دوزخ بر آید چنانچه برگ درختان بزمستان ریختن گیر در چمنان عاصیان
 از صراط بریزند پیران گویند وای پیری ما و جوانان گویند وای جوانی ما و زنان
 گویند وای رسوائی ما و ظالمان گویند وای فضیحت ما و هر کس گوید و احمدا چون
 رسول علیه اسلام فریاد بشنود نعره زند و روی بر زمین نهد و گیسوی بر خاک مالند
 گوید خداوند رحم کن امت مرا بیا مرا ز امت ما خداوند سلامت بگذران امت مرا
 بعنه جبرئیل در رسد و گوید یا محمد سر بردار که حق تعالی فرماید ما اینجاره گذر نهادیم

تأفرق شود میان دوستان و دشمنان که مومنان بزودی میگذرند و کافران در آتش
می افتند چنانچه حق تعالی گفت فریق فی الجنة و فریق فی السعیر و روی عن رسول الله
صلی الله علیه و آله و سلم انه قال یحشر الناس یوم القيمة حفاة و عراة فقالت امر
سبله رضی الله عنهما یا رسول الله و النساء کذا لک فقال النبی صلی الله علیه و آله و سلم
یا امرئ سلمة لا تعرف الرجل انه رجل و المرأة انها امرأة من هیبة الله تعالی یوقفون
فی حر الشمس ثلث مائة سنة قبل ان یسئلوا فی کفاية الشعب من حسن حسین
کاریت اندر ره ترا و خواب چون می آید ای ابد ترا و الله لا یجعلنی من الذین
یکذبون یوم الدین و اجعلنی من الذین هم یعتقدون ان الساعة آتیة علی الیقین
و هم الذین لا خوف علیهم و لا هم یحزنون و بحسبم خوف لقاء باریتعالی ست که میسر
شود یا نه و این خوف مرخاص الخاص است که ایشان از هیچ چیز نمیترسند مگر برای این
و شب و روز گریه برای لقاء او میکنند که کی میسر شود و نه عرص بشت کنند و نه ترس
و دوزخ هر عباد و یکدیگر میکنند محض برای لقاء او حکایت وقتی رابعه مدویه را دیدند که
بیکدست آتش گرفته و بیکدست آب گرفته می رود گفتند ای رابعه کجا میروی گفت میرود
تا آتش در بشت زنم و بشت را بسوزانم و آب را در دوزخ اندازم و دوزخ را فروزنم
تا بندگان خدای تعالی عبادت بامید بشت و ترس دوزخ نکنند بلکه بپشتش خدای تعالی
خاص از برای او کنند و ای طالبی که دعوی عشق خدا کنی و غیر او نظر محبت
چرا کنی و نقل است که خواجه مشاد دینوری را مریدی بود و دعا کرد گفت خدایا
بر مشاد دینوری بجنتها و بشت کرامت کن حضرت خواجه چشم بکشا و گفت و بیجا هستی
سال است تا بشت برین عرض میکنند بگوشت چشمم بگویم این چه دعاست و الله در قلوب
ما آنکه بخیر روی تاجائی نگرانند و کوه نظر اند چه کوه نظر اند و حکمی عن ابراهیم
بن ادوم رحمه الله تعالی کان یقول و یحک الی متی تخاف النار کن بحال تخاف
النار منک و یحک الی متی تخاف الموت کن بحال یخاف الموت منک لانه جاء
فی الاخبار ان المؤمن اذا اراد ان یجاوز الصراط یقول جهور یا مومن یجزل فان

نمرک یطفا ناری کذا فی کفایت الشعبی نقل است که وقتی رابعه بیار شد پرسید
 که سبب بیاری چه بود گفت نظرت الی الجنة فاد بنی ساری فامشتاقون الی لقاء الله
 تعالی لا یسکون للنار ولا یسکون منها ولذا قال العارفون نار الشوق اشد علی
 المشتاقین من نار جهنم من قال سه زار ابریم ووزخ چند ترسانی مرا به آتش
 دارم که دوزخ نرد او خاکستر است و هم لا یسکون ولا یسکون لاجل الموت لانه
 حصل لهم فی حال الحیوة والله در فائده استمانه جان عاشق خود چو معشوق
 ندارد و کار عزرائیل آنجاست و ایضا قال بعض الفقهاء سه جان فدای دوست
 کردم ای اجل معذور دارم کس تناعی آشنائی چون دهر بیگانه را و حتی ان رجلا
 سمع من هدا ابراهیم بن ادهم رحمه الله قد ذهب الیه لیمظروا یمینم حیث امرت فقام
 اسمیه فی العالم فحصل یرقیه حتی صلی العشاء و دخل البیت فنام الی طلوع الفجر
 فلما ارى ذلك الرجل تفکر فی نفسه و قال ان هذا الرجل له اسم فی الزهد و لیس
 له عمل فلما اصبح ابراهیم صلی الفجر و لم یتوضأ فلما ارى الرجل ذلك نراة تهمة
 فسأل ابراهیم عن ذلك فقال ابراهیم لما وضعت جبینی علی الارض تفکرت کانی
 حشوت یوم القیمة و ملائكة العذاب یجروننی الی النار و انا اعلم حال فبقیت
 فی ذلك الحیاء من الله تعالی الی ان سمعت الاذان و لم اذم فسمع ذوالنون المصری
 هذا فقال ابراهیم یقین بعیدا من الله تعالی یخلفک عن الخلق البیاد
 ذانا قیل کل ما شغلتک عن الحق فهو ضلالت نقل است که مردی بود سی سال است
 تا گوشتی کافی است و بران گورشته است و کفن در گور او ختمه و ایم میگردد چون این
 قصه حضرت امام جعفر صادق رضی الله عنه گفت مرا آنجا برید آنجا برید چون آن مرد بدان
 صفت بدید گفت یا فلان شغلتک السیر عن الله تعالی و حسن بصری روزی بر باب
 خانه میگردد از آب گریه نا و ان روان شد و بر جامه شخصی افتاد و گفت این
 آب پدید است یا پاک حسن بصری گفت این آب پدید است که از چشم من بیرون آمده
 است آن مرد نعره زد و گفت ای مسلمانان این جامه را برای کفن خواهم نهاد

گفته اند که حضرت شعیب پنا بر علیه السلام ده سال گریه کرد تا نابینا شد باز دنیا را
یافت و ده سال دیگر نگرست تا نابینا شد باز دنیا را یافت فرمان شد که ای
شعیب اگر انیم و دروغ میگری آن بر تو حرام است و اگر از برای بشت آن بر تو
حلال است این گریه تو از هر حیث گفت الهی نه مرا غم و دروغ و نه حرص بشت است
من از اشتیاق فراق تو میگریم فرمان شد که فدایک با کعبه و ده سال دیگر گریست
خوش آنکه گفت سه ماه از غم و دروغ و نه حرص بشت است به بردار زین پرده
که شتاق تقایم به کشته عشقم و محبت کفن ماه پرورده و دریم و طاعت و طین ماه زاهد
تو بر و طوطی فردوس برین باش به با بلبل عشقم که دغش چنین است و در عوارف است
که سهل بن عبد الله گفت کمال ایمان بهم است و بخوف فضیل بن عباس چون تر گویند
که خاموش باش کافر کردی و اگر دروغ گفته پس باید که بغیر از خود کیست نباشد
ولهذا قال العارف بالله ابو عبد الله واستقرغ الدهر من عین قد استلقت من
المحارم والزم حبیة الندم ساراز و بدکان باران که هستی از گدگانان گریه و شیاران
گر مجنون شیدائی بعضی بزرگان برای شوق حق تعالی گریه کردند تیرس و دروغ و نه حرص
بشت نقل است که حضرت با نیرید بطاعی گفت که خداوند اگر مرا یکسانست از دیدار شرف
آنان خود موجب داری چندان بنالم و نریا کنم که دوزخیان را برین رحم آید حکایان الشیلة
رحمه الله علیه برای امرأة تبکی علی ولدها و تقول یا ویلا علی فراق الولد فبکی الشیلة
وقال یا ویلا علی فراق الاحد قالت و کیف یا یا بکر قالت تبکی علی فراق مخلوق
فان افلا بکی علی فراق خالق باق اذا عرفت هذا فاعلم یا ایها الطالب ان الدیجال
مراتب فی الخوف بعضهم یخاف الناس و بعضهم یخاف عذاب القبر و بعضهم
یفراق الخلق اما فی حق المبتدی قال ولی البكاء والخوف لجمیع انواع العذاب
افضل لحفظ المراتب فی هذا السلوک لازم حکا تقدم قصه ابراهیم بن ادهم کان فی
اول الحال علی صفة خاف لیلۃ من اللیالی من حشر القیمة و نام حتی یطعم الفجر
و کان بعد ذلك علی حال قال اجل و یجئ الی متی تخاف من الناس کن بحال تخاف

النار منك فهذه تفاوت المراتب نعم من قال أي برهان ان كصاحب تحقيق اندر
صفت صدق و یقین صدیق هر مرتبه از وجوب حکمی دارد و نگذرد مراتب کنی زبانی
فینسب فی المبتدی انه يخاف وينكي ويتعوذ بالله تعالى من جميع انواع العذاب لانه
كان عليه السلام يتعوذ بالله من جميع انواع العذاب تعليم الامته لا ترى ما روى
في حصن حصين كيف كان عليه السلام يتعوذ فليطالع فيه شرط سي و شتم
انك برحمت خدای تعالی امیدوار بودن و بدیدار او قال الله تعالی لا تقنطوا من رحمة
الله ان الله يغفر الذنوب جميعا وعن ثوبان قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم
يقول ما احب ان لي الدنيا بهذا الآية يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا
من رحمة الله لاية فقال رجل فمن اشرك فسكت النبي صلى الله عليه وآله وسلم
ثم قال الا ومن اشرك ثلث مراة كذا في المشكوة مناجات الهی جانم المحكمه الله
تولی مقصود من المحمد لله ندام میگوونه توشه راه به بجز لا تقنطوا من رحمة الله
قال عليه السلام ما نريد ان يدخل الجنة من كان يرجوها ويحسب ان النار من كان يخافها
فانما يرجوها من الله من يرجوها وقال ذو النون الهی رجاءك یعیننی و یخوفك یمیتنی وانا
بین موت و حیوة اخاف عذابك لانی عصیتك و ارجو فضلك لانك کبر کل سب
که حق سبحانه تعالی وحی فرمود و موسی کدای موسی فلان خراف را بگو که بدو ای که ساخته است
در هم شکند موسی علیه السلام پیغام حق سبحانه تعالی بآن مرد رسانید آن مرد گفت یا نبی اسد
مرادل یاری نمید هر که این را شنید پس حق تعالی فرمود که ای موسی هرگاه که این مرد
کوزه ای سفالین شکستن نه پسندید پس لطف و کرم من کی پسندد که قاشی بید قدرت
خود آفریدم و صورتی را که در نگار خانه و من اجسن من الله صبغة یگاشتم چون آبش
و در رخ بسوزانم لنبی صلی الله علیه وآله وسلم یرجوه رحمة من الله عذابا منه
اعطاه الله یا موسی و کفی ما یخاف حکایت وقتی فرشته را با فرشته بر هوا ملاقات
شد گفت کجا میروی گفت در شهر جدوی هوس اهی کرده است و در حوض او ایا نیست
مرا فرمان است که از دریا اهی در حوض او اندازم تا آن جود مراد یابد به بخشش

فضل حق نه حد بیان است. است این قول در جهان شائع. آنکه بر کافری بنحسب این
 مسلمان را کجا کند ضائع. عن ابی هریره قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 لما قضى اليه الخلق كتب كتابا فهو عنده فوق نعشه ان رجع حتى سبقت غيبته
 وفي رواية غلبت غيبته متفق عليه عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
 وآله وسلم لو يعلم المؤمن ما عند الله من العقوبة ما ظلم بيئت احد ولو يعلم الكافر
 ما عند الله من الجزاء ما قظ من جهنم احد كذا في المشكوة نقل است که وقتی جبرئیل علیه
 السلام بحضرت رسالت پناه صلی الله علیه وآله وسلم گفت یا رسول الله من امر و زخیری
 معاشه کردم که هرگز آن مشاهده نکرده بودم و آن آنست که در شهری بت پرستی
 بت پیش نهاده بود و میگفت ای صنم ای صنم کی بار غلط گشت و گفت ای صمد از سر دقا
 غرت آواز آمد که بیدیک یا عبدی گفتم خداوند بت پرستی بت خود را نمیتواند غلط کرد
 تا صمد بر زبان را ند چگونگی است که تو اجابت میکنی فرمان شد که ای جبرئیل اگر عبود
 را غلط کرده ایمیدانیم که معبود او کیست چون معبود او در حقیقت صنم مرا میخواهند پس
 او را اجابت میکنم خوش گفت آنکه گفت معبود من از کعبه و بتخانه توئی. و
 مقصود توئی کعبه و بتخانه بهانه مسجد و دیر توئی کعبه و بتخانه یکی است. هر کجا گوش
 نهادیم همه غوغای تو بود و و روی فی الاخبار ان امرأه اتت الی رجل من اصحاب
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم تشتتت نواظرهم فقال لها ادخلي الخافوت فان
 القرية احسن واجود فدخلت فقبلها وعا نقها ولم يزد علی ذلك فحسرت
 المرأة ففرع الرجل ثم أقبل فأتی رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وقال ناولت
 یدی الی امرأة فلم یبق لی شیء الا الامر العظیم یعنی ابی کاه فذل جبرئیل علیه السلام
 بهذه الاية و اقام الصلوة طری فی النهار و نزلنا من الیل ان الحسنات یدهن السیات
 فقبل هذا خاصة لهذه المرأة امر عامه فقال لابل لجمع الامه و روی ان رجلا
 اتی باب رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فدخل رجل اخر علی رسول الله
 علیه السلام فقال یا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم احرق قلبی شاب بالباب

فقال عليه السلام ما دخلوه على فادخلوه وهو يصيح ويكي فقال له النبي عليه السلام
 ما يبكيك يا شاب فقال ذنب عظيم امرتك فقال عليه السلام ما شرتك يا الله
 فقال لا فقال اقلنت مسلما فقال لا فقال النبي صلى الله عليه وآله وسلم لا تخف
 وان كان ذنبا اكبر من السموات السبع والارضين السبع فقال يا رسول الله وهو
 اعظم من ذلك فقال ما ذا فقال استغبي ان اذكره فقال عليه السلام تستغبي مني
 ولم تستغبي من الله تعالى فقال الشاب كنت نباشا منذ سبع سنين فنيست
 ذات يوم قبر بنت انصاري ونزعت عنها الكفن فلما ظهر عرقها لم اتمالك
 نفسي فوضعتها فلما انصرفت سمعت صوتا من القبر يقول الله تعالي فضحك الله
 تعالي يوم القيمة فقال عليه السلام تم عنى يا فاسق يا فاجر فخرج الشاب من عند
 الى البريكي ويصيح ويويل للراب على راسه ويقول يا رب اتيت باب رسولك
 فردني فان طردتني من بابك فالويل لي وان غفرتني فضولي لي فانزل الله تعالى
 في شأنه هذه الاية والذين اذا فعلوا فاجسا او ظالما انفسهم الاية
 وقال بعضهم انها نزلت في شأن ثعلب الانصاري رضي الله تعالى عنه وقصة
 ياروي عن اسامة بن زيد ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم اخاين سعيد بن
 عبد الرحمن وبين ثعلبة الانصاري في الخروج الى غزوة تبوك وهي اخر غزوة
 غزاها رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فخرج معه سعيد بن عبد الرحمن خلف
 اخاه ثعلبة ثعلبة في اهله وكان يخطب على ظهري ويسعى لاهله فاخذ
 الشيطان منه ما اخذ فقال له اما تنظر مرة الى ما وراء المستر فوق السترة
 فرأى امرأة تضي وجهها كالقمر ليلة البدر واذا الشعاع في صدرها
 كشعاع الشمس فوضع يده على صدرها فقالت له ويحك اما تستغبي من الله
 تعالي اما تشرفنا حق الاخر الفانري اما تحفظ وصيت رسول الله صلى الله عليه
 وآله وسلم قال فقام ثعلبة وخرج باكي ناديا الى الجبل وهو يقول واذل
 مقامنا واذل من عصاريه وكان في الجبل كذلك حتى رجعا من الغزوة

فجعل كل اخ يلقى اخاه فاضرم سعيد بن عبد الرحمن لما لم يره ثعلبة واسما
 لم يخرج اليه ملتقيا فلما دخل منزله سأل اهله عن ذلك فقالت امرأة انه وقع
 نفسه في بحر الخطايا فخرج هاربا يكي الى الجبل فخرج سعيد في طلبه فلما ظفربه
 سأل منه ان يدخل المدينة فقال له ان كان لابد فعل يدي في عتقي فانا عاصي
 ففعل ذلك فلما قدم المدينة استقبل بنته فخصصاثة فقال لها عدي يدي و
 احملني الى بيت علي رضي الله عنه فذهبت به وقرعت الباب فاذن لهما بالدخول
 فدخلوا فاجبر عليا رضي الله عنه بقصته فقال له اخرجي فلا توبى لك عدي فخرج
 وقال لا تبتداذهي الى بيت عمر رضي الله عنه فذهبت به وقرعت الباب فاذن لهما
 بالدخول واخبر عمر بقصته فقال له اخرجي فلا توبى لك عدي فخرجت فقال لابنته
 اذهبي الى بيت ابي بكر رضي الله عنه فذهبت به وقرعت الباب فاذن لهما بالدخول
 فدخلوا عليه واخبر ابا بكر رضي الله عنه بقصته فقال له ابريكي اخرجي فلا توبى لك
 عدي فخرجت وقال لا تبتداذهي الى بيت رسول الله صلى الله عليه واله وسلم فذهبت
 به وقرعت الباب فاذن لهما بالدخول فدخلوا عليه واخبروه بقصته فقال له اخرجي
 ذكر تني اخلاء النار فخرج هاربا الى الجبل يسرع ويقول اللهم ان عمرهم بضئ بي
 وان ابا بكر اذ برني وان عليا طردني وان رسول الله صلى الله عليه واله وسلم
 اخيبني وكان على ذلك اذا نزل بنجر يمل عليه السلام من عند الله تعالى وقال
 يا محمد ان الجبار يقول لك انت خلقت الخلق حيث خيبت خبيث
 عدي وانا قد غفرت له فقال عليه السلام لا تصحابه من ياتينا بثعلبة فبشيرة
 بالمخفرة فقاما على وسلمان الفارسي رضي الله عنهما وخرجا وطلبا فوجد الرعي
 من رعاية المدينة فسالاه عن خبره فقال كان كما تريد ان الهارب من النار
 فقال نعم فقال لم اعلم اين هو ولكن اذا قبل الليل امر به تحت هذه الشجرة
 ساجدا يبكي ويتغوى بالله من عذابه فمكثنا هناك حتى اذا قبل الليل فجاء
 ثعلبة هاربا والسباع والطيور يكون حوله فخر ساجدا تحت تلك الشجرة

فبأمر الله عليه وآله وسلم فقال صلى الله عليه وآله وسلم ما يحب ويريد الله تعالى ثم قال له لك البشري
 بالمغفرة فإنه نزل الوحي على رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فأخبر بذلك
 وأمر أن تدخل معنا المدينة فقال إذا سمعنا حتى اليك ما إن كان تدخل المدينة في
 بياض النهار وليكن ترتبها حتى إذا جن الليل فحينئذ تدخل المدينة فاجابه إلى
 ذلك فلما أقبل الليل وأذن بلال العشاء قد خل ثعلبة مسجد رسول الله صلى
 الله عليه وآله وسلم وقام في آخر الصف فيقدم النبي صلى الله عليه وآله وسلم
 إليه صلى الله عليه وآله وسلم وجعل يقرأ سورة الهكروا التكاثر فشوق ثعلبة شهقة أشعر
 شهق أخرى فخره ميتا فلما فرغوا من الصلوة فجعلوا يحركونه فقال النبي
 صلى الله عليه وآله وسلم رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم على وجه الماء البار فقال سليمان يا رسول
 الله صلى الله عليه وآله وسلم قد خرجت نفسي فخرج النبي صلى الله عليه وآله وسلم
 وسلم من المسجد فاستقبلت خصماته ابنة ثعلبة فقالت يا رسول الله صلى الله
 عليه وآله وسلم كيف حال أبي فقال لها رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
 ادخلني المسجد وأبصرى حاله فدخلت ووضعت يدها على جبهته وجعلت تبكي
 وتقول من لي بعد ذلك يا أباي فقال لها النبي صلى الله عليه وآله وسلم
 أما ترخين برسول الله صلى الله عليه وآله وسلم أبا وبفاطمة اختك وبفاطمة
 أمنا فقالت لا أَرْضِي ثم أمر النبي صلى الله عليه وآله وسلم بفسله ففسله وكفوا
 وهبلوا عليه فقال عمر يا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم رأيناك تمشي على قبرة
 بأصم الرجل فقال نعم لكثرة الملائكة لكيلا يطأوا أجفانهم كذا في كفاية الشعبي
 ثم أعلم يا أيها الطالب بالمغفرة أن رحمة الله واسعة لا يقنط من رحمة أحد
 إلا الكافر لأنه قال الله تعالى لا تقنطوا من رحمة الله الآية ولما لم يامنوا أصحاح
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من الشيطان فكيف تأمن عنه لأن الشيطان
 لا يؤمن في قلب ليس فيه الإيمان لا ترى أن السارق لا يدخل في بيت ليس فيه

المال ولقد صدق من قال **سه** که ورت بیشتر آنرا که جوهر بیشتر باشد به نیکباشد عیار
 رنگ هرگز تیغ چوبین را به آنکه هر کام نغزید درین کوئی رفت به صفت راهروان
 نغزش گامت اینجاست و لیکن ينبغي ان تلزم الاستغفار فی کل ساعة لا الساعة
 يجعل الكبير صغيرة فافهم و عن ابی سعید الخدری قال قال رسول الله صلی الله
 علیه وآله وسلم کان فی بنی اسرائیل رجل قتل تسعة وتسعين انسانا ثم خرج یسئل
 فاتی راهبا فسله فقال له تو بته فقال لا فقتله وجعل یسئله فقال له رجل ایت
 قرية کذا وکذا فاذکرک الموت وقناء بصدره ففجوها فاختصمت فیہ الملائكة الرحمة
 وملائكة العذاب فادعی الله تعالى الى هذه ان تقربی والی هذه ان تباعدی فقال
 الله تعالى فیسوما بينهما فوجد والی هذا اقرب بشیر فخر له متفق علیه کذا فی
 مشکوٰۃ ولذا قال الامام الشافعی رحمه الله فی مناجاته **سه** الهی عبدک العاصی انا کاد
 مقرا بالذنوب وقد دعا ک **به** فان تغفر فانت لذلک اهل **به** وان تطرد فمن یرحم سواک **به**
 الهی لا اله سواک فارحم **به** علی من لا رحیم له سواک **به** تجا ورن ضعیف ذنبک **به**
 فجاءک تابا یرحمک **به** فان یک یا مهین قد عصاک **به** فلم یسجد لمعبود سواک **به**
 وما احسن ما قال النور الحکیم **سه** ذنوبی ان تفکرت فیها کثیرة **به** ورحمة ربی من ذنوبی اوسع **به**
 وما اطعم فی عملی اهل ان علة **به** و لیکن فی رحمة الله اطعم **به** هو الله مولائی وما لکی خطائی **به**
 وانی له عبد اقر **به** وان یسلک غفرانا فذلک رحمة **به** وان یک اخروی فما انا اجمع **به**
 وقال علی رضی الله عنه **سه** ایا من لیس لی منك الجبر **به** بعفوک عن عذابک استجیر **به**
 فان عذبتنی فالذنوب منی **به** وان تغفر فانت به جدير **به** انا العبد المذنب بکل ذنب **به**
 وانت النبی الصمد الغفور **به** نقل است که روزی شیخ شبلی رحمه الله گزری بی قصد آورد و در کوفه
 افتاد شعبان که سرایشان بود شیخ را دید و استاد ده شد و خدمت کرد شیخ فرمود یک شب که بر روی ریش
 چند می ستانی گفت یک پارس شیخ گفت و اگر در تمام روز ترا نگارم و چند می ستانی گفت و در دنیا سر
 شیخ فرمود هفت شبان روز میت و یک پارس از من بستان و هفت شبان روز بر من بستان
 شعبان قبول کرد و خود را بپایست و در حجره شیخ آمد شیخ در رابریت شعبان را گفت

کنج برو و نجیب شعبانه در آن کنج خسپید و شیخ با خداوند تعالی مشغول شد چون روز
شد در حجره تقفل کرد شعبانه را در آن حجره گذاشت چون شب شد شیخ باز همچنان
مشغول شد و شعبانه در خواب رفت سیوم شب شیخ فرمود ای شعبانه اگر بر خیزی
رو در رکعت نماز بگذاری چه شود شعبانه با کراه تمام برخاست و وضو کرد و دو گانه شروع
کرد شیخ سر سجده نهاد و گفت الهی آنچه بدست من بود کردم این زن را از خانه فساد
در حجره آوردم و او را بر درگاه تو ایستاده کردم آئینه تو فی مقلب القلوب که دل او را
بگردانی و از هدی در نیکی آفریش و از فساد با صلاح کنیش حضرت مقلب القلوب عجیب
الدعوات دعا شیخ در حق او مستجاب گردانید شعبانه تمام شب دو رکعت گذرانید چون
صبح در رسید بیت و یک دینار پیش شیخ نهاد و گفت مرا توبه ده پیش شیخ توبه کرد تا کار
او بخیری رسید که مردمان غیب بزیارت او آمدندی و پایی بوسی میگردندی تا روز
شعبانه بر خود حساب کرد که مرد بیگانه اوی چند کس رسیدند بقصد وسی و هفت مرد برو
رسیده بود و گفت الهی ایشان بر من ستم نکردند من بطعن زور سر خود پیش ایشان نهادم
چون مرا آمرزیدی در درگاه تو عجب نباشد که ایشان را نیز بیا مژ می نندشند که ما
تو بخشیدیم دگناه ایشان بمنبت تو عفو کردیم باز آ باز آ هر آنچه هستی باز آ
گر کار دیگر بپستی باز آ آیند گر که ما در که نوبیدی نیست چه صد بار اگر توبه
شکستی باز آ پس سالک را باید که نوبید نشود از رحمت خدا فی السبب عصیان عصیان
پیش ندان نسبت بعفرت بلکه تخلف و غنیمت دانند گناهی را که در تقصیر آورد چنان قال ابن
عباس فان طالت اعظم من ذنوبك ولذا قال العارفون ترك الذنوب ذنب
پیش لطف و عفو بی تو شاه توبه کردن از گناه اند گناه و قال العارف بالله
ابو عبد الله لعل رحمة ربی حین یقسمها تاتی علی حسب العصیان فی القسم
باش ای عاصی بیا پره نوبید که چون پیدا شود انوار خورشید کسی کو برهنه
ست افتاده در راه برو تا بدان خورشید درگاه چه کار مخلصان آمد خطر ناک
گناهان بر ندان کوی چالاک و عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول

الله صلى الله عليه واله وسلم والذي نفسي بيده لو لم تدينوا الله بكم
 وجماع يقوم بين يدي فاستغفروا الله فيغفر لهم رواه مسلم ولذا قال
 بعض الشعراء عفت ثواب وحن وحكت گناه ووست بهر گام چید
 عاطفت دام و دانه ای درویش باید که هیچ گناه گاریرا از رحمت حق تعالی
 تا اسید نگرانی لا تری ما روی فی مشکوة المصابیح عن ابی هريرة قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم ان رجلا من بني اسرائيل متحايين احدهما
 مجتهد في العبادة والاخر يقول بذنوب فجعل يقول اقصر عما انت فيه فيقول
 خلني وربي حتى وجده يوما على ذنب استغظمه فقال اقصر فقال اقصر فقال
 خلني وربي ابتعثت علي رقبا فقال والله تعالى لا يغفر الله ابد الا لا يدخل الجنة
 فبعث الله اليهما ملكا فقبض امر واحدهما فاجتمعا عنده فقال للذنب اذ دخل
 الجنة برحمة وقال للاخر ان استطيت ان تحظر على عبدی رحمتی فقال لا يا رب
 قال اذهبوا به الى الناس واما احمد وزير بايد که بچکس بجشم حقارت نه بینی والله
 در قائله گناه آینه فضل و رحمت است ای شیخ پیمین بجشم حقارت گناه گاران
 چنانچه حضرت بابا میریس مجذوب قدس سره میفرمایند گناه من ز عدم گزیناید
 بوجود و وجود و غفو تو در عالم عدم می بود و حکمی ان رجلا اجاء الى النبي صلى
 الله عليه واله وسلم وحكى بين يديه ان امرأة سقط ولدها من السطح فهدأ
 فرمت المرأة نفسها من السطح فهلكت شفقتة على ولدها فقال رسول الله
 صلى الله عليه واله وسلم ان الله تعالى اشفق على امق من تلك المرأة ولدها
 نقل هست که بنده نامه عصیان خود میخواند نمک نشود تا هر اعضایی او را گواهی
 دهند پس او را بسوی دوزخ برند پس میگوید خداوند بسیار غدر کرده بودم و
 فائده نکرد حالا بدوزخ قرار کردم الا نام تو رحمت کنون امید دارم که رحم خود
 انظار کنی خدای تعالی برو رحمت کند چه خوش فرمودند حضرت انصار علیه الرحمه
 سه روز محشر چون روم پیشیش باین روی سیاه چون زمی پرسید بگویم عزتم

آید برگناه و ما را تو بشت اگر لطافت بدی وین بیع بود لطف و عطاف تو
 کجاست و قال بعضهم انما خلق الله تعالى ابواب الجنة أكثر من ابواب
 النار لان ابواب الجنة ثمانية و ابواب النار سبعة ليعلم ان رحمة أكثر من
 عذاب ولهذا قيل ان الموحدين رجاء هم أكثر من الخوف لان الرجاء يشرب
 من بحر الرحمة والخوف يشرب من بحر العقوبة كذا في كفاية الشیعی اعلم
 ايها الطالب ان الرجاء على قسمين كما ذكر ان الخوف على اقسام الاول الرجاء
 بدخول الجنة والثاني بسوية الله تعالى اما الاول فان الله تعالى من عمل
 صالحا من ذكر او انثى وهو مؤمن فاولئك يدخلون الجنة وقال تعالى فيها
 عين جارية فيها سرر مرفوعة الآية د دخول الناس فضل في الجنان و
 من الرحمن يا اهل الامال و قال تعالى وبشر الذين آمنوا وعملوا الصالحات ان لهم
 جنات تجري من تحتها الانهار فالعبد يكون احوص على الطاعات واصرف عن
 المعصية لانه تعالى يقول وجنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقين وقال
 في النار اعدت للكافرين وقال تعالى وتلك الجنة التي اوردتموها بما كنتم تعملون
 و قال ونعم اجر العالمين - كذا في الشرح الامالي و در رساله شرح سورة فاتحه از
 تصنیف مولانا معین آورده است که چون حساب خلافت با تمام رسد حضرت بارغت
 محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم توجیه بجانب حوض کوثر کند و از آنحضرت سوال کرد
 که کوثر چیست آنحضرت فرمودند که طول و عرض آن جز علام الغیوب نداند
 کنارش از زر سبرخ است و آبش سفیدتر از شیر و شیرین تر از عسل و شاید
 انجیز تر از شراب و خوشبو تر از مشک هر که از آن آب روان قطره بنوشد از الام
 و مقام این گردد و هرگز تشنه نگردد و اگر هر دم هزار کاسه می نوشد هیچ ضرر نکند
 بلکه از هر کاسه عشرتی دیگر یابد و گویند که چهار صحابه کرام بر اطراف او باشند
 و مؤمنان را آب دهند کسی که بغض یکی از آن چهار بزرگوار داشته باشد
 آب در حلق او نزو م گردد و عیاذا بالله منها در شرح تعرف آورده که این چهار

جوی که وصف آن در قرآن مذکور است که فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن
 لم یغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی آب عبارت از آب و بکر
 است رضی الله عنه که هر که اقدحی عنایت کند آبی لطافت آب باشد که از آن حیاتی یابد
 و شیر اشارت بعمر است رضی الله عنه که هر که اساغری کریم نماید شیری دلپذیر بود که از آن
 قوتی یابد و خمر کنایت از عثمان است رضی الله عنه که هر که راجامی دهد شرابی طرب انگیز
 می باشد از آن عشرتی یابد و عسل کنایت از علی است رضی الله عنه هر که رمی بخشد غلی
 بیفش و غل کند که کام جان او شیرین گردد و واختلفوا فی انهار الجنة قال بعضهم
 النهر واحد تجری فیه الخمر واللبن والعسل لا یخالطه بعضه بعضاً کما لا یخالط
 الماء العذب الماء الا جاز والماء کحی الدنیا فی البحر قال تعالی مریح البحر یلقیان
 بینهما برزخ لا یبقیان وقال بعضهم فیهما اربعة انهار کما قال الله تعالی فیها انهار
 من ماء غیر آسن الاية وقال بعضهم الماء واحد ولیکن یختلف بالمدیة ان قمنی
 یسکون لبناً وان قمنی یکون عسلاً وفیه سر عزیز لا یطعمه الا الله تعالی وقال بعضهم
 النهر البحاری واحد ولیکن له طبایع اربع طبع الماء فی ایجاد السمیة وطبع اللبن
 فی التریبة وطبع العسل فی الحلاوة وطبع الخمر فی الطرب والنشاط وانما یجمع
 الا نهار لکثرة معانیها مع اتحاد عینها وفیه سر عزیز کذا فی شرح الامالی ودر تفسیر
 زاهدی آورده حوض کوثر روز قیامت برشت فرشته نهنگ که هر جا که آنحضرت میرود
 و آن فرشته با و همراه می باشد و در طول و عرض این حوض روایت بسیار است و حضرت
 علیه السلام فرمود که دیدم چهار جوی برشت از چشمه میم لبیم اسد بیرون می آیند
 هر جوی آن مقدار که بهفت دریا برابر هر یک جوی سوزنی می نمود و آن چهار
 جوی در حوض میرفتند و آن حوض پر نمیشد و مگر بر روز قیامت در شرح دیوان آورده
 که قال ابن عباس رضی الله عنه الجنان سبعة الجنة الفردوس و الجنة السعدن
 و الجنة النعیم و دمار الخلد و الجنة الماوی و دمار السلام و علیون و فی حوضه العلماء
 ان لكل مؤمن عطاء خمس من الانبیاء کلهم علی قامة ادم علیه السلام ستون

ذراعاً وعلی سن عیسی بن مریم ثلاث وثلثین سنة وعلی حسن یوسف علیه السلام
 وعلی نعمة داود علیه السلام وعلی خلق همد علیه السلام وفی رسالة الجبروت ادنی
 ما یعطى من المقام فی الجنة له وؤمن لاطاعة ولا عبادة له فی الدنیا عشرة امثال
 الدنیا بان یكون بناءه وبنیة من ذهب وبنیة من فضة وترابه من المسك
 الاذخر والزعفران ویدخل بیته وفی البیت كان سبعون سریرا علی کل سریر
 سبعون فرشا سبعون درجة علیها سبعون حلة وقیل ولو ان شجرة من شعر
 نساء اهل الجنة سقطت الی الارض لاضاءت اهل الارض واما اهل الجنة جرد
 مرد مكحولون وللرجال شوارب خضراء وهو اصلهم ما یكون علی امراءة ولا یكون
 للنساء ذلك لتمیز الرجال عن النساء ولا یكون شعر لابط والعباسة الاحاجین
 وشعر الراس والعیین ویعطى للرجل قوة مائة رجل فی الاكل والشرب والجماع
 وتجماعه ویجاء بها کما یجاء مع اهل الدنیا کذا فی دقائق الحقائق وجاء فی
 الخبر ان حور العین ان اخرجت اصبعه الی الدنیا فی الیلة المظلمة تنورت الدنیا
 کلها انور فی تنویر الشمس بها وان القت قطرة عن ماء الفم فی البحر لم یبق فیهِ
 شربة من الماء الا جاج ومع هذا ان المؤمنات فی الجنة اکثر جمالا وكما لا یصفاء
 من الحور لان الخشن فی الحور واحد وهو غطاء فی المؤمنات اثنتان عطاء
 وجزائی کذا فی شرح الامالی در صنفی آورده است که گروهی از زنان بجانب حضرت
 باری تعالی عرض میکنند و میگویند خداوند ما را در دنیا هیچ شوهری نبود حالا در باب
 ما چه حکم فرمائی فرمان در رسد از آدمیان هر که خوش آید اختیار کنید و حضرت جبرئیل
 میان ایشان عقد بند و باطله دیگر عرض کنند که ما را در دنیا دوسه شوهر بود حالا
 منازعت میشود چه حکم فرمائی فرمان در رسد هر که خوش آید اختیار کنید و بروایتی
 شوهر آخر حکم شود و علیه الفتوی و در ان هنگام خدای تعالی مردان را چندان قوت
 میدهد که اگر یکی را صد هزار حور داشته باشد بیک روز تسلی خاطر ایشان تواند داد
 و خیر آن بجز معاشه معلوم نتوان کرد انشاء الله تعالی و در شرح هدایه آورده است که

آسیا نام زن فرعون است اند تقالی او را با قالب درشت برد تا که در دنیا بود فرعون با او
 نزویگی کردن توانست اند تقالی در پرده عصمت او را نگاشت هر بار که فرعون طلب
 کردی اند تقالی ویوی را بصورت او فرستادی او دوستی که زن آن کس است اند
 تقالی برین طریق نگاه داشت فردای قیامت در کجای محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم
 هر دو زمان باشند یعنی آسیا و مریم بدانکه درشت مؤمنان یکدیگر طواف کنند و
 یاران بیاران و خوشیان بخوشیان ضیافتها کنند و بزم آرایند و از طعام و شراب
 و سلع و رقص بهره گیرند و هر امتی در یک روز یکبار بلافاصله پیغمبر خود در وید است مصطفی
 صلی الله علیه و سلم دوبار بیدار شریف آنحضرت مشرف میشود بقل است که چون
 بهشتیان در بهشت قرار گیرند بر و نشینند بهمانی آدم علیه السلام آیند و خلد بر چاه حاضر
 گردند روز یکشنبه بضيافت حضرت نوح علیه السلام در بهشت التیم توجه نمایند روز
 دوشنبه بطعام حضرت ابراهیم علیه السلام در بهشت انجسده می آیند و روز سه شنبه
 بخاضره حضرت موسی علیه السلام در بهشت الفردوس مبارک نمایند روز چهارشنبه بر
 خوان حضرت عیسی علیه السلام در بهشت العدن قدم رنجه فرمایند روز پنجشنبه پسیای
 درخت طوبی بضيافت پر لطافت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم و از مطالع
 نمایند و مشرف دیدارش شوند روز جمعه که آنرا عید مؤمنان گویند در و از اجلال چه
 زوال نزول اجلال فرمایند و هر کس از انبیا و اولیا و خاص و عام نعمتهای و شریکها
 رنگارنگ تناول نمایند بقل است من مطالع الکواثر در تمهید مذکور است که چون
 بهشتیان در بهشت و در دوزخیان در دوزخ قرار گیرند میان بهشتیان و دوزخ مرگ را
 بصورت گوسفندی سیاه ذبح کنند بهشتیان را شادی افزاید و کافران را غم زیاده گردد
 و در مصابیح مذکور است که طول اهل بهشت شصت گز باشد و عرض هفت گز و عمر مردان
 سنی سال و عمر زنان ه سال بود و پیوسته بواکیر باشند اللهم ارحمنا فقدا ارحمنا الغمیر
 والنظر الی وجهک الکریم والثانی رجاء سر و یق الله تعالی حق الحق صین قال تعالی
 وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة وقوله تعالی الذین احسنوا الحسنی و زیادة

وقد قال عليه السلام الزيادة هي النظر الى الله تعالى والحدِيث صحيح وقوله تعالى
يوم يلقونه سلام واللقاء هوس روية وقوله تعالى واذا رايت ثمر رايت نعيما وملكا
كبيرا وقيل الملك الكبير هو الله تعالى وقوله عليه السلام انكم سترون ربكم كما
ترون القمر ليلة البدر والمقصود به تشبيه الروية بالروية لا تشبيه المرئي
بالمُرئي كما قيل تراه المؤمنون بغير كيف واذا رايت ثمر رايت نعيما وملكا
الامالي بدرا نكدها حق تعالى بعضي را هر ساعت باشد وبعضي را روزي يكبار بعضي
را بعد دو روز وبعضي را بعد سه روز تا هفت زياده بر كسي نكند روز و هر روز مقدار
هزار سال فراق باشد چون بعد هفتم روز ديوار حق تعالى بنيند نعمتهاي بشت را فرستد
كند فينسون النعيم اذ اسرافيا خسران اهل الاعتزالي واختلفوا في روية الله
تعالى للنساء وفي فتاوى صدر الشهيد نقلا عن شرح الطحاوي ان روية الله حق
للمؤمنين دون نساء هم الا لفاطمة وفي شرح الامالي لا روية الله للكافرين لقوله
تعالى قد خسروا الذين كذبوا بقاء الله الاية وقال شيخ جلال الدين السيوطي في
تفسيره روية النساء لباري تعالى اقول روية الله تعالى تحصيل الخلق والموقف
قبل دخول الجنة وفي الجنة بعد دخولها فاما الروية في الموقف فلا شبهة في
حصولها لكل احد من الرجال والنساء حاصل عندنا بذلك لان الاحاديث الواردة
في تحصيلته تعالى في الموقف صريحة في العموم لكل من كان يعبد الله من ذكر و
انثى محسن ومسيئ وقد ذهب قوم من اهل السنة الى ان روية الله تعالى
في الموقف تحصيل للمنافقين ايضا وذهب اخرون الى انها تحصل للكافرين
ثم يحبون بعد ذلك ليكون عليهم حسرة وله شاهد برواية الحسن البصري
رحمه الله فاذا قيل بحصولها في الموقف للمنافقين والكافرين وللنساء المؤمنين
اولى واما الروية في الجنة فاجمع اهل السنة على انها حاصلة لانبيا و
المرسلين والصديقين من كل امة ورجال المؤمنين من البشر من هذه
الامة واختلف في الملائكة نذهب انبياء عن بن الدين بن عبد السلام الى انهم

یرون ربهم قال ذلك اجتهاد لنفسه واستنباط لا نقلا عن احد وعليه
 شيخنا ابو الحسن الاشعري ومنه نقل ان الملائكة يرون ربهم في الجنة و
 كذلك نص عليه الامام ابو البيهقي في كتاب الرواية ومن المتأخرين العلامة شمس الدين
 بن القيم وقاضي القضاة جلال الدين البلقيني واما الدليل ففي ذلك حديثان
 اخرجهما البيهقي في كتاب المذکور واما مومنها المجن فقد نقل صاحب المرجان
 مقالة الشيخ عزيز الدين في الملائكة ثم قال والمجن اولى بالذم منهم قلت وهو
 الظاهر بلا شك وانه لم يثبت ذلك في الملائكة خصوصا ان الامام ابا حنيفة
 وجماعة ذهبوا الى ان لا قواب لهم ولا يدخلون الجنة وانما جزائهم النجاة
 من النار مع انه جوهرا ان يحصل لهم رؤية ما في وقت من الاوقات حتى لا يحرموا
 من فضل الله تعالى بذلك وانما الذي القيه الروية كما يروى رجال الانس كل
 يوم او جمعة واقطع بانهم يرون في الموقف كما تقدم وعن ابن عباس ان النبي
 صلى الله عليه واله وسلم قال ان اهل الجنة يزورون ربهم في كل جمعة وقيل
 ان للناس نوعان نوع يرون الله كل يوم بكرة وغشيا وهو الخواص ونوع يرونه
 كل جمعة فيزورونه ويتجلى لهم وهم عامة الخلق انتهى كلامه كذا في رسالة
 الشيخ جلال الدين سيدي علي ودر شرح سورة فاتحه مولانا معين آقوده ست كه شيتين
 در روز جمعه كه آنرا عيده مؤمنان گویند در دار جلال بی نزوال نزول اجلال فرمایند
 وهر يك از انبيا و اوليا خواص و عوام بقدر مراتب بر منازب در و پواقيت و كرسيا
 زرین و سیمین می نشینند و حلای شستی در بر و تا جهای مرصع بر سر بند و نعمتهای
 گوناگون و شربت های رنگارنگ تناول نمایند بعد از آن حضرت رسالت پناه صلى الله
 عليه وآله وسلم از منبر نور خود فرود آید تا جاز از سر و حله از بر بکشاید و شكر گذاري بجهت
 حضرت باری بسجده نهدي پس خطاب مستطاب در رسد كه ای محمد سر بردار كه اين روز
 عبادت نيست بلكه روز مكافات است پس سر از سجده بردارد و گوید خداوند شتافتان
 وصال نعمت دیدار می طلبند امید آنست كه بشرف دیدار مشرف سازي سه

خشکان غم عشق تو دوامی طلبند در دندان فراق تو شفا می طلبند
 هر یکی از تو تنای مرادی دارد تشنگان غم شوق تو ترامی طلبند
 بعد از آن فرمان در رسد که یا مولا نکستی امر فحوا الحجاب عن وجوه عبادی ایشان
 جواب گویند من یقدر ان ینظر الی وجهک الکریم خطاب در رسد که ان غسلت
 اعینهم بماء المغفرة وقلوبهم بماء الجنة بعد از آن بفتاد حجاب بردارند نور که
 پیدا شود هنوز سه حجاب باقی مانده باشد چون یک حجاب بردارند نوری دیگر و چند
 ظاهر گردد و چون حجاب دوم برگیرند چنان ظاهر شود که ظاهر و باطن ایشان منور گردد
 و در آن نور حیران مانند و چون حجاب سیم بردارند فی نظر و ن الی وجه الکریم و
 یسجدون لله الفظیو ویقولون سبحانک ما عبدناک حق عبادک فیکفیک
 الله تعالی امر فحوا اسراء و سکرفانها لیست بد امر العمل سلام علیکم هل رضیتکم
 عنی فذلک قوله تعالی رضی الله عنهم ورضوا عنه پس سراسر سجده بردارند
 و جواب عرضه نمایند و چنان بیدار شغولی شوند که هم حور و قصور بخت فراموش
 روز یک یار جام مرا پرز می کنند عاشق دران و فاقش جفا یا دکی کنند
 ساقی اگر بنهار شراب افکند حجام عاشق همین ملاحظه حسن و می کنند
 چون نظر بر جمالش کنند بنوازند و چون نظر بر جلالش کنند بگدازند که هیچ نعمتی
 بهتر از نعمت دیدار نباشد ذوق این می بیند سنی سجده اتان شناسی سه
 گر بشت عدن جای دلکش است بی جمال دوست عین آتش است
 گر در دیدار بست موعود و بهشت میروم از صومعه سوی کفشت
 اللهم احرق عوارض قلوبنا بنار عشقک و شوقنا الی جلالک و جمالك و اقطع
 الحجاب بیننا و بینک و امرز قنا از دیاد مشکاه تلک حق لا یبقی فی قلبی غیرک
 و امرز قنا کاسا من شراب محبتک و تشریف لقائک یا ذوالجلال و الاکرام اذا
 عرفنا قسام الخوف و الرجاء فاعلم ان المساک و احب ان یصید الخوف و الرجاء
 عندک فوضی لانه اذا غلب واحد فسد القلب و لذا قال سهل بن عبد الله الخوف و کما

والرجاء انشئ ومنهما يتولد حقائق الايمان وقال المشائخ رحمهم الله الخوف والرجاء
بمحنة جناحي الطير وانما تيسر للطائر الطيران اذ العنيفة وتجنبا له كذا في
فصل الخطاب وروى ان ابا بكر الصديق رضي الله عنه قال لو نادى مناد من السماء
ان لا يدخل النار الا واحد لخصفت ان اكون انا ولو نادى مناد من السماء ان لا يخرج
من النار الا واحد لرحوت ان اكون انا وهذا امر اعات الخوف والرجاء لان الامن
كفر والياس كفر والله اعلم بالصواب بشرط سعي ونهم انك آداب سبزه شكاه استن
وان بيت وكيك ادب اند اول پشت و ستر پوشه و هم آستينها بالا كشد سپهر
نعلين نر پوشه چهارم كفاذ از خود دور كند و يا مهربى كه دروى نام خداى تعالى باشد
و نام رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم باشد و بر وائيكه حرف قرآن باشد از خود دور
كند پنجم از شيطان نيك اندر نشسته ششم اول چپ پاى در آرد و هفتم روى و پشت
به آب بقد و آفتاب و ماه تاب كند هشتم دست چپ زير زنج دارد و نهم بار بر پاى چپ
كند و دهم خوى بگنجد يا ز و هم خط بر زمين كشد و واز و هم سوى عورت نشسته
سيزدهم خود را برهنه كند چهاردهم بول آهسته كند چنانكه قطره بر اجاسه نرسد
پانزدهم بعد از فراغ خود را بسنگ و يا بگل و يا بجامه كه نفع از سوى رفته باشد
و يا بجاك پاك كند شانزدهم چند ان بسايد كه تبرى آن برود و هجدهم چهارم شمار سنگ
نزد ما شرط نيت اگر بكيك سنگ پاك شود پاك بود شهر و دهم بار بر كمر خي بگوييد
نوزدهم بايد كه كسى را عورت خود ننمايد و دهم عورت بپوشد و بپوشد و بپوشد و بپوشد
برون آمدن پاى راست اولي ميرون كند زراوى عن ابى بكر الصديق رضي الله عنه
انه كان يدخل الخلاء فبكل اسبوع مرة وكان قد وضع كمره بين يدي باب الخلاء
وكان اذا اراد الدخول في الخلاء يفضي ظهره ويقول للكرامة الكائنين اننا اهل مكان
طاهران وانه لا يدلى من الدخول في هذا المكان النجس فاقعدوا هاهنا حتى اخرجه
اليكما ثم اصحبا في وهكذا روى عن عبدالله بن عمر رضي الله عنه وكان المتقدمون
يضمون الوتر على باب الخلاء فاذا ارادوا ان يدخل الخلاء يعلقون الحفاة ثم

فی الوقت و اذا كان فی الخاتمة اسم الله تعالی فهذا هو التقوی فی الدین والدنیا
 کذا فی کفایة الشعبی وعن عثمان رضی الله عنه اذا اراد ان یدخل الخلاء بسط شیاء
 علی الارض خارج الخلاء ویقول للملکین اجلسا علیه تعظیما لهما وادبا کذا فی خلاصة
 المحتقائق و ذکر کثیر الاوراد و ذکره چون بنده مؤمن خواهد که در خلا و در نخست آستین چپ
 بالا کند بعد از آن آستین راست و هر چه نام خدا می تعالی بر عوی باشد از خود دور کند
 سر و پشت خود بپوشد و پیش از دخول در خلا بگوید بسم الله اعوذ بالله من الخبیث
 و الخبائث و باید که سترای پای چپ درون بند و چون خواهد که بر حاجت بنشیند خود
 را بقدر حاجت برهنه کند و قوت بر پای چپ کند و پای راست ایستاده دارد و بازو
 فارغ شود و در سترای خط کشد بر زمین و بر خالط نظر بسیار کند و بسوی عورت
 خود نظر نکند الا از بر حاجت و آنچه از وی بیرون آید در آن ننگرد و بلفم نیندازد و بینی
 فش نکند و دست بر خواره چپ نهند چون غمگینان و در وقت خروج از نجاست بگویند
 الحمد لله الذی اذهب عنی ما یؤذیننی و ابقی عنی ما ینفعنی و الله بارک و غفر انک
 ربنا و الیه المصیر و گفته اند که سرور عالم صلی الله علیه و آله و سلم هرگز ترک نمیکرد و نذر
 ذکر بر زبان میگرداند و نذر میخواند و در وقت بیرون آمدن غفر انک ربنا
 و الیه المصیر و فی ثقات و فی الصوفیة الصحیحین جواز ذکر الله تعالی فی الخلاء
 للحديث لموسی علیه السلام کیف اذ کراک و انا علی حال استنجیت من نفسی ان
 اذ کراک فنزل اذ کراک فی علی کل حال و حضرت مولانا جلال الدین قدس سره فرمودند
 که مردم می گویند که در خلا جا و بوقت استنجا نام خدای تعالی نینداید بر و سلطان بر پای
 سوار است اسب بپاره چه میکنند پس معلوم شد که ذکر این انفس همان است در خلا و
 چون از بر حاجت انسانی بصحرار و باید که از خشم مردم دور رود تا فکر کسی بر او نیفتد
 زیرا که جابر روایت میکند از رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم کان اذا اراد البدن ان یتطهر
 حتی لا یزاح احد و فی العوارف و من حکایات الصوفیة ان اباءهم و الزباجی جابروا
 بحکة ثلثین سنة و کان لا یتغوط فی البحر و یخرج الی السهل و اقل ذلك فرسخ و فی

مشكوة المصائب عن يعلى قال قال ان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم اخرج
 يغتسل بالبراء فقصده المنبر فحمد الله واشتفى عليه ثم قال ان الله سعي يحب الحياء
 والستر فاذا يغتسل احدكم فليستتر وراءه ابوجه او ذاه والنسائي في رواية قال ان الله
 يستبرأ اذا اراد احدكم ان يغتسل فليستتر بشيء وعن انس قال كان رسول الله صلى
 الله عليه وآله وسلم اذا اراد ان يحسب لغيره فمعه حتى يدنو من الارض من رواه
 الترمذي وابوجه او ذاه والدارمي وعن ابى بكر رضى الله عنه قال في خطبة يامعشر
 المسلمين استحيوا من الله فوالذى نفسى بيده انى لا ظل حين اذهب الى الغائط
 في القضا متيقنا بثوبى استحياء من ربى وعن انس رضى الله عنه انه قال غفر
 رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من الدنيا ولم ينظر الى فرج احد ولا نظر احد الى
 فرجه كذا في الخلاصة وروى سليمان انه قال لان اخر من السماء الى الارض فاموت
 ثم احى ثم اموت ثم احى ثم اموت ثم احى ثم اموت اصعب الى من ان انظر الى
 عورة احد او ينظر احد الى عورة فى ديكربا يدك وخرجا كنت بسيار كنم لانه حكى عن لقمان
 الحكيم انه كان عبدا وخال ما ظهر من حكمته انه قال لمولا يا مولائى اذا دخلت
 الخلاء فلا يمكث هناك طويلا فانه يقسى القلب والله اعلم بالصواب مشروط بحملهم
 انهم دخلوا باذن مشيئة واذا دخلوا من اين است كه طرف آتيا واما ثياب ندين و
 طهارت بدن وجاه وطهارت موضع وتصفيه باطن وكتان سر وترك حيوات جللى وجمالى
 واكر ترك جمالى فتوا في تفسيره كذا فى رسالة مولانا معين الدين الهكاشمى وفى رسالة
 الملكى ولا يكثر اكل اللحم فى الخاوة لانه قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم اذا
 اكلت اللحم وجدت فى نفسى تمشيزا الى رغبة الى الجحيم ايضا قال عليه السلام
 اللحم ينبت اللحم وينبى للمعتكف ان ياكل اللحم فى الخاوة مرة او مرتين كل مرة
 يؤذنه خمسين درهما وهى اوقية واحدة فان هذا المقدار اجازة الشيوخ لضعف البتة
 پس معلوم شد كه اگر كيا بريد و بار در خلوت حيوانات خور و جا زست تا نما لفت نفس
 نشود قال عليه السلام من ترك اللحم اربعين يوما ساء خلقه وفى شرعية الاسلام

ولا يعلو قلب علي تترك اكل اللحم والمرقة فانه يوجب الموت والفسوق ولا يعلو قلب
علي تترك اللحم والدم اربعين ليلة فتغير طبعه وسوء خلقه وحيوانات خورون
وقتي جائز است که صاحب دعوت نباشد والا نخورد و طریق بعضی بزرگان این است که
در ده روز اول حیوانات نمیخورد و بعد از آن میخورد و بعضی از آداب خلوت و اقام
وقت کردن و آزار زنا همزمان و استعمال عطر و شجاعت در ملاقات ارباب و اکل اكلال
صدق المتقال و تفرغ و حضور دل با حق و تنبیه نفس و خوردن و آشامیدن از دست
خادم اصلی و نگاه داشتن دل از جسد و بغض و کبر و کینه و غصه و دروغ و ترک کردن پیاز
و سیر و کل کردنات و حرمت و تخم مرغ و شد و شک و چونه صدف و استعمال کفش
و موزه و ترک خوردن جفرا و شیر و دوغ و سرکه و برگ نکشادن و بعضی گفته اند که
جایزه دو هفته نباشد کذا فی رساله مولانا معین الدین الهافتمی قدس سره
بنامکر رعایت کردن شرط مذکور واجب است اگر یکی از این شرطها مذکوره فوش
انچه فائده خلوت است ناقص گردد و دشوارترین شود و خطر عظیم نماید که بیم هلاکت
باشد و برین باب اتفاق جمیع مشایخ است بیکه شرط فاسد شود و شرط نیز فاسد شود
و قال بعضهم من دخل الخلوت مقبلا فی دخوله دخل علیه الشیطان و سول
له انواع الطغیان و امتلاء من الغرور فظن انه علی خشن الحال و قد دخلت
الفتنة علی قوهم دخلوا الخلوة یخبرون بها و قال الشیخ المحقق رکن الدین علاء
الدوله نعمانی قدس سره چون اهل روزگار بسبب نام و آواز نبشینه تاگویند که
فلانی چنین در خلوت نشسته است و بشرا کذا آن قیام نه نماید لاجرم خلوت او از حد چیز
بیرون نیست یا در عجب و غرور افتد یا در کفر و زندقه بر و کشاید یا در همچنان که در
خلوت نشسته بود بیرون بر آید فاذا دخل فیها مع شرایطها فیتشاهد ما لا یحصل مشاهدته
بدونها اذ انما کذا لک فطیلت بر عایة الادیب سرا و علانیة عند الله و عند الناس
و قال علیه السلام اذ بنی بنی فاحسن تأدبی و قال الشیخ الشهاب الدین رحمه الله
علیه اجعل عملک ملجأ و لا ادب دقیقا و قال عبد الله بن المبارک رحمه الله ادب

الجندمة اعز من الخدمة وقيل التصوف كله ادب وقال الجنيدي رحمه الله
 اتفق مشايخ الطريق على ان من وصل وصل بالادب ومن اقطع انقطع بترك
 الادب اللهم ارفعنا رعايت حسن الادب وسكني عن ابي عبيد القاسم بن سلام
 قال دخلت مكة فكنت مريضا فعد بخلاء الكعبة ومريضا كنت استلقي
 واحد رجلي فجاءتني عافشة بالمشكاة فقالت يا ابا عبيد يقال انك من اهل العلم
 اقبل مني كلمة لا تجالس الا بالادب ولا فيمحي اسمك من ديوان القريب فقال
 ابو عبيد وكانت من العارفات وقال الجليلي البصري التوحيد يوجب الايمان
 فمن لا ايمان له لا توحيد له ولا ايمان له ولا ايمان يوجب الشريعة فمن لا شريعة
 له لا ايمان له ولا توحيد له والشريعة توجب الادب فمن لا ادب له لا شريعة له
 ولا ايمان له ولا توحيد له قال عبد الله بن المبارك رحمه الله من تهان بالادب
 عوقب بحرمان السنن ومن تهان بالسنن عوقب بحرمان الفرائض ومن تهان
 عوقب بحرمان المعرفة وقال علي رضي الله عنه لا شرف مع سوء الادب
 بن ادب مروكي شرف و جهل
 با ادب باش تا بزرگ شوی که نتیج بر بزرگی او نیست
 وقال الشيخ علي دقاق العبد يصل بطاعة الى الجنة وبكاد به يصل الى الله
 تعالى وقال شيخ علي حداو من لا ادب له لا شريعة له وقال شيخنا الشيخ
 من لا ادب له لا ايمان له وقال انس بن مالك لا ادب في العمل علامة القبول
 وقال واحد من الصحابة رضي الله عنه الطاعة باب الله تعالى فلا تدخله الا
 بالادب وقال سهل من لم يؤدب نفسه في الدنيا فقد استوجبها في الآخرة
 العقبى الا ان يدب الله يا اكبر مرعته پس وبه در خلوت اين است که هرگز در خلوت
 پاي دراز نکند و تکيه نکند چنانچه خواجہ جوزي بہت سال در خلوت بود و پاي دراز نکرد
 وقال السري صليت وروى ليلة من الليالي ومددت رجلي فوق ديت يا مسوي
 كذا لك تجالس الملوك فضعمت رجلي وقلبت وعزتك وقال الجنيدي فبقى ستين

سنة ما مد رجله ليلا ولا نهارا وحكى ان حاتم الاصر قد مر رجله اليسرى عند
دخول المسجد فتغير لونه وخرم مرعوبا الى خائفا وقد مر رجله اليمنى وقيل
له في ذلك فقال لو تركت ادبا من اداب الدين خفت ان يسابني الله تعالى بجميع
ما اعطاني پس بايد كه شروط ذكره واجب اند اگر از اين شرائط يك شرط فوت شود فائز
خلوت نيمايد و لذا قيل **ع** چل چله نبست صوفي ره نيافت **ع** چل چله بهتر بود
زين چل چله **ع** و اذا عمل المريد الصادق ذلك العمل مع شرائط العزلة كونه
اربعين يوم ما مستورا يغم له ابواب المكاشفات والمشاهدات من العوالم
الروحانية لا محالة ثم اعلم انه ان لم تحصل الخلوة على هذا الطريق في تمام
السنة فعليك بالاجتهاد وفي خلوة على هذا الطريق كل سنة اربعين يوما او
شهر لان مشائخ الطريقة قيدوا الخلوة بشهر او اربعين يوما له في ذلك على
المتابعة فمن قال الى اربعين يوما تنسك بحديث سواد بن مصعب عن ثابت
عن مستنهم عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه واله وسلم انه قال من اخلص
لله اربعين صباحا ظهرت له نبيا يبيها الحكمة من قلبه على لسانه ويقول له تعالى
وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَىٰٓ إِذْ رَأَيْنَا كِبَٰرَهُۥ نَقْلُ عَنْ سَعْيَانَ الشَّوْهَرِي فِيمَا رَوَىٰ أَحْمَدُ
بن حزم عن خالد بن يزيد انه قال كان يقال ما اخلص عبد الله اربعين صباحا
الا نبت الله الحكمة في قلبه وزهد الله تعالى في الدنيا ورغبته في الآخرة
وبصره بلاء الدنيا وحواليها ورسول عليه الصلوة والسلام گفت هر كه در مدت
عمر خود يكبار چله بنشيند آتش دوزخ بر تن وي حرام شود و در علة تاثير اينست
و حق تعالى گفت بصورت طينة آدمي اربعين صباحا و فرزند دشمن مادر
چل كان روز بصنتي گردد رسول عليه السلام و الصلوة گفت هر كه چل روز از براي
خدای تعالی عبادت كند حق تعالی بدرجه او ميآرساند و گفت عليه الصلوة و السلام
هر كه چل صباح براي خدای تعالی زنده دارد درياي علم در دل او بگشايد و از زبان
او جازي گردد و پيغمبر عليه السلام چون چل شب در وادی حرا مشغول بود جبرئيل

فرمان نبوت بروی رسانید کذا فی انیس الواعظین وروی ان داود علیه السلام
 لما استل بالخطیئة خرقه الله ساجدا اربعین یوما و لیلة حتی اناقه الغفران من ربه
 و دولت نبوة صلعم بعد چهل سال میسر شد و دیگر مفسران اسرار کلام اسرار بانی
 و محققان رب سبحانی در تفسیر قوله تعالی و لقد خلقنا الانسان من سلاله من جبین
 ثمر جعلناه مضغته الی اخره چنین تحقیق نمودند که در خلوت سرای شمیمه نطفه در ایام
 اربعین صورت عطا نموده شد علی هذا القیاس در اربعین دیگر شکل مضغه پذیرد تا آخر
 بهم چنین و در حدیث شریف خلق احد کمر لیجمع فی بطن امه اربعین یوما نطفه
 شهر تگون علقه مثل ذلك ثم یكون مضغته مثل ذلك و من قال بشهر استدلال بحدیث
 عائشة و جابر رضی الله تعالی عنه قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
 جاء فی حراء شهرا فلا یخرج عن خلوته لان الله قبض ولا یسأله
 و لا لما عیته من دواعی الهوا بل یکون خروجه عن ضروره فی الدین او فی الاصل
 و صلوة الجمعة ایضا قال الله تعالی و واعدنا موسی ثلاثین لیلة و تجلس اکثر
 المشائخ الکبار الاربعین لانه قال الله تعالی فتمه میقات ربه اربعین لیلة
 پس معلوم شد که راه روان را طلب خلوت گزیدن و اربعین شستن و نسبت به
 متابعت سالکان راه یقین و واصلان درگاه رب العالمین ضروری و لابدیست
 بدانکه بنابر سلوک راه دین و وصول و مقامات یقین بر خلوت و عزلت و انقطاع
 از خلق نهاده اند و جمله اولیا و انبیاء در برایت و او اکل حال خلوت گزیدن تا بمقتضای
 آنها که پایی در راه مولانا نهاده اند گام نخست بر سر دنیا بنشاند و نهاده
 آورده اند نیست بین ایشان و هر پس چون فرشته روی بعبقی نهاده اند
 آن طوطیان ره چو قدم برگرفته اند طوبی لهم که بر سر طوبی نهاده اند
 و فی البخاری حدیثنا یحیی بن بکیر قال حدیثنا الکیث عن عقیل عن ابن
 شهاب عن عروة بن زبیر عن عائشة ام المؤمنین رضی الله عنها انها قالت
 اول ما یدئی به رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من الصلوة فی النسوة

فكان لا يرى روياء الا جاءته مثل فلق الصبح ثم جيبا خلفه فكان يخلو بغار
 حراء فيتحدث فيه وهو التبعيد للعباد الى ذوات العدد قبل ان ينزع الى اهله
 ويترود لذلك ثم يرجع الى خديجة رضي الله عنها فيتزوّد بمثلها حتى جاءه
 الحق وهو في غار حراء فجاءه الملك فقال برسول الله صلى الله عليه واله وسلم
 اقرأ فقال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم وما أنا بقارئ قال فاخذني
 وغطني حتى بلغ مني الجهد ثم امر سلمي فقال اقرأ فقلت وما أنا بقارئ
 فاخذني فغطني حتى بلغ مني الجهد ثم امر سلمي فقال اقرأ فقلت ما أنا بقارئ
 فاخذني وغطني الثالثة حتى بلغ مني الجهد ثم امر سلمي فقال اقرأ باسم ربك
 الذي خلق خلق الانسان من علق حتى بلغ ما لم يعلم فرجع بها رسول الله صلى الله
 عليه واله وسلم حتى دخل على اهل خديجة رضي الله تعالى عنها فقال نزلني
 نزل من فز مائة حتى ذهب عنه الروع الحديث وقال الله تعالى فاذا كانت
 برسول الله صلى الله عليه واله وسلم مع تحقيقه بهذه الصفات الحميدة و
 عصمة الله تعالى له عن هذه الافات لم يأت من على نفسه فكيف يضم لاحد ان يطعم
 في القرب الى الله تعالى فلاخذ عنه بغير عمل الخلوة والاعتساب مع ملا بسطة
 الاخلاق الذميمة فكل مرید يعلم ان الخلوة والعزلة امر جاء في الشرع و
 ليس بنحر امر فالاعتراض بما ذا وقوله تعالى عن ابراهيم عليه السلام اني
 ذاهب الى ربّي سيهدين فالذاهب الى الله تعالى هي الخلوة وقوله تعالى
 فلما اعتزلهم فاعزلة هي الخلوة وفي قصة عليهما السلام كلما دخل عليهما
 ذكرى الجراب وجد عندهما منزقا فالجراب هي الخلوة وكان داود وسليمان
 عليهما السلام كان لهما خلوة واعتزل عن الناس وهو قوله تعالى وخبر
 راجعا واناب فالعاقلة الكيس الدراك لا ينكر الخلوة لان اصلها صحيح بتعب
 النبي صلى الله عليه واله وسلم في غار حراء ولا يخفى ان حبس الحواس شرط
 للبستين اما المنتهون فلا يضرهم الكثرة ومخالطة الناس لانه حصل

لهم الوحدة في الكثرة والخلاوة ولكنه مع هذا اجتنابهم عن الكثرة سبب
 لمزيد الفتوحات وترقي الحالات والدرجات لان السير في الله غير متناهية
 وفيه درجات فوق درجات بحيث لا تتناهي نبي معلوم شده ورحم مبتدئ خلوت
 وعزت لازم است تا خلوت انجمن حاصل شود لان النفس بطبعها كاسر هسة
 ميالة الى مخالطة الخلق فاذا انزعجت من مقارعاتها وحبسها على طاعة
 الله تعالى تعقب كل مرارة تدخل عليها حلاوة في القلب وقال ذوالنون
 المصري لم امر شيئا بعث على الاخلاص من حسن الخلوة ومن احب الخلوة
 فقد استمسك بعمود الاخلاص وظفر بركن من اركان الصدق ومن انقطع
 الى الله اربعين يوما عخلاصا متعاهدا لنفسه يفتقر الله عليه علوم الدينية
 مما اخبر رسول الله صلى الله عليه واله وسلم بذلك وهو قباله تعالى من
 اخلص الله اربعين صباحا ظهرت له ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه
 والله اعلم بالصواب +

ای دل بیا بگوئی وفا خودی گزین	در سک سالکان بره بی نشان نشین
از هر چه غیر دوست بنه انما یدل	وانکه بحق نامی تو لا یجوز اهل دین
تجرید شود هر چه درین ره نه درخورد	بر آستان دوست بر آوری که اربعین
تا هر که ورثیکه بود با صفا شود	از دوست دیو نفس هر جان نازنین
پس نور حق مشاهده افتد ترابسر	مرآت روی دوست شوی ز سر یقین
سلطان تخت مملکت سرمدی عشق	شاهی بود که کسب کند دولت چنین
یا ناظر اینیه سل با الله مرجمته	علی المصنف واستغفر لصاحبه

واطلب لنفسه من خیر ترید بها من بعد ذلک فخر انا لکاتبه +

تاریا بر من مکن چنین عتاب	گر خطائی رفته باشد در کتاب
آن خطائی رفته را تصحیح کن	از کرم و الله اعلم بالصواب

غلطنامه كتاب شروط اربعين في جلوس المعسكرين

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۲	۵	نبیل	نبیل	۱۹	۱۳	الآلاراند	نیلسن
۴	۱۱	نعبہ	نعبہ	۲۱	۹	نیلسن	نیلسن
۵	۱۶	لول	لول	۲۲	۱	حجرى	حجرى
۹	۱۲	بجہ	بجہ	=	۷	الجماعة	الجماعة
۱۰	۴	استفت	استفت	۲۵	۲۱	یقات	یقات
=	=	اقفا	اقفا	۲۶	۲	الاصفر	الاصفر
=	۱۵	رشاد	رشاد	۲۸	۳	ہذہ	ہذہ
۱۱	۲	ولده	ولده	=	۲	اسد	اسد
۱۲	۲۰	الریار	الریار	=	۸	یقى	یقى
۱۵	۱	بالدردار	بالدردار	۲۹	۵	ام	ام
۱۹	۱۳	الآلاراند	الآلاراند				
۲۱	۹	نیلسن	نیلسن				
۲۲	۱	حجرى	حجرى				
=	۷	الجماعة	الجماعة				
۲۵	۲۱	یقات	یقات				
۲۶	۲	الاصفر	الاصفر				
۲۸	۳	ہذہ	ہذہ				
=	۲	اسد	اسد				
=	۸	یقى	یقى				
۲۹	۵	ام	ام				

[illegible]

4420

